زىنا ئالدىدا ئولتۇرغان قىز

ئەنۋەر ھاجى مۇھەممەد (ئەر تۇرك)

(رومان)

(1)

ئېلكىتاب ئىشلىگۈچى : مەنزىل گۇرۇپپىسى

1

سىيىت قارى تالىپلىق قەدىمىنى بېيجىڭدا باشلاپ قېلىشنى ھەرگىز ئويلىمىغانىدى، ئۇ تولۇق ئوتتۇرىنى پۈتتۈرۈپلا ئاتىسىغا ياردەملىشىپ دېھقانچىلىق قىلدى. دېھقانچىلىق ۋەزنى ئېغىر، كالىدەك ئەرگە لايىق بىر ئىش، بۇ بالا ياۋاش يۇمشاق، كۆڭلى تۇز، ئىشقا بۇيرۇسا ھەرگىز بويۇن تولغىمايدىيۇ، سۆرەلمىلىك قىلىدۇ، بىر ئىشقا زەردىسى يوق، كىتابقا، خىيالغا ئامراق دەپ قارايتتى ئاتىسى. شۇنىڭ بىلەن، بېغىدىكى قېرى ئۇرۇكتەك مەزمۇت ئاتا بۇ ئوغلىنى قاسساپلىققا بەردى، سىيىت قارى قاسساپنىڭ قوي ئۆلتۈرگىنىگە قاراپ، قاندىن قورقۇپ يۈردى، كېيىن يۈرىكى ئاز-تولا قاتتى، قوينى تۇنجى بوغۇزلىغاندا كۆزىنى يۇمۇپ تىترەپ تۇرۇپ پىچاق سۈردى، كېيىن كۆزى مىت قىلمايدىغان بولدى. مەلۇم ۋاقىتتىن كېيىن ئۇ بۇ ئىشتىنمۇ زېرىكىپ قالدى، ئۆمۈر بويى قان پۇراپ، گۆش بىلەن پوخلۇق قېرىن ئارىسىدا ئۆتۈۋېرىشنى خالىمىدى، ئاتىسىغا مەيلى دىن

ياكى پەندە بولسۇن، داۋاملىق ئوقۇش ئارزۇسىنى ئېيتتتى. ئاتا ئۆتمۈشىنى ئىنكار قىلىپ، كەلگۈسىگە ئۈمىدلىك قاراۋاتقان ئوغلىنىڭ روھلۇق چىرايىغا قاراپ، بوپتۇ، ئوقۇغىن دېدى. دىنىي ئوقۇشقا يوق قويۇلمايتتى، شۇڭا تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپكە قايتا كىرىپ ئالىي مەكتەپتە تەييارلىق قىلدى، ئۆتەلمىدى. ئۇ چىرايلىق قىز ساۋاقداشلىرىنى ئالىي مەكتەپكە ئۇزىتىپ قويۇپ يەنە ئۆيىگە يېنىپ كەلدى. سومكىسىدا دوستلىرىدىن ئارىيە ئېلىپ تۇرغان بىر نەچچە رومان بار ئىدى، بىر-ئىككى كۈن ئىشقىمۇ قويماي كىتاب ئوقۇدى، خاتىرىسىگە بىر نېمىلەرنى يازدى. چىڭقى چۈش ۋاقتى ئىدى، ئېتىزدىن كەلگەن ئاتا ئوغلىنىڭ ئۇخلاپ قالغىنىنى كۆردى، خاتىرىسى بېشىدا تۇراتتى، كەچلىك كۈرستا ساۋاتىنى چىقىرىۋالغان، ئوغلىنىڭ بىلىم جەھەتتە ئۆزىدىن ئېشىپ كېتىشىنى تىلەيدىغان ئاتا ئۇنىڭ خاتىرىسىگە كۆز يۈگۈرتتى:

« ئەمدى نېمە قىلىش كېرەك؟» دەپ يازغانىدى ئۇخلاۋاتقان ئوغلى، « ئىستىقبالىم قانداق بولار؟

قوتاندىكى قويدەك ياشارمەنمۇ؟ كالىدەك ئىشلەرمەنمۇ؟ ئېشەكنىڭ كۆزىگە كىرىۋېلىپ ھارۋا ھەيدەپ قېغ توشۇپ، سامان توشۇپ، ئېشەكنىڭ كۆتىنى زىقلاپ قانىتىپ ئىچىم ئېچىشىپ يۈرەرمەنمۇ؟ ئىشەكقۇ ھارۋا سۆرەيدۇ، مەنمۇ بىر نەرسىنى سۆرەيمەن، بۇ نەرسە كۆزۈمگە كۆرۈنمەيدۇ، لېكىن ھېس قىلىمەن. مەن تۇزۇك ياشىسام بولاتتى، مەن تۇغۇلغان ئائىلە مۇشۇ، ئەمما پۇشايمان قىلمايمەن، خۇدانىڭ پۇتكەن تەقدىرى بۇ، پەندە ئۇقۇيالمىسام دىندا ئۇقۇسامۇ بولاتتى، ئۇقۇيمەنلا دېسەم خۇدايىم نېسىپ قىلىدۇ، ئاتامۇ قوشۇلىدۇ. دېھقان بولغاندىن موللام بولغان ياخشى، ھېچ بولمىسا مەھەللىدىكىلەر ئالدىدا ئىناۋىتىم بولىدۇ... بەزىلەر موللا بولىدىغان زامان كەتتى، كۆتۈكنى قىس دېيىشىدۇ، ئەمىسە نېمە ئىش قىلاي؟ ياشىماق ئەجەب تەسكەن، خۇدا ...

ئاتا ئوغلىنى ئەمدى چۈشىنىۋاتقاندەك ئۇزاق قاراپ كەتتى، بالىسىنىڭ سارغۇچ چاچلىرى خۇددى ئۇنىڭ كاللىسىدىكى پىكىرلەردەكلا چىگىشلىشىپ كەتكەن،

كۆزىنى چىڭ يۇمۇپ، ئېغىزىنى يېرىم ئوچۇق قويۇپ ئۇخلاۋاتاتتى. بىرلا ئوغۇل، قېنىدا ئانىسىنى تارتقان مۇلايىملىق، يۇمشاقلىق، ئاتىسىنى تارتقان خۇشخۇيلۇق بار. بوپتۇ، موللام بولسۇن، ئىناۋەتلىك ياشسۇن، خوتۇن ئالغاندا بولسمۇ ئىناۋەت ئەسقاتمىدۇ... ئاتا خاتىرىنى پەم بىلەن جايىغا قويۇپ قويۇپ، پۈتۈنلۈك ئۇچىدا دەسسەپ ئۆيدىن چىقىپ كەتتى.

سىيىت قارى چۈش كۆردى، چۈشىدە قىش پەسلى، مەھەللە مەزىنلىك ئۆيىدە ھەپتىيەك يادلاۋاتاتتى، بۇ ئۇنىڭ باشلانغۇچ مەكتەپتىكى ئوماق چاغلىرى ئىدى، ئۆزىنىڭ شۇ ۋاقتىتىكى چىرايىنى، قىلىقلىرىنى، قاتار تامدىكى ئۇچىنچى ئۆيدىن كېلىدىغان بىر قىزنى شۇنداق ئېنىق كۆردى. ئۇ قىزنىڭ ئەسلىتە تۇتۇش قابىلىيىتى شۇنداق كۈچلۈك ئىدى، ھەپتىيەكتىكى سۈرىلەرنى ئەڭ باشتا يادلاپ مەزىنگە ئوقۇپ بېرەتتى ۋە ھەر قېتىمدا بىر ياڭاق مۇكاپات ئالاتتى. قىزنىڭ قارا كۆزلىرى يۇلتۇزدەك چاقنايتتى، ئويماق ئېغىزلىرىدىن سۈرىلەر تۆكۈلەتتى، ياڭاقنى ئىشىكە قىسىپ چاقاتتى،

مېغىزىنى سىيىتكە بېرەتتى. ساۋاقتىن بىكار بولغاندا مەزىنىنىڭ قوي-ئۆچكىلىرىگە سامان سالاتتى...

سىيىت قارى خاتىرىسىگە موللام بولىمەن دەپ يېزىۋاتقاندا ئۆزىنىڭ ھەقىقەتەن شۇنداق ئىرادىگە كېلىپ قالغانلىقىنى ھېس قىلغان ھەمدە نەچچە يىللار ئاۋۇال ئۆلۈپ كەتكەن شۇ مەزىنىنى، ئۇنىڭ نۇرانە چىرايىنى، مۇڭلۇق ئاۋازىنى، سالاپىتىنى، جامائەت ئارىسىدىكى ھۆرمىتىنى ئېسىگە ئالغاندى.

خۇدا شۇنداق نېسىپ قىلغان بىر پۇرسەتتە(ئۇ ھازىرمۇ شۇنداق ئويلايدۇ)، بېيجىڭدىكى ئىسلام ئىنستىتۇتىغا ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش ئۇقتۇرۇشى ئۇنىڭغا بىر ژۇرنال ئارقىلىق يېتىپ كەلدى. ئۇ شۇ ئۇقتۇرۇشنىڭ شەرتلىرىنى بىرمۇ بىر ئوقۇپ يادلىۋالدى، شۇ بويىچە ئىش كۆردى، ماڭدىغان يولنىڭ ھەممىسىنى ماڭدى، پۇختا تەييارلىق قىلدى ۋە ئىمتىھاندىن ئۆتۈپ چاقىرىقنى تاپشۇرۇۋالدى. مانا بۇ چاقىرىق خۇدانىڭ چاقىرىقى، كۆتكەن تەقدىرنىڭ، نۇرلۇق كەلگۈسىنىڭ چاقىرىقى ئىدى، سىيىت قارى ھاياجاندىن

يىغلىۋەتكۈدەك بولدى، ئاتىسى ياش تۆكتى، ئانىسى ئۇلارغا ئەگىشىپ كۆز يېشى قىلدى. مەھەللىدىكىلەر، سىيىت قارىنىڭ شەھەردىكى كادىر تۇغقانلىرى بۇنىڭغا ھەيران قېلىشتى، سامان تېگىدە ئۆمىلەپ يۈرگەن بىر چۈجە تۈيۈقسىز لاچىنغا ئايلىنىپ كەتكەندەك ئەجەبلەنىنىپ، بۇ بالا ئوقۇيالارمۇ؟ دېيىشتى.

2

مەكتەپكە كەلگەندىن كېيىن سىيىت قارى ھەقىقەتەن ئۆزى ئېتىقاد قىلىۋاتقان دىنغا خۇي-پەيلىدىن تارتىپ ئىنتايىن ماس كېلىدىغان مۆمىن بىر بەندىگە ئايلاندى، ساۋاقداشلىرى بىلەن ئىناق ئۆتەتتى، ھېچكىمدىن بىر نېمە تالاشمايتتى، ھېچكىمنىڭ كۆڭلىگە ئازار بەرمەيتتى، دەرسكە بۇرۇن چىقىپ، نامازغا ۋاقتىدا تۇرۇپ، چىشىنى ئىككى ۋاق چوتكىلاپ، ۋاقتىدا ئۇخلاپ تەرتىپلىك ياشايتتى. جۈمە كۈنى مۇنچىغا چۈشۈپ، بۇرۇت-ساقىلىنى پاكىز قىرىپ، كۆپىنچە تالىپلار ئالاھىدە ۋاقىتلاردا كىيىدىغان

تۆمۈرەك پەلتوسىنى كىيىپ، سەپنىك ئەك ئالدىدا ئولتۇرۇپ ۋەز تىڭشايتتى، نامازنىمۇ قۇدرىتىنىك يېتىشچە دىققىتىنى چاچماي ئوقۇيتتى. بۇ مۇھىتقا ھەممىدىن بۇرۇن ۋە ھەممىدىن تېز كۆنۈپ كەتكەن سىيىت قارىغا ئۇزاق ئۆتمەيلا بۆلەكچە پاكىزلىق ۋە سالاپەت قوندى. بامدات‌تىن ئىلگىرى باشقا بالىلار ئۇخلاۋاتقاندا ئۇ قوپۇپ تاھارەت ئېلىپ قۇرئان ئوقۇيتتى، سۈرە يادلايتتى. ئۇ ئىش، بۇ ئىش يوق، كەتمەن چېپىك يوق، ھارۋا ھەيدەك يوق، بارلىق جاپا شۇ ئاتىسىغىلا قالدى، ئايدا ئاران 50 كوي ئەۋەتىدۇ، لېكىن بۇمۇ كەڭتاشا يېتىدۇ، مەكتەپتىن بېرىدىغان تاماق پۇلىنى باشقىلار 15كۈن ئاران يەتكۈزسە سىيىت قارى 25كۈن يەتكۈزىدۇ. باشقا بالىلار شەنبە، يەكشەنبىدە بېيجىڭدىكى باشقا ئالىي مەكتەپلىرىگە بېرىپ يۇرتلۇقلىرىنى ئىزدىسە، سىيىت قارى ھېچنەگە چىقماي دەرس تەكرارلايدۇ. ياتاقتا ئاز كىرىدۇ، ئاز ئۇخلايدۇ. مۇشۇنداق ئادەت ئۇنىڭغا تەبىئىيلا بىلىنىدۇ. باشقىلارغا مۇشتەقەتلىك ئىشلار ئۇنىڭغا ئاسان. چۈنكى ئۇ نېمە

جاپالارنى تارتمىغان، ئىچى قانچىلىك سقىلمىغان-ھە!
بۇ پۈرسەت ئەڭگۈشتەر، بۇ پۈرسەت غەنىمەت ئەمەسمۇ.
سىيىت قارى دىنىي دەرسلەرگە ئامراق ھەم سەۋىيىسى
باشقىلاردىن ئۈستۈنراق بولسىمۇ خەنزۇچىغا خام ئىدى،
دەرسنى تەستە ئاڭلاپ چۈشىنەتتى، تاپشۇرۇقنى زورىغا
ئىشلەيتتى. تاھارەتسىز خەنزۇ مۇئەللىم ئۇنىڭغا پەقەت
ئىلىم يۇقتۇرالمايۋاتاتتى. بىرىنچى مەۋسۈملۈك
ئىمتىھاندا ئۇ ئوقۇتقۇچىنىڭ 2 نومۇر قوشۇپ قويۇشى
بىلەن 61 نومۇر ئېلىپ ئاران ئۆتتى. شۇنداقتىمۇ بۇ
ئوقۇتقۇچى ئۇنىڭ قەلبىنى ئېرىتەلمىدى، خەنزۇچە
سەۋىيىسىنى ئۆستۈرەلمىدى. باشقا بالىلار كېلىپلا
خەنزۇچە ئۆگىنىشكە شۇنداق كىرىشىپ كەتتىكى،
خەنزۇچە ئۆگەنمىسەك بۇ شەھەردە ھەرگىز
ياشىيالمايمىز دەپ ئويلايتتى، خۇيزۇ تالىپلار بىلەن تىل
ئۆگىنىش ئۈچۈنلا دوستلىشاتتى، تالاغا چىقىپ
نەرسە-كېرەك سېتىۋالغاچ خەنزۇلار بىلەن بىر-ئىككى
ئېغىز بولسىمۇ سۆزلىشەتتى، سىنىپتا تېلېۋىزور كۆرەتتى،
تاپشۇرۇقنى ئاكتىپ ئىشلەيتتى، ئوقۇتقۇچى گەپ

قىلدۇرسا يامداپ بولسىمۇ ئىككى ئېغىز گەپ قىلاتتى، بەزىلىرى ئۇنىڭدىن ئېشىپ كوچىدىن ئۆگىنىۋالغان بىيجىك تەلەپپۇزىنى دوراپ قويىاتتى. سىيىت قارى ھەر قانچە قىلىپمۇ ئېغىزىنى خەنزۇچىغا كەلتۈرەلمىدى، خەتلەرگە قارىسا كۆزى تولىشاتتى، بىرەر ئېغىز گەپنى قىلاي دېسىلا ئېغىزى توختاپ قالاتتى. بىر قېتىم مۇئەللىم ئېغىز تىلى دەرىسىدە ئۇنى ئورنىدىن يەنە تۇرغۇزۇپ دەرس سورىدى:

سەن كەلگۈسىدە نېمە ئىش قىلماقچى؟

زو... يىگى... موللا

بالىلار پاراققىدە كۈلۈشتى.

ۋەتەنپەرۋەر موللا بولۇش ئۈچۈن قانداق قىلىش كېرەك؟

ۋو... بۇ.. جىداۋ

خەنزۇچە ئۆگىنىشىك كېرەكمۇ ئەمەسمۇ؟

ياۋ... شۆشى

ساۋاقداشلىرى ھۇزۇرلىنىپ كۈلۈشتى، بىرسى قوپۇپ:

سۆزلىيەلمەسلىك ئۇيغۇرچە سۆزلە،ـدېدى.

بولمىسا قىرائەت قىلىپ بەر...-دېدى يەنە بىرى.

سىيىت قارى خېلىلا ئىزا تارتتى، ئىسلام ئىنستىتۇتىدا ئوقۇيمەن دەپ كېلىپ خەنزۇ مۇئەللىم ئالدىدا تىرناق تاتىلاپ، بېزىرىپ، دۇدۇقلاپ قېلىشنى ئۇ ئەسلا ئويلىمىغاندى، ئەمما ئويلىمىغان ئىش ئۇنىڭ ئىرادىسىگە باقمىغان هالدا يۈز بېرىۋەردى، كۈتۈلمىگەن كۆڭۈلسىز ئىشلار داۋاملىشىۋەردى. هەر قېتىم مۇشۇ دەرستىلا ئۇ مۇئەللىمنىڭ ۋە باللارنىڭ نەزىرىدىن بىر چۈشەتتى. دەسلەپتە ئۇنىڭدەك باللاردىن بىر نەچچىسى بار ئىدى، چانمايتتى، ئەمدى ئۇ باللارنىڭ خەنزۇچىسىمۇ ياخشىلىنىپ، سىيىت قارى سەپتىن چۈشۈپ قالدى. ئۇ بۇنى هېس قىلىپ بولغۇچە بىر مەۋسۇم ئۆتۈپ كەتتى، قىشلىق تەتىلدە ئۇ دىققەت مەركىزىنى، ئىش-مەيلىنى خەنزۇچىغا قارىتتى، ئىچى پۈشقاندا ئانچە-مۇنچە تېلېۋىزور كۆردى. مەكتەپ قورۇسىدىن چىقسىلا قىمىرلىشىپ يۈرگەن خەنزۇلار ئۇنىڭ ئۆگىنىشىگە ئاستىرىتتىن ئىلهام بېرىۋاتقاندەك بولاتتى. مەكتەپ ئۇدۇلىدا بىر سەهىيە مەكتىپى بولۇپ،

تولۇقسىزنى پۈتتۈرگەن قىز-ئوغۇللار ئوقۇيتتى، ئوغۇللارغا باققاندا سىستېرالىقتا ئوقۇيدىغان قىزلار كۆپ ئىدى، سىيىت قارى كوچىغا كەمدىن كەم چىقاتتى، لېكىن ئوقۇتۇش بىناسىدا تۇرۇپ سىرتقا قارىسا ئۇ مەكتەپكە كىرىپ-چىقىپ يۈرگەن قىزلارنى، چېچىنى كۆزىگە چۈشۈرۈۋۈۋېلىپ قىزلار ئالدىدا نايناقلاپ يۈرگەن ئوغۇللارنى كۆرەتتى. بۇ بالىلارنىڭ كىيىملىرى بىر خىل رەڭدە بولۇپ، قايسىسىنىڭ قىز-ئوغۇللىقىنى بەزىدە پەرق ئەتكىلى بولماي قالاتتى، مۇھەببەتلىشىپ قالغانلار گاھىدا كۈپكۈندۈزدە يول بويىدىلا قۇچاقلىشىپ تۇراتتى، ھەتتا سۆيۈشۈپ ئۇ ياق-بۇ ياققا قاراپ قويۇشاتتى. سىيىت قارى بىر نەچچە قېتىم مۇشۇنداق مەنزىرىنى كۆرۈپ قېلىپ ئەرۋاھى ئۇچتى، خەنزۇچە دەرسلىك كىتابىنى بىنادىن يەرگە تاشلىۋەتكۈسى كەلدى. ئەمما تىل دېگەن تىل، بۇمۇ خۇدانىڭ ئىلىمىدىكى بىر نەرسە، بۇنەرسىنى، بۇ قورالنى ئىگىلىمەي قانداق نان تېپىپ يېگىلى، ئەڭ ئاددىيىسى بۇ شەھەردە قانداق ياشىغىلى بولسۇن؟ ساۋاقداشلىرىنىڭ

كاللىسى بۇرۇنلا ئېچىلغان گەپ، ئۇلارمۇ دۆت ئەمەس، ھەممىسىنىڭ ئويلىغانلىرى بار.

ئىلگىرى مەكتەپ قورۇسىدىن چىقسىلا سىيىت قارىنى ياتسىراش بىلەن بىللە يېڭىلىققا قىزىقىش تۇيغۇسى ئىگىلىۋالاتتى، ھازىر باشقا بالىلاردەك نەمۇ نەگە بېرىپ كوچا چۆرگىلەپ كېلەلمىسىمۇ، ئۆپچۆرىسىدىكى كوچىلارنى ئوبدان بىلىدۇ، ئانچە ياتسىرىمايدۇ، بىراق مەكتەپ قورۇسىدىكى پاكىز، تىنچ مۇھىتنى تالاغا سېلىشتۇرغاندا سىرتتىكى دۇنيا سىيىت قارىغا يەنىلا ناھايىتى يات، ئېزىنتقۇلار بىلەن تولغان قاياناق ماكان بولۇپ كۆرۈنەتتى. ئېسىل، پارقىراق پىكاپلار، كۆز چاقنىتىدىغان دۇكانلار، رەڭگارەڭ چىراغلار، ھەممىلا يەردە مەۋجۇد شاۋقۇن سۇرەنلىك مەئىشەت ۋە ئەيش-ئىشرەتلەر، قولىدىن تاماكا چۈشمەيدىغان، ھاراق پۇراق تۇرغان سېمىز ئەرلەر، بەدىنىنىڭ بىر يېرلىرىنى ئوچۇق قويۇپ يۈرگەن خوتۇنلار، ساتراچخانىنىڭ ئىشكى تۈۋىدە يوتىسىنى ئېچىپ قويۇپ ئولتۇرغان سېرىق چاچ جىنلار...

ئىشقىلىپ ھەممىلا نېمە سىيىت قارىغا ھازىرلا ئۇنى دەم تارتىپ قويىنىغا ئېلىپ كېتىدىغان شەيتان ئوردىسى، شەيتان ئويۇنلىرى بولۇپ كۆرۈنەتتى، شەيتىنى غالىب كەلسە بىر يەرلەردە قەدىمى توختاپ قالىدىغاندەك ئەنسىرەپ، كوچىلاردىن ئىتتىك مېڭىپ ئۆتۈپ كېتەتتى، ئىككى يېنىغا قارىماي مېڭىپ مەكتەپ دەرۋازىسى ئالدىغا كەلگەندە ئۇھ دەپ دېمىنى ئېلىۋالاتتى. ناماز ۋاقتى بولۇپ قالغان بولسا كىرىپ تاھارەت ئېلىپ مەكتەپ خانىقاسىغا كىرىپ ناماز ئوقۇيتتى، شۇغىنىسى ناماز ئوقۇپ بولۇپلا كاللىسى يەنە كوچىغا كېتىپ قالاتتى، ئۆزىگە ھاي بېرەتتى، خىيالىنى يىغىپ دەرسخانىغا كىرىپ كىتابقا قارايتتى، كاللىسىغا بىر نېمە چۈشمىسە خاتىرىسىگە بىر نېمىلەرنى جىجلايتتى، ئۇ ئەرەبچىنى ئالدىن ئۆگىنىپ ماڭغاچ ئىختىيارسىزلا كلاسسىك شېئىرلارغا ھەۋەس قىلىدىغان بولۇپ قالدى، شۇڭا تولۇق ئوتتۇرىدا ئۆگەنگەن ئاروز ۋەزىنىنى بەھرىلىرى بويىچە قاملاشتۇرۇپ بىر-ئىككى مىسرا شېئىر يېزىپ قويىاتتى.

شەھەردە ھۆۋلايدۇ جىن-شەيتانلار، نە قىلاي، نە چارە باردۇر ماڭا،
ئەي سىيىت ئۆزۈڭنى چىڭ تۇت، نەپسىڭنى يەڭ، بەختمۇ باردۇر ساڭا...
دېگەندەك شېئىرلارنى يېزىپ، ئۆزىچە يايراپ، ناخشىمۇ ئەمەس، قىرائەتمۇ ئەمەس بىرئاھاڭغا غىڭشىپ قويياتتى.

3

ۋاقىتنىڭ بەرىكىتى يوق، ھەممە ئىش ئالدىراشلىق بىلەن ئۆتۈپ كېتىدىغان بۇ شەھەردە زۆھرەلا ئالدىرىماي ياشايتتى، ۋاقىت ئۆتكۈزەلمەي ئىچى پۈشاتتى. ئۇ مەركەزدىكى بىر رەھبەرنىڭ تۇغقىنىنىڭ تۇغقىنى، ئەيتاۋۇر تونۇشنىڭ تونۇشى چىقىپ، بىر مۇسۇلمان قىزنى ئائىلە خىزمەتچىلىكىگە ئالماقچى بولغان ئەرەب باش ئەلچىنىڭ ئۆيىگە كېلىپ ئىشلىگەندىن بۇيان بۇ مۇھىتقىمۇ كۆنۈپ قالدى، ئۇنىڭغا قىلىدىغان جىق ئىش يوق ئىدى، تاماقنى

بېنگاللىق ئەر ئاشپەز قىلاتتى، كىر-قاتنى فىلىپپىنلىق بىر ئايال يۇياتتى، ئۇ پەقەت بىكار ۋاقتىدا ئانچە-مۇنچە ئۆي تازىلاپ قويۇپ، باشقا ۋاقىتتا نامىزىنى ئوقۇپ، چۈشتە ئۇخلاپ، گاھىدا ۋاننىغا چۈشۈپ يۇيۇنۇپ چاچ تاراپ، كۆز بوياپ ئولتۇراتتى. دەسلەپتە ئۆزىنى يېزىدىن ئۇچۇپ كېلىپ ئالتۇن قەپەسكە كىرىپ قالغان قۇشتەك ھېس قىلدى، كېيىن ئۆزىنىڭ ھېچ كۆڭۈل خوشلۇقى تاپقىلى بولمايدىغان، جاپا-مۇشەققەت، توپا-تەرەتكە تولغان مەھەللىسىدىن قۇتۇلۇپ بۇ شەھەردىكى پاكىزلىققا، ئەلچىنىڭ ھۈزۈرىدىكى راھەتكە چىقىپ قالغىنىغا شۈكرى قىلىپ، ھۈرۈن مۇشۈكتەك سوزايلىنىپ، ئاپتاپ نۇرلىرى چۈشۈپ تۇرغان كەڭ دېرىزىدىن سىرتلارغا قاراپ ئەسنەپ كېرىلىپ، باش ئەلچى ۋە قول ئاستىدىكىلىرىنىڭ ئوتتەك چاقناپ تۇرغان كۆزلىرىدىن تەمتىرىسىمۇ كۆڭلىدە خوش بولۇپ، ئۇلارغا پاك، ئىشچان بىر مۆمىن قىز بولۇپ كۆرۈنۈشكە تىرىشىپ ئۆتۈۋەردى. دەرۋەقە، باش ئەلچى ئۇنىڭدىن رازى ئىدى، ئۇمۇ كۆڭلىدە بۇنىڭدىن

شەكلەنمەيتتى. داچىدا ئۇ گويا مالاي قىز ئەمەس، بەلكى باش ئەلچىنىڭ ئۆگەي قىزىغا ئوخشايتتى، ھېچكىم بىر نېمە دېمەيتتى، ئىشقا بۇيرۇيدىغان ئادەم يوق، ئىشنى ئۆزى تېپىپ ئېرىنچەكلىك بىلەن قىلىسمۇ قىلىپ تۇگىتەلەيتتى. پەقەت بىر نەچچە ئايدا بىر قېتىم باش ئەلچىنىڭ خوتۇنى دۆلىتىدىن كېلىپ بىر ھەپتە ئۆيچۆرىسىدە تۇرۇپ قالغاندا ئۇنى بىر ئاز ئالدىرىتىپ قويدى، قۇرئان ساۋادلىق بۇ قىز ئىلگىرى ئۆزى ئازراق ئەرەبچە ئۆگەنگەن، باش ئەلچىنىڭ ئۆيىگە كەلگەندىن كېيىن ئادەتتىكى گەپلەرنى خېلى چۈشىنەلەيدىغان ۋە قىلالايدىغان بولغانىدى، ئەمما باش ئەلچىنىڭ خوتۇنى ئىتتىك سۆزلەيدىغىن، مىجەزى چۈس ئايال ئىدى، زۆھرەنى خۇددى ئېرىدىن كۈنلەيدىغاندەك ئەلپازدا قاراپ، بىر نەرسىلەرنى دەپ ئىشقا بۇيرۇپ تەمتىرىتىپ، ھارغۇزۇۋېتەتتى. باش ئەلچىنىڭ خوتۇنى كەتكەندىن كېيىنلا ئۇ بويىندىن بىر تاقاقنى ئېلىۋەتكەندەك يەڭگىللەپ قالاتتى، بىر-ئىككى كۈن ئۆتكەندىن كېيىن تۇرۇپلا باش ئەلچىنىڭ ئۇ خوتۇنىنى بەكلا

ھۆرمەتلەيدىغىنىنى، خوتۇنىنىڭ ھەر كۈنى بېيجىڭدىكى ئالىي سودا سارايلىرىغا بېرىپ قىممەت باھالىق بىر نەرسىلەرنى ئالىدىغىنىنى، تاقىۋالغان زىبۇ-زىننەتلىرىنىڭ ئېسىللىكىنى، گىرىم بويۇملىرىنىڭ تولىمۇ ئالىي، خۇشپۇراقلىقىنى ئەسلەپ، ئويلىنىپ، كۆڭلى يېرىم بولۇپ ئولتۇرۇپ كېتەتتى. چىراي دېسە ئۇ خوتۇندىن قېلىشقۇچلىكى يوق، ئۇ خوتۇن تېخى زۆھرەدىن سېمىزراق. بەلكىم بۇ خوتۇن ئېسىلزادە ئائىلىنىڭ قىزىدۇ، يا بولمىسا پادىشاھنىڭ بىرەر تۇغقىنىنىڭ تۇغقىنىدۇ. ئادەتتە ئابرۇيلۇق يۇرىدىغان ئەلچىنىڭ بۇ كىبىرلىك خوتۇنى ئالدىدا بۇنچىلىك قىلىپ كېتىشلىرىدە بىر گەپ بار، غوجامنىڭ غوجىسى بار، ئۇ دەل باش ئەلچىنىڭ ئارقا تىرىكى... زۆھرەنىڭ پەرەز، گۇمان، ئارمان ئارىلىشىپ كەتكەن خىياللىرىنىڭ ئايىغى چىقمايتتى، كارىۋاتتا يېتىپ ئېغىناپ، تورۇسقا قاراپ، ئۆزىنى باش ئەلچىنىڭ خوتۇنى ئورنىدا تەسەۋۋۇر قىلىپ باقاتتى. ھەممىز ئوخشاش ئادەم، ئوخشاش ئايال، نېمىدېگەن چوڭ پەرق بۇ؟ بۇ خوتۇن كۈندە ئاز

دېگەندە نەچچە يۈز مىڭ يۈەننى، ھەپتىدە مىليون يۈەننى بېيجىڭدا خەجلۈپتىپ كېتىدۇ، زۆھرەنىڭ ئايدا ئالىدىغىنى ئاران مىڭ يۈەن. سېلىشتۇرۇش مۇمكىنمۇ؟ مەھەللىسىدىكى بەزى دېھقانلار يىلدا مىڭ يۈەنمۇ تاپالمايدۇ، بۇنىڭغا باققاندا شۇكرى دېسە بولىدۇ، لېكىن... خۇدا، بۇنچە تەڭسىزلىكنى نېمىشقا بىزگىلا بېرىدۇ؟... ئۇ ئويلاپ-ئويلاپ خۇدادىن بىلىپ-بىلمەي ئاغرىنىپ، ئاندىن چۆچۈپ تۆۋە قىلىپ، ئاستا ھاجەتخانىغا كىرىپ تاھارەت ئالاتتى-دە، نامازغا تۇراتتى، ئەمما نامازدا دائىم دىققىتى چېچىلىپ كېتەتتى، رەكەتتىن ئېزىپ توختاپ قالاتتى، سالام بېرىپ نامازدىن چىقىپ قايتا باشلايتتى، ئاران تەستە ئوقۇپ تۈگىتىپ جايىنامازغا بېشىنى قويۇپ يەنە خىيالغا چۆكەتتى:

نېمىدېگەن تەلەيلىك ھە بۇ ئايال! بولمىسا ئوخشاش مۇسۇلمان، ئۇنىڭ قاراڭغۇدىمۇ چاقناپ تۇرىدىغان ئالماس ئۈزۈكلىرى، مارجانلىرى، زۆھرە ئۆمۈر بويى ئارزۇلىسىمۇ ئۇچىسىغا ئارتالمايدىغان قىممەت باھالىق كىيىملىرى، بېيجىڭدىمۇ تاپقىلى بولمايدىغان ئىتالىيە

ئاياغلىرى، قېرىغاندىمۇ يۈزىنى ياشارتىپ تۇرىدىغان گىرىم بۇيۇملىرى، كۆكۈشكە مايىل سۈرمىلىرى، بىر نەرسە يەپ-ئىچسىمۇ چىقىپ كەتمەيدىغان پارقىراق لەۋ سۈرۈخلىرى... ھەر قانداق ئايال زاتىنىڭ ئىچىنى قىززىتىدۇ، كۆكسى-قارنى كەڭ ئايالمۇ چىدىماس بولۇپ كېتىدۇ!

زۆھرە شۇنىڭدىن بۇيان باش ئەلچىگە ئىختىيارسىز ھالدا ئاللىقانداق بىر تامادا قارايدىغان بولۇپ قالدى، ئەمما باش ئەلچى ئۇنىڭغا ناگاھان زوقلىنىپ قاراپ قويسىمۇ لېكىن يېقىنلىقنى بىلدۈرىدىغان ھېچ گەپ-سۆز ياكى پوزىتسىيە بىلدۈرمەيتتى، ئۇنىڭغا گويا ئىككىنچى قەۋەتتىن بىرىنچى قەۋەتتىكى ئادەمگە نەزەر سالغاندەك قارايتتى، ۋاقىت ئۇزارغانچە زۆھرە باش ئەلچىنىڭ كاللىسىدىكى دەرىجە، تەبىقە ئېڭىنىڭ ئېغىرلىقىنى، مۇسۇلمانلار باراۋەر دېگەن چۈشەنچىگە ئىگە ئەمەسلىكىنى ھېس قىلىپ ناھايىتى ئۈمىدسىزلەندى، خىيالىنىڭ ۋە نەپسىنىڭ يوغىناپ كەتكەنلىكىنى بايقاپ، نامىزدا خۇداغا تۆۋە قىلىدىغان

بولدى، ئەمما بۇمۇ دائىم ۋاقىتلىقلا بولاتتى، باش ئەلچى خوتۇنىدىن قورقسىمۇ لېكىن ئۇنىڭ قول ئاستىدىكى ئەرەبلەردىن توي قىلمىغانلىرى، ئىككىنچى خوتۇنلۇققا بۆلەك مۇسۇلمان مىللەتتىن قىز ئىزدەپ يۈرۈۋاتقانلىرى بار بولغاچقا، شۇ ئەرەبلەردىن تەقۋادار ھەم ياخشىراق بىرسىنىڭ نەزىرىگە ئىلىنىپ، كۆتۈلمىگەن بىر ئامەت ۋە خۇشالىققا تەسەددىيىلا نېسىپ بولۇپ قالىدىغاندەك تۇيغۇدا بولاتتى. ئۇ ئىلگىرى يۇرتىدىكى بەزى ياش تۇل ئاياللارنىڭ ھەجگە بېرىپلا بىر ئەرەبنىڭ پېشىنى تۇتۇپ، ئىككىنچى، ئۈچىنچى خوتۇن بولسىمۇ رازى بولۇپ، ھەرەملىك خېنىم بولۇپ شۇ يەردە ياشاپ قالغانلىقىنى، يۇرتىغا كەلسە جامائەت ئارىسىدا چوڭ ئىززەت-ئىكرامغا ئېرىشىدىغانلىقىنى ئاڭلىغانىدى. ئەر دېگەن باي بولسا، خوتۇنلىرىنى تەڭ رازى قىلالىسا، ھاجىتىدىن چىقىپ، كېيىنگىنىنى كەم قىلمىسا مەيلى ئەمەسمۇ؟ دىنىمىزمۇ كۆپ خوتۇنلۇقنى چەكلىمەيدىغۇ؟ بۇنىڭ ياخشى تەرەپلىرىمۇ بار، مەسىلەن، بىر خوتۇنى ھەيز كۆرۈپ قالغاندا ياكى

تۇغۇتلۇق بولۇپ قالغاندا ئېرى ئۇنى بىللە بولۇشقا قىستىمايدۇ، بۆلەك خوتۇنى بىلەن بىللە بولىدۇ، شۇنىڭ بىلەن، ئۆزۈرلۈك خوتۇنمۇ ئېرىنىڭ بۇزۇلۇپ كېتىشىدىن غەم قىلمايدۇ.... زۆھرە بۇلارنى ئويلاپ ئۆزىنى راستىنلا بىر ئەرەپ ئەرگە توغرىلاپ قويغاندەك ھېس قىلىپ بەزىدە خجىلمۇ بولۇپ قالاتتى، مەھەللىسىدىكى يىگىتلەرنى ئېسىگە ئېلىپ خۇرسىنىپ قويىاتتى، بۇ خورسىنىش كۆپ ھاللاردا ئېچىنىش، كەمسىتىش بىلەن تولغان بولاتتى، ئۇ مەھەللىسىدىكى توي-تۆكۈن، تويدىن كېيىنكى كۆڭۈلسىزلىك ۋە جاپا-مۇشەققەتنى ئويلىسا، ئېرىدىن تاياق يەپ ئۆيگە يېنىپ كېلىپ ئاتا-ئانىسىنىڭ ئالدىدىمۇ سەت كۆرۈنۈپ مالايدەك ئىشلەۋاتقان چوكانلارنى ئېسىگە ئالسا ھەرگىزمۇ يۇرتىغا قايتىپ توي قىلىشنى خالىمايتتى. بۇ ئۇنىڭ مۇشۇ مۇھىتنى تېخىمۇ بەك قەدىرلىشىگە تۈرتكە بولاتتى.

باش ئەلچى ھەر كۈنى كەچتە ئەلچىخانىدىكى يارەمچىلىرى بىلەن بىللە تاماق يەيتتى، پاراڭنى جىق

قىلاتتى، تاماق يەپ بولۇپ مېۋە تەملىك چىلىم چېكەتتى، قارامتۇل چىرايىدا بايلىق بىلەن شەرەپ تەڭلا جىلۋىلىنىپ تۇرىدىغان ئەرەبلەرنىڭ ھەممىسى دېگۈدەكلا ساقاللىق، كېلىشكەن ئەرلەر ئىدى، خىزمەتچىلەر تاماق جوزىسىنىڭ يېنىدا ئۆرە تۇرۇپ ئۇلارغا خىزمەت قىلاتتى. زۆھرە ئۇلارنىڭ يېنىدا چىلىم يەڭگۈشلىگەندە، چاي قۇيغاندا شەھۋەت ئۇچقۇنى چاقناپ تۇرغان كۆزلەر ئارىسىدا گاھىدا ئۆزىنى تاپالماي قالاتتى، خۇددى چىلىم چەككەن بەڭگىدەك خۇشكەيىپ بولۇپ لەيلەپ يۈرەتتى، پۈتلىشىپ يىقىلىپ چۈشكىلى تاس قالاتتى. ئەما بىر-بىرىنى كۆزىتىپ تۇرىدىغان، شۇنداقلا باش ئەلچىدىن ھېيىقىدىغان كۆزلەر بىر دەمدىلا پەسكويغا چۈشۈپ جايىنى تاپاتتى. زۆھرە قايتا ئۇلارنىڭ يېنىغا كەلگەندە ئۇلار خۇددى بىرىنچى قېتىم تەمىنى تېتىپ كۆرۈپ قىزىقى قالمىغان بىر نەرسىگە قارىغاندەك قارايتتى، ئۇنىڭ بېشىغا ئارتىۋالغان ياغلىقىغا، ئۇچىسىدىكى يېڭى ئۈزۈن كىيىملەرگە مەنسىتمەسلىك بىلەن قارايدىغانلىرىمۇ بار

ئىدى. بۇلاردىن بەزىلىرى بېيجىڭدىكى بېلىق كۆز، بەدىنى بېلىقنىڭ قورسىقىدەك ئاق تەتەيخانىلارغا ئۆگىنىپ قالغان بولۇپ، ئەرەب ئاياللىرىنى ئەسلىتىدىغان مۆمىن ئاياللارنى كۆرسە ئىچى سىقىلاتتى.

زۆھرە شۇ تەرىقىدە باش ئەلچىنىڭ داچىسىدا ئىككى يىل خام خىيالدا ياشىدى، دىنىدا سۇسلىشىپ كەتتى، نامازنى تاشلىۋېتىشقا تاس قالدى. چۈشىدە بەزىدە ئۆلۈم، قاباھەتلىك ئىشلارنى كۆرۈپ قالسا تەقۋالىقى يادىغا يېتەتتى، بويىغا يېتىپ تېنىدە روشەن ئۆزگىرىشلەر، كاللىسىدا خىياللار ئاۋۇپ كەتكەچكە بۇ تەقۋالىقى چوڭقۇرلىشالماي ئەكسىچە قىرغاقتا ئۇرۇلۇپ ئارقىغا يانغان دېڭىز دولقۇنلىرىدەك كەينىگە يېنىپ كېتەتتى.

باش ئەلچىنىڭ جۇڭگودا تۇرىدىغان ۋاقتى توشۇپ باشقا دۆلەتكە ئالمىشىدىغان بولدى، داچىسىنى قايتۇرۇۋېتىشكە توغرا كەلدى، ئۆي جاھازلىرىنى قالدىغان ئەرەبلەر بۆلۈشۋالدى. زۆھرەنىڭمۇ كۈنى

توشۇپ، ئالىدىغان ئىش ھەققىنى ئېلىپ يۈرتىغا كەتتى.

4

ئىززەت-ئابروي، بايلىق ۋە راھەتنىڭ تەمىنى ھەقىقىي ھېس قىلمىغان بولسىمۇ ئۇنى باش ئەلچىنىڭ ھۇزۇرىدا كۆرۈپ كاللىسىغا سىڭدۈرۈۋالغان زۆھرە ئاتا-ئانىسىغا بىر يولىلا 15 مىڭ يۈەن ئەكېلىپ بېرىپ، ئۆينىڭ ئەتىۋارلىق قىزىغا ئايلىنىپ بىر مەزگىل خۇشال، ئازادە يۈردى، ئاتا-ئانىسى بۇ پۇلغا تويۇڭنى قىلىپ قويىلى دېگەندە ئۇنىمىدى، ئاتا-ئانىسىمۇ پۇل ئەكېلىپ بەرگەن قىزىنىڭ رايىغا باقتى. پۇلنىڭ ئادەمنى ۋە مۇئامىلىنى ئەپچىل ئۆزگەرتەلەيدىغانلىقىغا ھەۋەسلىنىپ كەتكەن زۆھرە ئۆي ۋە ئېتىزنىڭ ئىشلىرىغا ئۆزىنى ئۇرماي، ئۇيقۇسىنى كەم قىلماي، يەنە بېيجىڭغا قايتىشنىڭ خىيال-تەسەۋۋۇرلىرىغا چۆكۈپ، ئوي-پىلانلىرىنى نەچچە تۈزۈپ، نەچچە ئۆزگەرتىپ، ئېنىق بىر قارارغىمۇ ئاساسەن كېلىپ بولدى.

دېھقانچىلىقتىن بۆلەك ئىش-ئوقىتى يوق ياۋاش

ئاتا-ئانىسىغا ھازىرقى جەمئىيەتتە پۇل تېپىپ ياخشى ياشاپ، راھەت كۆرۈشنىڭ مۇھىم بولۇپ قالغانلىقىنى، بۇنىڭ ئۈچۈن قورساقتا ئۇماش بولمىسا، پۇل تاپالايدىغان ئەقىل بولمىسا بولمايدىغانلىقىنى، ئۆزىنىڭ قىز بالا بولسىمۇ چوڭ شەھەردە، كاتتا ئادەمنىڭ ئۆيىدە ياشاپ نەزەر دائىرىسىنىڭ ئېچىلىپ كەتكەنلىكىنى، جانغا ئەسقاتىدىغان بىلىم ۋە قابىلىيەتكە خېلى ئېرىشىپ قالغانلىقىنى، ياخشى پۇرسەتلەر چىققىلى قويقاندا بۇ ياققا يېنىپ كېلىپ قالغانلىقىنى، ئىشنىڭ چالا قالغانلىقىنى، ھېلىھەم بولسىمۇ بېيجىڭغا يەنە بېرىپ ئەرەبچە ياكى ئىنگلىزچە ئۆگىنىپ، بىرەر يەردە راۋۇرۇس ئىشلىيەلەيدىغان بولۇش خىيالىغا كەلگەنلىكىنى ئېيتتى. ئاتا-ئانىسى قىزىغا قاراپ جىمىپ كەتتى، ئانىنىڭ يۈرىكى ئاغدى، ئاتىنىڭ قوشۇمىسى تۇرۇلدى، ئېغىر تىندى، يانچۇقىدىن موخورىكىسىنى سىلاشتۇردى. ئىلگىرى ئىشەنچلىك تۇغقانلارنىڭ گېپى بىلەن بارغاندىمۇ بۇ ئىككىيلەن خېلىلا ئەنسىرىگەن، ئەمما زۆھرەنىڭ يامانلاغلىق ئاچىسى: بوپتۇ بارسۇن،

شەھەر كۆرۈپ كېلەر. كۆرمىگەننى كۆرگىلى قويىلى. ئەرگە بېرىلى دەپ ئالدىرىمايلى، ئەر دېگەنمۇ تايىنلىق... دەپ سۆزلەپ يۈرۈپ، ئاتا-ئانىسىنى ماقۇل كەلتۈرگەنىدى. ئەمما بۇ قېتىم زۆھرە يالغۇز باراتتى، تۇرىدىغان يېرىنىڭ تايىنى يوقلا ماڭاتتى. يالغۇز قىز، قىز دېگەننى ئەرگە بېرىۋەتمىگىچە خاتىرجەم بولغىلى بولمايدۇ...

بالا ھېس قىلىپ بولالمىغانىنى ئاتا-ئاتا تۇيىدۇ، بۇنداق تۇيغۇنلۇقنى ئاللاھ پەرزەنت ئىشقى بىلەن بىللە ئاتا-ئانىنىڭ دىلىغا سالغان، ئەمما بۇنى ئاتا-ئانىسىدىكى بىھۇدە ئەنسىرەش، كونا زاماندىن قالغان قورقۇنچ، ئاجىزلىق، ھەتتا مۇتەئەسسىپلىك دەپ چۈشىنىدىغان بالىلار تولا، ئۇلار ئاتا-ئانىسىنى يوشۇرۇن كۆزگە ئىلمايدۇ، ئاردا ھاڭ پەيدا قىلىدۇ، ئىسيان، قارامىلىق قالپىقىنى كىيىپ چىقىپ، ئاتا-ئانىسىغا مەخپىي ھالدا «كونا داشقال»، «جاھىل ئۇنسۇر» قالپىقىنى كەيدۈرۈپ قويۇپ، ئۆز يولىغا بەخىرامان كېتىۋېرىدۇ. زۆھرە ئاتا-ئانىسىنىڭ ئۆزىدىن ئەنسىرەپ

كېتىشلىرىدىن بەكمۇ جىلە بولاتتى، مەن ئۇچ ياشلىق يەسلى بالىسىمدىم؟ ھازىر مۇشۇ كىچىك بالىلار جىنىدا مۇشتىنى تۇگۇپ بىر-بىرىنى قورقىتالايدۇ، ئۆزىنى قانداق قوغداشنى، قانداق ئەركىن ئويناشنى بىلىدۇ، ھەددىدىن ئېشىپ كەتسە تېخى ئۆزىنى بېسىۋالالايدۇ. مەن مۇشۇ ياشقىچە ئەمدى ئاتا-ئانامنىڭ قوينىدىن چىقالماي، توي قىلسام ئېرىمنىڭ بۇيرۇقىدىن چىقالماي

ئۆتۈۋېرىمەنمۇ؟ ئۆزىنى چۈشەپ تىرىكتاب بولۇش دېگەن مۇشۇ ئەمەسمۇ؟ بۇنىڭ ئۆزى بەختسىزلىك ئەمەسمۇ؟... دەپ ئويلايتتى. بېيجىڭغا مېڭىش ئالدىدا ئاتا-ئانىسى بىلەن بىر ئاز بولسىمۇ دېيىشىپ قېلىشنى، نېمىلەرنى دەپ ئۇلارنى قايىل قىلىشنى ئۇ خېلىدىن بېرى ئويلاپ كېلىۋاتاتتى. بۇ ئوي-خىياللىرىمۇ داۋالغۇش ئىچىدە داۋاملىشاتتى، ئاردا دىنىي ئەقىدە ئېڭى سېرىق ئاپتاپ چىققاندەك ئۇشتۇمتۇت پايدا بولۇپ كۆچىيىپ كەتسە ئاتا-ئانىسىنى قاقشىتىپ، يىغلىتىپ قويۇشتىن، سەپەردە يالغۇز مېڭىشتىن ئەنسىرەپ، ئۇ خىيالىدىن يېنىپ، مۇشۇ ئۆيدە تىنچ ياشاپ، بىر يەردىن

ئەلچى كەلسە تاللاپ بېقىپ ماقۇل دەپ، بولغۇسى يىگىت بىلەن بىر ياستۇقتا باش قويۇپ، تۇي كېچىسىنى قورقۇنچ ئارىلاش شادلىق ئىچىدە ئۆتكۈزۈپ، ئەتىسىدىن باشلاپ ئەرنىڭ ئەلپازى، ئەرنىڭ قولى، ئەرنىڭ قوينىدا ھەممىنى ئۇنتۇپ، شۇ ئەرگىلا باغلىنىپ ياشاشنى ئويلاپ قالاتتى. ئەمما بۇ خىيالى ئۇزۇن داۋاملاشمايتتى، ئاللىقانداق ئېھتىماللىقلىرى، شېرىن تەسەۋۋۇرلىرى ئاپىتاپنى بۇلۇت توسۇۋالغاندەك خىرەلىشىپ كېتەتتى-دە، بۇ يۇرت، بۇ مەھەللە، يىگىتلەرمۇ خۇنۇكلىشىپ، يات، كۆڭۈلسىز، ئۈمىد يوق نەرسىلەرگە ئايلىناتتى. ئادەم شالاڭ، ئەرلەر گالۋاڭ كۆرۈنىدىغان بۇ يېزا، بۇ مەھەللىدە ئۆزىنىڭ گۈلدەك جىسمىنىڭ خازان بولۇپ كېتىشىگە چىدىمايتتى، كىچىكىدىمۇ ئۇ كالا باققاندا كالا ئېرىق بويىدىكى ئەمدى ئېچىلىۋاتقان ياۋا گۈللەرنى يەپ ئارقىدىن پوقلاپ قويسا ئىچى ئاچچىق بولۇپ كالىنى شۇنىڭ بىلەن ئۇرۇپ كېتەتتى. دېمەك، ئۇنىڭ ۋۇجۇدى بۇ توپىلاڭ يەردە خازان بولماسلىقى، پاكىز، ئاۋات بىر يەردە ئۆزىنىڭ تېگىشلىك قىممىتىنى

تېپىشى كېرەك ئىدى. زۆھرەنى پات-پات ئاگاھلاندۇرۇپ تۇرىدىغان نەرسە ئۇنىڭ ئېتىقادى ئىدى، ئېتىقادىلا ئۇنى ئانچە-مۇنچە چۆچۈتەلەيتتى، خىيالىنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن ئۇ ئېتىقادىدىن ئۆزىگە تەسەللى، ئىلھام بېرەلەيدىغان، ئىشىغا ماس كېلىدىغان مەزمۇنلارنى ئاختۇرۇپ بىردەمدىلا تاپتى: ئاللاھ قۇرئاندا تەۋەككۈل قىلغۇچىلارنى دوست تۇتىدىغانلىقىنى ئېيتىدۇ، بۇ گەپ ئەرلەرگىلا دېيىلگەن گەپ ئەمەس، ئاياللارمۇ تەۋەككۈل قىلىشى، جاھان كۆرۈپ ئۆز رىزقىنى ئىزدەپ تېپىشى كېرەك! ئاياللارمۇ ئوخشاشلا ئاللاھنىڭ بەندىسى...

شۇنداقتىمۇ قىز بالىنىڭ ئۆيدىن يالغۇز چىقىشى تەس، بۇنى زۆھرەمۇ بىلەتتى، بىلگەنچە جاھىللىقى تۇتۇپ تېزرەك ماڭغۇسى كېلەتتى.

ــ تويۇڭنى قىلىۋەتسەك بولاتتى... ــ دېدى ئانا يەنە تەكتلەپ.

ــ مەن بەربىر كېلىمەنغۇ..

ــ ئەنسىرەپ قالىدىكەنمىز قىزىم، ــ دېدى ئانا

موخوركىسىنى قاتتىق شوراپ.

ـــ ئەنسىرىگۈدەك ھېچ ئىش يوق، يەنە دېسەم يەنە شۇ، مېنىڭ قانداقلىقىمنى خۇدايىم بىلىدۇ، قانداق بولۇشۇمنىمۇ خۇدايىم بەلگىلەيدۇ... سىلەر بىكاردىنلا ئەنسىرەپ يۈرمەڭلا، ئىمانىڭلا بولسا مېنى خۇداغا تاپشۇرۇڭلار...

گەپ تۈگىدى، ئىمانلىق ئاتا-ئانىغا ئەمدى بۇنىڭدىنمۇ ئۆتە گەپ بولماس، ئېغىر تىنىقلاردىن كېيىن نەپەس يەڭگىللەشتى، كەلگۈسىدىكى نائېنىق ئىشلاردا ئىزتىراپقا چۆككەندە ئاللاغا تاپىنىش ئەڭ ياخشى تاللاش. ئاتا-ئانىسى شۇنداق قىلدى، بوپتۇ بالام، سىنى خۇدايىمغا تاپشۇردۇق دېيىشتى، زۆھرەگە ئۆزىنىڭ پۇلىنى ياندۇرۇپ بەردى، بىر نەچچە ئاي بۇرۇن زۆھرە چوڭ بىر ئىش قىلىۋەتكەندەك كاتتا غۇرۇر، ئېھتىرام بىلەن ئاتا-ئانىسىنىڭ ئالدىغا قويغان پۇلىنى شۇ چاغدا تولىمۇ خۇشال بولۇپ كەتكەن ئاتا-ئانا ئەمدىلىكتە پۇلغا ئەمەس، قىزىنىڭ كۆزىگە قاراپ تۇرۇپ، بۇ پۇل ئاز بولۇپ قالدىمۇ يا دېگەندەك يەڭگىللىك، خىجىللىق

بىلەن قىزنىڭ قولىغا تۇتقۇزدى. زۆھرە بۇ پۇلغا ئەمدى ئۆزىنىڭ ئوقۇيدىغانلىقىنى، خۇدايىم بۇيرۇسا بۇنىڭدىنمۇ جىق پۇل تاپالايدىغانلىقىنى يەنە بىر ھازا چۈشەندۈرۈپ، سەپەر تەييارلىقىنى باشلىدى.

زۆھرەنىڭ ئاچىسى سىڭلىسىنىڭ ئالدىدا ئۆزىنى بۇ ئۆيدە خارلىقتا قالغاندەك ھېس قىلدى، زۆھرەنىڭ ھەممە پۇلنى يەنە يالدۇرۇۋالغانلىقىدىن نارازى بولدى، ئاتا-ئانىسىنىڭ كۆڭلىدىكى ئەندىشىلىرىنىڭ ئەمدى ئۆزىدە پەيدا بولۇۋاتقانلىقىنى سەزدى. ئۆزىنى قوپاللىق بىلەن قانائەتلەندۈرگەن، قوپاللىق بىلەن ئۇرغان ئېرىنى ئويلاپ، كېيىكى كۈنلەردە سىڭلىسىغا ئۇچراپ قېلىشى مۇمكىن بولغان ئەرلەرنى ئېرىگە ئوخشاش تەسەۋۋۇر قىلىپ قورقتى. ئاتا-ئانىسىدىن خالىي قالغان يەردە زۆھرەنى تارتىپ سوردى:

ــــ سەن بېيجىڭدا ئەر تاپماقچىمۇ؟

زۆھرە چۆچۈپ كەتتى، ئۇنىڭ چۆچىگىگە قاراپ ئاچىسى سىڭلىسىنىڭ راست شۇنداق نىيىتى بارلىقىنى بىلىپ، سەپراسى ئۆرلىدى:

ـــ مېنىڭچە سەن شۇنداق قىلماقچى، يا بۇرۇن تېپىپ قويدۇك. بولمىسا ئۆيگە كېلىپ ئۇنچە ھۇرۇنلىشىپ كەتمەيتتىڭ، بېشىڭغا بىر ئىش كەلگەنلىكىنى ئۇقۇپ بولدۇم. ئىشتان بېغىڭغا قۇلپا سېلىپ يۈر، ئەر كىشى دېگەن ھايۋان، ئېشەك. ئۇقتۇڭمۇ، مانا مەن ئاچاڭ بۇنى بىلىپ بولغان. گېپىمنى ئاڭلا، ئۆيگە ساق يېنىپ كەل. ساق كەلمەيدىغان بولساڭ مەڭگۈ يېنىپ كەلمە!

بىرىنچى گەپتىن تېخى ئېسىگە كېلىپ بولالمىغان زۆھرە بۇ گەپلەردىن تېخىمۇ سىلكىنىپ تىترەپ كەتتى، شەھلا كۆزلىرىنى چەكچەيتىپ ئاچىسىغا كوچىدىكى ساراڭ خوتۇنغا قارىغاندەك قارىدى.

5

سېيت قارى ئىماندىن بىخەۋەر ياشايدىغان بىغەم ئىنسانلارنىڭ روھىي ھالىتىنى دۇنياغا باغلاپلا چۈشىنەتتى. دۇنيا گويا ئۇلارنىڭ تارتىشىدىغان بىردىنبىر جەننىتى ئىدى. دېمىسىمۇ، بۇ دۇنيا كىشىنى

قايمۇقتۇرىدىغان مەنزىرە، ئىش-ھەرىكەت، ھۇزۇر ۋە شەھۋەتكە لىق تولغانىدى. جاننىڭ تەقەززاسى شۇ جان ئىگىسىنى راھەتكە — شېرىن ئۇيقۇغا، مەززىلىك تائامغا، يات جىنس ۋىسالىغا، شادلىققا، ئابرۇيغا... تىنماي ئۇندەيتتى. سىيت قارى ئۇيقۇنى كەم ئۇخلىغان بىلەن قورساققا ئامراق ئىدى، ئوغۇللارلا ئوقۇيدىغان بۇ مەكتەپتىن گاھىدا زېرىكەتتى، باشقا ساۋاقداشلىرىدەك مەركىزي مىللەتلەر ئۇنىۋېرسىتېتىغا بېرىپ، يۇرتلۇقلىرىنى ئىزدەپ، شۇ باھانىدە ئۇيغۇر قىزلارنىمۇ كۆرۈۋېلىپ كېلىشنى ئويلاپ قالاتتى، لېكىن ساۋاقداشلىرى بىلەن بارغۇسى كەلمەيتتى، يالغۇز بېرىشنى ئەسلى خالىمايتتى، يۇرتلۇق قىزلارنى تونۇمايتتى، ئىزدەپ سوراپ يۈرۈشكە تېخى جۈرئەت قىلالمايتتى. بىر قېتىم نورۇزلۇق پائالىيەتتە ئۇ تالىپ ساۋاقداشلىرى بىلەن بىللە شۇ مەكتەپتىكى قىز-ئوغۇللارنىڭ نورۇز بايرىمىغا ئاتاپ تەييارلىغان ساما، كوللېكتىپ مەيدان ئۇسۇلى ۋە زال ئىچىدىكى نومۇرلىرىنى كۆرگىلى باردى، زوخ-شوخ ئۇسسۇل

ئويناۋاتقان قىزلارنى كۆرۈپ هاياجانلىنىپ ئورنىدىن پات-پات قىمىرلاپ قويدى، پېشىن ۋاقتى ئۆتۈپ كەتسىمۇ تۈيمىدى. زال ئىچىدىكى نومۇرلارنى قانماي كۆردى. مۇشۇ ئۇنىۋېرسىتېتقا بىلىم ئاشۇرغىلى كەلگەن بىر ياش ناخشىچى «سەن باھارنى سېغىنمىدىڭمۇ» دېگەن ناخشىنى ئوقۇغاندا تەسىرلىنىپ كۆزلىرىگە ياش كەلدى. بۇ ناخشا گويا ئۇنىڭغا «سەن قىزلارنى سېغىنمىدىڭمۇ» دېگەندەك تۇيۇلۇپ كەتتى. سەھنىدە گويا باھار گۈلشەنىدە توپ-توپ ئۇچۇشۇۋاتقان كېپىنەكلەردەك لەرزان، چىرايلىق ئۇچۇۋاتقان، لەپىلدەۋاتقان قىزلارنى «كۆز زىناسى» قىلىپ قانغۇدەك كۆردى، نەچچىسىگە يوشۇرۇن كۆيۈپمۇ ئۈلگۈردى. ئويۇن تۈگىگەندە ئېغىر قەدەم بىلەن زالدىن چىقىپ كېتىۋاتقاچ، سەھنىنىڭ ئارقا تەرىپىدىن ئاللىقاچان كىيىملىرىنى ئالماشتۇرۇپ سىرتقا چىقىپ كېتىۋاتقان، سەنئەتخۇمار ئوقۇغۇچى قىزلارغا يوشۇرۇن كۆز سالدى، قىزلاردىن بىرسى ئۇنىڭغا مۇنداقلا بىر نەزەر تاشلاپ قويۇۋىدى، يۈرىكى چوغلاندى، يۈزى سەل قىزاردى.

ئوماق قىزلارنىڭ ئالمىدەك كۆكسى، نازۇك بوينى، چىمەن دوپپىلىرى، ئەتلەس كۆينەكلىرى ئۇنىڭدىن يىراقلاشتى. نورۇز بەزمىسى مۇشۇ گۈل قىزلارنىڭ جىلۋىسى بىلەن رەڭلەندى، سىيتىنىڭ يۈرىكى ئەيلەندى...

شۇ كۈنى كەچتە ئىسلام ئىنىستىتۇتىغا قايتىپ كەلگەن سىيىت تولىمۇ روھسىز ئىدى، مەكتەپ تۇنجى قېتىم ئۇنىڭغا زېرىكىشلىك بىلىندى، شۇ ئوماق قىزلارنى خىيال قىلغاچ تاھارەت ئېلىپ قازا نامازلىرىنى ئوقۇدى، خىيالى نەچچە چېچىلىپ نەچچە يىغىلدى، ھەتتا سەجدە قىلىۋاتقاندا ئۆزىگە بىر نەزەر تاشلاپ قويۇپ ئۆتۈپ كەتكەن قىز يادىغا كېلىۋېلىپ، بۇ بولمىدى، نامازنى قايتا ئوقۇي دەپ ئويلىدى، كۆڭلى ئىزتىراپقا چۆكۈپ: يا رەببىم، جىمى ئىنسانىنى، جۈملىدىن شۇ گۈزەل قىزلارنى ياراتقۇچى پەرۋەردىگارىمسەن، بەندەڭنى كەچۈر، شەيتانلىرىمنى يېڭىشكە مەدەت بەرگەيسەن... دەپ بېلىنى چىڭتىپ، قۇرئاندىكى: قىزىققۇچىلار جەننەتكە قىزىقسۇن دېگەن

مەزمۇندىكى ئايەتنى يادىغا كەلتۈرۈپ، جەننەتتىكى ھۆرلەرنى تەسەۋۋۇر قىلىپ، يەنە نامازغا تۇردى. شام، خۇپتەن نامازلىرىنى تالىپلار بىلەن بىللە سەپنى رۇس قىلىپ، ئىمامغا ئىقتىدا قىلىپ ئوقۇغاچقا، بۇ نامازدا ئازمىدى، خىيالىنى خېلى جەم قىلدى؛ جامائەت بولۇپ ئوقۇغان نامازنىڭ سۈپەت، پەزىلەت جەھەتتە يالغۇز ئوقۇغان نامازدىن ھەقىقەتەن ئارتۇق بولىدىغانلىقىغا تېخىمۇ ئىشەندى، نەپسى شەيتاننىڭ يالغۇز ئىنسانىنى ئورىۋالىدىغانلىقىغا، ھۇجۇم قىلىپ ئاسان بويسۇندۇرۇۋالىدىغانلىقىغا، شۇڭا يالغۇز ئىنسانىنىڭ ئۆز ئېتىقادىنى ناھايىتى تەستە تۇتۇپ تۇرىدىغانلىقىغا، بۇنىڭ ئۈچۈن جامائەت روھىنىڭ بىر-بىرىگە تەسىر كۆرسىتىپ تۇرۇشنىڭ مۇھىملىقىغا ئۆز ئەملىيىتى ئارقىلىق قانائەت خاسىل قىلدى.

ئەما سىيىت قارى تەتىلدە قايتقانلىرىدا مەھەللىسىدىكى جامائەت نېمىشقىدۇر ئۇنى ئارىغا ئانچە ئېلىپ كەتمىدى. ھېچكىمنىڭ ئۇنى چوڭ يەردە ئوقۇپ كەلدى، ئۆزى كىچىك بولسىمۇ بىلىمى چوڭ دەپ

ھۆرمەتلەپ كەتمىدى، مەھەللە مەسچىتىنىڭ قېرى ئىمامى نامازغا ئاقتىدىن سەل كېچىكىپ قالسا، چالا موللىدىن بىرى قوپۇپ ئىمام بولسا بولىدىكى، بىرەرسىمۇ سىيت قارىنى ئىمام بولۇپ بېرىشكە تەكلىپ قىلمىدى. بىر قېتىم بامدات نامىزىدا تاكى ئاقىرىپ قالغاندىمۇ ئىمام كەلمىدى، باشقا ئاقىتتا ئالدى-كەينى ئوقۇپ قالسىمۇ، بامدات نامىزىدا تاكى سۈزۈلگەن ھامان، دەل ئاقتىدا نامازغا ئوقۇشقا ئادەتلەنگەن سىيت قارى تاكىنىڭ خېلىلا ئاقىرىپ، ئوپۇقنىڭ قىزىرىپ قالغىنىنى كۆرۈپ تاقەت قىلالماي ئۆزى بىر بۇلۇڭدا ئوقۇۋەردى. قېرى ئىمامنى كۈتۈپ مۈكچىيىپ، مۈگدەپ ئولتۇرغاندىن باشقىلارنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭغا ئالىيىپ قويدى. ئاكىغچە ئىمامۇ پەيدا بولدى. بۇ چاغدا سىيت قارى پەرز نامىزىنى تاماملاپ، تەسبىھ ئوقۇۋاتاتتى. ئىمام ئۇنىڭ ئايرىمچىلىق قىلغانلىقىنى سېزىپ:

ــ بېيجىكىلىق قارىم بىزنى ياراتماي ئايرىم ئوقۇپتۇ-دە! ماكا قارىسىلا قارىم، سىلى پەرزنى قايتا-قايتا 27 قېتىم ئوقۇسىلىمۇ بىز ئوقۇغان جامائەت

نامىزىنىڭ ساۋابىنى ئالالمايلا.

جامائەتمۇ ئاران تۇرغاندەك غودۇڭشىدى:

ــ بېيجىڭنىڭ ۋاقتى بۇرۇن چاغۇا...

ــ بېيجىڭغا بېرىپ ھالى يوغىناپ قاپتۇمۇ نېمە بۇ بالىنىڭ...

ــ ھۆكۈمەت ئوقۇتقاندىكىن شۇ دە!

ــ نېمە ئۆگەندىكىن دېسە مۇشۇنى ئۆگىنىپتۇ مانا...

ــ بېيجىڭ دېگەندىن موللا چىقامدۇ...

سىيىت قارىنىڭ قورسىقى كۆپتى، يۈزلىرى ئاچچىقتىن تارتىشىپ كەتتى. تۇرۇۋاتقان يېرى مەسچىت بولمايدىغان بولسا نېمىلەرنى دەۋەتكەن بولاتتى.

شۇنداقتىمۇ ئۇ ناھەقچىلىككە چىدىمايتتى:

ــ قاراپ بېقىڭلا ما ۋاقتىقا، كۈن قىزىرىپ قالغاندا بامدات ئوقۇش مەكرو... دائىم شۇنداق قىلىدىكەنسىلەر، ئادەتلىنىپ قالساڭلار ئاخىرى قانداق بولىدۇ؟ نامازنى ۋاقتىدا ئوقۇش ھەممىدىن مۇھىم...

سەللىسىنى چىڭىتىۋاتقان ئىمامنىڭ قولى توختاپ

قالدى، خانىمادىن ئالدىراپ چىقىپ كېتىۋاتقان سىيىت قارىغا چەكچىيىپ قاراپ:

ــ ماڭا ۋەز ئېيتمىسىلا قارىم، بۇ بېيجىڭ ۋاقتى ئەمەس!ـ دېدى، ئارقىدىن غۇدۇڭشىپ قويدى،ـ گەپ قىلمايدىغان كالىنىڭ پوقىمىكىن دېسەم، مۆرەپ قويىدىكەن-ھە...

جامائەت سەپنى رۇسلاپ بولغۇچە ئىچ-قارىنى بوشىتىۋېتىلىشتى:

ــ نېمانداق بالا بۇ... ئۆزىدىن چوڭ ئادەمگە گەپ ياندۇرۇپ...

ــ نامىزىمىزغا شەك كەلتۈرگىنىنى تېخى...

ــ ئاڭلاپ قويىلى، بۇ دېگەن مەركەزدىن كەلگەن سادا!

ــ ھۆكۈمەت بۇنىڭغا نېمىنى ئوقۇتقاندۇ؟

ــ ھۆكۈمەت ئوقۇتسا شۇنداق بولامدۇ؟ ئاما بىلەن بىرەكلىكىنى ساقلىشى كېرەك-تە!

ــ مېنى ئىمام قىلمىدىڭلار دەمدۇ يا؟!

ــ مۇشۇنداق قۇلاق كەستىنى قانداق ئىمام

قىلغىلى بولىدۇ؟

بولدى، نامازنى باشلايلى،- دېدى ئىمام كەينىگە قارىماي،- سەپنى رۇس قىلىڭلار.

سىيىت قارى شۇنىڭدىن كېيىن مەسچىتكە كۆپ چىقمىدى، ئېڭىدا جامائەت ئۇقۇمى سۇسلىشىپ قالدى. نامازنىڭ ۋاقتى كەلگەندە ئۆيىدىكىلەر بىلەن بىللە ئوقۇدى. ئۇزاق ئۆتمەي تەتىلمۇ توشتى، ماڭىدىغانغا ئىككى كۈن قالغاندا قوشنا مەھەللىدىن بىر ئايال سىيىت قارىنىڭ ئۆيىگە پەيدا بولۇپ قالدى. ئۇلار بېيجىڭدىكى قىزغا بىر خالتا تەييارلاپ كەلگەنىدى، ئۇ ئايال يەنە سىيىت قارىغىمۇ ئازراق يوللۇق تۇتتى.

سىيىت قارى كۆڭلىدە خوش بولدى، ئانىسىنىڭ ئىسسىق چىرايىغا قاراپ، قىزىنىڭ سىماسىنى تەسەۋۋۇر قىلدى، خالتىنى چوقۇم ئۇنىڭ ئۆز قولىغا تاپشۇرىدىغانلىقىنى ئېيتتى. ناھايىتى تەبىئىي تۇستە ئۇ ئايالدىن قىزىنى سوراشقا باشلىدى.

ــ قىزلىرى نەدە ئوقۇيدۇ؟

ــ بېيجىڭ چەتئەل تىللىرى داشۆسى دەمدۇ،

ئىشقىلىپ تىل ئۆگىنىدىغان بىر مەكتەپمىش.

ــ نېمە تىل ئۆگىنىدۇ؟

ــ ئەرەبچە، ئىنگلىزچە ئۆگىنىدىكەن.

ــ تېلېفون نومۇرى نەچچە، يېزىۋالاي.

ــ ھە راست، تېلېفونىنىمۇ دەپ بەرگەنىدى.

ئانا ناتۇر دەپتىرىگە يېزىۋالغان بىر ياتاق نومۇرىنى دەپ بەردى. سىيىت قارى ئۇنى ئادەتتە شېئىر يېزىپ قويىدىغان قارا خاتىرىسىگە كۆچۈل قويۇپ يېزىۋالدى. شۇ سانلار قېتىدىن قىزنى ئىزدەۋاتقاندەك ھەم ئاختۇرۇپ تېپىۋالىدىغاندەك سىنچىلاپ قاراپ كەتتى.

6

سىيىت قارى زۆھرەنىڭ ئۆزى ئويلىغاندىنمۇ چىرايلىق ئىكەنلىكىنى كۆرۈپ سەل تەمتىرەپ قالدى، يەنە كېلىپ قىزنىڭ كۆكسى سۈت، لەززەت بىلەن لىق تولۇپ تۇرغاندەك جەزبىلىك ئىدى. ئۆز يۇرتىدىن

مۇشۇنداق ساغلام، چىرايلىق قىزنىڭ چىققىنىدىن سۆيۈندى، كۆڭلىگە ئاپتاپ چىقتى.

ئىككى مەكتەپنىڭ ئارىلىقى يىراق ئىدى، يولدا تولا توسۇلۇپ، ئېزىپ قېلىشتىن ئەنسىرەپ ماڭغان سىيىت قارى ناماز ۋاقتىنىڭمۇ ئۆتۈپ كېتىۋاتقانلىقىدىن جىلە بولۇپ، ئولتۇرىدىغان بىر ئورۇنمۇ تاپالماي، قىستىلىپ تۇرۇشقان بېيجىڭلىقلارنىڭ تەر، ئەتىر پۇراقلىرىدىن سەسكىنىپ بېشى ئايلىنىپ، چۈشىدىغان بېكەتتىن بۇرۇن چۈشۈبلىپ، يولدا قىزغا تېلېفون قىلىپ، بۇ مەكتەپنى تەستە تېپىپ كەلدى. ئۇ بۇ كېلەڭسىز شەھەردە يول جاپاسىنى تۇنجى رەت كۆردى، يول-يوللاردا چۈمۈلىدەك كېتىۋاتقان ماشىنا، ئادەملەرنىڭ قىستاڭچىلىقىدىن ئىچى سىقىلدى، ئاپتوبۇسلاردا ساغرىسىنى سۇۋاپ، قىستىلىپ تۇرۇشقان تەتەيخانلاردىن يىراق قاچقانچە بېكەت-بېكەتتە بىر-بىرىنى تۇرتۈپ چىقىشىۋاتقان «يەجۈجى-مەجۈجىلەر» يەنە قىستاپ كېلىپ ئۇنىڭغا ئارام بەرمىدى. بۇنداق غول يوللاردا، ئاۋات كوچىلاردا ئىشتىن چۈشكەندە ھەممە ئادەم

ئاپتوبۇستا بىر قەپەس جەڭ قىلىشاتتى، پۇت
دەسسەيدىغان بىر كىشىلىك يەر تالىشاتتى. تېخى ماشىنا
ئالغۇدەك، تاكسىدا ئولتۇرغۇدەك پۇل تاپالمىغان تەتەي
قىزلارمۇ ئەرلەر بىلەن تەڭ كۈچ ئېلىشىپ، پىخىلداپ
خاسىرىشىپ يەر تالىشاتتى، قۇلاقلىرىغا ئاڭلىغۇچ
تىقىۋېلىپ ئەتراپىدا ئۆزىدىن بۆلەك ئادەم يوقتەك
جىمجىت تۇرۇشاتتى. سىيىت قارى قىستاڭ ئاپتوبۇستىن
چۈشمەي بىر سائەت مېڭىپ بولغۇچە بۇ شەھەرنىڭ
ئاساسلىق ئەپتى-بەشىرىسىنى ئاساسەن كۆرۈپ
بولغاندەك تۇيغۇغا كەلدى، پىيادە ماڭغاندانمۇ بەك
ھېرىپ هالىدىن كەتتى. زۆھرە بىلەن كۆرۈشكەندىن
كېيىنلا ئاندىن روهلاندى، يۈرتداش قىزنىڭ
كۆزلىرىدىن يۇرتىنىڭ گۈزەللىكىنى ئىزدىدى،
چىمەنلىرىدە ئېغىناپ كۈلدى، لەۋلىرىگە خىيالەن
سۆيدى، ئاياللىق مېھرىگە پاي تولۇق كۆكسىدىن ئانا
ماكانىنىڭ قوينىنى ئىسسىق باغرىنى كۆرگەندەك بولدى.
قولىدىكى خالتىدا قىزنىڭ ئانىسى ئەۋەتكەن
يەل-يېمىش ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ ئازغىنە ئۈمىدى،

تەشنالىقى قاچىلاقلىق ئىدى. ئۇ خالتىنى قىزغا ئۇزاتقاندا قىزنىڭ كۆزى ئاۋۋال خالتىغا، ئاندىن ئۇنىڭغا تىكىلدى.

ــ رەھمەت، ئاۋارە بوپسىز،ــدېدى قىز كۈلۈمسىرەپ.

ــ ياقەي، بۇ قانچىلىك ئىشتى، ۋاقتىدا ئەكېلىپ بېرەلمەي قالدىم...

ــ يولدا جاپا تارتقانسىز.

ــ ئانچە ئەمەس، ئېغىرىنى ماشىنا كۆتۈرىدۇ-دە...

قىز ئۇنى كەچلىك تاماققا تەكلىپ قىلدى. مەكتەپ ئىچىدە بىر ئۇيغۇر ئاشخانىسى بار ئىدى، ئىككىسى لەگمەن يېگەچ پاراڭلاشتى، بىر-بىرىنى تېخىمۇ بىلىشتى، قىز ھەر قېتىم بېشىنى كۆتۈرۈپ بىر قارىغىنىدا، ھەر بىر ئېغىز گەپ قىلغىنىدا بۇ قىزنىڭ ئالدىدا قانداق ھالەتتە تۇرسا ياخشى بولىدىغانلىقىنى ئويلاپ، ئىمكانىيىتىنىڭ بېرىچە ئەڭ ياخشى ھالىتىنى ساقلاپ ئولتۇردى. قىزنىڭ بەش ۋاق نامازۇ ئوقۇيدىغانلىقىنى، ئەمما بۇ مەكتەپتە ئوقۇغاندىن بېرى

ۋاقتىنىڭ ئالدىراشلىقىدا نامازنىمۇ ئوقۇنتۇپ
قېلىۋاتقانلىقىنى (زۆھرە بۇنى خجىل بولۇپراق دېدى)،
شۇنىڭغا قارىغاندا ئىمانىنىڭ سۇسلىشىپ
بېرىۋاتقانلىقىنى بىلگەن سىيىت قارى بۇ قىزنىڭ نېمىلا
دېگەن بىلەن دىندا ئاساسى بارلىقىدىن، ئەرەبچىنى
ئاز-تولا بىلىدىغانلىقىدىن مەمنۇن بولدى، ئېتىقادى
سۇسلىشىپ كەتسە ئوقۇنى كۆچەيتىشنىڭ ئامالىنى
قىلغىلى بولاتتى، ئىسلام ئىنستىتۇتىدا يوقلىما قىلىنىپ
تۇرسىمۇ بەزى تالىپلار نامازغا ھۇرۇنلۇق قىلغان يەردە،
چەت ئەللىكلەرمۇ ئوقۇيدىغان بۇنداق زامانىۋى
مەكتەپتە زۆھرەدەك قىزنىڭ دىنىي ئەمەلگە سۇسلۇق
قىلىشىنى توغرا چۈشىنىشكە بولاتتى. ئەمما چۈشىنىشكە
بولىدۇ دەپلا مەسئۇلىيەتتىن قۇتۇلغىلى بولمايدۇ-دە،
پەرز دېگەن پەرز، ھەقىقىي ئېتىقاد نۇقتىسىدىن
ئالغاندا، نامازنى تاشلاشقا ھېچقانداق باھانە
بولماسلىقى، ھەر كىم تاقىتىنىڭ يېتىشىچە ئوقۇنى ئۆز
ئەركانى بىلەن ۋاقتىدا، تولۇق ئادا قىلىشى كېرەك ئىدى.
سىيىت قارى بۇلارنى ئويلاپ، زۆھرەنىڭ تەقۋالىق

دەرىجىسىنىڭ تۆۋەن ئىكەنلىكىنى ھېس قىلدى.

ــ نامازنى تاشلىۋەتمىسىڭىز بولاتتى، ئادەم كېسەل ۋاقتىدىمۇ ئولتۇرۇپ ياكى يېتىپ نامار ئوقۇشى كېرەك. ھەتتا ئەڭ ئاخىرىدا ئۆلىدىغان چاغدىمۇ قىبلىگە قاراپ ئىبادەت قىلىشى كېرەك...- دېدى سىيىت قارى بىسىمللا دەپلا ئىماندىن گەپ باشلاپ.

ــ شۇ، ئۆزۈمۇ بىلىمەن، لېكىن شۇ دەرسىنىڭ ئالدىراشلىقىدىن پەقەت يېتىشىپ بولالمايدىكەنمەن...-دېدى زۆھرە تۆۋەنچىلىك بىلەن. ئۇنىڭ بۇ خىجىلچان ھالىتى ئۇزاققا بارمايدىغاندەك قىلاتتى، سىيىت قارى بولسا بۇ ھالەتنىڭ ئۇزاقراق داۋاملىشىشىنى تىلەيتتى. چۈنكى خىجىللىق ھايا، ۋىجدانىنىڭ ئالامىتى، ھايا بولسا ئىماننىڭ بىر شېخى ئىدى.

ــ نامار ئوقۇغان ئادەمنىڭ چىرايى سىزنىڭكىدەك نۇرلىنىپ تۇرىدۇ، ياغلىق چىگىپ يۈرىدىكەنسىز، خۇدايىم كۆز تەگمىگەي، ئەمدى شۇ ياغلىقنىڭ ھۆرمىتىگە ياريشاھ نامازنى تاشلىماي ئوقۇڭ...

ياغلىقنىڭ ھۆرمىتىگە دەپ قالدىم، مەقسەت بۇ يەردە ئەمەس، ئاللاھنىڭ رازىلىقى ھەممىدىن مۇھىم. ياغلىق ئارتىشمۇ ئاللاھنىڭ رىزاسىغا ئېرىشىش ئۈچۈن...

بولۇپمۇ قىزلار، شەھەردىكى قىزلار ئۆزىنىڭ ئىمانىنى پاختىنىڭ ئىچىدىكى چوغنى ساقلىغاندەك تەستە ساقلامدىكەن دەيمەن، ئەمما بۇنىڭ ئەجرى-ساۋابى كاتتا بولىدۇ... ئاللاھ تائالا ھەر قانداق بەندىسىنىڭ ئەمىلىنى ھەرگىز زايە قىلىۋەتمەيدۇ، مۇكاپاتىنى چوقۇم بېرىدۇ... - سىيىت قارى سۆزلىگەنچە ھاياجانلىنىپ، قورسىقىدىن بارلىق دىنىي بىلىمىنى چىقىرىۋاتاتتى.

ـــ ماڭا قۇرئاندىن بىرسى لازىمتى - دېدى خىيالغا چۆكۈپ ئولتۇرۇپ كەتكەن زۆھرە، ئۇ ئاخىرەتنى ئويلاۋاتامدۇ ياكى بۇ دۇنيالىق ئىشلارنى خىيال قىلىۋاتامدۇ، ئۇققىلى بولمايتتى.

ـــ مەن بىر كۈنى ئەكېلىپ بېرەي.

ـــ رەھمەت سىزگە، يەنە ئاۋارە قىلىدىغان بولدۇم.

ـــ ھېچقىسى يوق، ئىمان ئىسلامنى كىچىكىدىنلا ئۆگەنگەن كىشىنىڭ دىلى ھەرگىز قېتىپ قالمايدۇ.

ـــ مەھەللىمىز يېقىن تۇرۇپ كۆرۈشمەي بۇ يەردە كۆرۈشۈپ قالغىنىمىز قىزىق.

ـــ شۇنى دەڭا، يۈرتتا بىر-بىرىمىزگە قارىغۇدەك ھالىمىزمۇ يوق ئىدى.

ـــ يولدا كۆرسەكمۇ تونۇمايلا ئۆتۈپ كېتەتتۇقۇ دەيمەن...

سۆزلىگەنچە سىيت قارى ئېچىلىپ، كەيپى جانلىنىپ كەتتى.

7

خېپىيلىق ئىشلەمچى بىر خەنزۇ بايلاردىن ئۆچ ئېلىش ئۈچۈن تاكسى شوپۇرىنى ئۆلتۈرۈپ بۇلىۋالغان ماشىنىنى بېيجىڭنىڭ ئاۋات يېرى بولغان ۋاڭفۇجىندىكى پىيادىلەر كوچىسىغا ھەيدەپ، بەخىرامان كېتىۋاتقان ئادەملەردىن ئالتىنى ئۆلتۈرۈپ، پاتىپاراقچىلىقتىن پايدىلىنىپ ماشىنىدىن چۈشۈپ، قولىدىكى بولقا بىلەن بىر سودا سارىيىنىڭ ئەينىكىنى چېقىپ، ئۇچۇرىغانلا ئادەمنى قورقۇتۇپ يۈرگەندە ساقچىلار جىددىي

ھەربىرىنىڭ ئۇنى تۇتقان، سوتلىغان ۋە ئاخىرى ئىككى قېتىملىق ئۆلۈم جازاسىغا ھۆكۈم قىلغانىدى.

يەنە چوڭ شىركەتنىڭ بىر قوغداش خادىمى كېچىدە سىرىق دەي كۆرۈپ، ئۆزىنى تۇتالماي نىيىتىنى بۇزۇپ، شۇ شىركەتتە كەچتىمۇ قايتماي ئىشلەپ ئىشخانىدا تۇنەپ قالغان بىر قېرى قىزغا چېقىلىۋاتقاندا ئۇ قىز تۇيۇپ قېلىپ قارشىلىق كۆرسىتىدىكەن، ئۇ گۇي قىزنىڭ قولىغا پىچاق تىقىپ: جىم يات دەيدىكەن، قىز: قولۇمنى يۇيۇۋالاي، ئاندىن نېمە قىلساڭ قىل دېگەندە ئۇ گۇي ماقۇل دەپ تۇرسا قىز ئىشكىتىن چىقىپلا " ئادەم بارمۇ، قۇتۇلدۇرۇۋېلىڭلار!» دەپ ۋاقىرايدىكەن، ئۇ گۇي قورقۇپ كېتىپ قىزنىڭ ئارقىسىدىن پىچاق ئۇرىدىكەن، قىز كەينىگە ئۆرۈلۈپ تىللىسا ئالدىدىن پىچاق تىقىدىكەن، قىزنىڭ، بوينى، كۆكسى قانغا بويىلدىكەن، يەرگە يىقىلىپ قانسىراپ ئۆلىدىكەن. 18 ياشقىمۇ توشمىغان ئۇ گۇي بۇ قىلمىشلىرىغا قاتتىق پۇشايمان قىلىپ ھەم قورقۇپ، شۇ كۈنى ئەتىگەندىلا ئۆزىنى ساقچىغا مەلۇم قىلىدىكەن، ئاخىرى كەڭچىلىك بىلەن

15 يىللىق كېسىلىدىكەن...

سىيىت قارىنىڭ ساۋاقداشلىرى ھەر كۈنى گېزىتتىن مۇشۇنداق جىنايەت، سۈيىقەست خەۋەرلىرىنى تېپىپ ئوقۇيتتى ۋە بىر-بىرىگە سۆزلىشىپ ھېكايە قىلىپ يۈرەتتى. مېترودا ئۆزىنى يەر ئاستى پويىزنىڭ تېگىگە ئېتىپ ئۆلۈۋالغان ئەرلەر، قورسىقىنى باقالماي ياكى ئۆي ئىجارىسى تۆلىيەلمەي، بېسىمدىن سىراق بولۇپ كەتكەن بىرسىنىڭ باسقۇنچىلىقىغا ياكى قەستلىشىگە ئۇچراپ پىچاق يەپ ئۆلگەن قىزلار ھەققىدە ئوخشىمىغان شەكىلدە تەكرارلىنىدىغان خەۋەرلەرنى ئۆزئارا مۇلاھىزە قىلىشاتتى:

ــ سىرتتىن كەلگەن ئاققۇنلارنىڭ كۆپىنچىسى دېھقان، ئىشلەپ ئىش ھەققىنى ئالالمىغان گەپ، بايلارغا نەپرەتلىنىپ جەمئىيەتتىن ئۆچىنى ئالغان گەپ...

ــ ئۇنىڭ جىنى بىر تۇرسا ئىككى قېتىم ئاتالمايدۇ-دە!

ــ دېيەنشىدىمۇ سوتلىغانىنى بەردىغۇ، مۇخبىر:

نېمىشقا ۋاڭ فۇجىننى تاللىدىڭ؟ دېسە، «ۋاڭ فۇجىن بايلار ئوينايدىغان يەر، مەن بايلارغا ئۆچ» دەپ جاۋاب بەردى. بولمىسا ئۆزى ئورۇق، ئىنجىمارۇق نېمىكەن...

ــ ئا گۈينى دېمەمسىلەر، سېرىق دەي كۆرۈپلا ھاڭگا ئېشەككە ئايلىنىپتۇ.

ــ 33 ياشقا كىرگەن قېرى قىزمۇ جىم يېتىپ بەرگەن بولسا ئۆلمەسكەن...

ــ ئېپپەت-نومۇسنى قوغدىغان گەپ، غۇرۇرلۇق قىزكەن.

ــ ئۇنىڭ ئېپپەت-نومۇسى بارلىقىنى كىم بىلىدۇ؟

ــ ئېپپەت-نومۇس دېگەن ئىمان بىلەن مۇناسىۋەتلىك...

ــ ئىمان بولمىغان بىلەن غۇرۇرى بارکەن، بىزنىڭ ئىمانلىق قىزلىرىمىزچۇ؟! بەزىسى ئۇنچىلىكمۇ قىلالمايدۇ جۇمۇ، ئاچ دېسە كۆزىنى مۆلدۈرلىتىپ يېتىپ بېرەمدىكىن دەيمەن...

ــ ھەي، ھەي، بالىلار، تالىپلاردەك گەپ قىلىڭلار، ھەر كىم ئۆز بېشىغا كەلگەندە بىلىدۇ. مۇبادا بىزنى

بىرسى تۇتۇۋېلىپ بويىنىمىزغا پىچاق تەڭلەپ: ئىمانغا تۇرامسەن، جانغىمۇ دېسە، نېمە دەيمىز؟ ئىمان دېگەن ئاشۇنداق ۋاقىتتا سىنىلىدۇ. شۇڭا، ئالدىراپ پو ئاتمىساق بولىدۇ.

— پو ئاتمىدۇقۇ، گېزىتتىكى ئىشلارنى دەۋاتىمىز.

— بىز بۇلارنى دەپ تۇگىتەلمەيمىز، بىز يا ساقچى ئەمەس، يا مەركەزدىكى رەھبەر ئەمەس. شۇڭا ھۆكۈمەت بەرگەن ناننى يەپ ئوقۇشىمىزنى ئوقۇيلى...

تاشتەك قاتتىق شەھەرنىڭ باغرىغا سىڭىپ كەتكەن رەھىمسىزلىك، رىقابەت ۋە بۇلۇڭ-پۇشقاقلاردىكى دەھشەتلەر قارىماققا تىنچ كۆرۈنگەن شەھەرنىڭ ئارقا سەھنىسىدە نىقابلىق ئالۋاستىلار تەرىپىدىن تراگېدىيە قىلىپ ئوينىلىۋېرەتتى. سىيىت قارى ساۋاقداشلىرىدەك گېزىت كۆرمەيتتى، جىنايەت خەۋەرلىرىگە قىزىقمايتتى، يەڭگىل، ئارامبەخش نەرسىلەرنى ئويلايتتى، ھەر كۈنى كەچتە خۇپتەندىن يېنىپ، يالغۇزلۇقتىن قەلبىگە پاتمىغان ھىسلىرىنى خاتىرىسىگە تىركەپ قويىاتتى:

رامىزان كىرىش ئالدىدا تۇردۇ، ھاۋا سوۋۇپ كەتتى،

بېيجىڭنىڭ توختىماي چىقىدىغان سوغۇق شامىلىغىمۇ كۆنۈپ كەتتۇق. يۈزۈم قۇرغاقلىشىپ، كۆزۈم ياشاڭغۇرايدىغان بولۇپ قالدى. ئوڭشىلىپ كېتەرمەن. يالغۇزلۇققا كۆنۈپ قالدىم، بىر كىم بىلەن ئارىلىشىشنى بىلمەيمەن. نامازنى بىلله ئوقۇغان بىلەن قەلبىمىز ئانچە يېقىن ئەمەستەك تۇيۇلىدۇ.

زۆھرەگە تېلېفون قىلدىم، خېلى قىزغىن تۇرىدۇ، ئاپىرىپ بەرگەن قۇرئاننى ئوقۇغان بولسا كېرەك. بۇ قىزنى شۇ كۆرگەندىن باشلاپ ئۇنتۇيالمايدىغان بولۇپ قالدىم، «موللام كۈلمەيدۇ، كۈلسە تېلېفىپ قالىدۇ» دېگەندەك، نەچچە يىلدىن مۇھەببەت دېگەن نەرسىدىن بىخەۋەر يۈرۈپ، ئەمدى ئۆزۈمنى تۇتالماي قېلىۋاتىمەن. سۈرە يادلاش سۈرئىتىم ئاستىلاپ كېتىۋاتىدۇ. دەرستە چېكىنىپ قالدىم. نامازدا بۇرۇنقى تەقۋالىق، چىڭلىق يوق. كاللام بۆلۈنۈپ كېتىپ باردۇ.

قېنى ئۇ قەلبىمدىكى جانان بىلەن تويلاشقىنىم. شەيتان بىلەن دوست بولغىنىم ئەقىل بىلەن خوشلاشقىنىم،

ئىچەي-ئىچمەي دەپ شاراپنى ئىنتىلىپ،
ئىككىلىنىپ،
يۈرىمەن لەيلەپ بۇ يەردە، قېنى ئۇ ئوڭشالغىنىم!
مۇبارەك شەھرى رامىزان كىرىپ كەلدى.
مۇشتەققەتلىك، ئەمما خۇشۇ-ھوزۇر بىلەن
داۋاملىشىدىغان كۈنلەر باشلاندى. تەراۋىھ نامىزىنى
غەيرەت قىلىپ ئوقۇش كېرەك. قورساق ئاچقاندا
ئاچ-يېتىملەرنى ئويلاپ سەۋر قىلىشىم كېرەك.
رامىزاننىڭ خاسىيىتى كۆپ. كۆڭۈلسىز ئىشلارغىمۇ
كۆنۈش كېرەك. ئاللاھ بىزگە ئەڭ ياخشى ھامىي،
سەۋر-تاقەتتىن باشقا بىزنىڭ چىقىش يولىمىز يوق.
سەۋر بىزنىڭ مىجەزىمىزنى تەڭشەيدىغان ياخشى دورا.
بۈگۈن بىزنى بىر ئۈيغۇر ئاشپەز ئىپتارلىققا
چاقىردى. بىزنىڭ تاماقلىرىمىزغا يېتىدىغان ھېچقانداق
تاماق يوقمىكىن دەيمەن. ھەر كۈنى چۈشتىن بۇرۇن
ئالدىراش دەرس ئوقۇيمىز. چۈشكىچە قورساق ئېچىپ
كېتىدۇ. چىدايمىز، چۈشتىن كېيىن ئۇخلايمىز. ئەسىرنى
قىينىلىپراق ئوقۇيمىز، شامنى چىداپ ئوقۇيمىز-دە،

تەسىمە ئوقۇپ بولغۇچە كەشمىزنى كىيىپ ئاشخانىغا يۈگرەيمىز. ئاھ تاماق، سۇ! ھەدىستە ئېيتىلىشچە، روزىدارنىڭ ئىككى خۇشالىقى بار ئىكەن: بىرى، ئىپتار قىلغاندىكى خۇشالىق، يەنە بىرى ئاللاھقا مۇلاقات بولغاندىكى خۇشالىق. ئاللاھ تائالا ئارمانلىرىمىزغا يەتكۈزگەي! خۇپتەن، تەراۋىھ نامازلىرىنى تاماق سىڭدۈرگەچ، راھەت بىلەن، ھەيۋەت بىلەن ئۈنلۈك قەسىدە توۋلاپ ئوقۇيمىز. مۇبارەك بۇ ئايمۇ بەك تېز ئۆتمەكتە...

8

ئىسلام دىنىغا ئىشەنمەيدىغان، ئەرەبلەرگە تۈپتىن ئوخشمايدىغان، كوچىلىرىدا كۆزەينەكلىك ئادەملەر، قارا ئەينەكلىك پىكاپلار ھارماي قاتنايدىغان، كەچلىك مۇلازىمەت كۇلۇبلىرى، قاۋاقخانىلىرى، دېسكوخانىلىرى ئىشرەت بىلەن قاينايدىغان، ھەممە چىراغلىرى گويا سانسىز پاھىشلەردەك كۆز قىسىدىغان بۇ شەھەرنى

خالىد جەننەتكە تەڭلەشتۇرەلمىسمۇ، لېكىن پانىي دۇنيانىڭ ئارامگاھى، نەپسى يايرايدىغان ئەيش-ئىشرەت ماكانى دەپ بىلىپ، بۇ شەھەردىن ئايرىلالماسلا بولۇپ قالدى. دۆلىتىگە قايتىسا بۇنداق ئەركىن، راھەت ياشىيالمايتتى. غەرب ئەللىرىدىكى ئەلچىخانىلارغا يۆتكىلىپ ئىشلەشنىمۇ ئانچە خالىمايتتى، چۈنكى ئۇ يەرلەرگىمۇ ئۇ نەچچە قېتىم بارغان، كۆڭۈلدىكىدەك ئوينىيالمىغاندى. پەرەڭلەردە ئويۇن-تاماشىنىڭ، سەتەڭلەرنىڭ نەرخى قىممەت، يەنە كېلىپ ئۇلار ئەرەبلەرنى ئانچە كۆزىگە ئىلىپ كەتمەيتتى،

11-سېنتەبىر ۋەقەسىدىن كېيىن ئەرەبلەر ئۇ يەردە تېخىمۇ قارشى ئېلىنمايدىغان بولدى. ياپونىيە، كورېيە، سىنگاپورنىمۇ ئەيش-ئىشرەتكە ئانچە قۇلايلىق يەر ئەمەس دەپ ئويلايتتى، چۈنكى ئۇلارنىڭ سەتەڭلىرىنىڭ غۇرۇرى تولىمۇ كۈچلۈك، ئەرلىرى زوراۋانراق كېلەتتى. جۇڭگو، تايلاند ۋە باشقا بەزى نامرات، ئاددىمى كۆپ دۆلەتلەردە ھەممە نېمە ئەرزانچىلىق، سەتەڭلىرى تاللا بازىرىدىكى قوچاقلاردەك تولىمۇ ئەزان، ئويناشقا

قۇلايلىق ئىدى. خالىد جۇڭگودىكى چوڭ شەھەرلەر ئىچىدە بېيجىڭدا تەرتىپ چىڭ، ئەيش-ئىشرەت سورۇنلىرى قانۇن بويىچە باشقۇرۇلۇۋاتقان بولسىمۇ، ئاشكارا مەخپىيەتلىكلەرنىڭ ھەر بىر مۇلازىمەت كۇلۇبلىرىدا يوشۇرۇن داۋاملىشىۋاتقانلىقىنى ئوبدان بىلەتتى. نېفىت بايلىقىدىن كېلىۋاتقان مائاشلىرىنىڭ يۇقىرىلىقى ئۇنىڭ نەپسىنى ئۇلغايتىپ تۇراتتى، ساقچى ئالدىراپ توسمايدىغان جېپ ماشىنىسىنى ھەيدەپ ئويۇن ئەڭ قىزغىدىغان يەرنى پۇراپ تاپاتتى، ئىچەتتى، چېكەتتى، ھالى يار بەرگەن كۈنى ھەر قاچان بىر سەتەڭنى باشلاپ ئۆيىگە ئېلىپ كېتەتتى. ۋاقىتنى ئۇزۇن سوزىدىغان دورىلارنى ئۆيىگە قۇتىلاپ ئېلىپ قويۇپ، ئۆزىنى ھايۋانغا ئايلاندۇرۇپ، پىستە كۆز «بېلىقلار»نىڭ چىراي ئالامەتلىرى ۋە ئاۋازلىرىنى تاماشا قىلاتتى، ئۆزىنى بەزىدە گويا سېرىق فىلىمدە بىۋاستە رول ئېلىۋاتقاندەك ھېس قىلاتتى. زىنا ۋە زۇلۇم ئۇنىڭ نەپسانىيەت ئاچچىقىدىن پارتلاپ چىقاتتى.

خالىد خىزمەتتە ئاكتىپ ئىدى، باش ئەلچىنىڭ

كۈندىلىك خىزمىتىگە چاپارمەنلىك قىلاتتى، باش ئەلچى ناماز ئوقۇسا ناماز ئوقۇيتتى، جۈمەگە بارسا بىللە باراتتى، ئۆيىگە تاماققا چاقىرسا خۇشالىق بىلەن بېرىپ
ھەمسۆھبەت بولاتتى، چىلىم چېكىشىپ بېرەتتى، گەپكە يامان بولغاچقا بېيجىڭدا كۆرگەن-بىلگەنلىرىنى
ھەزىلگە قېتىپ سۆزلەپ باشلىقىنىڭ كۆڭلىنى خۇش قىلاتتى. باش ئەلچىنىڭ ۋاقتى توشۇپ كېتىدىغان چاغدا خالىدىنى بىللە ئېلىپ كەتكۈسى كەلدى، ئەمما خالىد ئۇنىمىدى. ئۇنىڭ يەنە بىر يىل ۋاقتى بار ئىدى، بۇ ۋاقىتمۇ توشۇپ دۆلىتى ئۇنى باشقا دۆلەتتىكى
ئەلچىخانىغا ئەۋەتىشكە، ئىككىنچى دەرىجىلىك كاتىپ قىلىپ ئۆستۈرۈشكە ئاز قالغاندا ئۇ جۇڭگودا يەنە بىر قارار ئىشلەش ئارزۇسىنىڭ بارلىقىنى بىلدۈرۈپ،
قايتا-قايتا ئىلتىماس بېزىپ، ئاخىرى يەنە جۇڭگودا، بېيجىڭدا ئىشلەش، ئويناش پۇرسىتىنى ئۇزارتتى. 20 نەچچە ياشىنىڭ قارىسىنى ئالغان، ئەمما قارىماققا خېلى چوڭ كۆرۈنىدىغان بۇ ئەرەب تېخى توي قىلمىغانىدى. ئۆيىدىكىلىرىنىڭ قىستىشى بىلەن بىر رامىزان ئېيىدا

دۆلتىگە قايتىپ بىر ئايىنى ئىبادەت، رەسمىيەت بىلەن تولىمۇ تەسلىكتە توشقۇزۇپ، 16 ياشلىق خوتۇنىنى 15 كۈن خوتۇن قىلىپ، 15 كۈن بېيجىڭدا تۇرغۇزۇپ، ئارقىدىن يەنە دۆلتىگە يولغا سالدى. ئۇ ئۆچ ئايدا بىر دۆلتىگە قايتاتتى، 15 كۈن تۇرۇپلا يېنىپ كېلەتتى، گاھىدا خوتۇنى ئۆزىنىڭ بىرەر تۇغقىنىنى ئېلىپ بېيجىڭغا كېلىپ كۆپ بولسا بىر ئاي بولمىسا، 10 نەچچە كۈن تۇرۇپ كېتەتتى.

بىر يىل ئىنگلىزچە ئوقۇپ، ئىجارە ئۆيدە تۇرۇپ، تاماق يەپ، كىيىم كىيىپ، سوپۇن، گىرىم بۇيۇملىرى ئېلىپ، سىرتقا چىقىپ تاماق يەپ، كىنو كۆرۈپ 15 مىڭ يۈەن پۇلنى قۇرۇتۇپ بولغان زۆھرە يېتىپ يېسە تاغمۇ توشمايدىغانلىقىنى ھېس قىلىپ ئىش ئىزدەشكە باشلىدى. ئۇنىڭغا ئوخشاش پۇل تۆلەپ ئوقۇۋاتقان قىزلارنىڭ ئاتا-ئانىسى بۇ ئارزۇلۇق قىزلىرىنى چەتكە چىقىرىشقا كۈچەۋاتقان باي خەقلەر بولغاچقا قىزلىرىغا ھەر ئايدا 500 يۈەندىن 1000 يۈەنگىچە پۇل ئەۋەتىپ تۇراتتى. پۇلى ئۆكسۈپ قالغان زۆھرەگە ئاتا-ئانىسى

ئۇنچىلىك پۇل ئەۋەتەلمەيتتى، ئاز بولسىمۇ داۋاملىق پۇل ئەۋەتىشكە قۇربى ھەرگىز يەتمەيتتى. پۇل تۇگىدى دېسە، ئەمسە يېنىپ كېلىپ ئەرگە تېگىڭ قىزىم دەيتتى. ھېلىمۇ بىر يىلدىن بېرى ئۇلارنىڭ غەم-ئەندىشىسى تۇگىمىدى، زۆھرە ھەپتىدە بىر تېلېفون ئۇرۇۋۇن تۇرسىمۇ ئۇلار يەنىلا خاتىرجەم بولالمىدى. سىيىت قارى ئوتتۇرىدا پەيدا بولغاندىن كېيىن ئەھۋال ئۆزگەردى، زۆھرەمۇ ئۆيىدىكىلەرگە سىيىت قارىنىڭ ئۆزىنى پات-پات يوقلاپ تۇرۇۋاتقانلىقىنى ئېيتىپ، ئۇلارنى خاتىرجەم قىلدى. دىندا ئوقۇۋاتقان بىر يۇرتلۇق قارىم بالىنىڭ خۇدايىم بەرگەندەكلا قىزىغا ئۇچراپ قالغانلىقى ئۇلارنى ئاللىقانداق بىر ئەندىشىدىن خالاس قىلغانىدى. زۆھرە بىر قېتىم ئۆيىگە ھەتتا سىيىت قارى بىلەن بىللە تېلېفون قىلدى. شۇنىڭدىن كېيىن زۆھرە بىرەر ئايغىچە تېلېفون قىلمىسىمۇ ئاتا-ئانىسى ئەنسىرىمەيدىغان بولدى. سىيىت قارى ھەر قېتىم كەلگىنىدە زۆھرە قۇرئاننى تاشلاپ قويۇپ

ئوقۇمىغانلىقىنى، رامىزان روزىسى تۇتمىغانلىقىنى، نامازنى خالىسا ئوقۇپ خوشياقمىسا تاشلاپ قويغانلىقىنى ئويلاپ كۆڭلىده خجىل بولاتتى، ئەمما دەرھال غۇرۇرى ئۇستۈن كېلەتتى: بۇ بالا مېنىڭ نېمەم ئىدى؟ ئۇنىڭ ئالدىدا نېمە ئىش قىلىپتىمەن؟ باشقا قىزلارغا باققاندا ئۆزۈمنى چىڭ تۇتۇپ ياشاۋاتىمەنغۇ؟ قىزلار مەنچىلىك ياشىيالىسا چوڭ گەپ... دەپ ئويلاپ ئۆزىنى مۇئەييەنلەشتۈرەتتى. ئۆزىنى ھەر دائىم باشقا قىزلارغا سېلىشتۇرۇپ، بۇ شەھەردە ياخشى ياشاش، ئۇزاقراق ياشاش ئىستىكىده پۇچۇلىناتتى، ئويلايدىغان ئىشلىرى تولا ئىدى.

ئۇ بىر چاغدا باش ئەلچىنىڭ ئۆيىدىن ئېلىۋالغان نام-ئەمەل كارتۇچكىسىنىڭ ئەمدى ئىشقا يارايدىغانلىقىنى، شۇ يەردىكى تونۇش ئەرەبلەرنىڭ سايىسىده بىر كىشىلىك خىزمەتكە ئېرىشىپ قېلىشى مۇمكىنلىكىنى ئويلاپ ئەلچىخانىغا باردى. باش ئەلچىنىڭ ئۆيىده كۆرگەن ئەرەبلەرنىڭ ھەممىسى ئۇنى تونىدى، شۇلار ئارىسىدىن خالىد ھەممىدىن قىزغىن

چىقىپ كەتتى، زۆھرەنى ئايرىم بىر ئۆيگە چاقىرىپ پاراڭلاشتى. ئىنگلىزچىنى بۇزۇپ سۆزلەيدىغان خالىد زۆھرەنىڭ ئىنگلىزچە گەپلىرىنىڭ تاۋۇشلىرىغا دىققەت قىلدى، مەقسىتىنى تارتىنىپراق ئېيتىۋاتقان بۇ مۇسۇلمان قىزغا كۈلۈمسىرەپ، گەپ تۈگىگەندە مەغرۇر كۈلۈپ قويدى.

ـــ ئەلچىخانىغا ئادەم ئالمايمىز، تەرجىمان تولۇق،ـــ دېدى ئۇ تاماكا كۈلىنى قېقىپ.

ـــ ۋاقىتلىق بولسىمۇئىشلەپ تۇرسام بولامدۇ؟

ـــ بىزدە ۋاقىتلىق ئىشلەيدىغان ئىش يوق، كەچۈرىسىز.

ـــ پەقەت بولماسمۇ، باش ئەلچى ئۇنماسمۇ؟

ـــ بۇرۇنقى باش ئەلچى سىزنى بۇ يەرگە تىقىپ قويۇپ كەتكەن بولسا بولاتتى، ئۇنداق قىلمىدى. شۇنداق قىلغان بولسىمۇ ھازىرقى باش ئەلچىنىڭ سىزنى ئىشلىتىشى ناتايىن ئىدى. چۈنكى، يېڭى كەلگەن ھەر قانداق باش ئەلچى جۇڭگولۇق خىزمەتچىلەرنى دائىم يېڭىلاپ تۇرىدۇ، كونا ئەلچى ئىشلەتكەن نەرسىلەرنى

ئىشلەتمەيدۇ...

ــ ئۆزۈم كىرىپ سۆزلىشىپ ئىمتىھان بېرىپ باقسام بولامدۇ؟

ــ سەئىد ئەپەندى دۆلىتىمىزگە بىر ئايلىق دەم ئېلىشقا كەتكەن.

ــ بوپتۇ ئەمىسە، مەن قايتاي. باشقا يەردىن ئىش ئىزدەپ باقارمەن.

ــ يا بولمىسا مېنىڭ ئۆيۈمدە ئىشلەڭ. ئايلىقىڭىزغا 1000 يۈەن بېرىمەن. باش ئەلچىمۇ شۇنچىلىك بېرەتتىغۇ دەيمەن.

زۆھرە ئوقۇمىغان، ھېچنېمە بىلمەيدىغان چاغدىمۇ شۇ يەردە تۇرۇك ئىش قىلماي 1000 يۈەن ئالاتتى. بىر يىل جاپا چېكىپ ئوقۇپمۇ يەنە ئۆي خىزمەتچىلىكىدىن قۇتۇلالمىغىنىغا ئىچى پۇشتى. بۇ ئەرەبنىڭ يەنە ئاللىقانداق مەقسىتى بارلىقىنى بىر قاراپلا بىلدى، ئەمما كەسكىن ھۆكۈم قىلالمىدى. ئىشقىلىپ، بۇ تەكلىپكە رايى تارتمىدى.

ــ رەھمەت، مەن باشقا يەردىن ئىش ئىزدەپ

باقاي.

ـــ باش ئەلچىنىڭ ئۆيىدە ئىشلىگەن ئادەم ئەمدى سىنىڭ ئۆيۈڭدە ئىشلەمدىم دەپ قاراۋاتامسىز؟ باشقىچە ئويلاپ قالماڭ، ئۆيۈمدە باش ئەلچىدىن مىراست قالغان فىلىپپىنلىق ئايال هازىرمۇ ئىشلەۋاتىدۇ. سىز پەقەت ئايالىمغا هەمراه بولۇپ بازارغا چىقىشىپ بېرىسىز، ئۆيگە نەرسە-كېرەك سېتىۋالىسىز. ئۆيۈمدە ئازراق تۇرۇپ بەرسىڭىز، ئاندىن مەن باشقا ئەرەب ئەلچىخانىلىرى بىلەن ئۇقۇشۇپ سىزگە ئىش تېپىپ بېرەي، بولامدۇ؟

زۆهره ئويلىنىپ قالدى، دەسلەپتە ئىش مۇشۇنداق باشلانسا، ئاقىۋىتىتە ياخشى بولۇپ قالسا-هه...

ـــ بولىدۇ، -دېدى زۆهره،- لېكىن مەن باشتا ئۆيىڭىزنى كۆرۈپ باقسام دەيمەن.

ـــ قاچان كۆرىمەن دېسىڭىز مەن هازىر، دېدى خالىد،- ئەمىسە هازىرلا بېرىپ كۆرسىتىپ قويايي، ئەتىدىن باشلاپ ئىشلەپ كېتىڭ.

خالىد زۆهرەنى جىپ ماشىنىسىغا سېلىپ ئۆيىگە

ئاپىرىپ، خوتۇنى ۋە فىلىپپىنلىق ئايال خىزمەتكارى بىلەن كۆرۈشتۈردى. خالىدنىڭ خوتۇنى چىرايلىق بىر ئەرەب قىزى بولۇپ، باش ئەلچىنىڭ خوتۇنىغا باققاندا مۇلايىم، كىچىك پېئىل، تەقۋا، كەمتەر كۆرۈنەتتى، زۆھرە بىر قاراشتىلا بۇنىڭدىن سۆيۈنۈپ كەتتى. خالىدنىڭ بۇ ئۆيى داچا ئەمەس، بەلكى شەھەرنىڭ ئوينايدىغان يېرىگە يېقىن بىر بىنادىن ئىجارىگە ئېلىنغان 150 كۋادرات مېتىرلىق ئۆي ئىدى. ئىككى ئايالنى كۆرۈپ خاتىرجەم بولغان زۆھرە ماقۇللۇقىنى بىلدۈرۈپ، ئاندىن كەينىگە ياندى. خالىد ئۇنىڭ ئارقىسىدىن چىقىپ قولىغا 200 يۈەن تۇتقۇزۇپ: تاكسىدا كېتىڭ دېدى. زۆھرەگە بىر سېخى قول ئېچىلىۋاتاتتى، ئەتىدىن باشلاپ ئۇنىڭ قولىغا پۇل كىرىشكە باشلايتتى. ئۇ بىر يىل بولسىمۇ ئوقۇۋالدى، ئەمدى ئۆگەنگەن نەرسىنى جەمئىيەتتە ئىشلىتىشى، پۇل تېپىشى كېرەك. بۇ شەھەردە ماڭغان-تۇرغان يەرنىڭ ھەممىسىلا پۇل، پۇل دەيدۇ، قورساقلىرىمۇ پۇل، ھاجەتخانىلىرىمۇ پۇل...

9

ئىسلام ئىنستىتۇتىغا بىرسىنى ئىزدەپ بىرەرقىز كېلىپ قالسا تالىپلار زىممىستاندا گۈل كۆرگەندەك زوقلىنىپ، ئىنتىلىپ قاراپ قالاتتى، شۇ كۈنى ھېچ بولمىسا ئۆزلىرىگە زەن سېلىپ ئەينەككە قاراپ باقاتتى، ئۆسۈپ قالغان ساقال-بۇرۇتلىرىنى ئالاتتى، يىغلىپ قالغان كىرلىرىنى يۇيۇاتتى، ئۆيلىرىگە تېلېفون قىلاتتى. بەزىلىرى ھەتتا مەكتەپتە تاماق يېگۈسى كەلمەي سىرتقا چىقاتتى، ئۇيغۇرلار ئاچقان ئاشخانىلاردا تاماق يېگەچ بۇ يەرگە كىرىپ تاماق يەپ قالىدىغان، بەلكىم دۇرۇس ئىشلارنى قىلمايدىغان ئۇيغۇر خوتۇن-قىزلىرىغا دىققەت قىلاتتى، ئاندىن نامىزىغا ئۇلگۈرۈپ يەنە مەكتەپكە يېنىپ كېلەتتى. بەش ۋاق نامازنىڭ ۋاقتى ئۇلارنى جىددىي ھەم تەرتىپلىك بىر ۋاقىتنىڭ قوينىغا ئالغان بولۇپ، سىرتلارغا چىققاندا بۇ ۋاقىتلارغا ئاساسەن رىئايە قىلاتتى، ۋاقتى ئۆتۈپ كەتسىلا جىددىيلىشىپ قالاتتى. ئۆزلىرىنى ھەر قانچە خاتىرجەم تۇتسىمۇ ئىمانىنىڭ تەقەززاسى ۋە مەكتەپتىكى يوقلىمىنىڭ بېسىمى

ئۇلارنى شۇنداق تۇيغۇغا كۆندۈرۈۋەتكەنىدى. ئۇلارنىڭ قەدىمى يەتكەن مەكتەپلەردە يۈرتداشلىرى ئۇلارنى كۆرسىلا ئىمان-ئىسلامنى يادىغا ئالاتتى. ئۇلار مۇڭدىشاتتى، خاراكتېرى ئوخشىمىغان ئىككى مۇھىتتىكى ئەھۋال ئۇلارنىڭ پاراڭلىرىغا تۈگمەس تېما بولاتتى. پەننىيدە ئوقۇۋاتقان شۇ ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى ئىچىدە كىچىكىدىن ئانچە دىنىي تەربىيە كۆرمىگەن بالىلار تالىپلاردىن «ھاراق نېمىشقا ھارام؟»، «قىزلار بىلەن مۇھەببەتلەشسە ھارامۇ؟»، «ئۇمۇ ھارام، بۇمۇ ھارام دەيدىكەن، ھارام دېگىنىڭلار زادى نېمە؟ »، « بىز ئۆلگەندىن كېيىن راستىنلا تىرىلەمدۇق؟ خۇدا بىزنى سوراق قىلامدۇ؟» دېگەندەك سوئاللارنى سورايتتى، تالىپلار كۈچىنىڭ يېتىشىچە جاۋاب بېرەتتى، مۇشۇ جەريانداا سەۋىيىسىنى سىناپ كۆرەتتى. دىننى ئانچە-مۇنچە چۈشىنىدىغان، ئەمما گۇمانغا، ئىزدىنىشكە باي، كاللىسىدىكى مۇجمەللىكلەرگە جاۋاب ئىزدەۋاتقان بىر قىسىم بالىلار «خۇدا بىزنى يارىتىپ ھەممە ئىشىمىزنى، جۈملىدىن گۇناھىمىزنى

پىشانىمىزگە پۈتۈۋەتكەن تۇرسا، بىزنى ئاخىرەتتە يەنە جازالىسا بۇ قانداق ئادىللىق بولىدۇ؟ ئاللاھ ھەق، ئادىل ئەمەسمىدى؟» دېگەندەك ئۆتكۈر سوئاللارنى سوراپ، تالىپلارنى تەمتىرىتىپ قويياتتى. تەۋھىد ئىلمىغا تازا چوڭقۇرلىشالمىغان بۇ بالىلار ئۆزىنىڭ چۈشەنگىنىچە بۇ سوئاللارغا جاۋاب بېرەتتى، ئەمما ئۇلارنى تازا قايىل قىلالمايتتى. مۇشۇنداق قىيىن چاغدا تالىپلار دىنىي دەرسلەرنىڭ مۇھىملىقىنى ھېس قىلاتتى، بىز تېخى تازا موللا بولمىدۇق، كىتاب كۆرۈپ ئاندىن جاۋاب بېرەيلى... دەيتتى، شۇنىڭ بىلەن كۆڭلى يېرىم ھالدا مەكتىپىگە يېنىپ كېلىپ كىتاب ۋاراقلايتتى، ئىلىمدا تېخى خاملىقىغا ئىچى پۈشۈپ، تېخىمۇ كۆپرەك بىر نەرسە ئۆگىنىشكە ئىنتىلەتتى. سىيىت قارى بۇنىڭ ئارىسىدا يوق ئىدى، ئۇ قۇرئان يادلاش بىلەن ھەدىس يادلاشنى بىرىنچى ئورۇنغا قويياتتى، مەسچىتتە ئىمام بولۇپ قالسا ئەڭ ئەسقاتىدىغىنى مۇشۇ ئىدى. ئۇنىڭ كاللىسىدىكى ئىمان گۈمان ۋە شەك-شۇبھىگە قىلچە ئورۇن يوق كەسكىن ئۇقۇم بولۇپ، باشقا نەرسىلەرنى تولا ئويلاپ

كاللىسىنى قاپاق قىلىدىغان بالىلارنى كۆرسە، پەلسەپە، تەرىقەت، مەزھەپ، سوپىزم... دېگەندەك ئاللىقانداق گەپلەرنى ئاڭلىسا ئىچى سىقىلاتتى. تېلېۋىزور ۋە گېزىتلەردە توختىماي خەۋەر قىلىنىدىغان تېررورلۇق ھۇجۇملىرى، ئەلقائىدە، بىن لادىن، زاكاۋى... لارنى، ئافغانىستانداىكى تالىبانلارنى، جەڭگاھقا ئايلىنىپ مۇسبەتكە پاتقان ئىراقتا ئىككى مەزھەپتىكى مۇسۇلمانلارنىڭ بىر-بىرىنىڭ مەسچىتلىرىنى پارتلىپ ئادەملىرىنى ئۆلتۈرۈۋاتقانلىقىنى ئاڭلىسا، قىيامەتنىڭ ئالامەتلىرى كۆرۈنۈۋاتامدۇ-نېمە دەپ ئويلاپ قالاتتى، مەيلى نېمە بولۇشىدىن قەتئىينەزەر بۇلارنىڭ ھەممىسىنىڭ ئاللاھنىڭ تەقدىر قىلغان ئىشلىرى ئىكەنلىكىدىن ھەرگىز گۇمانلانمايتتى. قۇرئان ۋە ھەدىستە ھەممە نەرسە شۇنداق ئېنىق نۇرسا، نەپسى خاھىشىغا ئەگىشىپ، ئايەت ۋە ھەدىسكە خاتا مەنە بېرىپ، ئۆزئارا ئىختىلاپ تۇغدۇرۇپ، قالايمىقان مەزھەپ، بىدئەت ئىدىيە شەكىللەندۈرۈپ، خاتا ئىش-ھەرىكەت، ئۆچمەنلىك، قىرغىنچىلىق كەلتۈرۈپ چىقارغان

ئىنسانلارنىڭ ئاقىۋىتىتە جازاغا مەھكۇم بولىدىغانلىقىغا، ئاللاھ تائالانىڭ ھەممىگە ئادىل ھۆكۈم قىلىدىغانلىقىغا شەكسىز ئىشىنەتتى.

شۇ قېتىملىق ئۇچۇرىششتا سىيىت قارى زۆھرە بىلەن كۆڭۈللۈك پاراڭلاشتى، يېگەن تاماقلىرىمۇ ئوبدان تېتىدى. زۆھرەنىڭ تەكلىپى بىلەن ئىككىسى زۆھرەنىڭ ئۆيىگە تېلېفون قىلدى. سىيىت قارى «زۆھرەدىن ئەنسىرىمىسلە» دېگەن گەپنى ئىككى قېتىم دەۋەتتى. مەكتەپ ئالدىدىكى كوچا چىراغلىرىنىڭ يورۇقىدا تېخىمۇ گۈزەللىشىپ كەتكەن زۆھرە سىيىت قارىنىڭ كۆز نۇرىدىن ئايرىلمىدى، زۆھرە بېكەتكىچە ئۇزىتىپ كەلدى، سىيىت قارىغا كۈلۈمسىرەپ باقتى، «كېلىپ تۇرۇڭ»دېدى، سىيىت قارىمۇ «ئالدىراش بولمىسامىلا كېلىپ تۇرىمەن، سىزمۇ بېرىڭ» دېدى. قىز ماقۇللۇق بىلدۈردى. شۇ ئاخشىمى سىيىت قارى مەكتىپىگە قايتقۇچە زۆھرەنى ئويلاپ كەلدى، كېلىپ قازا نامازلىرىنى خىيال بىلەن خۇش كەيپ ئوقۇدى، نامازدا ئوقۇۋاتقان سۈرىنىڭ مەنە-مەزمۇنلىرى بىلەن

كارى يوق، پەقەت نامازدىن ئېزىپ كەتمەسلىك ئۈچۈنلا رەكەت سانىنى ئېسىدە چىڭ ساقلاپ ئوقۇدى. ئاندىن سىنىپقا كىرىپ كىتابلىرىنى ۋاراقلاپ باقتى، كاللىسىغا ھېچنېمە چۈشمىدى، ئەتىنىڭ يەكشەنبە، دەرس يوق ئىكەنلىكىنى ئويلاپ يەڭگىللىشىپ قالدى. ئالدىدىكى دوسكىدا ئەمدى ئىنگلىزچە ئۆگىنىۋاتقان

ساۋاقدىشىدىن بىرسى قىزىقچىلىق قىلىپ oh my baby I love you دېگەن خەتنى قىڭغىر-قىيسىق يېزىپ قويغانىدى، سىيىت قارى ئېقىمغا ئەگىشىپ ئازراق ئىنگلىزچە ئۆگىنىپ باققانىدى، دوسكىدىكى خەتلەر ئۇنىڭغا تونۇش ئىدى ... سىيىت قارى ئۇ خەتكە بىر دەم قاراپ ئولتۇردى، ئاندىن ئۇنى كۆڭلىدە نەچچە قېتىم ئۆز تىلىغا ئۆرۈپ-چۆرىدى: « ئاھ ئۇمىقىم، ئاھ گۈزىلىم، ئاھ تاتلىقىم، ئاھ چىرايلىقىم، ئاھ سۆيگۈنۈم...»، «سىنى ياخشى كۆرىمەن، سىنى سۆيىمەن، ساڭا ئاشىقمەن...».

سىيىت قارىنىڭ شېئىر يازغۇسى كەلدى، ئىلھامى يىراقتىن قول پۇلاڭشىتىۋاتاتتى، ئۇ قول زۆھرەنىڭ

قولىغا ئوخشايتتى. ئەمما ئۇنىڭ قەلبىدە ھازىر مۇھەببەتنى ئىزھار قىلىش، ھېسسىياتنى نەق ئىپادىلەش تەقەززاسى جۇش ئۇراتتى، مۇنداق بىر پىكىر دىۋىلەپ تۇراتتى: بۇ دېگەن نەۋائى زامانى ئەمەس، تەرەققىيات، تېزلىك زامانى، ياخشى ئىشنى ۋاقتىدا قىلمىساڭ شەيتان ئارىلاپ قالىدۇ...

سىيىت قارى نېمىلا بولمىسۇن بىر خەت يېزىشى كېرەكلىكىنى، بۇ «يول خېتى» ئارقىلىق بەخت مەنزىلىگە تېزرەك يېتىپ بارغىلى بولىدىغانلىقىنى ئويلىدى. ئارقا ئورۇندا بىر ساۋاقدىشى ئۆيىگە خەت يېزىۋاتاتتى. ئۇنىڭدىن ئۇچ ۋاراق سوراپ ئالدى، قەلەمنى چىڭ سىقىملاپ، يۈرەكلىرىنىڭ سوقۇشىنى تىڭشاپ بىر دەم ئولتۇردى، بۇ خەتنى قانداق يېزىش كېرەك؟ قىزنى قانداق تەسىرلەندۈرۈش كېرەك؟ قارىملىق سۈپىتىنى قانداق ساقلاش كېرەك؟ بۇ راستتىنلا تۇنجى سۆيگۈ مەكتۇبىمۇ؟ سىيىت قارى بىردىنلا ناھايىتى چوڭ بىر بېسىمغا دۇچ كەلگەنلىكىنى ھېس قىلدى. بۇنداق ئولتۇرسا بىر نېمە يازالمايتتى، قەغەزنى جىجىلاپ

بويۇڭىتەتتى. شۇنداقتىمۇ ئۇنىڭ قەلبىدىكى ھىسلىرى قاياناپ تۇراتتى، ئىچىدىكى ئوتنى پەسەيتىش ئۈچۈن بولسىمۇ بۇ خەتنى مەشق ھېسابىدا يېزىپ، ئارقىدىن يەنە بىر قېتىم تۈزىتىپ توغرىلاپ، ئاققا كۆچۈرۈپ، مۇڭاپىق بىر پەيتنى تېپىپ ئاندىن قىزغا بەرسە بولاتتى. شۇ نىيەتكە كەلگەن سىيىت قارىنىڭ قەلبى بەيگىگە قويۇڭىتىلگەن ئاتتەك چېپىشقا باشلىدى.

10

خالىدنىڭ خوتۇنى كەتكەندىن كېيىن زۆھرەنىڭ كۈندە بازار ئايلىنىپ، باغچىغا باردىغان ئىشلىرى تۈگەپ، ئۆيدە بۇرۇقتۇرمىلىق ئىچىدە ياشاشقا باشلىدى. ئەرەب جۇڭان ئىلگىرى باش ئەلچىنىڭ خوتۇنىدەك دەھشەت پۇل خەجلىمىسىمۇ، يەنىلا خېلى خەجلەپ قويىاتتى، چوڭ سودا سارايلىرىدىكى گىرىم-پەرداز، زىبۇ زىننەت بۇيۇملىرى، سومكا، ئاياغلارغا زوق-شوخ بىلەن سىنچىلاپ قارايتتى، ئۇششاق دۇكانلاردىكى جۇڭگوچە قول ھۈنەرۋەن بويۇملىرىنى قولىغا ئېلىپ

ئەجەبلەنىپ كۆلۈپ قويياتتى، يىپەك كۆينەك ۋە شارپىلارنى تۇتۇپ سلاپ كېتەتتى، «جەمىل» دەپ ماختاپ قويۇپ ئاندىن ئۇنى بويىنغا ئارتىپ ئەينەككە قارايتتى. سېتىقچىلار چەت ئەللىكلەرگە ئىنگلىزچىنى يامداپ سۆزلەپ بىر ياقتىن قىزغىن مۇئامىلە قىلسا، بىر ياقتىن باھانى نەچچە ھەسسە يۇقىرى قويۇپ تۇرۇۋالاتتى، چەت ئەللىكلەر، بولۇپمۇ ئەرەبلەر ئۇلارنىڭ دېگەن باھاسىدىن تۆۋەن سورايتتى. زۆھرە ھەر كۈنى دېگۈدەك ئەرەب جۇۋانغا بولۇشۇپ باھا تالىشىپ يۈرۈپ سودىلىشىشقا ئۇستا بولۇپ كەتتى، مىللارنىڭ ئەسلى باھاسىنى، ساتىدىغان پېرىنى ئوبدانلا بىلىپ قالدى. ئەرەب جۇۋان ئۆز دۆلىتىدە خوتۇنلارنىڭ كۆزىدىن ئوت چىقىرىۋېتەلەيدىغان، سوۋغاتلىقىقا يارايدىغان مىللىرىنى ئۈچ چامدانغا قاچىلاپ ئېلىپ كەتتى، مېڭىش ئالدىدا زۆھرەگە «تاپان ھەققى»ھېسابىدا يۈز يۈەن پۇل، بىر سومكا بەردى. ئەلچىخانىنىڭ ماشىنىسىدا ئولتۇرۇپ، ھەيۋەت سودا سارايلىرىنى ئايلىنىپ، ئادەتتە تۇتۇپ بېقىشقىمۇ جۈرئەت قىلالمايدىغان مىللارنى

ئۆرۈپ-چۆرۈپ، ئەڭ ئېسىللىرىنى خىلالاشقا پىشىپ قالغان زۆھرە بۇ شەھەردە پۇللا بولسا شاھانە ياشىغىلى، راھەتتە ئۆتكىلى بولىدىغانلىقىنى ھەر قانداق ۋاقىتتىكىدىنمۇ بەك چوڭقۇر چۈشەندى. ئاياللارنىڭ ئەبەدىي قانماس كىيىم، گىرىم، زىننەت ھەۋىسىنى قوزغىتىپ ھاياجانلاندۇرۇپ تۇرىدىغان، قۇربى يەتمەيدىغانلارنى ھەر ۋاقىت ئارماندا قويىدىغان، مەئىشەتنىڭ ھەممىسىنى دېگۈدەك لىققىدە تولدۇرۇپ تۇرغان سودا سارايلىرى، مەخسۇس ماركا سېتىش دۇكانلىرى... ھەتتا شۇنىڭ ئىچىدىكى چىرايلىق، ئېسىل مالالار، ئۇلارنىڭ رەڭگى، شەكلى، پۇرىقى، دۇكاندىكى باھاسى، چۈشۈرۈپ ئالالايدىغان باھاسى... زۆھرەنىڭ ئېسىدە چىڭ ساقلىنىپ قالدى. ئەرەب جۇۋان كەتكەندىن كېيىن پۇرسەت بولسىلا شۇ دۇكانلارغا بېرىپ، ئالالمىسىمۇ قاراپ بېقىپ كېلىدىغان بولدى. لېكىن ھەر قېتىم بارسا ئىچى ئارماندا يانىتتى، كۆزى كەينىدە قالاتتى.

خالىد خوتۇنى كەتكەندىن كېيىن كەيىپ-ساپانى

يەنە باشلىۋالدى. ئۆز دۆلىتىدە ئىسسىق دەستىدىن كۈندۈزى ئۇخلاپ كېچىسى ھەربىكەتلىنىدىغان ئەرەبلەر پەرەڭلەر ۋە بېيجىڭلىق بايلار بىلەن بىر قاتاردا بېيجىڭنىڭ كەچلىك سودىسىنى، ئىشرەتخانىلىرىنى قىززىتىپ تۇراتتى. ئەلچىخانا نوموۇرى ئېسىلغان ئېسىل پىكاپلار ئۆيىنايدىغان، قاينايدىغان يەرلەرنىڭ ئالدىدا تىزىلىپ تۇرۇپ كېتەتتى. ئادەتتە خىزمەت ۋاقتىدا بىر-بىرى بىلەن كۆرۈشەلمەي ئۆتىدىغانلار شۇنداق يەرلەردە دوقۇرۇشۇپ قالاتتى، ھەجىيىشىپ ئۆتۈپ كېتەتتى. كونا خۇماردىن كېچەلمىگەن خالىد ھەپتە ئاربىلىقلىرىدا سىرتتا كۆڭۈل ئېچىپ، ھەپتە ئاخىرى يېرىم كېچىدە بىر سەتەڭنى باشلاپ كېلەتتى.

زۆھرە كۈندۈزى تېلېۋىزور كۆرۈپ، ئانچە-مۇنچە سېرىق كۆرۈنۈشلىرى چىقىدىغان كىنو كۆرۈپ، ئۇنىڭ تىلىنى تولۇق چۈشىنىپ بولالماي ئىچى پۇشۇپ، ئىنگلىزچە كىتاب كۆرۈپ، ئارقىدىن ئەسىنەپ ئۇخلاپ قالاتتى، كۈندۈزى ئۇخلىۋالغاچقا كېچىلىرى ئۇيقۇسى كەلمەي ئۇياق بۇياققا ئېغىناپ خىيال سۈرۈپ ياتاتتى،

بىر چاغلاردا ئۇخلاپ قالايمىقان چۈش كۆرەتتى، چۈشلىرى پارچە-پارچە ئەينەككە ئوخشايتتى، ئۇنىڭدا ئاجايىپ-غارايىپ، ۋەھشىي كۆرۈنۈشلەر ۋىل-ۋىل چاقنايتتى، ئارىلاپ-ئارىلاپ سىرىق كىنونىڭ كۆرۈنۈشلىرىگە ئوخشاپ كېتىدىغان بىر نەرسىلەر چىقاتتى، قىزىق يېرى، ئەتىسى دەل مۇشۇ نەرسىلەر ئۇنىڭ ئېسىدە قالاتتى. ئۇنىڭ ئەنسىز خىياللىرى گاھىدا چۈشىدە رېئاللىققا ئايلىنىپ، بەدىنى ئېغىر تاشتەك مىدىرلىيالماي ھېرىپ هالىدىن كېتەتتى، چىلىق-چىلىق تەرگە چۆمۈپ ئويغىنىپ كېتەتتى...

زۆھرە خالىدىنىڭ ئۆيىدە ئەنسىز كېچىلەرنى ئۆتكۈزۈشكە باشلىدى. بىر شەنبە كېچىسى ئۇ نېرىقى هۇجرىدىن چىقىۋاتقان ئەسەبىي ئاۋازلاردىن سەگەكلىشىپ، نېرۋىسى ئۆرلەپ تاڭ ئاتقىچە ئۇخلىماي چىقتى. ئەتىسى خېلى ۋاق بولغاندا چۈۋۈق چاچلىرى يۈزىنى يېپىۋالغان بىر سەتەڭ تازىلىق ئۆيگە كىرىپ خېلى ئۇزۇندا چىقتى، ئىسكەتىنى ئوڭشاپ، كىيىمىنى تۈزەپ كىيىپ، سومكىسىنى ئېسىپ چىقىپ كەتتى.

زۆھرە تازىلىق ئۆيىگە كىرىپ سەسكىنىپ كەتتى، ئۇ رەسۋا ماتۇڭغا سۇ ماڭغۇزۇۋۈتىشنى ئۇنتۇپ قالغان ياكى قەستەن شۇنداق قىلغانىدى. زۆھرە ماتۇڭدىكى يوپۇقنى سۆكۈپ تاشلىۋەتتى، نەچچە رەسۋانىڭ ساغرىسىنىڭ ئىزى قالغان، بەلكىم سۈيدۈكى چاچراپ كەتكەن بۇ يوپۇقنى فىلىپپىنلىق ئايال يۇيااتتى، بۇ ئايالنىڭ ئەتكەن تامىقىنى خالىد يەيتتى، زۆھرەمۇ يەيتتى. زۆھرە ئۆزىنىڭ ئاللىقانداق بىر بۇلغىنىش ئىچىدە ياشاۋاتقانلىقىنى ھېس قىلىپ كۆڭلى ئېلىشىپ، تېنى تىكەنلىشىپ كەتتى. ئەمما بۇ ئۆينىڭ باشقا يېرى راھەت ئىدى، كۈن چۈشۈپ تۇراتتى، ئايرىم ھۇجرىدا زۆھرە خالىغان ئىشنى قىلالايتتى، تورغا كىرىپ تونۇشلىرى بىلەن پاراڭلىشاتتى، تېلېۋىزور، DVD كۆرەتتى، ئۆيگە نەرسە-كېرەك سېتىۋېلىش ئۈچۈن پەسكە چۈشسىلا ئاۋات كوچا، قايناق بازارنىڭ نەق ئۆزىگە بارالايتتى.

خالىد كۈندە دېگۈدەك چۈشكىچە ئۇخلايتتى، ئاندىن يۇيۇنۇپ، ساقال-بۇرۇتلىرىنى غىردىۋېتىپ، چاچلىرىنى مايلاپ پارقىرىتىپ، ئالماشتۇرغان كىيىمىگە

كۆچلۈك ئەتىر چېچىپ، فلىپپىنلىق ئايال چۈشكە ئۇلگۈرتۈپ تەييارلىغان تامىقنى يەپ، زۆھرەگە بىر ئىشلارنى تاپىلاپ، ئاندىن پەسكە چۈشۈپ ماشىنىسىنى ھەيدەپ نەگدۇر كېتەتتى. زۆھرە فلىپپىنلىق ئايال ئەتكەن ئاشنى يېمەي، پەسكە چۈشۈپ ئۇيغۇر ئاشخانىلىرىغا كىرەتتى ياكى ماكدونالد، كېنتاكىنىك توخۇ گۆشى ۋە بولكىلىرىنى يەيتتى. زۆھرە بىر قېتىم كوچىدىن كېلىۋېتىپ يولدا ئۆزىنى جىڭلاپ كۆردى، 10 كىلو سەمرىپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈپ چۆچۈپ كەتتى. ئۆيگە كېلىپ، ھۇجرىسىغا كىرىپ، كىيىمىنى سېلىپ تاشلاپ تىكلەنمە ئەينەككە قاردى، قورسىقى بىر ئاز چىقىپ قالغاندى، ئۇ قورسىقىنى مۇجۇپ، بىر قەۋەت بۇ نىجىس مايىنىڭ قانداقلارچە قوشۇلۇپ قالغانلىقىنى ھېچ بىلەلمەي ئىچى پۇشۇپ ئولتۇرۇپ كەتتى. ئولتۇرغاندا يەنە قاردى، قورسىقى سەل قاتلىشىپ قالغاندى، ئۇ بۇ قورساق ئۆزىنىڭ قورسىقى ئەمەستەك يېنىش-يېنىشلاپ قاردى، ھەر بىر قارىغاندا ئۆز گۆشىنى ئۆزى يېگۈدەك جىلە بولدى، بىر ئاي بولا-بولمايلا ئۆزىنىڭ بۇنچىلىك

سەمرىپ كەتكىنىگە ھېچ ئەقلى يەتمەيتتى، مەكتەپتە كۈندە ئالدىراش چېپىپ يۈرۈپ نورمال ساقلىنىپ كەلگەن شۇ بەدەن ۋە ئېغىرلىق نەگە كەتتى؟ بۇ بەدەن ئەمدى جانغا ئارتۇق بىر يۈك بولدى، ھەتتا بۇ جانمۇ بىر يۈك بولدى، ئۇنى باقماق نېمانچە تەس-ھە! زۆھرە ئۆزىنى كارىۋاتقا تاشلاپ، قۇرۇقدالغان كاللىسىغا كۆڭۈلسىزلىكتىن باشقا ھېچ نېمە كەلتۈرەلمەي، بۇ كۈنلەرنىڭ ئۆزىگە ھۇرۇنلۇق، سېمىزلىكتىن باشقا زادى نېمە بەخش ئېتىدىغانلىقىنى ھېچ بىلەلمەي، خالىد باشلاپ كېلىۋاتقان سەتەڭلەرنىڭ ئايىغىنىڭ قاچان ئۈزۈلىدىغانلىقىنى، ئۆزىنىڭ بۇ ئۆيدە، بۇ ھۇجرىدا قانچىلىك تۇرىدىغانلىقىنى، بۇ ئۆيدىن چىقىپ كەتسە نەگە بېرىپ نەدە توختايدىغانلىقىنى ئويلاپ يېتەلمەي، غەم-ئەندىشە تاشلىرى ئىچىدە قۇرتتەك تۈگۈلۈپ ياتتى، خېلى ئۇزاق ياتتى، ئېزىلىپ ياتتى، بەدىنى شۇ پېتى يالىڭاچ، چاچلىرى ھېلىقى سەتەڭنىڭ چاچلىرىدەك چۈۋۈق ئىدى. مۇشۇنداق ھالەتتە يېتىشتىن زۆھرە ئۆزىنىڭ نومۇس قىلمىغىنىغا، قوپۇپ كىيىمىنى

كىيگۈدەكمۇ مادارى قالمىغىنىغا هەيران قالدى. ئەمما هەيران قېلىپ قانداق قىلاتتى، هەيرانلىقتىن، دېلىغۇللۇقتىن، پۇشايماندىن نېمە پۈتەتتى، نامازمۇ تاشلىنىپ كەتتى، هازىر ئۇنى قايتا باشلاپ ئوقۇش زۆھرەگە كۆتۈرۈپ قويقۇسىز ئېغىر بىر يۈك بولۇپ تۇيۇلدۇ. ئۇنىڭ كۆڭلى خاتىرجەم بولمىسا نامان قانداق خوشياقىدۇ، نامازنىڭ كۆڭۈلنى خاتىرجەم قىلىدىغانلىقىنى ئۇ بۇرۇن بىلەتتى، هازىر ئاساسەن ئىشەنمەسلا بولدى ياكى ئىشەنسىمۇ بېپەرۋا قارايدىغان بولدى.

فىلىپپىنلىق ئايالنىڭ قورسىقىدا قالغانلىقى مەلۇم بولدى، زۆھرە دوختۇرخانىغا بىللە بېرىشىپ بەردى، جىنى چىڭ بۇ ئايال ئانچە چىرايلىق بولمىسىمۇ ئەرلەرنىڭ نەپسىنى قاندۇرغۇچىلىك ئەپتى بار ئىدى، بۇنىڭغا ئۆزىمۇ رازىدەك كۆرۈنەتتى هەم شۇنداق ياشايتتى. زۆھرە خالىدىنىڭ ئاشخانىدا ياكى ئۆينىڭ ئىچىدىلا بۇ ئايالنىڭ ساغرىسىنى بەزىدە سىلاپ ياكى چىمداپ قويىدىغانلىقىنى نەچچە قېتىم كۆرگەنىدى. بۇ

ئايالمۇ ھېچنېمە بولمىغاندەك كۈلۈپ قويۇپ ئىشنى قىلىۋېرەتتى.

11

سىيىت قارى زۆھرەنىڭ ياتقىغا تېلېفون قىلىپ ئۇنىڭ كۆچۈپ كەتكەنلىكىنى ئۇقتى، زۆھرەنىڭ دەپمۇ قويماي ئىز-دېرەكسىز يوقاپ كېتىشى، نەگە بېرىپ نەدە تۇرۇۋىشى سىيىت قارىغا قاراڭغۇ ئىدى، بىر يەرگە مۇقىملىنىپ قالغان كۆڭۈلنى ئاستىن-ئۈستۈن قىلىدىغان بۇ ئۆزگىرىش سىيىت قارىنى تەمتىرىتىپ قويدى. ئۇ ھېلىقى ئاخشىمى يازغان خېتىنى نەچچە قېتىم ئۆزگەرتىپ، پىششىقلاپ ئىشلەپ، ئاققا كۆچۈرۈپ تەييار قىلىپ قويغاندى، بۇ خەتنى ئوقۇسا زۆھرەنىڭ چوقۇم تەسىرلىنىدىغانلىقىغا ئىشىنەتتى. چۈنكى ئۇ ئۆزىنىڭ ئەركەكلىك كۈچىگە بەك ئىشەنچ قىلالمىسىمۇ بىر نەرسە يازالايدىغان قابىلىيىتىگە، ئۆزىگە ئالاھىدە تۇيۇلىدىغان قەلەم قۇۋۋىتىگە خېلى ئىشىنەتتى. ئۇ ئۆزىنىڭ قەلبىگە بارغانچە پاتماي

قېلىۋاتقان ھېسسىياتىنى ياشلىقىنىڭ خاسلاتى دەپلا ئەمەس، كۆپىنچە شائىرلىق مىجەزىنىڭ مەھسۇلى دەپ چۈشىنەتتى. ئۇ نەچچە قېتىم زۆھرەنىڭ مەكتىپىگە خەتنى كۆتۈرۈپ بېرىپ بېقىشنى ئويلاپ يەنە يالتايدى، ئېنىق بىر نىشان يوقالغاندى، بارسىمۇ ئېزىپ تەمتىرەپ سوغۇققا توڭۇپ يېنىپ كېلەتتى، نامزىنى قازا قىلاتتى، ئاپتوبۇستا تەتەيخانىلار ساغرىسىنى سۈۋاپ زىددىيەتلىك بىئاراملىقنى پەيدا قىلاتتى. ئىشقىلىپ، مەكتەپ قورۇسىدىن چىقسىلا شەھۋەت توزۇندىلىرىنى توشۇپ يۈرگەن شەھەر ھاۋاسى ئۇنىڭ نەپسىنى بۇغۇپ قويىاتتى؛ ھەر بىر قېتىم سىرتقا چىقىپ كەلسە كۆڭلى يامان بىر ۋەسۋەسىگە گىرىپتار بولۇپ، ئىمانى سۇسلىشىپ قالاتتى. سىرتتا يامان ھەۋەسنىڭ قىيناشلىرىدىن كېسەلجان بولۇپ سۆرىلىپ يۈرگەن روھسىز ۋۇجۇدى مەكتەپكە كىرگەندە ساقىيىپ قالغاندەك بولاتتىيۇ، كېسەلنىڭ ئاسارىتى يەنە ساقلىنىپ قالاتتى، تالاغا چىققاندا قايتا قوزغىلىش خەۋپىدە تۇراتتى. ئۇنىڭ ئۈمىدى زۆھرەنىڭ تېلېفونىدىلا قالدى، ياتاقداشلىرىدىن ئارىلاپ «ماڭا

بىرسىدىن تېلېفون كەلدىمۇ؟» دەپ سورايتتى، ئۇلار بۇ قارىمدا بولۇۋاتقان ئۆزگىرىشلەردىن ئاز-تولا خەۋەردار ئىدى، بەزى ئىشلىرى يېڭىلىق بولۇپ تۇيۇلاتتى، «بىر قىزدىن تېلېفون كەلدى، ئىسمىنى دېگىلى ئۇنىمىدى، كىم ئۇ؟» دەپ گەپكە سالاتتى.

زۆھرەدىن تېلېفون كەلمىگەنچە سىيىت قارى تېخىمۇ جىمغۇرلىشىپ كەتتى، مەكتەپ قورۇسى، سىنىپ، ياتاق، ھەتتا ئاشخانىلارمۇ ئۇنى بۇرۇقتۇرما قىلىشقا باشلىدى. گاھىدا ئۇ ھەتتا ئۆزىنىڭ مىجەزىگە، نەپسى خاھىشىغا بويسۇنۇپ كېتىۋاتقان بۇ دىنىي بىكارغا ئۆگىنىۋاتقاندەك، نەچچە شەھەرنى ئاتلاپ بۇ يەرگە كېلىپ شەيتانىنىڭ دېپىغا ئۇسسۇل ئوينىۋاتقاندەك، مەكتەپنىڭ مومىسىنى يەپ، دىندىن يىراقلىشىپ، ئەڭ ياخشى ۋاقتىنى ئىسراپ قىلىۋاتقاندەك ئوسال تۇيغۇغا كېلەتتى، گاراڭلىقتا ۋاقىت ئۆتكۈزەتتى، غۇرۇر بىلەن قوغدىلىپ تۇرغان تەنھا قەلبىنىڭ دېرىزىسىدىن زۆھرەگە قارايتتى، بۇ دېرىزە خىرەلىشىپ كەتكەن بولسىمۇ بىرەر يېڭىلىق، تۇيۇقسىز بىر شادلىق

ئىزدەپ تويماي قارايتتى. ساۋاقداشلىرى ئۇنىڭ ئانچە-مۇنچە بىر نەرسە بېزىپ قويۇشىنى چوڭ بىلمەيتتى، ئۇنىڭ ئاشۇنداق مىجەزىنى، مەجنۇنلۇقىنى بىر-بىرىگە باغلاپ چۈشىنەتتى. بىر كۈنى چۈشتە ئۇ سۇخانىدا كىر يۇيۇۋاتاتتى، ياتاقدىشىدىن بىرسى ناھايىتى جىددىي چاقىردى:

— سىيت قارى، تېلېفون!

ئۇ ماغزاپ يۇقى قولىنى سۈرتە-سۈرتمەيلا ياتىقىغا يۈگۈردى، ئىشىك ئالدىغا كېلىپ ئۆزىنى بېسىۋالدى، ياتاقداشلىرىدىن بىر نەچچىسى كارىۋىتىدا قاراپ تۇراتتى، ئۇ ئالدىرىماي بېرىپ تېلفونىنى قولىغا ئالدى، گۈپۈلدەپ سوقۇۋاتقان يۈرىكى ئۇنىڭ ئاۋازىنى تىترىتىپ تۇراتتى:

— ۋەي كىمۇ؟

تونۇش، زىل ئاۋاز تېلېفون سىمى بىلەن تەڭلا يۈرەكنى جىغىلدىتىپ يېتىپ كەلدى:

— مەن، زۆھرە، قانداق ئەھۋالىڭىز؟

سىيىت قارى ئۆزىنى تەبىئىي تۇتۇشقا تىرىشسىمۇ،

ئاۋازى يەنىلا بىلىنەر-بىلىنمەس تىترەپ تۇراتتى:

ــ ھە، ياخشى، ئۆزىڭىزچۇ؟

ــ مەنمۇ ياخشى تۇرۇۋاتىمەن، ئۆگىنىشلىرىڭىز ئالدىراشمۇ؟

ــ ئانچە ئەمەس، سىزگە تېلېفون قىلسام كۆچۈپ كەتتى دەيدىغۇ؟

ــ ھە شۇ، بىر يەردىن ئىش تاپقانىدىم، سىزگە دەپ قويايي دەپ...

ــ تېلېفون نومۇرىڭىزنى دەپ بېرەمسىز؟

ــ ھازىرچە مۇقىم تېلېفون يوق. ئىش بولسا مەن سىزگە تېلېفون قىلاي.

ــ ھە مەيلى...

ــ ئەمىسە خوش، كېيىن كۆرۈشەيلى.

ــ ھە ماقۇل، خوش، ئاللاھقا ئامانەت.

سىيىت قارى « ئاللاھقا ئامانەت » دېگەن گەپنى دەپ بولغۇچە زۆھرە تېلېفوننى قويۇۋەتتى.

مەيلى نېمىلا بولسۇن زۆھرەنىڭ تېلېفون قىلىشى ۋە ئىش بولسا ئۆزۈم تېلېفون قىلىمەن دەپ ئاكتىپ

پوزىتسىيە بىلدۈرۈشى سىيىت قارىنى خېللا خوش قىلدى. ياتاقداشلىرىنىڭ بەزىلىرى قۇلىقىغا تېكىشىۋېچ تېقىۋېلىپ قىرائەت تېكىسسا، بەزىلىرى ئابدۇللانىڭ، تاشمۇھەممەتنىڭ ناخشىلىرىنى ئاڭلايىتتى. بىر بۇلۇڭ، تۆت كۇلۇڭدىكى بۇ ئوپچە هايات ئىچى پۇشۇش، بىر-بىرىنى كۆزىتىش، بىر-بىرىدىن ئىلهام ئېلىش، بىر-بىرىگە هەيدەكچى بولۇش، ئۇنىڭ-بۇنىڭغا باها بېرىش، كۆرگەن-ئاڭلىغانلىرىنى بىر-بىرىگە مەلۇم قىلىش... ئىلكىدە داۋاملىشاتتى.

ـــ كىم قىز ئۇ؟- دېدى بىر نەچچىسى تەڭلا.

ـــ بىر يۇرتلۇق قىز.

سىيىت قارىنىڭ كەيپى ياخشى ۋاقتىدىن پايدىلىنىپ هەممىسى دېگۈدەك بېشىنى كۆتۈردى:

ـــ نېمە ئىش قىلدۇ؟

ـــ ئوقۇيتتى، هازىر ئىشلەۋېتىپتۇ.

ـــ نەدە ئىشلەيدۇ؟

ـــ ئۇقمايمەن.

ـــ سەن ئۇنىڭ بىلەن قانداق تونۇشۇپ قالغان؟

ئوپچە پاراڭلار بىردەمدە پارتلاپ چىقىشقا باشلىدى:

ــ جىم يۈرگەن بىلەن ئىچىدە جىق گەپ بار بۇنىڭ...

ــ شۇڭا توختىماي شېئىر يېزىپ يۈرۈيدىكەنسەن-دە...

ــ تەلەپ خېتى يازدىڭمۇ؟

ــ يازدىغۇ دەيمەن، قارىسام بىر خەتلەرنى يېزىپلا يۈرەتتى.

ــ خېتىڭنى بىزگە كۆرسەتمەمسەن؟

ــ ھەي، ئۇنى دەيمىز، بۇنى دەيمىز، بىزنىڭ باللا بوش ئەمەس جۇمۇ!

ــ ئۇنداق ئىش يوق،- دېدى سىيىت قارى قايسى بىرىگە جاۋاب بېرىشنى بىلەلمەي ئوڭايسىزلىنىپ،- ئۆيىدىن خالتا ئەۋەتكەن، شۇنى ئاپىرىپ بەرگىلى بېرىپ تونۇشۇپ قالغان. باشقا ئىش يوق.

ــ بىر كۆرۈپ ئاشىق بىقارار بولۇپ قالغانسەن ھەرقاچان؟

ـــ قىز بالا دېگەن رەسمى شەيتان-دە!

ـــ قانداقراق قىز ئۇ، سىنى ئازدۇرۇپ كەتمىسۇن يەنە...

ـــ ئانداق دېمەڭلار، سىيىت قارى ئانداق سېرىق چاچ قىزلارنى ياراتمايدۇ..

ـــ چېچىنى كۆرگەندەك گەپ قىلسەنغۇ، بىزنىڭ سىيىت قارىغا سۇمبۇل چاچلىق، قەلەم قاشلىق، ياغلىق چىگىدىغان قىز كېرەك.

ـــ ئۇ قىز بەش ۋاق ئوقۇمدۇ يا؟

ـ ـــ ئوقۇيدۇ،- دېدى سىيىت قارى كەيىپىنى بۇزماي ئىتتىك جاۋاب بېرىپ،- ئۇ قىز مەندىن قۇرئان سورىغانىدى، ئاپىرىپ بەرگىلى بارغان.

ـــ ئانداق بولسا ئوقۇتۇپ موللا قىلىۋالغۇدەك قىزكەن. مۇشۇنداق قىزنى تاللاش كېرەك، مۇشۇنداق قىزنى خوتۇنلۇققا ئالسا بولىدۇ.

ـــ قارىمىنىڭ كۆزى جىڭ مال تونۇيدىكەن جۇمۇ، خوتۇندىن تەلىيى كەلگۈدەك...

ـــ شۇ قىزنى چىڭ تۇتۇڭلا سىيىت قارى،

تېپىلغۇسىز قىزكەن.

ــ شۇنى دەيمەن، مۇشۇنداق قىز بىلەن مۇھەببەتلەشسە گۇناھ بولمايدىغۇ دەيمەن.

ــ بىزنىڭ سىيىت قارى مۇھەببەتلەشسىمۇ تاھارەت ئېلىپ مۇھەببەتلىشىدۇ.

ــ مۇھەببەتلەشتىم دەپ بەك زامانىۋىيلىشىپ كەتمەيلى جۇمۇ سىيىت قارى، نىكاھ ئوقۇپ بولغۇچە قولنىڭ ئۇچىنى تۇتمايلى. كۆرۈشۈپ، پاراڭلىشىپ، پۇتۇشۈپ قويساق بولىدۇ. ئۇنىڭدىن ئېشىپ كەتسە ھارام!

ــ ھەي ئاز گەپ قىلىڭلا تاھىراخۇن، پەتىۋا بەرگىلى يامان ئۇستىكەنسىلە...

ــ مەن ئىچىمدىن چىقىرىۋالمىدىم، فىقھى كىتابلىرىنى كۆرۈڭلا، چىقىدۇ.

ــ فىقھى ئەھكاملىرىنى ھەممىدىن ئوبدان بىلىسىلە، بىلىپ تۇرۇپ مەكتەپمۇ مەكتەپ يۇرتلۇق ئىزدەپ قىزلارنى كەلتۈرۈپ يۈرۈيسىلە...

ــ ئادەمگە تۆھمەت قىلماڭلا جۇمۇ، گۇناھ

بولىدۇ، يۈرتلۇقنى ئىزدىگەن گۇناھمۇ؟

ــ مانا ماۋۇ سىيىت قارىمۇ يۈرتلۇقنى ئىزدەپ مۇھەببەت تېپىۋاپتىغۇ؟ سىلە ئۇنىڭدىنمۇ ئېشىپ چۈششىلە.

ــ ئاداش تولا يوق گەپنى قىلماڭلا، ھالال-ھارامنى ئايرىيالمىساق يەردە ئوقۇپ نېمە قىلىمىز؟

ــ چاقچاق، ھەي، ھەممىسى چاقچاق، تېرىكمەڭلا. تازىنى تاز دېسە ئاچچىقى كېلىدۇ، دەپ..

ــ مۇشۇمۇ چاقچاق بولدىما؟! دىنغا چاقچاق قىلمايلى ئاغىنىلەر...

تاھىر دېگەن بالا سەل تېرىكىپ قالدى، قالغانلار بۇنىڭ ھەممىسى چاقچاق، بىزدىن ھېچكىم مۇھەببەتلەشمىدى دەپ يەڭگىل پاراڭلارنى قىلىشىپ، ئۇنى-بۇنى دەپ ئاخىر جىم بولدى. ئۇلار پاراڭ بىلەن بولۇپ كېتىپ سىيىت قارىنىڭ «كىر يۇيۇۋاتاتتىم» دەپ چىقىپ كەتكىنىنمۇ تۇيماي قېلىشقانىدى.

سىيىت قارى كىرلىرىنى يۇيغاچ بايا بولغان گەپلەرنى بىر قۇر ئەسلەپ چىقتى، زۆھرە سىيىت قارىنى

ياخشى كۆرگەن، ئۇنى كەلگۈسىدىكى ئېرىم دەپ تەسەۋۋۇر قىلغان بولسا، بۇ مەكتەپكە ئىزدەپ كەلگەن بولسا-ھە، ساۋاقداشلىرى ئۇنىڭدىن كۆزىنى ئۈزەلمەي قالسا، زۆھرە ئۇلارنىڭ كۆز نۇرىدىن ھالقىپ ئۆتۈپ سىيىت قارىنىڭ يېنىغا كېلىپ «ئەكېلىڭ، مەن يۈيايمۇ» دەپ مۇشۇ كىرلىرىنى يۇيۇپ بەرگەن بولسا... سىيىت قارىنىڭ قولى توختاپ قالدى، بىر دەمدىن كېيىن ئېسىگە كېلىپ، مازغاپقا چىلانغان كۈسرىنى چىڭ مۇجۇپ، پوملاپ سقىشقا باشلىدى.

12

خالىد بېيجىڭدىكى قېرىلارنىڭ كۈن-كۈنلەپ سېسىق كۆل بويىدا ئولتۇرۇپ بېلىق تۇتىدىغانلىقىنى كۆرگەنىدى، بۇ سەۋرچان قېرىلار بىر كۈنى ھەتتا بىرەر تال بېلىقمۇ تۇتالمايتتى، ئەمما شۇ ئولتۇرغىنىغا رازى ئىدى، قارمىقىنى ئۇزۇن تاشلاپ، چىدامليق بىلەن بېلىق كۈتۈپ ئولتۇراتتى.

فرانسىيىنىڭ ئۇزۇم ھارىقى ۋە چىلىمدىن غەرق پاك

بولۇپ كەلگەن خالىد زۆھرەنىڭ ھۇجرىسىنىڭ ئىشىكىنى چەكتى. زۆھرە قورقۇنچلۇق بىر چۈشتىن ئويغانغاندەك چۆچۈپ، خالىدنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ تىترەپ كەتتى. ئۇيقۇسى ئىتتىك ئېچىلىپ، كۆزلىرى ئەنسىز پاقىرىدى. ئۇ ئۇخلاش كىيىمى بىلەن ياتقان بولسىمۇ، ئۈستىگە يەنە كىيىم كىيىپ ئىشىكنى ئاچتى. خالىد كىرىپلا ئۇنى پوكانغا بېسىپ كارىۋاتقا ياتقۇزدى. زۆھرەنىڭ يۈرىكى ئاغزىغا كەپلىشىپ قالدى، ۋاقىراشقىمۇ ماجالى يەتمەي جىننىڭ بارچە تىركەشتى. ۋاقىرىغان بىلەن فىلىپپىنلىق ئايال بەربىر يارەمگە كەلمەيتتى، بەلكى زۆھرەنىڭ بۇ ئەرەبنىڭ تېگىدە يېتىپ، ئېپىەت-نومۇسىدىن ئايرىلىپ، پۈتىدىن چۈشۈپ يۇۋاشلاپ قېلىشىنى تىلەيتتى. ياۋاش كۆرۈنگەن ئۇ ئايال سىرتتا زەھەرخەندىلەرچە كۈلۈمسىرەپ قاراپ تۇراتتى. ئۇ ئايال خالىدنىڭ ئۆيىدە تەلەپ قىلىپ ئاچتۇرۇۋالغان تېلېۋىزىيە قانىلىدا پات-پات ئۆزلىرىنىڭ ھەم چەتنىڭ سىرىق كىنولىرىنى كۆرەتتى، شۇ كىنولاردا فىلىپپىن نامراتلار چۈمۈلىدەك دەسسىلىپ ياشايدىغان، قارا گۈرۈھ

لۈكچەكلىك، قاتتىللىق بۇزۇقچىلىق ئەۋج ئالغان بىر دۆلەت ئىدى، بۇ ئايالمۇ نە ئېرىنىڭ نە بالىسىنىڭ تاينى يوق، پەقەت تىرىكچىلىك ئۈچۈنلا چەت ئەلدە مالاي بولۇپ، تېنىنى، كۈچىنى سېتىپ ياشايتتى. زۆھرەدەك بىر مۇسۇلمان قىزنىڭ قىلغان ئىشىنىڭ تاينى يوق، بىكار يېتىپ مۇشۈكتەك ئۇخلاپ، ئۆزىدىن جىق ئىش ھەققى ئالىدىغىنىغا قورسقى كۆپەتتى، ئەمما تېشىدا ھەرگىز بىلىندۈرمەيتتى. زۆھرە فىلىپپىنىڭ سېرىق قانىلىدا چىقىدىغان قارامتۇل، كۆرۈمسىز ئادەملەرنى، يېقىمسىز مەنزىرىلىرىنى، پ تاۋۇشى كۆپ تەكرارلىنىدىغان، سەك ئاڭلىنىدىغان تىلىنى ياقتۇرمايتتى. فىلىپپىندىكى دېڭىز بويى خۇددى ئىككى جىنس بىرلىشىدىغان كۆڭۈللۈك يەر ئىدى، كىنودا دائىم مۇشۇنداق مەنزىرە چىقاتتى. دېڭىزنى كۆرگەندە ئۇ خوتۇن ھاياجانلىنىپ بولالماي قالاتتى. زۆھرە بۇنى كۆرۈپ جىلە بولۇپ ھۇجرىسىغا كىرىپ كېتەتتى. تېلېۋىزور تالىشىپ بەزىدە ئۇ خوتۇن بىلەن سۈركىلىشىپمۇ قالاتتى. پەقەت چەتنىڭ كىنوسى بېرىلگەندە بىللە كۆرەتتى، ئانچە-مۇنچە پاراڭلىشىپمۇ

قوياتتى... ئىش قىلغاندا بۇتتەك ھېسسىياتسىز، كىنو كۆرگەندە ئېغىنى تۇتۇپ ھېسسىياتلىنىپ ئولتۇرىدىغان بۇ خوتۇن زۆھرەگە ھەر ۋاقىت يات، چۈشىنىكسىز، قىزىق تۇيۇلاتتى، چۈشەنگىنى پەقەت ئۇنىڭ ئۆز خوجايىنىغا بولغان ئىتائەتمەنلىكى، ئۆي ئىشىنى شەرتسىز ئورۇندايدىغانلىقى، لازىم دېسە ئار-نومۇسنىمۇ قايرىپ يېتىپ بېرىدىغانلىقى، پۈتۈن دەسمىيسىنى چىقىرىپ جىنىنى جان ئېتىدىغانلىقى ئىدى. بۇ خوتۇننى يارىدەمگە چاقىرسا كېلىپ زۆھرەنىڭ پۈتىنى تۇتۇپ بەرسە بېرىدۇكى، خالىدنى ھەرگىز ئاجراتمايدۇ. زۆھرە ۋاقىرىيالمدى، ئۇنىڭ ئۈستىدىكى كىيىم سېلىپ تاشلاندى، ئۇخلاش كىيىمىمۇ سالدۇرۇلدى، خالىدتىن نەپەسنى غىدىقلايدىغان كۈچلۈك ئەتىر ۋە ھاراق پۇرىقى كېلەتتى. زۆھرەنىڭ پەقەت كۈسرىلا قالغان بىلەن خالىد تېخى ئۆزىنىڭ كىيىمىنى تولۇق سېلىپ بولالمىغانىدى. زۆھرە بوغۇزلىنىش ئالدىدىكى قويدەك تىپىرلاپ، كۆزلىرى ھالسىز پارقىراپ قالدى. ئۇ بەئەينى ئاجىز بىر توشقان

ئىدى، خالىدنىڭ بەدىنىدىكى قاپقارا، قويۇق تۈكلەر ئېزىقىپ چىققىلى، قۇتۇلغىلى بولمايدىغان قاراڭغۇ جاڭگاللىقتەك كۆرۈنۈپ كەتتى. ھەر قېتىملىق ناشايان ئىشتا بىر يېڭىلىقنى ئىزدەيدىغان خالىد يىللاردىن بېرى كۆرۈپ باقمىغان بۇنداق نازۇك، جەلپ قىلارلىق ھالدىن شادلىنىپ قىز-قىنىغا سىغماي كەتتى، شۇ تاپتا ئۇ ئۆزىنى جاھاندا ئەڭ غالىب ئەر ھېسابلايتتى، مامۇق كارىۋاتتا شاپتۇل چېچىكى رەڭلىك كۆسرىنى قامالاپ تىترەپ تۇگىلىپ ئولتۇرغان، مۇسۇلمان دېگەن بىلەن نامراز ئوقۇغىنىنى كۆرگىلى بولمايدىغان، نامىنى ئاڭلاپ باقمىغان بىر مىللەتنىڭ پۇتۇن ئالاھىدىلىكىنى، جەزبىسىنى، پۇرىقىنى، تەمىنى، لەززىتىنى مۇجەسسەملەپ تۇرغان بۇ نازىنىن قىزنىڭ ۋۇجۇدىغا ئىگە بولۇش ئىستىكى ئۇنىڭ يۈرىكىنى ھاياجاندىن ئاغرىتىپ تۇراتتى.

ئەڭ باشتا خالىدنى كۆرگەندە ئۇ قىزنىڭ كۆزلىرى مۇشۇ پەيتىنىڭ ھامان بىر كۈنى كېلىدىغانلىقىنى بىلىدىغاندەك ئەندىكەنىدى، مانا مۇشۇ ئەندىكىشتىن

ئەكس ئەتكەن پاكلىق، گۈزەللىك خالىدىنىڭ بۇ قىزغا ئىگە بولۇش ئىستىكىنى تېخىمۇ كۈچەيتكەنىدى. خالىد كۈتتى، ناھايىتى چىدامليق بىلەن كۈتتى، ئىلگىرى ھەر قېتىم ئۇ زۆھرەگە سەپسالغىنىدا جۇڭگولۇققا ھەرگىز ئوخشىمايدىغان، ئىرانلىقتا ئوخشاپ قالىدىغان (ئۇ كۆڭلىدە ئۇنى ئەرەب ئاياللىرىغا ئوخشىتىشنى خالىمايتتى) بۇ مۇسۇلمان قىزنى چېكىپ باقمايلا ھەربىرىدىغانلىقىنى ئويلاپ يېتەلمەي دېلىغۇل بولاتتى. بۇ ئاخشىمى قەتئىي قارارغا كەلدى، شۇ تاپتا ئۇ ئۆزىگە ئىشىنىشىنىڭ ئەڭ يۇقىرى پەللىسىدە تىكلىنىپ تۇراتتى.

خالىد زۆھرەنىڭ قولىنى قايرىپ كۈسرىغا ئېسىلدى، زۆھرەنىڭ خىيالىدا ئاچچىق پەيدا بولدى:

ـــ قىزلىقىڭغا قۇلپا سال دېمىگەنمىدىم ساڭا! ئىشتان بېغىڭ نېمانچە بوش!

ـــ ئەرگە تېگىپ بولدۇڭمۇ قىزىم ئەمدى،- دېدى ئانىسى يۇم-يۇم يىغلاپ.

ئاتىسى ھەسرەتلىك كۈلۈپ قويۇپ، يانچۇقىدىن

موخوركا ئېلىپ ئاچچىق شوردى.

ــ زىنا دېگەن ئەك چوك هارام، دوزاختا كۆيسىز، قېلىن تېرىكىز ئالماشتۇرۇلىدۇ، يەنە كۆيسىز، تېرىكىز يەنە ئالماشتۇرۇلىدۇ، يەنە كۆيسىز... دېدى سىيت قارى.

زۆهرە ئاۋازىنى قويۇپ بېرىپ يىغلاشقا باشلىدى، جان جەهلى بىلەن تىركىشىپ خالىدقا بوي بەرمىدى. شۇ ئەسنادا ئۇ قارا باسمىسۇن دەپ ياستۇق ئاستىغا تىقىپ قويغان قۇرئاننى كۆرۈپ قالدى، بىر قولىدا كۇسرىنى چىك سقىملاپ، بىر قولىدا قۇرئاننى ئېلىپ ۋارقىرىدى:

ــ هەي، هەي، قارا ما قۇرئانغا.... بۇ ئىشىك هارام! هارام! هارام!

ئۇ «هارام»دېگەن گەپنى نەچچە قېتىم دەۋەتكەنلىكىنى ئۇقالمىدى، ۋارقىراپ ئاۋازى بوغۇلۇپ كەتتى. شەھۋەتتىن كاللىسى قېيىپ، كۆزىگە هېچنېمە كۆرۈنمەي قالغان خالىد سىيت قارى زۆهرەگە ئەكىلىپ بەرگەن، ئۇيغۇرچە قۇرئانغا چەكچىيىپ قاراپ قالدى. زۆهرەنىڭ چىرايى تاتىرىپ، تېگىپ كەتسىلا

پارتلايدىغان بومبىغا ئوخشاپ قالغاندى. خالىد بۇ هالدىكى قىزنى زورلاپ نېمە لەززەتكە ئېرىشىدىغانلىقىنى ئۇقالماي قالدى، قىزنىڭ كۆزلىرىدىن ئاققان ياش قۇرئانغا تارىلاپ چۈشۈۋاتاتتى. خالىد مۇشۇ چاغدىلا بۇ مۇسۇلمان قىزنىڭ ئەرەبلەر ئادەتتە قاتتىق تەلەپ قىلىدىغان، ئەركەك چۈنۈن قونمىغان ئېپىپەت-هايالىق قىز ئىكەنلىكىگە ئىشەندى. هەۋەستىن قىزىپ كەتكەن ۋۇجۇدى تۇيۇقسىز سەگەكلىشىپ قالغان كاللىسىدا پايدا بولغان قەبىرە ۋە قىيامەت قورقۇنچىدىن بىر لەهزە تىترىدى، كالامۇللانى قالقان قىلىپ ئۆزىنى قوغداپ تۇرغان قىز گويا پەرىشتىدەك كۆرۈندى، بۇ بەلكىم كەيىپلىكتىندۇ، كەيىپلىكتە ئادەمنىڭ كۆزىگە قىزىل چاپان كىيىۋالغان مومايمۇ قىز كۆرۈنىدۇ.

ـــ قۇرئاننى قوي،-دېدى خالىد پەسكويغا چۈشۈپ،- قۇرئاننى ئوقۇيالامسەن سەن؟

ـــ ئوقۇيمەن،- دېدى زۆهرە جالاقلاپ تىترەپ تۇرۇپ.

ـــ ئوقە قېنى، مەن بىر ئاڭلاپ باقاي.

زۆھرە تىترەپ تۇرغان قولى بىلەن قۇرئاننى ئېچىپ، ئېچىلغان يەرنى ئوقۇي دەپ تۇرۇشىغا خالىد بولدى، ئوقۇما دەپ قولىنى سىلكىپ رەت قىلدى، ئۇ گەپ قىلغاندا قولىنى بەك ئىشلىتەتتى.

ـــ قۇرئاننى قويۇپ، يېقىن كېلىپ مېنى بىر سۆيۈپ قوي...

زۆھرە چۆچۈپ كەتتى، خالىدنىڭ كۆزى، تىنىقلىرى جايىغا چۈشكەنىدى.

ـــ چاققان بول، ھېلى بىكار يىرتىۋېتىمەن!

زۆھرە بۇ ئىشنىڭ بىر ياخشىلىقنىڭ بېشارىتى بولۇپ قېلىشىنى تىلەپ، ئاستا كېلىپ خالىدنىڭ ساقال سوپۇنى پۇراپ تۇرغان يۈزىگە سۆيۈپ قويدى.

ـــ يەنە سۆي، مېنى تەبرىكلە، مېنى مۇكاپاتلا، چۈنكى مەن بۈگۈن نەپسىمنى يېڭەلىدىم....

ئېسىڭدىمۇ، باش ئەلچىنىڭ ھۇزۇرىدا ماڭا تەلمۈرۈپ قارىغانىدىڭ... بەلكىم باشقىلارغىمۇ شۇنداق قارىغانسەن... سېنىڭ شۇنداق ئېزىتقۇ بىر كۆزۈڭ

بارکی، شەيتانمىكىن دەيمەن سىنى...- خالىد بىر دەم ئىنگلىزچە، بىر دەم ئەرەبچە سوزۇپ، ئالدىرىماي سۆزلىدى، سۆزلەپ بولغاندا زۆھرەنىڭ يۈزىگە بىر شاپىلاق سېلىپ: گېپىم تۈگىدى... ئەمدى ئۇخلا دەپ، ھۇجرىدىن چىقىپ كەتتى.

زۆھرەنىڭ تىترىشى خېلىغىچە بېسىقمىدى، ھېچ رولى قالمىغان ئىشىكنى ئېتىپ، يوتقانغا پۈركىنىپ ئۇنسىز ياش تۆكتى، قىزلىقىدىن ئايرىلغان بولسا بەلكىم ئاغرىقلىرىنى ئۇنتۇپ قانغا قاراپ تاك ئاتقىچە يىغلاپ چىققان بولاتتى. ھېلىھەم بولسا بۇ ئەرەب نەپسىنى يېڭەلىدى، شۇنچە سەتەڭنى ئويناپ پىشىپ كەتكەن، ھەۋەسلىرىنى تاماق يېگەننىڭ ئورنىدا قاندۇرۇپ يۈرىدىغان بۇ ھايۋان بۇگۈن تۈيۇقسىز ئادەمگە ئايلىنىپ، ئالەمچە مەردلىك قىلدى، بۇنىڭدىن زۆھرە ئۆزىگە بۇ كېچە بىر ئامەت قۇشى كەلگەندەك ھېس قىلدى، خۇدادىن قورقۇپ بولسىمۇ ئۆزىنى ھەر ھالدا تىزگىنلىيەلەيدىغان بۇ پاھىشۋازنىڭ نەپرەتكە ئەمەس، بەلكى ھۆرمەتكە لايىق تۇيۇلۇپ كەتكىنىگە

ئەجەبلەنەندى. سىيىت قارى تەقدىم قىلغان قۇرئاننىڭ خاسىيىتىدىن سۆيۈنۈپ، ئۇنى قايتا قولىغا ئېلىپ يېنىش-يېنىشلاپ قاراپ كەتتى، خۇدانى ئۇنتۇپ، نامازنى تاشلاپ قويغىنىغا پۇشايمان قىلدى. ئەتتىدىن باشلاپ سەھەر تۇرۇپ يۇيۇنۇپ، نامازنى باشلاشنى ئويلىدى.

ئەمما ئەتىسى كۈن چىققۇچە قويماي ئۇخلىدى، چۈنكى ئۇ كېچىچە خىيال سۈرۈپ، خالىد يەنە كىرىپ قالارمۇ دەپ ئەنسىرەپ ئۇخلىيالمىغانىدى، كۆزىنى يۇمسىلا خالىدنىڭ شەھۋەتتىن يانغان ئۆتكۈر كۆزى، تۈكلۈك مەيدىسى، ئەڭ ئاخىرىدا ئۆزىنى ئالاق-جالاق قىلىۋەتكەن قورقۇنچلۇق يېرى خىيالىغا كىرىۋالاتتى.

ئەتىسى ۋاق ئويغانغاندا زۆھرە بەدىنىنى بىر قېتىم سىلاپ چىقتى، مەن تېخى قىز، بۇزۇلمىغان قىز دەپ ئويلىدى، يېنىك نەپەس ئالدى، بۇ يېنىك نەپەسنىڭ، خۇشالىقنىڭ نەقەدەر قىممەتلىك ئىكەنلىكىنى چۈشەندى. خالىدنىڭ قورقۇنچ ئارىلاش ۋەسۋەسە ئويغىتىپ ئۆتۈپ كەتكەن قوپال، تۈكلۈك بەدىنىنى، ساقال سوپۇنى پۈرايدىغان يۈزىنى، ئېسىگە ئېلىپ، كېچىدىن بىر قورقۇنچلۇق

چۈش كۆرگەندەك، ئەمما ئۇنىڭ قاباھەتلىرىنى بۆسۈپ ئۆتۈپ مۇھىم بىر غەلىبىگە ئېرىشكەندەك تۇيغۇغا كەلدى، كۆزىنى بىر نۇقتاغا تىكىپ ئۇزاق ياتتى. قىزلىق بىكارىدىن بىكار بۇزۇلۇپ كەتسە ئۇنىڭ جاراھىتى ساقايمايدۇ، شەلۈەرەيدۇ. قىزلىقىدىن ئايرىلغان قىز بوغۇزلاپ تاشلانغان ھارام مالدەك قانسىراپ ياتىدۇ، بىر ئۆمۈر خارلىنىدۇ، بۇ بىر ئۆمۈر خاپىلىق، بىر ئۆمۈرلۈك ئازاب ئەمەسمۇ؟...

ئېغىر ۋەقە، جىددىي خەتەردىن ئۆتۈپ كەتكەندىن كېيىن ھەر كىمنىڭ كۆڭلىدە بىر خاتىرجەملىك ئويغىنىدۇ، زۆھرە ھازىر شۇ ھالدا ئىدى، كارىۋاتتا يېتىپ جىددىي خىيال سۈرەتتى: ئەگەر خالىد مېنى خوتۇن قىلغان بولسا بۇ باشقا گەپ ئىدى، لېكىن ئەرەبلەر ئالدامچىراق كېلىدۇ، لېكىن ھەممىسى ئۇنداق ئەمەس. لېكىن خالىدقا ئالدىراپ ئىشەنگىلى بۇ لمايدۇ، لېكىن ئاخشام رەسمى ئەركەكلىك قىلدى. لېكىن نېمىشقا مېنىڭ ئۇنى بىردىنلا ھۆرمەتلىگۈم كېلىپ قالدى؟! لېكىن... لېكىن... ئەگەر ئۇنىڭ خوتۇنى بولۇپ قالغان

بولسام بۇ ماموۇق كارىۋاتقىلا ئەمەس، پۈتۈن ئۆيگە،
ماشىنىغا، خەجلىسە يەنە كېلىپ تۇرىدىغان پۈلغا،
ئېسىل كىيىمگە، قىسقىسى ھەممە نېمىگە
ئېرىشەتتىم... بۇنىڭغا ئاتا-ئانام، ئاچام نېمە دەيدۇ،
مەھەللە كوي نېمە دەيدۇ، بۇلارنى ئويلىساملا ئۇششاق
گەپ بېشىمنى قوچۇيدۇ، خۇدايىم ھەر كىمنىڭ رىزقىنى
ئۆزىگە چاچقان، بارسام شۇ دېھقاندىن بىرسىگە
تېگىمەن، ھازىر كادىر بالىلار تويلۇقى قىممەت بولسىمۇ
كادىر قىزنى ئالىدىغان بولۇپ كەتتى. كادىرغىغۇ
تېگىپ قالارمەن، لېكىن شۇنىڭ مائاشىغا تەلمۈرۈپ
ئۆيىدە مالايدەك ئىشلەشكە، پۇل بەر دېسە كۆز
ئالايتىشىغا، ھەتتا تىللاپ ئۇرۇشىغا چىداپ
ياشىيالامدىمەن؟ ئەرگە تەگمەي باشقا ئىش قىلاي دېسە
ماقۇللانماق، يول تاپماق، پۇل تاپماق ئاندىن تەس، بىزدە
بارى شۇ ئېتىز، باقى بەخشەندە ئېتىز! ئاتا-ئانام بار
دەپ بارغان بىلەن بىرەر ھەپتە ئوبدان ئۆتىمەن، ئاندىن
يەنە ئەتىۋارىمدىن چۈشمەن، تۈگمەس جاپا،
توپا-چاڭ، ئاپتاپتىن، زېرىكىشلىك ئۆيدىن

قۇتۇلالمايمەن. يۈرتتىن، شۇلاردىن ئايرىلىپ چىقىشىمدىكى مەقسەت نېمە، ياخشى ياشاش، پاكىز تۇرمۇش كەچۈرۈش. ئۇلارنىڭ ئۇششاق گېپىدىن قورقۇپلا ئۆزۈم خالىغان تۇرمۇشتىن ۋاز كەچكۈم يوق، يۈرتقا قايتىپ توي قىلىشقا قەتئىي رايىم يوق. باش ئەلچىنىڭ داچىسىدىلا مەن ياشاش دېگەننىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى كۆردۈم، يېڭى ھاياتنىڭ پەيزىنى ھېس قىلدىم.

13

«پاك مۇسۇلمانلار ئاشخانىسى» نى ئاچقان بىر يېگىت جايىنامازدا ئولتۇرۇپ، ئاللاھتىن ھەر كۈنى بەرىكەت تىلەيتتى. چۈنكى بۇ ئاشخانىدا ھاراق سېتىلمىغاچقا، سودىسى تازا ئاقمايۋاتاتتى. خەنزۇلار تاماق يېگەندە ھاراق ئىچىدىغان بولغاچقا بۇ ئاشخانىغا ئانچە كەلمەيتتى. ئەرەبلەرگە يەنىلا ئۆزىنىڭ تامىقى ئەرزىيتتى، قىممەت بولسىمۇ، ئەرەبچە تائاملارنى چىقىرىدىغان «مىڭ بىر كېچە»رېستورانىغا باراتتى.

باشقا مۇسۇلمانلار بۇ ئاشخانىنى بىلىپ كەتمەيتتى، يەنە كېلىپ ئورنى ئاۋات يەردە ئەمەس ئىدى. يىگىت مۇڭلىنىپ گىتار چالاتتى، مۇسۇلمان بولغان مانجۇ مۇھەببىتى ئاشخانىغا پات-پات كېلىپ، ئادەم كۆتۈپ مۇڭلىنىپ كەتكەن پاكىز جوزىلارغا قاراپ خورسىنىپ قويياتتى. ئىشتىن بىكار بولۇپ قالغان زۆھرە بۇ يەردە ئېچىلىپ يۆلەپ ئولتۇراتتى. يەر ئاستى ياتاقلاردا بىللە يېتىپ ئوقۇغان، تېخى چەت ئەلگە چىقىپ بولالمىغان بىر-ئىككى دوستىغا پات-پات «ئىچىم پۇشۇپ كەتتى، بۇ يەرگە كېلىپ تاماق يەپ كېتىڭلار» دەپ تېلېفون قىلاتتى، بىر چاغدا ئادىلە دېگەن دوستى كەلدى، زۆھرە كۆڭۈللۈك كۆنلىرىنى ئەسلىتىپ، كۈلۈمسىرەپ يېتىپ كەلگەن دوستىنىڭ مەڭزىگە يۈزىنى يېقىپ تىنچلىق-ئامانلىق سورىدى. ئىككىسى خېرىدار كەلمىگەن ئاشخانىدا ئازادە ئولتۇرۇپ، تاماق چىقىرىپ مۇڭدىشىپ كەتتى:

ـــ يوقاپلا كەتتىڭ ئاداش، نەلەردە يۈردۈڭ؟

ـــ سەنمۇ شۇغۇ، ئەرەبنىڭ ئۆيىگە بېرىۋېلىپ

بىزنى ئۇنتۇپ قالدىڭ.

ـــ ھەي، شۇ ۋاقىتلاردا ئەجەب كۆرۈشمەپتۇق.

ـــ ئىزدىمىسەڭ سەن...

ـــ ھېلىمۇ ئىزدەپ تېلېفون قىلغاندىمەن، بولمىسا سىنىڭمۇ كارىڭ يوق ئىدى مەن بىلەن...

ـــ بولدى ئاداش، تاپا قىلىشمايلى. ھە، قانداقراق تۇرۇۋاتىسەن؟

ـــ كۆرۈۋاتىسەنغۇ، مەشەدە ئىشلەۋاتىمەن.

ـــ ئادەم كەلمەيدىغان ئاشخانىغا كىرىۋېلىپ بىكار قاپسەن دېگىنا؟!

ـــ قانداق قىلىمەن، ئىش تاپالمىسام...

ـــ ئۇ ئەرەبنىڭ ئۆيىدە نېمىشقا تۇرالمىدىڭ؟

ـــ ھەي ئاداش، سۆزلىسەم گەپ تولا، ئەرەب دېگەننىڭ قانداقلىقىنى بىلمەيسەن...

ـــ سىنى بىر نېمە قىلمىغاندۇ؟

ـــ توۋا دېگىن ـ دېدى زۆھرە ئىككى يېنىغا قاراپ، ـ بۇنداق گەپنى قىلىشمايلى...

ـــ ئاداش، گەپنى ئوچۇق قىلىپ ياشايلى، بۇ شەھەر

ساختىلىقىنى كۆتۈرمەيدۇ.

ــ ھەر قانچە بولسىمۇ بۇنداق گەپنى دېيىشسەك قانداق بولىدۇ؟

ــ ھېچنېمە بولمايدۇ، كاللاڭ سىنىڭ شۇ پېتى تۇرۇۋېتۇ، بۇ يەر سىنىڭ يېزاڭ ئەمەس، قورقۇپ ياشىساڭ ياشىيالمايسەن، يۈزۈڭنى قېلىن قىلىشىڭ كېرەك.

ــ ئۇنى دېمىسىمۇ مەن بۇ شەھەرگە قېلىنلىق قىلىپ چىققان...

ــ شۇ ئەمەسمۇ، ئۆيدىن ئاتىلىدىڭ دېگەن گەپ، جاننى ئېلىپ قويۇپ تەۋەككۈل قىلدىڭ دېگەن گەپ. بىز مۇشۇ ئەركىن دۇنيانى دەپ ئۆيدىن ئايرىلىپ جاپا چېكىۋاتىمىز.

ــ بەزىدە مۇشۇمۇ كۈنمۇ، بۇنداق ياشىغاندىن كەتسەك بولمامدۇ دەپ قالىمەن، لېكىن يەنە بۇ شەھەردىن كېچەلمەيمەن... كاللام سارىڭ مېنىڭ...

ــ ياق، سەن تېخى بۇ شەھەردە قانداق ياشاشنى بىلمەي يۈرۈپسەن. جاپانى ئۆزۈڭ پۇلغا سېتىۋاپسەن.

ــ قانداق قىلاي، يۈگۈرۈپ بارغانغا بىر يەردىن

ئاسان ئىش تاپقىلى بولمايدىكەن.

ــ بۇ نېمە ئۇچۇن، بىلەمسەن؟ ھازىر جىمى ھوقۇق، پۇل ئەرلەرنىڭ قولىدا، ئاياللار بۇ دۇنيادا ياشايمەن دەيدىكەن، ئۇنى قانداق قىلىپ قولغا كىرگۈزۈشنى بىلىشى كېرەك.

ــ مەسلەن، قانداق قىلىش كېرەك؟

ــ ئەقىللىق، نازاكەتلىك بولۇشۇڭ كېرەك. ۋاقتى كەلگەندە بەزى نەرسىگىنى قۇربان قىلىپ بەختكە ئېرىشىشىڭ كېرەك...

ــ مەن .. چۈشەنمىدىم...

ــ ئاستا-ئاستا چۈشىنىپ قالىسەن، ھە قېنى دېگىنە، ئۇ ئەرەب قانداق قىلدى؟

ــ نېمىنى قانداق قىلدى دەيسەن؟

ــ ھەي، سەن گەپنى ئەپقاچما، ئۇ ئەرەب ساڭا چېقىلدىمۇ دەۋاتىمەن؟

ــ چېقىلماقچى بولغان... لېكىن مەقسىتىگە يېتەلمىدى.

ــ قانداق قىلىپ؟ سەن پىچاق تەڭلەپ قارشىلىق

كۆرسەتتىڭما؟

ـــ ياق، قۇرئاننى كۆتۈرۈپ...

ـــ پاھ، بۇ چاربۇ بولىدىكەن-ھە، كېيىن قانداق بولدى؟

ـــ ئىشلىمەي يېنىپ چىقتىم شۇ...

ـــ ئىشلەۋەرسەڭ بولمامتى؟! ئۇنداق قىلىۋەرمەستى...

ـــ ئۇنداق دېگىنىڭ بىلەن، كېچىسى ئۇخلىيالمايدىغان بولۇپ قالدىم، ئادەمگە خاتىرجەملىك بەك مۇھىمكەن...

ـــ قىززىققەنسەن، خاتىرجەم ياشايمەن دېگەن ئادەم ئۆيۈڭگىلا كەتسەڭ بولمامدۇ، كېتىپ ئەرگە تەگسەڭ خاتىرجەم بولاتتىڭغۇ؟! بىز بۇ يەرگە پەقەت خاتىرجەملىكنى دەپ كەلدۇقما؟

ـــ ئۇنداق دېگىنىڭ بىلەن، سەن مەندەك ئۇنداق قورقۇپ، ئەنسىز ياشاپ باقمىدىڭ..

ـــ مەن ئۇنداق ياشاشتىن بىزار، قورقۇپمۇ ئىشمۇ؟ قورقۇش بىلەن ئىش پۈتەمدۇ؟ قورقۇنچاق ئادەم

ھېچنېمىگە تەۋەككۈل قىلالمايدۇ، بىر جايدا تۇرالمايدۇ، ياشايدۇ، بۇنداق ئادەمنىڭ قۇرتتىن نېمە پەرقى؟! بۇ گېپىم ساڭا تېگىپ كەتمىسۇن، لېكىن سەن قورقۇنچانلىقىڭنى تاشلا، تەۋەككۈل قىلىپ چىققان ئىكەنسەن ئاخىرىغىچە تەۋەككۈل قىل، يېزىلىقنىڭ كاللىسى بويىچە ئىش قىلىۋەرمە، بولمىسا مەشھەدە ھاڭۋېقىپ، ئېچىك يۆلەپ ئولتۇرىۋېرىسەن... سەندە چىراي دېسە بار، بىلىم دېسە بار، ئىنگلىزچە ئۆگەندىڭ، ئاشخانا دېگەندە كۆرۈمسىز، ساۋاتسىز قىزلار ئىشلەيدۇ، سەن بۇ يەرگە ھەقىقەتەن زايە كېتىپسەن...

زۆھرە بۇ گەپلەرنى ئىچى ئېچىشىپ تۇرۇپ ئاڭلىدى، ئادىلەنىڭ چىرايىغا، كىيىملىرىگە سەپسالدى. ئادىلەنىڭ چىرايىدىكى، ئۇچىسىدىكى نەرسىلەرنى يىغىپ يۆگەپ ساتسا 10 مىڭ يۈەندىن كەم چىقمايتتى. زۆھرە ئۇنىڭ ئالدىدا ئاقسۆڭەك خېنىم ئالدىدا چېنىپ ئولتۇرغان دېدەك قىزغىلا ئوخشايتتى، بۇ ھال ئۇنى بىئارام قىلدى، ئادىلەنىڭ نېمىسىگە تايىنىپ بۇنچە ئېسىللىشىپ كەتكەنلىكىنى بىلىپ باقمۇسى

كەلدى:

ــ سەن ئامېرىكىغا چىقىمەن دەۋاتاتتىڭغۇ، قانداق بولدى؟

ــ ۋىزا ئالماق بەك تەسكەن، ئىككى قېتىم قايتۇرۇۋەتتى.

ــ نېمىشقا؟

ــ ئامېرىكىدا ئولتۇراقلىشىپ قېلىش خاھىشىم بارمىش. ئۇ يەردە ئېرىم ياكى ئاشنام بولسا، ھېچ بولمىسا بىرەر تۇغقىنىم بولسا بولارمىش...

ــ دېمىسىمۇ سىنىڭ شۇ يەردە تۇرۇپ قېلىش نىيىتىڭ بارغۇ دەيمەن.

ــ ئەلۋەتتە، ئادەم يۇقىرىغا يامىشىشى كېرەك. شىنجاڭدىن كۆلى ياخشى، كۆلىدىن چەتئەل ياخشى... ئۇنى دەيسەن، بۇنى دەيسەن، ھەممىدىن يەنىلا ئامېرىكا ياخشى.

ــ مەنغۇ ئۇنداق خىيالمۇ قىلالمايمەن..

ــ خىيال قىلغان بىلەنلا ئىش پۈتەمدۇ، ھەرىكەت قىلىش كېرەك.

ـــ ئەمدى نېمە ئىش قىلاي دەيسەن؟

ـــ ئۇقمايمەن، ياشاپ باققاچ پىلان تۈزىدىغان گەپ.

ـــ مەن نېمە ئىش قىلسام بولار؟ بىر يەردىن خىزمەت تاپسام بولاتتى.

ـــ خىزمەتنىڭ گېپىنى قويۇپ، ئەمەلىي نەپ تېگىدىغان بىرەر ئىشنىڭ كويىغا كىر. سەن بىلەن بىزگە بۇ يەردە ھېچنەدە مۇقىم خىزمەت يوق. سەن شۇ ئەرەبنىڭ پېشىنى چىڭ تۇتماپسەن، مەن بولىدىغان بولسام، ئۆيىدىن چىقماي، ئۇنىڭ پۇلىنى تازا خەجلەيتتىم... ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇ سىنى ئىزدىمەمدۇ؟

ـــ ئىزدىمىدى، مېنىڭ قول تېلېفونۇممۇ يوق.

ـــ ۋاي تېخىچە مۇشۇنداق يۈرەمسەن، شۇڭا ئىش تاپالماي يۈرۈپتىكەنسەن-دە! ئۇنداق قىلماي ئەرزان بولسىمۇ بىر قول تېلېفونى ئال، بولمىسا ھەممە ئادەم سىنى ئۇنتۇپ قېلىپ تاشلىۋېتىدۇ. ئاندىن بۇ ئاشخانىدىن چىقىپ كەت، مەكتەپتىمۇ ياتماي مەن بىلەن تۇرغىن. مەن قاۋاقخانا كوچىسىغا يېقىن يەردىن

كىچىكىرەكەك بىر ئۆينى ئىجارىگە ئالدىم، قاچان سەن ئىش تېپىپ بولغۇچە شۇ ئۆيدە ياتىۋەرگىن، پۇل تاپقاندا تەك تۆلەرمىز... قانداق؟

ـــ ماڭا ئىش تېپىشىپ بېرەلەرسەنمۇ؟

ـــ ئىزدىسەك چىقىدۇ، خاتىرجەم بول.

ئادىلە ئالدىغا كەلگەن لەڭمەننى نازاكەت بىلەن ئالدىرىماي يېيىشكە باشلىدى، بىر ياقتىن زۆھرەگە گەپ قىلاتتى، بىر ياقتىن ئارىلاپ-ئارىلاپ سايراپ تۇرىدىغان تېلېفونىنى ئېلىپ بەزىدە جايىدىلا پاراڭلىشاتتى، بەزىدە نومۇرىغا قاراپ تالاغا چىقىپ كېتەتتى.

ئاشۇ كۈنى ئادىلە زۆھرەگە يېقىن ئەتراپتىكى بىر دۇكاندىن قول تېلېفونى ئېلىشىپ بەردى، يېرىم پۇلىنى ئۆزى چىقىرىپ دوستلۇقىنى يەتكۈزدى. زۆھرە تېلېفونىنى سىناپ بېقىش ئۈچۈن سىيىت قارىنىڭ ياتىقىغا تېلېفون قىلىپ ئۇنى تۇيۇقسىز خۇشال قىلىۋەتتى، بىرىنچى بولۇپ ئۇنىڭغا نومۇرىنى دەپ بەردى.

زۆھرە ئىش ھەققىنى بېرىم ئېلىپ، «پاك مۇسۇلمانلار ئاشخانىسى»نى تاشلاپ كەتتى. بۇ ئاشخانا بېكىدىن ئېچىلغاندا سىيىت قارى ساۋاقداشلىرى بىلەن بىر قېتىم كەلگەن، چاچلىرىنى ئۇزۇن قويۇۋالغان بۇ تەقۋا يىگىتكە تولىمۇ قايىل بولغان، ئاشخانىسىغا بەرىكەت تىلىگەنىدى. گىتارچى يىگىت بارا-بارا زىيان تارتىۋاتقان ئاشخانىسىنى ئاخىر باشقىلارغا ئۆتكۈزۈۋەتتى. ئۇ گىتارنى ياخشى چالاتتى، «ياريگۇللا»، «ۋاپادارىم» دېگەن ناخشىلارنى ۋايىغا يەتكۈزۈپ ئېيتاتتى. بۇ ئالاھىدىلىكى بىلەن ئۇ بىر مۇزىكا ئەترىتىگە قېتىلىپ رېستورانلاردا ئويۇن قويۇشقا قاتناشتى، قىزغىن ئالقىشقا ئېرىشتى. ئۇ كەيىپ-ساپاغا قېتىلمايتتى، ئۇسسۇلچى قىزلارغا چاچرىمايتتى، نامازنى تاشلىماي ئوقۇيتتى، بۇ ئىشى باشقا مۇزىكانت بالىلاردىن ئالاھىدە پەرقلىنىپ تۇراتتى.

14

ئادىلە بېكىلىقتا، بېكىلىنىشقا ھەر دائىم ئىنتىلىپ

تۇراتتى، يېڭى ئەرلەر، يېڭى كىيىملەر، يېڭى رېستوران ۋە مەيخانىلار، يېڭى دېسكوخانىلار ئۇنىڭ بۇ شەھەردىكى ھەر كۈنلۈك قىزىقىش، تەجرىبىدىن ئۆتكۈزۈش نىشانى ئىدى. ئۇ ياتقىغا كىرىپ جىمجىتلىققا چىدىماي پلاستىنكا قويدى، ئۇنىڭ ئەسەبىي بىر ناخشا ئاڭلىغۇسى كېلىپ قالغاندى، دەسلەپتە مەيكېل جېكسوننىڭ ناخشىسىنى قويدى، بۇ ناخشىلارنى ئاڭلىسا ئادەمنىڭ ئىچ-ئىچىدىن بىر خىل قىقاس-چۇقان پەيدا بولاتتى، نەپەسلەر رېتىم بىلەن بىللە راھەتلىك ئىتتىكلەيتتى، تەندە بىر سىلكىنىش پەيدا بولاتتى، ئەمما ئادىلە جېكسوننىڭ دەۋرى ئۆتتى، ئۇ بەچچىۋاز بىر نېمىنىڭ ناخشىسىنى كەچكىچە ئاڭلاۋېرىمەنمۇ دەپ ئۇ پلاستىنكىنى ئېلىۋېتىپ، شاكىرانىڭ پىلاستىنكىسىنى قويدى، ئۇ ئايالمۇ ئەسەبىي توۋلاپ قويياتتى، ناخشىسىنىڭ ئاخىرىنى غەيرىي ئاھاڭ ۋە ئاۋازلار بىلەن ئاياغلاشتۇراتتى. بۇمۇ ئادىلەگە خوشياقمىدى، ئۇ يەنىلا «كۇچانىڭ سوپۇنى ياخشى» دەپ ئويلاپ ئەركىنىڭ «شەھەر كېچىسى»دىگەن

دېيىنى قويدى، ئۇ ۋاقىت تاپسىلا ئەركىن ئويۇن قويىدىغان كەچلىك كۇلۇبلارغا بېرىپ ناخشا ئاڭلاپ، ئۇنىڭ گىتار چېلىپ ئىسپانچا رېتىمغا توۋلايدىغان ناخشىسىنى ياقتۇرۇپ ئاڭلايدىغان بېيجىڭلىقلار ۋە چەت ئەللىكلەر بىلەن تەڭ شادلىنىپ، شۇ يەردە بىر چەت ئەللىك بىلەن تونۇشۇپ، تېلېفونلىرىنى يېزىشۋېلىپ يېنىپ كېلەتتى. ئۇ ئەركىننىڭ ناخشىسىنى پەقەت نەق مەيداندىلا ئاڭلىسا بولمايدىكەن دەپ ئويلاپ قالدى، ئۇنىڭ "بالاڭزا، كېلىڭ ھەي قىزچاق، QQنومۇرىڭىزنى قالدۇرۇڭ، مەن پەرھات بولاي" دېگەندەك گەپلىرى چىقمىدىغان ناخشىلىرى ئادىلەگە بەكمۇ يەڭگىل، كىچىك بالىلار ئاڭلىسا بولمىدىغان ناخشىلاردەك تۇيۇلاتتى، ئۇنىڭغا باققاندا ئەسقەر خۇيلاڭ(كۆك بۆرە) نىڭ ئۆزگىچە ناخشىلىرى ئۇنىڭغا بەكبىرەكەك تېتىيتتى، ئەسقەرنىڭ قامىتى، تەمكىن قىياپىتى، بوغۇق ئاۋازىنى ياقتۇراتتى، ئۇ بۇرۇن كىنولاردىمۇ چىققان بولغاچقا، ئادىلەنىڭ خاتىرىسىدىن زادىلا ئۆچمىگەنىدى، كۆڭلىدە ئۇنى ئېغىر-بېسىق،

ئەمما ئەركەكلىكى بار، گىتارچى ئىشچى «ياسىن» دەپ بىلەتتى. ئۇ قانداقتۇر بىر سېغىنىش بىلەن ئەسقەرنىڭ «ئويناش»دېگەن پىلاستىنكىسىنى قويدى. گىتارنىڭ، جاز دۇمباقلىرىنىڭ ئەسەبىي رېتىملىرى ئۇنىڭ نېرۋىسىنى غىدىقلاشقا باشلىدى، ئەسقەر گاھى سەھنىدە، گاھى كەڭ دالادا ئېزىنتقۇدەك پەيداق بولۇپ، بويىنىغا ئېسىۋالغان گىتارىنى جان ساقلاشنىڭ قورالىدەك تۇتۇۋېلىپ، ئىچ-ئىچىدىن سقىلىپ، ئاخىر ئېتىلىپ چىقىۋاتقاندەك بىلىنىدىغان بوغۇقراق ئاۋازىنى قويۇۋېتىپ، ئۇزۇن چاچلىرىنى سىلكىپ قويۇپ، بىر دەم ئاسمانغا، بىر دەم يەرگە قاراپ ناخشا ئېيتاتتى:

هەي قىزچاقلار... هەي قىزچاقلار..

ماۋزىدۇكىنى ئۇنتۇپ قالماڭلار.

ئادىلە هەر قېتىم مۇشۇ تېكىست بار يەرگە كەلگەندە كۈلۈپ سالاتتى، ئەسقەرنىڭ ناخشا تېكىستلىرى چۈشىنىدىغانلار ئۇچۇنلا يېزىلغاندەك سەل غەيرىي، ئەمما چوڭقۇر تۇيۇلاتتى. ئادىلە شۇ تەرزدە ناخشا-مۇزىكىلاردىن بىر دەم هوزۇرلاندى، ئاندىن بىر

ئولتۇرۇشىدا چەت ئەلنىڭ 3-دەرىجىلىك سىرىق كىنوسىدىن بىرنى كۆرۈۋەتتى، ئۇ بۇنىڭدىن ئېشىپ كەتكەن سىرىق فىلىملەرنى ئاندا-ساندا كۆرۈپ قويىاتتى، كۆرگەندىمۇ ئۆزىنىڭ بۇلارغا باققاندا تۇزۇك ياشاۋاتقان قىز ئىكەنلىكىگە تەسەللى تېپىش ئۈچۈن كۆرەتتى، كۆرۈپ بولۇپ «هايۋانلار، ئادەمىي هايۋانلار، تۇزۇكرەك ئىشلىسچۇ، ئەڭ گۈزەل نەرسىنىمۇ سەتلەشتۈرۈپ ئادەمنى سەسكىندۈرۈۋېتىدۇ» دەپ غودۇراپ قويىاتتى. ئۇ ئىنگلىزچەمنى پىششىقلاش ئۈچۈن كۆرىمەن دەپ چەت ئەلنىڭ ئىنگلىزچە كىنولىرىنى كۆرەتتى، ئىنگلىزچەمنى بەكبىرەكەك مەشق قىلىۋالمەن دەپ چەت ئەللىكلەر بىلەن ئارىلىشاتتى. ئۇ چەت ئەل تىللىرى

ئۇنىۋېرسىتېتىدا ئوقۇۋاتقاندا توماس دەيدىغان بىر نېگىر بالا ئۇنى قوغلىشىپ يۈرۈپ كەلتۈرۈۋالغاندى، ئادىلە دەسلەپتە ئۇنى ئافرىقىلىق دەپ ياراتمىدى، كېيىن ئۇنىڭ ئامېرىكا پۇقراسى ئىكەنلىكىنى ئاڭلاپ، تىل ئۆگىنىش ئۈچۈن بولسىمۇئارىلىشىپ باقتى، بىللە تاماق يەپ پاراڭلىشىپ ئىنگلىزچىسىنى ئوبدانلا مەشق قىلىۋالدى.

توماس ئۇستىخانلىق، چەبدەس بىر يىگىت ئىدى، ئاپئاق ئىشلىرىنى چىقىرىپ، بوم ئاۋازىدا ئۇنلۇك، ئالدىرىماي گەپ قىلاتتى. ئاندىن ئۇلار دېسكوخانىلارغا بىللە باردى، ئۇ دېسكوغا ئالامەت ئۇستا ئىدى، دائىم شوخلۇق چىقىراتتى، ئېچىلىپلا يۈرەتتى، ئادىلەنىڭ ئۇ يەر-بۇيېرىنى تۇتۇپ، بەزىدە لىككىدە كۆتۈرۈۋېلىپ ئۇنىڭدا چۆچۈش ھەم ئاللىقانداق بىر غىدىق پەيدا قىلاتتى. ئادىلە ئۇ نېگىرغا بارا-بارا كۆنۈپ قالدى، ئۇنىڭ ئىرقى، رەڭگىمۇ بارا-بارا بىلىنمەيدىغان بولدى، شۇنداقتىمۇ كۈندۈزى ئۇنىڭ بىلەن ئانچە ئۇچراشمايتتى، ئاخشىمى بىللە بولسا ئازادىلىكە چىقىپ قالاتتى، قاراڭغۇلۇق ئۇلارنى ئۆز ئىختىيارىچە قويىنىغا ئالاتتى.

كېيىن توماس ئوقۇشنى تۈگىتىپ دۆلىتىگە قايتىش ئالدىدا ئادىلەگە ئۆزىنىڭ ئامېرىكىلىق ئەمەس، جەنۇبى ئافرىقىلىق ئىكەنلىكىنى ئېيتتى، ئادىلە ئۇنى ئالدامچى دەپ تىللاپ، مەيدىسىگە مۇشتلاپ، بىر ھازا يىغلىدى. توماس «مەن سىنىڭ مۇھەببىتىڭگە ئېرىشىش ئۈچۈنلا شۇنداق قىلدىم، ھەممە ئادەم نېمىشقا ئامېرىكىلىق

زومىگەرلەرنى ياخشى كۆرىدىغاندۇ؟ مەن ساڭا راستىنى دېسەم نېمىشقا يىغلايسەن، خالىساڭ مەن بىلەن كەتكىن، بىز بىللە ياشايلى» دەپ سەممىيلىكىنى بىلدۈردى، ئۆز دۆلىتىنىڭ ئامېرىكىدىنمۇ چىرايلىق، باي ئىكەنلىكىنى تەسۋىرلەپ بەردى. ھەتتا موزاينىڭ كۆزىدەك قارا كۆزىگە ياش ئالدى. بۇمۇ ئادىلەنى تەسىرلەندۈرەلمىدى. جەنۇبىي ئافرىقا دېگەنمۇ بەربىر ئافرىقا-دە، ئافرىقا دېسىلا كىشىنىڭ خىيالىغا سەھرايى كەبىر چۆلى، قاتتىق ئىسسىق، قۇرغاقچىلىق، ئاچارچىلىق، ئۇرۇش، ئەيدىز كېسىلى... تىزلىپ كېلىدۇ. خەنزۇچىنىمۇ تېخى تۈزۈك ئۆگىنىپ بولالمىغان بۇ نېگىرنىڭ جۇڭگودا ئوقۇپ ئېرىشكىنى چىرايلىق بىر ئۇيغۇر قىزنىڭ تېنى بولدى. ئۇ ئادىلەنى ھەقىقەتەن چىن دىلىدىن ياخشى كۆرۈپ قالغانىدى، ئەما ياخشى كۆرۈشمۇ ئۇنىڭ ئۈچۈن بۇ ھاياتلىقتىكى ئويۇن-تاماشىنىڭ بىر تۈرى ئىدى، پەقەت ئوخشىمايدىغىنى، بۇ ئويۇن جىنسىي قۇۋۋەت، كۈچلۈك قىزىقىش، ئۇزاق ۋاقىت، ئەستايىدىللىق، ئىنچىكىلىك،

چىن ماھارەت تەلەپ قىلاتتى. ئادىلە ئۇنىڭدىن تامامەن ۋاز كەچتى، ئۇنى كۆڭۈل ھويلىسىدىن بىر قارا خالتىنى سۈپۈرۈۋەتكەندەك سۈپۈرۈپ تاشلىدى، بۇ خالتا مەينەت نەرسىلەر بىلەن لىق توشۇپ كەتكەنىدى. ئۇ قارىۋاينىڭ قالدۇرۇپ كەتكىنى ھىسسىياتتىكى جاراھەت بولۇپلا قالماي، بەلكى جانغا تاقىشىدىغان ئەيدىز ۋەھىمىسى ئىدى. ئادىلە پۈشايمان ۋە ۋەھىمىدىن بىر نەچچە ئاي سىقىلىپ يۈردى، تەكشۈرتۈپ بارسا قېنىنىڭ راستىنلا بۇزۇق چىقىپ، بۇ ئاقىۋەتنىڭ ئۆزىنى تۈگەشتۈرۈۋېتىدىغانلىقىنى ئويلاپ دوختۇرخانىغىمۇ بارمىدى. ئۇ بىر مەزگىل ئۆزىنى تاشلۇۋېتىپ ئاخىرى يەنە قەدرىنى تېپىۋالدى، ئەمما بۇ بۇرۇنقىغا ئوخشىمايدىغان ئادىلە ئىدى، ئادىلە ئۆزىنى ئىلگىرىكىدىن تامامەن ئوخشىمايدىغان قىلىپ ياساپ چىقتى. ئاشۇ نېگىرەك شەھۋەتخور ئەرلەر، بۇ شەھەردىكى پۇلدار نوچىلار ئادىلەنىڭ غەم-قايغۇ، دەرد-ئەلەم، ۋەھىمىلىرىنى ئۇنتۇلدۇرۇپ ئۇنى لەگلەكتەك ئۇچۇرتۇپ راھەتلەندۈرۈشكە باشلىدى.

كېيىن ئادىلە بىر ئاخشىمى قەھۋەخانىدا جامىس
دەيدىغان بىر ئامېرىكىلىق بىلەن تونۇشۇپ قالدى، ئۇ
40 نەچچە ياشلارغا كىرىپ قالغان بولسىمۇ ناھايىتى
تېتىك، ياش، ساغلام كۆرۈنەتتى، ئادىلگە
تەشەببۇسكارلىق بىلەن تونۇشلۇق بېرىپ، كۆپ
گەپلەرنى دەپ بەرگەن ھەم ئۆزىمۇ ئادىلەدىن گەپ
كوچىلاپ خېلى ئىشلارنى بىلىۋالغاندى؛ ئادىلەنى بىر
نەچچە قېتىم تاماققا تەكلىپ، ئۇنى-بۇنى سوۋغا قىلىپ،
ئىچكىرىلەپ مۇناسىۋەت باغلىۋالغاندى. رېژدوستۇۋا
بايرىمى ھارپىسىدا ئىككىيلەن جامىسنىڭ مەخسۇس
چەت ئەللىك دىپلوماتلار تۇرىدىغان ئولتۇراق
رايونىدىكى ئۆيىدە بىر كېچىنى ئۆتكۈزدى، ئادىلە
ئامېرىكىنىڭ كىنولىرىدا تولا چىقىدىغان بىر ئىشنى
ئەملىيەتتە كۆردى: جامىس ئۆيىنىڭ ئىشىكىنى ئېچىپ
ئادىلەنى ئىچىگە تەكلىپ قىلدى، ئاندىن ئۇنىڭ
پەلتوسىنى سالدۇرۇپ ئاستۇغا ئاستى، ئۇنى كەڭ،
چىرايلىق سافاغا ئولتۇرۇشقا تەكلىپ قىلدى. جامىس
ئاشخانا ئۆيىگە كىرىپ بىر دەمدە بىر تەخسە توخۇ

گۆشى، بىر تەخسە سالاتا (خام سەي) تەييارلاپ چىقتى، ساقلاپ قويغان ئۈزۈم هاريقىنىڭ ئېغىزىنى ئېچىپ ئىككى قەدەهكە قۇيدى. ئىككيلەن شىرەدە قاريشىپ ئولتۇرۇپ ياخشى تىلەكلەر بىلەن سوقاشتۇرۇپ ئىچىشتى. جامپس مۇزارتنىڭ سىمفونىيىسىنى پەس ئاۋازدا قويۇپ قويدى، ئۆينىڭ هاۋاسى بىر دەمدە رومانتىك تۈس ئالدى. جامپس تولىمۇ خۇشخۇي ئىدى، كۆپ گەپ قىلاتتى، ئادىلە پۈتۈن دىققىتىنى يىغىپ ئۇنىڭ ئېغىزىدىن چىقىۋاتقان "دۇنيا تىلى" نى تولۇق چۈشىنىشكە تىرىشاتتى. ئۇنىڭ تەلەپپۇزىدىن قارىغاندا بىر يەرلىرى ئادىلەگە دەرس بەرگەن ئەنگلىيىلىك مۇئەللىمگە ئوخشاپ كېتەتتى. ئادىلە ئۇنىڭ ئامېرىكىلىق ئىكەنلىكىگە باشتىن- ئاخىر گۇمان بىلەن قاراپ كەلدى، ئەنگلىيىلىك بولسا قىزىققۇچىلىكى يوق، ئەنگلىيە كونا جاهانگىر دۆلەت، باي بولغان بىلەن ياشىماق تەس، هاۋا كىلىماتى ناچار دەپ ئويلايتتى. ئىككيلەن بىر بوتۇلكا تۈگىگىچە ئىچىپ پاراڭلاشتى، ئەمەلىيەتتە پاراڭنىڭ هەممىسىنى

دېگۈدەك جامىس قىلدى، ئۇ بىر دەم سۆزلىمىسە تەپەككۇرىدىن ئېزىپ كېتىدىغاندەك، بىر نەرسىنى ئۇنتۇپ قالىدىغاندەك، ئاخىرى بىرىپ گاچىلىشپ قالىدىغاندەك توختىماي گەپ قىلاتتى، ئادىلە ئۇنىڭ گەپلىرىنى ئەسىمەي، ئۇخلىماي ئولتۇرۇپ ئاڭلاشقا مەجبۇر ئىدى. ھاراق ىچىرىم بولغاندا جامىس ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ ئولتۇرۇپ پەيزى قىلدى، ئادىلە ئۇنىڭ ئېغىزىنىڭ بىرەم بولسىمۇ بېسىقمىنىدىن خوش بولۇپ قورۇنغان ھالدا ئۇنىڭ ئىختىيارىغا بويسۇندى. ئۇنىڭ بېشى قېيىپ ئۆيقۇسى كېلىپ قالغاندى. جامىس ئۇنى كۆتۈرۈپ كارىۋىتىغا ئەكېلىپ ياتقۇزدى، ئاندىن ئۇنى يېشىندۇردى، ئارقىدىن ئۆزى كىيىملىرىنى سالدى. ئادىلە كەيپتىن، ھارغىنلىقتىن، ئۆيقۇدىن ئېغىرلىشىپ كەتكەنىدى، كاللىسىدا كەڭ كارىۋات، پۇتۇن بىنا، پۇتۇن شەھەر توختىماي چۆگىلەيتتى. بىر جاھانگىر ئۇنىڭغا جاھاننى چۆگىلىتىۋاتاتتى. ئەنگىلىيىلىك بولسا نېمە بوپتۇ، ىچكى جاھانگىرنىڭ ئاتىسى قېرى جاھانگىرغۇ، بۇنىڭغىمۇ كېسەل يۇقارمۇ، قاپچۇق

ئىشلەتكەندەك قىلدى، نېمە قىلسا قىلدى، ئازدى، كېسەل بولدى، ئۆلدى، ئامېرىكىلىقمۇ، ئەنگلىيىلىكمۇ ئۆلىدىغۇ.. ئادىلە ئامېرىكىنىڭ كىنوسىدا ئەر-ئايالنىڭ ھەر قاچان تەڭ ئەسەبىيلىشىپ كېتىدىغىنىنى، بىر-بىرىگە تولىمۇ ماسلىشىدىغىنىنى كۆرگەنىدى، جامېس بىلەن كارىۋاتقا چىققاندا ئۇ كىنو ئۆزگىرىپ كەتتى، جامېس كىنودىكى ئەرتىسلارغا ئاز-تولا ئوخشىسىمۇ، ئادىلە ئۇ "سېرىق سەتەڭلەر" نى دوريالمىدى. ئۇلارنىڭ كاللىسى ئاللىبۇرۇن ئېچىلىپ كەتكەن، بۇ ئىشتىن تاماقتىن ھۇزۇرلانغاندەك ھۇزۇرلىنىدۇ-دە، ئۇلارنىڭ ھەممە نېمىسى تەل، شۇڭا بۇ ئىشتىن شادلىق ئىزدەيدۇ. ئۇلارغا باققاندا ئادىلە نامراتلىرى ئاۋۋال قورساقنىڭ غېمىنى قىلىپ ئاندىن ئۇ ئىشنى ئويلىشىدىغان گەپ. قورساقنىڭ غېمى ئادىلەنى ھەر قانچە قىلساقمۇ ئېچىلالماس، بۇ ئىشتىن ھەقىقىي ھوزۇرلىنالماس قىلىۋەتكەن... يەنە كېلىپ ئۇنىڭغا كېسەللىك ۋەھىمىسى رودۇپايدەك چاپلىشىۋالغان. ئادىلە ئۆزىنىڭ ساق ئىكەنلىكىنى، ئۆزىنى ئۆزى ئالداپ

مۇشۇ كۈنگە ئەكېلىپ، ئاخىرى ئۇنىڭدىن چىقالماس بولۇپ قالغانلىقىنى ھېس قىلاتتىيۇ، ئۇ كېسەللىكنىڭ ئۇزاق ۋاقىت ئالۋاستىدەك يوشۇرۇنۇپ يۈرىدىغانلىقىنى، كۈتۈلمىگەندە بىر كۈنى ئۆزىنىڭ ئەجەللىك ئوقىنى ئاتىدىغانلىقىنى ئويلاپ شۇركۈنۈپ كېتەتتى، ۋەھىمىسى يەنە سايىدەك ئەگىشىپ باراتتى. يۈزىگە ئازراق قىزىل بىر نېمىلەر چىقىپ قالسا ئەينەككە قاراپ تاتىرىپ، يۈرەكلىرى سىلىپ كېتەتتى، پەرداز قىلغاندىن باشقا ۋاقىتتا ئەينەككە ئاساسەن قارىمايتتى.

جامپىس بىللە بولغان كېچىسى ئادىلە يېرىم كېچىدە تەرىتى قىستاپ ئويغىنىپ، تازىلىق ئۆيىنى تەستە تېپىپ كىردى، ئەنە شۇ يەردە ئۇ تۇيۇقسىزلا ئۆزىنى ھاجەتخانىغا ئوخشىتىپ ئاچچىق كۈلدى، ناتونۇش ئەرلەر ئۈنىڭ ئىچىگە كىرىپ قىستاپ كەتكەن ئېھتىياجىنى قاندۇراتتى. ئۇ خىيالىدا ئۆزى بىلەن بىر دەم قېرىشتى، بىر دەم ئەركىن پاراڭلاشتى، ئاخىر ھەر ۋاقىتتىكىدەك ئۆزىنى ئاقلاپ، قولىنى يۇيۇپ، تازىلىق ئۆيىدىن چىقتى. تۇرۇپلا ئۈنىڭ جامپىسنىڭ

هەقىقي سالاهىيىتىنى، دۆلەت تەۋەلىكىنى بىلىپ باققۇسى كەلدى، چاپىننىنى ئاختۇرسىلا ئۇنىڭ پاسپورتى ياكى باشقا بىر نېمىسى چىقاتتى. ئادىلە بىر دەم ئىككىلىنىپ، جامپىسىنىڭ قاتتىق ئۇيقۇغا كەتكەنلىكىنى پەملەپ، ئۇنىڭ چاپىننىنى ئاختۇردى، دېگەندەك قولىغا بىر كېنىشكا چىقتى، بۇ پاسپورت ئەمەس، خىزمەت كېنىشكىسىدەك قىلاتتى، كېنىشكىدا جامپىسىنىڭ نەچچە يىللار ئاۋۋال چۈشكەن رەسىمى، قىسقىچە ئەھۋالى يېزىقلىق ئىدى. ئادىلە ئۇخلاۋاتقان جامپىسقا ئىنتىك بىر قاراپ قويۇپ كىنىشكىنى جايىغا سېلىپ قويدى، جامپىس هەقىقەتەن ئامېرىكىلىق ئىدى، ئېھتىمال ئاتا-ئانىسى ئەنگلىيىلىك بولسا، قىسمەن تەلەپپۇزىنى ئۆزگەرتەلمىگەن بولۇشى مۇمكىن. بۇنىڭ كارايىتى چاغلىق، دېمەك ئۇ جىنسىي مۇناسىۋەتنى چوڭ بىلمەيدىغان بىر ئامېرىكىلىق ئىدى.

ئادىلە سېرىق فىلىمنى كۆرۈپ بولۇپ، ئۆزىگە تەسەللى بېرىپ، ئۆيىنى رەتلەشكە باشلىدى، بىر ئېغىزلىق، بىر سالونلۇق بۇ ئۆي كىچىك بولسىمۇ ئادىلە

بىلەن زۆھرەنى بۇ شەھەرگە سىغدۇرۇپ، تۇرمۇشنى مۇقىملاشتۇرۇپ تۇراتتى. قوش كىشىلىك كارىۋاتتا ئادىلە، سالوندىكى كارىۋاتلىق سافادا زۆھرە يېتىپ قوپاتتى. ئادىلەنىڭ ھۇجرىسىدىكى كىيىم ئىشكىپى، پەرداز ئۈستىلىدىن ئىككىيلەن تەڭ پايدىلىناتتى. زۆھرە ھەر كۈنى بىر چوڭ رېستورانغا ئىشلىگىلى كېتەتتى، بەزىدە ئىشىك تۈۋىدە چىمەن دوپپا ۋە زەر نەقىشلىك ئۇزۇن كۆينەك كىيىپ تۇرۇپ بەرسە، بەزىدە مېھمانلارغا تاماق توشۇپ پۇت-قولىغا تەگمەي ئىشلەيتتى. كەچتە سائەت 12 بولاي دېگەندە ھېرىپ چارچاپ ئاران كېلەتتى-دە، يۈز-كۆزىنى سوپۇنداپ يۇيۇپ، چىشىنى چوتكىلاپ بولۇپلا قەدىرلىك سافاسىغا بىر چىقىپ ئۇخلىغىنىچە ئەتىسى چۈشكىچە قوپماي ياتاتتى. ئادىلە ئۇنىڭ سافاسىغا بىر قاراپ قويۇپ، جىنىغا ئىچى ئاغرىمايدىغان بۇ بىچارە مۇشۇنداقلا ياشاپ قېرىپ كېتەرمۇ دەپ خورسىنىپ قويدى، ئەمما ئۇنىڭ ساغلاملىقىغا ھەۋەسلەنمەي تۇرالمايتتى. ئۇ سافاغا كېلىپ ئولتۇرۇپ بىر دەم تېلىۋىزور كۆردى، بىر دەم

يۆلىنىپ ئولتۇرغۇسى كېلىپ، زۆھرەنىڭ كۆدە-كۆرپىسى ئارىسىدىن ياستۇقىنى ئېلىشىغا بىر كونۇبۇرت كۆزىگە چېلىقتى، كونۇبۇرتنىڭ ئاغزى ئوچۇقتەك قىلاتتى، ئادىلە بۇنىڭ ئىچىدىكى نەرسىگە قىزىقىپ قاراپ باقتى، پۇل ئەمەس، قاتلاغلىق سالام خەتتەك قىلاتتى. سالام خەت بولسا كونۇبۇرت ئۈستىدە ئادرېس يېزىقلىق بولاتتى، بۇ ئۇنداق خەت ئەمەس ئىدى. ئادىلە تېخىمۇ قىزىقىپ خەتنى ئېچىپ ئالدىراپ ئوقۇشقا باشلىدى:

ناھايىتى شەپقەتلىك ۋە مېھرىبان ئاللاھنىڭ ئىسمى بىلەن باشلايمەن.

ئاۋۋال بىزنى يوقتىن بار قىلغان ئۇلۇغ ئاللاھ تائالاغا ھەمدۇسانا ئېيتىمەن، ئاندىن پەيغەمبىرىمىزگە ۋە ئۇنىڭ ئائىلە-ئەسھابلىرىغا دۇئاسى سالام يوللايمەن.

قەدىرلىك زۆھرە، بۇ خەتنى كۆرۈپ بەلكىم ھەيران قېلىۋاتقانسىز. بۇ بالا ئۆزىنىڭ تالىپلىق سۈپىتىنى ساقلىماي نېمىشقا بۇنداق خەتنى يېزىپ يۈرۈيدىغاندۇ دەپ ئويلاۋاتقانسىز. شۇنداقتىمۇ بۇ خەتنى ئاخىرىغىچە

ئوقۇپ چىقىشىڭىزنى ئۈمىد قىلىمەن.

مەن سىزنى بۇرۇندىن تونۇيمەن، كىچىكىمدە سىزنى كۆرگەن. ئېسىڭىزدە بولسا، بىز تۇنىياز مەزنىنىڭ هويلىسىدا بىللە ساۋاق ئالغان، ئۇ چاغدا بالىلار جىق ئىدى، لېكىن شۇ جىق بالىلار ئىچىدە سىز ماڭا ئالاهىدە كۆرۈنەتتىڭىز. سىز قوشنا مەهەللىدىن كېلەتتىڭىز. شۇ چاغدا تولىمۇ ئوماق، زېهنىڭىز ئۆتكۈر قىز ئىدىڭىز. مەزنىنىڭ ساۋاقلىرىنى هەممىدىن بۇرۇن يادلاپ بولۇپ ياڭاق مۇكاپات ئالاتتىڭىز، شۇ ۋاقىتتا مەن سىزگە زوقلىنىپ هەم تەلمۈرۈپ قاراپ قالاتتىم. شۇ ۋاقىتتا سىزمۇ ماڭا قارىغان ۋە مېغىز بەرگەن ئىدىڭىز. مەن ئەسلىدە مېغىز بېرەمدىكىن دەپ ئەمەس، بەلكى سىزگىلا تەلمۈرۈپ قارىغان. سىز مېنى ياڭاق بېرەمدىكىن دەپ قاراۋاتىدۇ دەپ ئويلىغان بولۇشىڭىز مۇمكىن. شۇ ۋاقىتتىلا مەن سىزگە ئامراق بولۇپ قالغان ئىدىم. كېيىن بىز كۆرۈشەلمىدۇق. تۇنىياز مەزنىمۇ باللا ئوقۇتالمايدىغان بولدى، كېيىن ئۆلۈپ كەتتى. ئاردىن شۇنچە يىللار ئۆتۈپ تەقدىر-قىسمەت بىزنى بۇ

شەھەردە قايتا ئۇچراشتۇردى. شۇ ۋاقىتتا سىز ماڭا ناھايىتى ئىسسىق، تونۇش چىراي كۆرۈندىڭىز. كىيىن ئۇزاق ئويلاپ ئەسلەپ باقتىم. ئىسمىڭىز، مەھەللىڭىزنى توغرىلاشتۇردۇم، كىچىك ۋاقىتىڭىزدىكى چىرايىڭىز ھازىر كۆپ ئۆزگىرىپ كەتكەن بولسىمۇ، كۆزىڭىزدىكى نۇر، پاكلىق، گۈزەللىك يەنىلا شۇ ۋاقىتىڭىزنى ئەسلىتىپ تۇرۇپتۇ. ئاللاھ سىزنى ئۆمۈر بويى ئاشۇنداق ئىمانلىق، ئەقىللىق، پاك، ساغلام ياشاشقا نېسىپ قىلغاي.

ئاللاھنىڭ ئىنايىتى بىلەن بىز قايتا كۆرۈشتۇق، مەن شۇنداق ئويلايمەن. بۇ تەقدىر، بۇ ماس كېلىپ قېلىش ئادەمنىڭ ئۆمرىدە كەم ئۇچرايدۇ. بەندە بۇنى قەدىرلىشى كېرەك. گەرچە مەندە بۇرۇن ئۇنداق ھېسسىياتلار قىلچە شەكىللەنمىگەن بولسىمۇ، بۇ شەھەردە قايتا ئۇچراشقاندا بۇرۇنقى كۈنلەرنى دەرھال ئەسلىيەلمىگەن بولساممۇ، شۇ كۈنلەرنى ئەسلىتەلەيدىغان گۈزەل ئىشلار ماڭا نېسىپ بولمىغان بولسىمۇ، لېكىن خۇدايىتائالانىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى بىلەن

بىز بۇ جاھاننىڭ بىر چېتىدە ساق-سالامەت كۆرۈشۈپ، تونۇشۇپ، ئوبدان ئەسرا بولدۇق. ئۆيىڭىزگە بىللە تېلېفون قىلىپ قايتىپ كەلگۈچە سىزنى ئويلىدىم، ئويلىغانچە بۇ كۆڭلۈم ھېچ ئىختىيارىغا بويسۇنمىدى. باشقا ھېچنېمىنى ئويلىمىدىم، ھەتتا نامازنىمۇ ناھايىتى تەستە ئوقۇدۇم، خىيالىمدا سۈرەتتەك جامالىڭىز پەيدا بولۇۋېلىپ، سەجدىنىمۇ جايىدا قىلالمىدىم. ئاللاھ تائالا كۆڭلۈمگە شۇنداق بىر ئىشىقنى سالغان بولسا، بۇنىڭغا مەندە چارە يوق دەپ ئويلىدىم. سىز بىزنىڭ مەكتەپكە بېرىپ باقمىدىڭىز، بۇ يەردە ئۆز قەۋمىمىزگە مەنسۇپ بىرەر قىز بالىنىڭ دىدارىنى ئاسانلىقچە كۆرەلمەيمىز، ساۋاقداشلىرىم ئالايىتەن باشقا مەكتەپلەرگە بېرىپ يۈرتلۇق قىزلارنى ئىزدەپ، كۆرۈشۈپ، بىللە تاماق يەپ پاراڭلىشىپ يېنىپ كېلىدۇ، ئوتتۇرىدا بەلكىم مۇھەببەت يوق، ئەمما پەقەت كۆرۈشۈۋالسىلا بولىدۇ. بىزنىڭ بالىلارنىڭ ئىمانى، كۆڭلى شۇنچىلىك ساغلامكى، ئۇلارغا پەقەت شۇ قىزلارنىڭ دىدارىنى كۆرۈۋېلىشلا يېتىپ ئاشىدۇ. مەنمۇ شۇنىڭغا ئوخشاش، مەنمۇ پەقەت

سىزنىلا ئىزدەپ بارالايمەن. سىزنى كۆرسەم يۈرتقا بىر بېرىپ، باغ-ۋارانلىرىدىكى گۈللەردىن زوقلىنىپ قايتىپ كەلگەندەك ھېسسىياتقا چۆمىمەن. سىزنىڭ كىچىك ۋاقتىڭىزنى شۇ ئوماق قىياپىتىڭىزنى ئۇنتۇيالمىغان بولسام، ھازىرقى گۈزەل ھالىتىڭىز مېنى تېخىمۇ مەپتۇن قىلىدۇ.

قەلبىڭىزدە ئىمان نۇرىنىڭ ئاسان ئۆچۈپ قالمايدىغانلىقىغا ئىشىنىمەن ھەم ئۇلۇغ ئاللاھتىن شۇنى تىلەيمەن. بويىغا يەتكەن قىزلار ئەگەر ئىماندىن ئاجراپ كەتسە ئۇنىڭغا ھەمراھ بولىدىغىنى پەقەت شەيتاندۇر. بولۇپمۇ بۇنداق چوڭ شەھەردە شەيتانىنىڭ ۋەسۋەسىلىرى تېخىمۇ يامان، تېخىمۇ كۈچلۈك بولىدۇ. مەن ھەر قېتىم كوچىغا چىقسامىلا نەپسىمنىڭ بۇ دۇنيادىكى چىرايلىق، لەززەتلىك نەرسىلەرگە تويماي كېتىپ بارغانلىقىنى سېزىپ تۇرىمەن. ئادەمنىڭ نەپسى ھەقىقەتەن دۇنيادىكى نۇرغۇن نەرسىلەرنى چىرايلىق كۆرسىتىدىكەن، كىشىنى شۇ ياققا ئوتتەك ئىنتىلدۈرىدىكەن. مۇشۇ پەيتتە مەن بۇ دۇنيانىڭ

ھەقىقەتەن كىشىنى سىنايدىغان غايەت چوڭ ئىمتىھان مەيدانى ئىكەنلىكىنى، ياراتقۇچى پەرۋەردىگارىمنىڭ بۇنى مۇشۇنداق ھېكمەت بىلەن ئورۇنلاشتۇرغانلىقىنى تېخىمۇ چوڭقۇر چۈشىنىشكە باشلايمەن. نۇرغۇن ئادەملەر بۇ ئىمتىھان دۇنياسىدىن ئوڭۇشلۇق ئۆتەلمەيدۇ، خۇدايىم بىزنى بۇنداق بەندىلەردىن بولۇپ قېلىشتىن ساقلىغاي!

قەدىرلىك زۆھرە، مەن ئىشق-مۇھەببەتنىڭ دەرۋازىسىدىن قانداق كىرىشنى بىلمەيۋاتقان، سەممىي ھېسسىياتىنى قانداق ئىپادىلەشنىمۇ تازا ئۇقالمايۋاتقان، ئەنئەنىۋى ئېتىقاد بىلەن زامانىۋىلىقنى قانداق بىرلەشتۈرۈشنىڭ يولىنى تاپالماي يۈرۈۋاتقان، ئەمما ئىزدىنىشنى قولدىن بەرمەيدىغان، ھەقلىق ئىشلار ئۈچۈن ئۆزىنى چۈشەپ قويمايدىغان، ئېتىقادتا ئوتتۇرا يول تۇتۇۋاتقان، مۇھەببەتتە نورمال بولۇشنى نىشان قىلغان بىر تالىپ، سىز ماڭا قانداق قارايسىز، بۇنى بىلمەيمەن، ئەمما سىزدە ھەر ھالدا ياخشى تەسىرات قالدۇرغىنىمغا ئىشىنىمەن. بۇ شەھەر ۋە سىز ئوقۇغان

زامانىۋى مەكتەپنىڭ سىزنى قانداق ئۆزگەرتىشكە باشلىغانلىقىدىن قەتئىينەزەر، سىزنىڭ ئۆز ئەسلىڭىزنى ئۇنتۇماي، ئىمانىڭىزدىن تەۋرەنمەي، ئەخلاقىڭىزدىن چەتنىمەي ياشاۋاتقىنىڭىزغا ھەم بۇنىڭدىن كېيىنمۇ شۇنداق قىلالايدىغىنىڭىزغا ئىشىنىمەن. ئەمما قىز بالا نېمىلا دېگەن بىلەن ھېسسىياتتا ئاجىز، كەيپىياتتا تۇراقسىز كېلىدۇ، نۇرغۇن ئىشلارغا ئامالسىز قالىدۇ، تەڭتۇشلىرىڭ، دوستلىرىڭ تەسىرىگە ئاسان ئۇچرايدۇ. شۇڭا سىزدىن گاھىدا ئەنسىرەپ قالىمەن، بۇ ئەنسىرەشلىرىمنى يوشۇرۇپ يۈرۈشنى خالىمايمەن. چۈنكى يالغۇز ئايالغا شەيتان دائىم ھەمراھ بولىدۇ. يالغۇز ئايالغىلا ئەمەس، يالغۇز ئەرگىمۇ شۇنداق، بولۇپمۇ مۇشۇنداق قاينىق شەھەردە تېخىمۇ شۇنداق. شۇڭا ئىسلامدا ئىسلام مۇھىتى ۋە ئىسلامىي قېرىنداشلىقنىڭ بولۇشى تولىمۇ مۇھىم. سىزگە ھازىرچە مەن تەربىيە بەرگۈدەك، قانات ئاستىمغا ئالغۇدەك سالاھىيەتكە ئىگە ئەمەس، ئەمما شۇنداق بولۇشنى چىن دىلىمدىن ئارزۇ قىلىمەن. ئىشقىڭىزنى ئاللاھ دىلىمغا

سالغان ئىكەن، سىزگە مەسئۇل بولۇش تەقەززاسىدىن قۇتولالمايمەن، شۇنداقلا بۇنى ھەر ئىككىمىزنىڭ بەختى ئۈچۈن مۇھىم دەپ بىلىمەن.

مەن يەنە يېرىم يىلدىن كېيىن ئوقۇش پۈتتۈرىمەن، كۆڭلۈمدىكىنى ھازىردىن باشلاپ ئىپادىلىگەچ تۇرمىسام، كېيىن سىزگە قويماقچى بولغان تەلەپلىرىم ئېغىر كېلىشى مۇمكىن، ئۆزۈمۇ جۈرئەتسىزلىك قىلغانلىقىمنىڭ پۇشايمىنىنى يەپ قالىمەن. بۇلارنىڭ ھەممىسى نەچچە ۋاقىتتىن سىزگە دېمەكچى بولغانلىرىم، كۆڭلۈمنىڭ ئەينەن ئىپادىلىنىشى. بۇ كۆڭلۈمنى رەت قىلىش-قىلماسلىق ئەلۋەتتە ئىختىيارىڭىزدىكى ئىش. مەيلى قانداق بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، سىزنىڭ بەختلىك بولۇشىڭىزنى ئۈلۈغ ئاللاھتىن تىلەيمەن، سىزنىڭ بەختلىك بولۇشىڭىز ئۈچۈن ئۆمۈر بويى تىرىشىش، شۇ يوسۇندا ئۆز بەختىمنىمۇ قولغا كەلتۈرۈش مېنىڭ غايەم. ئاللاھ ئۆز بەندىلىرىگە نېمەتلىرىنى تونۇتۇپ تۇرىدۇ، بىز ئۇنى ھەر دائىم ھېس قىلىشىمىز، پەيتنى چىڭ تۇتۇپ، ئۆز

بەختسىز، نېمەتلىرىمىزگە ئېرىشىش ئۈچۈن ئاللاھ ئاتا قىلغان جاننى ئايىماي سەرپ قىلىشىمىز كېرەك.

جاۋابىڭىزنى كۈتۈپ: سىيىت قارى

خەتنىڭ بىر يېرىمۇ چاپاق ئەمەس، پاكىز يېزىلغانىدى. ئادىلە بۇ بالىنىڭ ساددا چىرايىنى تەسەۋۋۇر قىلدى، ئۇنتۇلۇپ خېلى بىر يەردە قالغان پاكلىق، گۈزەللىك، چىنلىقنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى غۇۋا ئېسىگە ئالدى، ھېچكىم ئادىلەگە بۇنداق خەت يېزىپ باقمىغانىدى، ھازىر قىز-ئوغۇللارغا قۇچاق ئاچىدىغان خىلۋەت جايلار، خالىي سورۇنلار، توخۇ يۈرەكلەرنىمۇ يايرىتىپ گەپ قىلدۇرىدىغان ھاراقلار، قىزلارنىڭ كۆڭلىنى ئالىدىغان خىلمۇخىل نەرسىلەر تۇرغان يەردە، قول تېلېفونىمۇ ئاشۇ زۆھرەگىچىلىك ئومۇملىشىپ كەتكەن يەردە بۇ بالىنىڭ خەت ئارقىلىق كۆڭلىنى ئىزھار قىلىشى ئادىلەگە قىزىق تۇيۇلدى، ھەسرەت ھەم مەسخىرە ئارىلاش كۈلدى، خەتنى ئۆز پېتى جايىغا قويۇپ قويدى. تېلىۋىزورنى ئۆچۈرۈپ ياتقىغا كىرىپ ئابدۇللانىڭ ناخشىلىرىنى قويدى، ئادەتتە ئانچە ئاڭلاپ

كەتمەيدىغان بۇ ناخشىلار ئۇنىڭ ھازىرقى كەيپىياتىغا ماس كېلەتتى. ئابدۇللانىڭ ئاتا-ئانا، ئانا يۇرت، پاك مۇھەببەت، تۇنجى مۇھەببەت، تەنھا سۆيگۈ، ئەخلاق، ساداقەت، ئەرلىك، مەردلىك... لەرگە بېغىشلانغان ساغلام، لەرزان، مۇڭلۇق ناخشىلىرى ئادىلەنى بىر دەم ئەزدى، بۇ ناخشىلار ۋەزنى ئېغىر گەپلەر بىلەن لىق توشۇپ كەتكەنىدى. ئادىلە ئاخىر چىدىيالماي VCD نى ئېتىۋەتتى، ئابدۇللانىڭ قامىتى، ئاۋازى لاپپىدە ئۆچتى.

15

زۆھرە كۈندە پالاقلاپ، ھېرىپ-چارچاپ، ئادىلەنىڭ ئۆيىگە كېلىپ ئۇخلاپ، ئەتىسى يەنە رېستورانغا ئالدىراپ ماڭاتتى. ياشىماق تەس بۇ شەھەرنىڭ رەھىمسىز قامچىسى ئۇنى ئالدىغا سېلىپ ھەيدەپ مېڭىۋاتاتتى؛ سىيىت قارى ۋە ئۇنىڭ خېتىدىكى گەپلىرى ئالدىراش ياشاۋاتقان زۆھرەگە يەنە بىر بېسىم ئېلىپ كەلدى. تالىپ بالىغا ئەمدى بۇ نېمە سەۋدا، مېنى بۇ شەھەردە ياشىغىلى قويمايدىغان سەۋەبلەنەر

نېمىدېگەن نۇرغۇن!... دەپ ئويلايتتى. ئۇ بىر كۈنى يەنىلا ۋاقچە ئۇخلاپ، ئۈيقۇدىن كۆرە قاباھەتلىك چۈش، ئېغىر خىيالدىن بېشىنى كۆتۈرەلمەي ياتقاندا ئادىلە ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ ئولتۇردى، ئىككىسى ئاخشىمى كۆرۈشەلمەي، ئاساسەن ئەتىسى چۈشتىن بۇرۇن كۆرۈشۈپ ئەھۋاللىشىپ قويىاتتى.

ـــ قويسىلا خان، كۈن چۈش بولدى،ـدېدى ئادىلە ئۇنىڭغا باشقىچە نەزەر تاشلاپ.

ـــ سائەت قانچە بولدى،ـدېدى زۆھرە كۆزىنى ئېچىپ، ئۇنىڭ چىرايىدىن يەنىلا ھارغىنلىق، ئۈيقۇسىغا قانمىغانلىق چىقىپ تۇراتتى، قاپاقلىرى ئىششىپ، كۆزلىرىدە بۇرۇنقىدەك نۇر قالمىغاندى،ـ تولا چۈش كۆرۈپ ھېرىپ كېتىپتىمەن، ئۇخلىسامۇ ئارامچىلىق يوق ماڭا...

ـــ ئۈيقۇ كۆپ بولسا چۈشمۇ كۆپ بولىدۇ، ئۈيقۇ دېگەنگە 4ـ5 سائەت ئۇخلىسا قانىدۇ، ئازراق ئۇخلىساڭ بولىدۇ..

ـــ ئەگەر سەن مەندەك ئىشلىگەن بولساڭ، بىر

كۆن قويماي ياتاتتىك.

ــ شۇڭا مەن سەندەك ئىشلىمەيمەن، مۇشۇ چىرايىڭغا قاچا يۇيۇپ، يۇندا تۆكۈپ يۇرۇشلىك پەقەت كاللامدىن ئۆتمەيدۇ.

ــ قانداق قىلىمەن ئەمسە، ئىشلىمىسەم بولمىسا...

ــ مۇشۇنداق ئىشلەپلا يۈرىۋېرەمسەن؟! چىرايىڭنى نېمىگە بەرگەن خۇدايىم؟! بۇنداق ياشىغاندىن تايىنلىق يۇرتۇڭغا كېتىپ، ياخشى يىگىتنىڭ پىشنى تۇتۇپ، ئۆيدە خاتىرجەم ئولتۇرۇپ، بالا تۇغۇپ، بالاڭنى بېقىپ ياشا؛ بولمىسا بۇنداق جىنىڭنى قىينىما...

ــ ئىككىمىزنىڭ تۇتقان يولى ئوخشمايدۇ،ـ دېدى زۆھرە كۆڭلىدىكىنى ئاخىر ئاشكارىلاپ،ـ مېنى بۇنداق ئىشلەپ كېتىۋېرىدۇ دەپ ئويلاپ قالما، كونىلار ئات تاپقىچە ئېشەك مىن دەپتىكەن، باشقا يەردىن ئىش تاپقىچە قارا ئىش بولسىمۇ قىلىۋاتىمەن. رېستوران دېگەنگە ئادەملەر

كېلىپ تۇرىدۇ، چەتئەللىكلەر بىلەن تونۇشۇش پۇرسىتى بولىدۇ...

ــ تونۇشۇپ قانداق قىلماقچى، مەسىلەن دەپ باقە، ئۇنىڭغا تېگەمسەن؟ ئۇلار سىنى ئالامدۇ؟

ــ مېنىڭ مەقسىتىم ئەرگە تېگىش ئەمەس!

ـدېدى زۆھرە سەل خاپا بولۇپ،ـ خىزمەت تېپىش. ئۇلار يا ئەلچىخانىنىڭ يا بىرەر شىركەتنىڭ ئادەملىرى. تونۇشۇپ قويسام، كېيىن خىزمەت تېپىشىمغا ياردەم قىلىدۇ.

ــ ئۇخلاپ چۈشۈڭ، مەن ساڭا دېگەن، ئۇلار سىنىڭ قابىلىيىتىگە قىزىقمايدۇ، دىپلوم دېگەندەك قالپاققا ئەمەس، كۆكسۈڭىنىڭ يوغانلىقىغا بەكىرەكەك قارايدۇ، تېخىچە ئۇقماي يۈرەمسەن؟

ــ ئۇنداقمۇ دەپ كەتمە، تېنىمگە تايىنىپ خىزمەت تاپقان بولسام بۇ چاغقا تېپىپ بولاتتىم.

ــ نېمىشقا تاپمايسەن؟ نېمىنى ئايايسەن؟ نېمەڭگە ساقلايسەن؟

زۆھرە ئادىلەگە چەكچىيىپ قاراپ قالدى، ۋۇجۇدى

تىترەپ كەتتى:

ـــ مەن ئار-نومۇسۇمنى سېتىپ راھەت كۆرۈشنى خالىمايمەن...

ـــ سىنىڭچە مەن ئار-نومۇسنى قايرىپ قويۇپ راھەتتە ياشاۋېتىپتىمەن-دە!

ـــ مەن ئۇنداق دېمىدىم، ھەر كىمنىڭ تۇتقان يولى، ئويلىغانلىرى ئوخشىمايدۇ.

ـــ مەن سىنى مەندەك بولسۇن دېمىدىم، لېكىن سەن خام خىيالنى جىق قىلىدىكەنسەن، ساڭا دەپ قويايي جىنىم دوستۇم، سەن ئات تېپىپ بولغۇچە بۇ شەھەردىكى نەپسى يامانلار سىنى ئېشەك قىلىپ مىنىۋېرىدۇ؛ بۇ شەھەرگە ماسلىشالمىغانلار ياشىيالايدۇ، ماسلىشالمىغانلار تۇگىشىدۇ. شۇڭا بۇ شەھەردىن ۋاقتىدا كېتىۋال، يا بولمىسا باشقا يولنى تاللا.

ـــ مەن سىنىڭ كۆزۈڭگە سىغمىغان بولسام ئۆيۈڭدىن كۆچۈپ كەتسەمۇ مەيلى، ماڭا ئۇنداق گەپ قىلما،- دېدى زۆھرە يوتقىنىنى يىغىشتۇرۇپ،- مەنىڭمۇ ئۆزۈمنىڭ ئويلىغانلىرىم بار.

ـــ ئويلىغانلىرىڭ بەك ئاددىي، بەك ساددا!ـ دېدى ئادىلە ئاچچىق كۈلۈپ،ـ مۇشۇ ئەپتىڭدە سەن ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ قىزلىرىغىلا ئوخشايسەن، ياق، ئۇلارنىڭ كاللىسىمۇ ھازىر جىق ئېچىلىپ كەتتى... ئېچىلمىغان پەقەت سەنلا قالدىڭ...

ـــ ئېچىلمىغان بولسام مۇشۇ پېتى قالاي، مېنى زورلىما... مەن بۇ يەردىن مۇقىمراق، پاكىزراق خىزمەت تېپىۋالسامىلا ئۆيۈڭدىن كۆچۈپ كېتىمەن، ئاڭغىچە چىداپ تۇر...

ـــ سېنى كۆچۈپ كەت دېمىدىم، خاتا چۈشەنمە، سېنى چېكىپ بېقىۋاتىمەن. مەسىلەن، خىزمەت تاپتىڭمۇ دەيلى، تاپقاندىكىن نېمە ئىش قىلماقچى، مۇھەببىتىڭ بارمۇ؟ ئۆمۈرلۈك ئىشىڭنى قانداق بىر تەرەپ قىلماقچى؟

ـــ ۋاقتى كەلگەندە بىر گەپ بولىدۇ، ھازىر ئۇنى ئويلىغۇدەك ھالىم يوق.

ـــ ھېلىقى بالىغا نېمىدەپ جاۋاب بەردىڭ؟

ـــ قايسى بالىغا؟ـ زۆھرە چۆچۈپ بېشىنى كۆتۈردى.

ـــ سىيىت قارى دېگەن بالىغىچۇ؟

ـــ سەن ئۇنى نېمە بىلىسەن؟ خېتىنى ئوقۇپسەن-دە!

ـــ ئۇنداق قالايمىقان تاشلاپ قويساڭ ئوقۇماي قالامدىم، خەتكە ئۇستا بالىكەن، مەنمۇ خېلى تەسىرلەندۇرۇپ بىر يەرگە ئاپىرىپ قويدى.

ـــ ئۇ بالا ئىسلام ئىنستىتۇتىدا ئوقۇيدۇ، بىز بىر يۇرتلۇق...

ـــ ئىش كۆرمىگەن ساددا بالىدەك قىلىدۇ.

ـــ سادىدىلىقى ساددا، كۆڭلىدە كىشىگە يامانلىقى يوق.

ـــ مۇشۇنداق بالىنى مۇھەببەت تۇتۇپ ياشىساڭ بولمامدۇ؟ بەختلىك بولاتتىڭ.

ـــ لېكىن مەن پەقەت ئويلاپ باقماپتىكەنمەن.

ـــ ماقۇل دەپ جاۋاب بەرگەنسەن ھەرقاچان، ئۆزەڭمۇ پاك، ۋىجدانلىق قىز بولغاندىكىن...

ـــ لېكىن مەندە ئۇ بالىغا مۇھەببەت دەيدىغان ھېسسىيات يوق.

ـــ نېمىشقا؟ نېمىسى نېمەكىگە يەتمەيدۇ ئەمدى؟!

ـــ ئۇقمايمەن، مەندە ئۇ بالىغا ئۇنداق ھېسسىيات يوق.

ـــ سىنى راستتىنلا چۈشەنگىلى بولمايدىكەن، ئۇنداق ياشا دېسە تېخى ئۇنىمىسىكى، بۇنداق ياشا دېسە تېخى ئۇنى ياراتمىسىكى، سەن زادى قانداق ياشىماقچى؟

ـــ ئۆزۈمنىڭ ئويلىغىنىنى بويىچە ياشايمەن.

ـــ سەن راستتىنلا ھېچنېمىنى ئۇقماي ياشايدىكەنسەن. ئۇ بالىنىڭ نەرى بولمايدۇ؟ شۇنچىلىك خەتنى يازالىغان بالا نېمىشقا ساڭا يارىمايدۇ؟ ئۇمۇ يېزىدىن چىققان، ئىش كۆرمىگەن پاكىز بالىكەن، سەنمۇ شۇ يۇرتتىن كەلگەن پاك، گۈزەل قىز. ئىككىڭلار شۇنداق ماس كېلىدىكەنسىلەرغۇ؟ قانداق بولمايدۇ زادى، سىنىڭ مۇھەببەت قارىشىڭ قانداق؟ كاللاڭدا مۇھەببەت دەيدىغان نەرسە بارمۇ-يوق، سەن راستتىنلا ھېچنېمىنى بىلمەمسەن ياكى خۇپسەن گاس بولۇۋالدىڭمۇ؟

ـــ مېنىڭ مۇھەببەت دېگەنلەرنى ئويلاشقا چولام

يوق، ئۇ بالا ئوقۇش پۈتتۈرۈپ كېتىدۇ، مېنىڭ كەتكۈم يوق.

ــ مانا ئەمەسمۇ، راستتىنلا مەتو ئىكەنسەن، ئۇ بالىغا كۆڭلۈڭ بارمۇ-يوقمۇ دەپ سوراشتىن ئاۋۋال سەندە كۆڭۈل دېگەن نەرسە بارمۇ-يوقمۇ دەپ سوراش كېرەككەن...

ــ دېمىسەڭمۇ مەن مەتو، مۇھەببەت دېگەن نېمىنى چۈشەنمەيمەن، چۈشىنىشنىمۇ خالىمايمەن.

ــ شۇنداق قىلىپ ئۇ بالىنىڭ تەلىپىنى رەت قىلدىڭما؟

ــ ئالداپ نېمە قىلىمەن، ھەممىز ئۆز يولىمىزغا ماڭغىنىمىز ياخشى.

ــ ئۇ بالىغا ئازراق بولسىمۇ ئۈمىد قالدۇرمىدىڭما؟

ــ ھەي، نېمىسىنى دەي، مەنىڭمۇكۆڭلۈم يېرىم، بىر چاغدا ئۇ بالا ئۆزىنىڭ مىسرغا چىقىپ ئوقۇش ئارزۇسىنىڭ بارلىقىنى ئېيتقانىدى، مەكتىپى ئۈلاردىن ئۈچ-تۆتىنى تاللاپ ھەر يىلى ئەزھەر داشۆسىگە ئوقۇشقا ئەۋەتىدىكەن. مەنمۇ بولسا شۇنداق قىلىڭ دېگەنىدىم.

بۇ قېتىم خېتىنى كۆرگەندىن كېيىن ئۇنىڭغا تېلېفون قىلىپ ئارزۇيۇمنى ئېيىتتىم، ئوقۇشىڭىزنى پۈتتۈرۈپ چەت ئەلگە چىقىپ ئوقۇڭ. مەنمۇ بىللە ئېلىپ چىقىپ كېتىڭ. يۈرتقا كەتسىڭىز مەن سىز بىلەن بىللە كېتەلمەيمەن، دېدىم. دېسەم، يېشىم چوڭ كېلىپ قالدى، ئىمتىهان بېرەلمىدىم. قارىغاندا ئوقۇش پۈتتۈرۈپ يۈرتقا كېتىپ ئىمام بولىدىغان ئوخشايمەن دەيدۇ. شۇنىڭ بىلەن، ئەمسە، بىزنىڭ ئىشىمىز ئەمەلگە ئاشمىغۇدەك دېدىم. باشقا نېمە دەيمەن!

ـــ ھەي، بىچارە بالا، يېشى شۇنچە چوڭمدۇ ئۇ بالىنىڭ؟

ـــ كىم بىلىدۇ، يا يولىنى ماڭالمىغاندۇ، ساۋاقداشلىرىدىن تۆتى ئىمتىهاندىن ئۆتۈپتىمىش...

ـــ بەك ياۋاش بالىمۇ نېمە ئۇ، لېكىن ساڭا راست گېپىنى دەپتۇ. مۇشۇنداق بالا سىنى ئۆمۈر بويى سادىقلىق بىلەن باقاتتى، لېكىن سەن ئۇنىڭغا ئەمەسمۇ، ئوقۇرۇڭ بەك ئېگىزكەن. ئۆزۈڭ تۇزۈك مەكتەپتە ئوقۇماي تۇرۇپ تېخى داشۆسىڭ بالىنى ياراتماي، چەت

ئەلدە ئوقۇسىڭىز تېگىمەن دېگىنىڭ قىزىق! شۇنىڭدىن قارىغاندا سەن يەنىلا چىرايىڭغا تەمەننا قويىدىغان ئوخشايسەن، مەنمۇ سىنى مۇشۇ چىرايىڭدىن پايدىلىنىپ، راھەت كۆرىدىغان ئىشنى قىل دەپ نەسىھەت قىلىۋاتىمەن، لېكىن سەن بۇنى باشقىچە چۈشىنىپ قالدىڭ. ئەتە-ئۆگۈن ئىسكەتىڭدىن كېتىپ قالساڭ قانداقمۇ قىلارسەن...

— مەن سەندەك چىرايلىق ئەمەس، سەندەك ياسىنىپ يۈرەلمەيمەن. لېكىن، راستىمنى دېسەم، مەنىڭمۇ شۇنداق ياسىنىپ يۈرگۈم بار. ئۆزۈمنى بۇ شەھەردە بارغانچە چېنىپ قالغاندەك ھېس قىلىۋاتىمەن.

— ھېلىمۇ ھېس قىلمايدىكەنسەن. مۇشۇنداق يۈرۈۋەرسەڭ تاشلىنىپ قالسەن. بىلىم، قابىلىيەت دېگەنلىرىڭنى خەقتە ھەر دائىم كۆرسىتىپ يۈرەلمەيسەن، يەنە كېلىپ، جىڭ گەپنى قىلغاندا، سەندە ئۇنچىلىك بىلىم، قابىلىيەتمۇ يوق. راست دېگىنە قېنى، سەندىن نەچچە ھەسسە بىلىملىك ئادەملەر بۇ شەھەردە پۇتلىشىپ يۈرىدۇ. شۇلارمۇ پۇرسەت ئىزدەپ تېپىرلايدۇ،

خەنزۇچە دېسەك ئۆزىنىڭ ئانا تىلى، ئىنگلىزچە دېسەك، ئىنگلىزچە بىلىدىغانلار ساماندەك، ئەڭ ئېسىل ئىشلار ئۇلاردىن ئاشمايدۇ، ئۇيغۇرچەڭنى ھېچكىم كېرەك قىلمايدۇ. بۇ دېگەن ئىستېمال دەۋرى، پۇرسەت ئىزدەپ جان بېقىش، ياخشى ياشاش دەۋرى. بىزنىڭ باشقىلارغا كۆرستەلەيدىغان قىممەتلىك نەرسىمىز نېمە؟ قىزلىق نازاكەت، يەنى سەزگۈر كاللا، گۈزەل قىياپەت، خۇش تەبەسسۇم، ئىللىق مۇئامىلە. قانداق ئويلىساڭ ئويلا، مەن كوچىغا چىقىپ خېرىدار كۈتىدىغان قىزلاردىن ئەمەس، مېنىڭ تۇتقان يولۇم ئايرىم. ئارىلىشىدىغان ئادەملىرىم مۇقىم، تېگى پەس چۈپرەندىلەرنى ئۆزۈمگە يېقىنمۇ يولاتمايمەن. پۇرستى كېلىپ قالسا، چەت ئەللىك مېھمانلارغا، سايياھەتچىلەرگە تەرجىمانلىق قىلىمەن، خوتۇنلىرىغا ھەمراھ بولۇپ بازارغا چىقىشىپ بېرىمەن، باغچىلارغا بىللە بارىمەن. مۇقىم تۇرىدىغان دېپلوماتلارنىڭ ئۆيىنى بىرەر كۈن رەتلەپ، تازىلاپ بېرىمەن، بالىلىرىغا قاراپ بېرىمەن، ئۇلارنىڭ جىددىي ئىشى چىقىپ، بالىلىرىنى يەسلىدىن ئەكىلەلمەي

قالغاندا ماڭا تېلېفون قىلىدۇ، بېرىپ ئەكېلىپ بېرىمەن. شۇلارنىڭ ھەممىسىگە ھەق ئالىمەن. چەت ئەللىكلەر ئەمگەكنىڭ قەدرىنى، كىشىنىڭ ۋاقتىنى بەك چوڭ بىلىدۇ، سائىتىگە قاراپ ھەق بېرىدۇ. مۇلازىمەت دېگەن ھېلىقانداق پەس قىزلاردەك ئىشتاننى ئېچىپ يېتىپ بېرىشلا بولمايدۇ، كىشىنىڭ كۈندىلىك ئېھتىياجىغا بېقىپ ھەر خىل، ھەر ياڭزا بولىدۇ. ئىزدىسەك ئىش دېگەن چىقىدۇ. بۇنداق دېسەم، ئۆزىنى ئاقلاپ كەتتى دەپ ئويلاپ قالما، مەن سەندەك پاك ئەمەس، داغدا قالغانلىقىم ئۈچۈن مۇشۇنداق ياشايمەن، لېكىن پۇل ئۈچۈن قىلمايمەن، كۆڭۈلنى بىرىنچى ئورۇنغا قويىمەن. ئۇلار كۆڭلىنى ئېپادىلىسە رەت قىلمايمەن. مۇلازىمەتنىڭ ھەممە تۈرلىرىدە تولۇق يېتىشكەن قىزمەن، لېكىن ھەممە ئىشنى سۈپەت-ساپا بىلەن ئورۇنلاشقا تىرىشىمەن. ئەمما دەردىمنى ئۆزۈم بىلىمەن، ماڭىمۇ شۇنداق بىر بالا خەت يېزىپ سەمىمي كۆڭلىنى ئېپادىلىگەن بولسا دەپ كېتىمەن، مېنى باققۇدەك، مۇشۇ ھالەتتىن يۇلۇپ ئالغۇدەك بىر يىگىت

چىققان بولسا، ھەرگىز بۇنداق ياشمايتتىم، ھەر قانچە ياشىساقمۇ بۇنداق ئۆتۈۋېرىشكە بولمايدۇ، ئايال كىشى دېگەنگە يەنىلا ئۆي ياخشى. مەن بۇ ئۆمرۈمدە ھەقىقىي مۇھەببەتكە ئېرىشەلمەيلا ئۆلۈپ كېتىدىغان ئوخشايمەن. لېكىن مەن، سەبىي قىزلاردەك، مۇھەببەتنى دەپلا ياشمايمەن. جاھاندا بۇنىڭدىن باشقا نۇرغۇن-نۇرغۇن ئىشلار بار، جەمئىيەت مۇرەككەپ، شۇڭا بىر قېلىپقىلا كىرىۋالساق بولمايدۇ، كاللىمىز ئوچۇق، ھېسسىياتىمىز مول بولۇشى كېرەك، ئارزۇيىمىز ھەر خىل بولسا بىرسىگە يېتەلمىگەندە ئاھ ئۇرۇپ كەتمەي، يەنە بىرسىگە ئۈمىد باغلاپ ياشايمىز...

زۆھرە ئادىلەنىڭ گەپلىرىنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭغا يېڭىۋاشتىن نەزەر سالدى. شۇنداق قىلىپ، ئىككىيلەن بۇگۈن بىر-بىرىنى قايتا تونۇغاندەك بولۇشتى. گەپلەر بىر-بىرىگە ئۆتۈشۈپ، ئىدىيە، ھېسسىيات ئۆزئارا تەسىر قىلىشقا باشلىدى.

ــ سەن تېخى ھېچ ئىشنى كۆرۈپ باقمىغان سەبىي قىزغىلا ئوخشايسەن،-دېدى ئادىلە زۆھرەنىڭ قەلبىگە

تۇيدۇرماي كىرىۋالغاندىن كېيىن تېخىمۇ ئېچىلىپ،- بۇ هالىتىڭ بۇنداق چوڭ شەهەرگە پەقەت ماس كەلمەيدۇ. رېستۇراندا تاپىنىڭ تېشىلىپ كەتكۈچە ئىشلىسەڭمۇ، خوجايىنىڭنىڭ ئەڭ ئاخىرىدا سەندىن كۈتىدىغىنى سىنىڭ تاتلىق بىر كۈلۈپ قويۇشۇڭ ياكى ئېچىنى كۆيدۈرگىدەك بىر ئەركىلەپ قويۇشۇڭ. بۇنىڭ بىلەنلا خوجايىن سىنى بىر ئىش قىلىپ كەتمەيدۇ، هەممە ئەرلەر هايۋان ئەمەس، لېكىن هەممە ئەرنىڭ ئايالىلاردىن كۈتىدىغىنى نازاكەت، جانغا ئارام بېغىشلايدىغان شېرىن خۇلۇق. شۇنىڭ بىلەن خوجايىنىڭ بەلكىم ئىش هەققىڭنى ئارتۇقراق بېرىۋېتىشى مۇمكىن. بۇنىڭ ئۈچۈن ئالاهىدە جاپا چېكىشىنىڭمۇ هاجىتى يوق. ئادەتلىنىپ كەتسەڭ، هېچ ئىش تەس بىلىنمەيدۇ... ئەگەر چىرايىڭ موزايدەك ئىپادىسىز، هەرىكىتىڭ كالانىڭاي بولسا خوجايىنىڭدىن تارتىپ جىمى خېرىدار سىنى كۆزىگە ئىلىپ قويمايدۇ، گۈزەل چىرايىڭنى ئۆزۈڭ لايدەك قاتۇرۇپ سەتلەشتۈرۈۋالغان بولسەن. چىرايلىق چىرايلىق ئەمەس، كۆيدۈرگەن چىرايلىق،

سۆيدۈرگەن چىرايلىق دېگەن گەپ بىكار ئېيتىلغان ئەمەس. ئۆزۈڭنى ئۆزگەرتمىسەڭ، مىڭ پالاقشىپ جاپا چەككىنىڭ بىكار.

ـــ شۇنداق قىلسام بولغۇدەك،ـ دېدى زۆھرە،ـ زامان ساڭا باقمىسا، سەن زامانغا باق دېگەننىغۇ بىلەتتىم، ئەمما كۆنگەن خۇيىنى تاشلىماق تەسكەن...

ـــ ئۇنى خۇيـ مەجەزىم دەپ بەك چوڭقۇر ئويلىۋالما، ئۇ دېگەن ئادەتلىنىش مەسلىسى. بىرـ ئىككى قېتىم سىناپ باقساڭ، ئاندىن داۋاملىق قىلىۋەرسەڭ كۆنۈپ قالسەن، ئۆزەڭگىمۇ قىلىۋاتقان ئىشىڭ تەبىئىي تۇيۇلىدۇ، ھۆسنۈڭگە تېخىمۇ ھۆسن قوشۇلىدۇ، ھامان ئۇنۇمىنى كۆرىسەن.

ـــ مەن رېستۇراندا ئىشلەۋەرمەي، سەندەك ئاشۇنداق ئىشلارنى قىلسامۇ بولاتتى، سەن يېتىشىپ بولالمىغاندا مېنى يېنىڭغا چاقىرىۋالساڭ، ئىككىمىز تەڭ قىلساق...

ـــ بولىدۇ، چاتاق يوق، ئۇنداق ئىش دېگەننى كىملا قىلسا بولۇۋېرىدۇ. لېكىن ئۇ ئىشلارنى بىر ئاز

ئۆگەنمەيمۇ بولمايدۇ، ئالاقىگە ماھىر بولۇشۇڭ كېرەك، ئىشتا سۆزەلمىلىك قىلساڭ، ۋاقىتتا رىئايە قىلمىساڭ بولمايدۇ. بەزى چاغدا يۈزۈڭنى قېلىنراق قىلىشقا، سەۋرچانراق بولۇشقا توغرا كېلىدۇ. مېنىڭ كەينىمدىن يۈرسەڭ، پىشىپ قالىسەن.

ئىككىسى كۆڭۈللۈك پاراڭلىشىپ، بۇ شەھەردە ياشاشنىڭ ئۇلۇغۋار پىلانلىرىنى تۈزۈشۈپ، كەلگۈسىنىڭ خەرىتىسىنىمۇ سىزىشىپ بولدى. ئادىلە ئۆز قەلبىنى زۆھرەگە كەڭ ئېچىۋېتىپ ئۇنىڭغا ييقىنلاپ كەلدى. زۆھرە ئۇنىڭ ئاغزىدىن باشقا بىر تۈرلۈك ياشاش شەكلىنى، ئەڭ مۇھىمى، بۇ شەھەردە قانداق ياشاش كېرەكلىكىنى، هازىرقى هالىتىنى ئۆزگەرتىش، ئىدىيىدە داۋاملىق ئېچىلىش، ئېچىلىش، يەنە ئېچىلىش كېرەكلىكىنى ئۇقۇۋالدى. شۇنىڭ بىلەن زۆھرەنىڭ ييڭىچە ياشاش ئىستىكى بۆلەكچە كۈچىيىپ، بۇ شەھەر ئۇنىڭغا قايتا قۇچاق ئاچقاندەك بولدى. نىشانى تېخىمۇ ئېسىل، تېخىمۇ پايدىلىق ئىشلارغا يۆتكەلدى، بۇ شەھەردە ياشىغاندىكىن تۈزۈك ياشاش كېرەك، بولمىسا

يۈرتنى تاشلاپ چىققانىنىڭ نېمە پايدىسى؟ دېمىسمۇ شۇ ئەمەسمۇ؟... دەپ ئويلاپ، تەۋەككۈلچىلىك، ئەركىنلىككە تولغان رەڭگارەڭ، جەلپكار بىر ھاياتنى تەسەۋۋۇر قىلدى.

16

ئوقۇش پۈتتۈرۈش ئالدىدا تۇرغان سىيىت قارىنىڭ تەرتىپ، تەقۋالىق، پاكىزلىق ئىچىدە ئۆتكەن بەش يىلى ئۆزىنى ھەر ھالدا خۇرسەن قىلاتتى: دەرسلەرنىڭ ھەممىسىدىن ئۆتۈپ كەلدى، نامازغا تولۇق چىقتى. قۇرئاننىڭ ئۇچتىن بىر قىسمىنى يادلاپ بولدى، ئەرەبچىدە دىنىي كىتابلاردىن پايدىلىنالىغۇدەك سەۋىيىگە يەتتى، خەنزۇچىنى ئاڭلاپ چۈشىنەلىگۈدەك، مەقسىتىنى يامان ئەمەس ئۇقتۇرالىغۇدەك بولدى، ئىنگلىزچىنى ئازراق ئۆگىنىۋالدى. قىرائەتنى يامان ئەمەس قىلىدۇ. ئەزان توۋلاش، خۇتبە ئوقۇشنىڭ ھاجىتىدىن چىقالايدۇ. ئىمامىلىقتا ئانچە تەمتىرىمەيدۇ. سىياسەت، خەلقئارا ۋەزىيەتتىن قەدىرئەھۋال خەۋەر

تاپتى. ئەڭ ئاخىردا ئوقۇش پۈتتۈرۈش ماقالىسىنىمۇ خېلى ئوبدان يېزىپ تاپشۇرۇپ بەردى.

ئەمما كۆڭلىدە بىر ئەپسۇس، نادامەت قالدى. ساۋاقداشلىرىدىن بىر نەچچىسى ئەڭ ئاخىردا كۆڭۈللىرىدىكىنى ئاشكارىلىدى، گەپلىرىدىن قارىغاندا ئۇلار مۇھەببەتتە نەتىجىگە ئېرىشكەنىدى. مەكتەپ بۇلارنى ھەرگىز ھېسابلىمايتتى، ئەمما بۇ نەتىجە ئۇلارنىڭ بەش يىللىق ھاياتىنىڭ ئايرىلماس بىر قىسمى ئىدى. ساۋاقداشلىرى خۇشال ئىدى، جەمئىيەت ئۇلارنى تەقەززا قىلاتتى، مەكتەپتە مۇھەببەتلەشمىگەن بىر نەچچىسى پراكتىكا ۋاقتىدا يۇرتتىن تويلىشىدىغان قىزلارنى بېكىتىپ قويۇپ كېلىشكەنىدى. سىيىت قارى بىر چەتتە غەمكىن خىيال سۈرەتتى، كەلگۈسىدىكى خىزمەت تەقسىماتى نەدىن نەگچە بولىدۇ، قانداقراق قىزنى خوتۇن قىلىدۇ، قايسى مەسچىتكە، قانداقراق جامائەتكە ئىمام بولىدۇ، ھۆكۈمەت بىلەن دىنىي خىزمەتنى قانداق ماسلاشتۇرۇپ كېتەلەيدۇ، تۇرمۇشنى قانداق قامدايدۇ، بەش يىل ئوقۇتقان ئاتا-ئانىسىنىڭ

ئاشۇ جاپالىرىغا قانداق جاۋاب قايتۇرىدۇ... بۇ ئىشلار سىيىت قارىغىلا ئەمەس، ھەممەيلەنگە ئورتاق غەم ئىدى، لېكىن ھەر يۇرتنىڭ، ھەر ئائىلىنىڭ ئەھۋالى ئوخشىمايتتى، شۇنىڭغا بېقىپ غەمنۇ چوڭراق ياكى كىچىكراق بولاتتى.

مېڭىشقا ئاز قالغان كۈنلەردىن بىر كۈنى كەچتە زۆھرە سىيىت قارىنى ياتاق ئۆيىگە تاماقتا چاقىردى. زۆھرە ئەسلىدە تېلېفوندىلا خوش دەپ قويۇشنى ئويلىغانىدى، ئەمما ئادىلە ئۇنى چوقۇم مۇشۇ ئۆيگە چاقىرىش تەكلىپىنى بەردى. سىيىت قارى كاستۇم-بۇرۇلكىسىنى قاتۇرۇپ كىيىپ، ناۋات پۈركۈپ قاتۇرۇۋەتكەن دوپپىسىنى بېشىغا ئەپچىل قوندۇرۇپ، ئايرىلىش ئالدىدا تۇرغان بۇ شەھەرنىڭ مەئىشەت قاينىپ تۇرغان كوچىلىرىغا، خوتۇن-قىزلىرىغا تەپسىلىي قارىغاچ، بۇ شەھەرنىڭ ئۆزىگە نېمە بەخش ئەتكەنلىكىنى ئويلىغاچ، زۆھرەنى بىر باشتىن كۆڭۈلسىز ئەسلىگەچ ماڭدى. زۆھرە ئادىلە بىلەن بىللە تۇرۇشقا باشلىغاندا سىيىت قارى خېتىنى قويىنىغا

سېلىپ، مېۋە-چېۋە ئېلىپ ئۆنى يوقلاپ بارغاندى، قەتئىي نىيەتكە كېلىپ خەتنى ئۆنىڭغا چىقىرىپ بەرگىنىدە ھەر قانچە ئۆزىنى بېسىۋالسىمۇ تىترەپ: «بىر نەرسە يازغانىدىم، كۆرۈپ باقسىڭىز، مەن كېتىپ بولغاندا كۆرۈڭ» دەپ قىزىرىپ كەتكەنىدى ۋە بۇ ھالدىن ئېسىنگىرەپ تۇرۇپ قالغان قىزنىڭ قولىغا خەتنى تۇتقۇزۇپ قويغانىدى. سىيىت قارى ئاشۇ جىددىي پەيتتىنى باشتىن كەچۈرگەن ئۆيدە زۆھرە بىلەن ئەمدى سوغۇق كۆرۈشىدۇ، تامىقىنى يەپ بولۇپ كۆڭۈلسىز خوشلىشىدۇ. ئۇ يەرگە ئەسلىدە ئىككىنچى بارمايدىغان ئىش ئىدى، ئەمما زۆھرەنى بۇ شەھەردە ئاخىرقى قېتىم كۆرۈۋالغۇسى كەلدى، بۇ كۆرۈشۈشنىڭ نېمىشقا ئاخىرقى قېتىم كۆرۈشۈش بولۇپ تۇيۇلىدىغانلىقى ئۆزىگىمۇ قاراڭغۇ ئىدى.

زۆھرە بىلەن ئادىلە ئۆنى ئىشىك تۈۋىدە قارشى ئالدى. ئادىلە ئۆنىڭغا قىزىقسىنىپ قاراپ كەتتى، بۇنىڭدىن سىيىت قارىنىڭ خىيالى بىردىنلا ئاستىن-ئۈستۈن بولۇپ كەتتى. ئۆينىڭ ئىچى كۈچلۈك

ئەتىر پۇرايتتى، بۇ پۇراق بۇ ئۆيگە كىرگەنلا ئەرنىڭ ھەۋىسىنى قوزغىغىدەك دەرىجىدە قويۇق، ئۆتكۈر ئىدى. تامدىكى يېرىم يالىڭاچ رەسىملەر، تېلېۋىزور يېنىغا تىزىپ قويۇلغان دەستە-دەستە دەيلەر، ياغلىقىنى پۈتۈنلەي ئېلىپ تاشلاپ، چېچىنى قويۇۋەتكەن زۆھرە ۋە سېرىق چاچلىرىنى بۈدرە قىلىۋالغان ئادىلە...

بىر-بىرىگە ئاجايىپ ماسلىشىپ كەتكەنىدى.

ـــ قورۇنماي ئولتۇرۇڭ،-دېدى ئادىلە سىيىت قارىنىڭ كۆزىنىڭ ئىچىگە قاراپ كۈلۈپ.

سىيىت قارى ئىككى يانغا قىمىرلاپ قويدى.

ـــ چاي ئىچىڭ،- دېدى زۆھرە چاي قويۇۋېتىپ، سىيىت قارى ئۇنىڭ كۆكسىگە قاراپ سېلىپ يۈرىكى جىغىلداپ كەتتى. قېنىق گىرىم قىلىۋالغان زۆھرە بۇرۇنقىدىن بەك سەتلىشىپ كەتكەندەك كۆرۈندى.

ـــتونۇشتۇرۇپ قويماي، بۇ ياق دوستۇم ئادىلە بولىدۇ،-دېدى زۆھرە ئادىلەنى كۆرسىتىپ.

ـــ بۇ بالىنى ماڭا تونۇشتۇرمىدىڭغۇ؟-دېدى ئادىلە سىيىت قارىغا يەنە سىنچىلاپ قاراپ..

ــ ئادەمنى كولدۇرلاتمىغىنە، بىلىسەنغۇ، مەن گېپىنى قىلىپ بەرمىدىمغۇ؟

ــ سەن بۇ بالىنىڭ گېپىنى قىلىپ بولغۇچە مەن ئۇنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ بولغان..

ــ خېتىڭىزنى كۆرۈۋاپتىكەن بۇ... ــدەپ كۈلۈپ قويدى زۆھرە.

سىيىت قارىغا بۇ كۈلكە تولىمۇ مەنىسىز، تولىمۇ بىچارە تۇيۇلۇپ كەتتى.

ــ خەت يېزىشقا يامان ئۇستا بالىكەنسىز، ئوقۇپ تەسىرلىنىپ كەتتىم. قارىم باللا گەپ قىلىشقا شۇنداق ئۇستا بولامدۇ يا؟!

ــ ياقەي، مۇنداقلا يېزىپ قويغان...

ــ ئۇنداق دېمەڭ، زۆھرەنىڭ كۆڭلىگە كېلىدۇ. مۇھەببىتىمنى رەت قىلدى دەپ ئۆزىڭىزنىڭ چىن كۆڭلىڭىزنى بۇنداق ئىنكار قىلماڭ..

ــ ياق، مەنمۇ راست گەپ قىلىۋاتىمەن، ئۇ خەتنى ئالدىراپلا يېزىپ قويغان...

ــ ياق، سىز ئۇنداق بالىدەك قىلمايسىز، سىزدەك

بالىدىن يالغان گەپ چىقمايدۇ.

ــ قانداق چۈشەنسەڭلار مەيلى، ئۇ دېگەن شۇ ۋاقىتتىكى ھېسسىيات...

زۆھرە ئىپادىسىز ھالدا قاراپ تۇراتتى، ئادىلە توختىماي شۇ خەتنىڭلا گېپىنى قىلاتتى:

ــ سىز ئۇ خەتتە يالغۇز ئايالىلارغا شەيتان ھەمراھ بولىدۇ دەپتىكەنسىز، بۇنى قانداق چۈشەندۈرىسىز؟

ــ يالغۇز ئايالىلارغىلا ئەمەس، يالغۇز ئەرلەرگىمۇ شەيتان ھەمراھ

ــ نېمىشقا شۇنداق دەيسىز؟

ــ چۈنكى يالغۇز ئادەم دائىم خىيالىغا كەلگەن ئىشنى قىلىپ باقىدۇ، ئىشلىرىغا دائىم ۋەسۋەسە ئارىلىشىۋالىدۇ. شۇڭا بويىتاق ئۆتكەندىن توي قىلىپ ياشىغان ياخشى. يالغۇز يۈرگەندىن مۇھەببەتلىشىپ ئۆتكەن ياخشى. ئادەم جامائەت ئىچىدە ئۆزىنى تۇتۇۋېدۇ، جامائەت پىكىرەكىدىن قورقىدۇ. نامازنىمۇ جامائەت بىلەن ئوقۇسا ياخشىراق ئوقۇغىلى بولىدۇ...

ــ مۇھەببەتلىشىپ ئۆتكەن ياخشى دېدىڭىز،

قارىم باللار قاتتىق مۇھەببەتلىشۇنداقكەن-دە!

ــ قارىم باللارمۇ ياش يىگىتلەر، ئۇلارنى ئۇنداق ھېسسىياتتىن توسۇپ قالغىلى بولامدۇ، يارىتىلىش قانۇنىيىتى شۇنداق، ئەمما ئۇنى توغرا ئىزغا سېلىش كېرەك. مۇھەببەتلەشتۇق دەپ ناشايان ئىش قىلىشقا بولمايدۇ، نەپسىمزنى چەكلىمىسەك بولمايدۇ.

ــ ناشايان ئىش دېگىنىڭىز قانداق مەسلەن؟!-ئادىلە تەپتارتماي پۇتنى كېرىپ ئولتۇرۇپ سىيىت قارىغا كىرىشىپلىۋالغاندى. زۆھرە بىر ياقتىن بۇ گەپنىڭ ئاخىرى نەدىن چىقارىدىن دەپ قاراپ ئولتۇراتتى، گاھىدا سىيىت قارىغا ئۇنى باشقىدىن چۈشىنىۋاتقاندەك ئەلپازدا ھاڭۋېقىپ قارايتتى.

ــ ناشايان ئىش دېگەننى بىلمەمسىز؟

ــ بىلمەيمەن.

سىيىت قارى گەرچە ئۇلارنىڭ جىنىغا تەگسىمۇ مەسخىرىلىك كۈلۈپ قويدى، بۇ يەرگە مېھمان بولغىلى ئەمەس، سوراقتا تارتىلغىلى كەلگەندەك ھېس قىلىپ ئىچى سىقىلىپ كەتتى. ئەمما قوپۇپلا چىقىپ

كېتەلمىدى، مۇشۇ پۇرسەتتە بۇ ئىككىسىگە ئازراق ساۋاق بېرىپ قويۇش خىيالىغا كەلدى. ئادىلەنىڭ گەپ كوچىلىغىنىغا قارىغاندا ئۇنىڭدا ئىدىيە توقۇنۇشى خېلىلا ئېغىر ئىدى. زۆھرە ئۇنىڭ ئالدىدا تېخىمۇ نادان كۆرۈنەتتى. سىيىت قارى ئەمدى بۇ قىزدا ھېچقانداق لاتاپەت، گۈزەللىك قالمىغانلىقىنى ھېس قىلىپ ئىچى ئېچىشتى.

ـــ ناشايان ئىش دېگەن... ـ دەپ بىر دەم تۇرۇۋالدى سىيىت قارى، ئاندىن كەسكىنلىك بىلەن سۆزلەپ چۈشتى، ـ ئوبدان ئاڭلىۋېلىڭلا، سەت گەپ قىلىش، يات جىنسلار ياكى ئوخشاش جىنسلار ئۆزئارا قۇچاقلىشىش، سۆيۈشۈش، زىنا قىلىش، ئەۋرىتىنىڭ ـ ئالدى كەينىگە جىما قىلىش.. جىنسىي ھەۋىسنى خىلمۇ خىل غەيرىي ئۇسۇللار بىلەن قاندۇرۇش... مۇشۇنىڭ ھەممىسى ناشايان ئىشقا كىرىدۇ.

ـــ سىلەر مۇھەببەتلەشسىڭلار ناشايان ئىش قىلمامسىلەر؟

ـــ قىلمايمىز، پەقەت نورمال پاراڭلىشىمىز، غەيرىي نىيەتتە بولماسلىققا تىرىشىمىز. قولىنىڭ ئۇچىنىمۇ تۇتمايمىز.

ـــ قولىنىڭ ئۇچىنىمۇ تۇتمايسىلەر؟ بۇ قانداق مۇھەببەت بولىدۇ؟

ـــ بولىدۇ، مۇھەببەت دېگەن ئاۋۋال قەلبتە بولىدۇ. قالغان ئىشنى نىكاھ ئوقۇغاندىن كېيىن قىلسىمۇ كېچىكمەيدۇ. شۇ ۋاقىتتا قانداق قىلسا يارىشىدۇ. لېكىن ھەددىدىن ئاشماسلىق كېرەك، ئايالىنىڭ كەينىدىن جىما قىلىشقا، ھەيز ۋاقتىدا زورلاپ جىما قىلىشقا بولمايدۇ. تويدىن كېيىن ئەر-ئايال ساغلام، پاكىز ياشىشى كېرەك، سىرتتىن ئاشنا تۇتۇشقا، ھارام يول بىلەن نەپسىنى قاندۇرۇشقا بولمايدۇ.

ـــ سىلەرنىڭ مۇھەببىتىڭلار بەك غايىۋى بولۇپ كەتتىمۇ قانداق؟ نەدە ئۇنداق ئىش بار ئىكەن؟ سىلەر ھەۋىسى يوق ئادەممۇ؟ پەرىشتىمۇ؟ سىلەر ھەرگىز پەرىشتە ئەمەس، بەلكى بىنورمال بالىلار...- ئادىلە چېچىلىپ سۆزلەپ زۆھرەنى ئەنسىرىتىۋەتتى. ئادىلە

قورسقىدىكى گەپنى چىقىرىۋېلىش ئۈچۈن سىيىت قارىنى چاقىرتىپ كەلگەندەك قىلاتتى.

ــ سىزنىڭ نەزىرىڭىزدە بىز ئەلۋەتتە بىنورمال باللار، بىز مۇھەببەتلىششنى ئۇقمايمىز، شۇڭا رەت قىلىندۇق. لېكىن ياراتقۇچى ئىگەمدىن سەۋر-تاقەت تىلەيمىز، خۇدايىم كۆڭۈللەرگە ئىنساپ بەرسۇن...

ــ ئۆزىڭىزنى ئۇنچىلىك پاك چاغلاپ كەتمەڭ، بىزنىڭ ئالدىمىزدا ياسىملىق قىلماڭ. بايا زۆھرە چاي قۇيغاندا سىزگە دىققەت قىلدىم، زۆھرەنىڭ كۆكسىگە قاراپ بۇغدىيەكلىرىڭىز غىلدىرلاپ قالدى. ئۆزىڭىزنى چۈشەپ قويماي ئەركىن ئولتۇرۇڭ. ھەۋىسىڭىزنى بوغۇپ ئۆلتۈرۈپ قويغان بالىكەنسىز، شۇڭا ئىتتىك ھاياجانلىنىدىكەنسىز. بايىقى گېپىم ئېغىر كەتكەن بولسا كەچۈرۈڭ، بۇ يەرگە سىزنى خۇشال ئولتۇرۇپ بەرسۇن، ئوخشىتىپ ئەتكەن تامىقىمىزنى يەپ بەرسۇن دەپ چاقىرتتۇق، شۇڭا چىرايلىق ئولتۇرۇپ بېرىڭ. ئەگەر باشقا ئىشتىهايىڭىز بولسا ئۇنىمۇ دەڭ، بىز سىزنى تۈزۈك قاندۇرۇپ، ئۇنتۇلغۇسىز ئەسلىمە قالدۇرۇپ

ئۇزىتىپ قويىمىز...

زۆھرە تاتىرىپ كەتتى، ئادىلەگە ئالايدى، ئادىلە چاندۇرماي گېپىنى چۈشۈردى:

ـــ قاراڭ، قاراڭ، ئولتۇرالماي قالغىنىڭىزنى، ھەۋەس مېڭىۋاتامدۇ، مانا يىگىت دېگەن، مانا ئەركەك دېگەن... جاھاندا بەز يېمەيدىغان مۇشۇك يوق. بايىقى گەپلىرىمنى سىزنى سىناش ئۈچۈنلا دەپ قويدۇم، خېتىڭىزدە دەپتىكەنسىزغۇ، بۇ دۇنيا چوڭ بىر ئىمتىھان مەيدانى دەپ، قارىغاندا سىزمۇ چوڭ گەپ قىلغان بىلەن بۇ ئىمتىھاندىن تەستە ئۆتكۈدەكسىز. يەنە تېخى خېتىڭىزدە، نۇرغۇن كىشىلەر بۇ ئىمتىھاندىن ئۆتەلمەيدۇ... دەپ يېزىپسىز، نېمىگە ئاساسەن شۇنداق دەيسىز؟ سىز قەغەز تەكشۈرگۈچىمۇ؟ قانداق سالاھىيەتتە بۇ گەپنى دەيسىز؟ ئەركەك دېگەن لەۋزىدە تۇرۇشى، قىلغان گېپىگە ئىگە بولۇشى كېرەك. گەپنى چاغلاپ قىلىڭ، مەدرىستىن چىقماي، جاھان دېگەن مۇشۇ دەپ يۈرۈۋەرسىڭىز بۇ جاھانغا ماسلىشالمايلا تۇغۇپ كېتىسىز. سىز زۆھرەنىڭ مۇھەببىتىگە نېمىشقا

ئېرىشەلمىدىڭىز، بىلەمسىز؟ زۆھرە بىر ئوغۇلغا
ھاجىتى چۈشكەندە سىز نەدىتىڭىز؟ ئاشخانىدا تاماق
يېگەنلا ھېسابمۇ، باغچىغا نېمىشقا ئاپارمايسىز؟ زۆھرە
ئىش تاپالماي پالاقلاپ يۈرگەندە سىز نېمە ئىش قىلىپ
يۈرگەنتىڭىز؟ زۆھرە غەمدىن قۇتۇلالماي يىغلاپ
تۇرگىشەي دېگەندە نەگە يوقالغانتىڭىز؟ زۆھرەگە
مېۋە-چېۋىدىن باشقا نېمە ئېلىپ بېرىپ باقتىڭىز؟ بۇ
قىزنىڭ كۆڭلىنى قانداق ئالالىدىڭىز؟ بىر تالاي ئاقماس
پەلسەپە، قۇرۇق گەپلەر بىلەن بۇ قىزنىڭ مۇھەببىتىگە
ئېرىشمەن دەپ ئويلىغانمىدىڭىز؟ قۇرۇق گەپكە ھازىر
نېمە كېلىدۇ؟ قۇرۇق گەپكە قورساق تويامدۇ؟ خەت
يېزىش قايسى زامانىنىڭ ئىشى؟ يىگىت بولغاندىكىن نەق
مەيدانغا چاقىرىپ ئىككى ئېغىز تۇرۇك گەپ قىلىپ،
يالغاندىن جىم تۇرۇۋالسا قۇلاقتىن تۇتۇپ سۆيۈپ
ئۇندەككە كەلتۈرۈشنى ئۇقمامسىز؟ زۆھرەدە كۆڭۈل
يوق دەپ ئويلاپتىكەنمەن، بۇ قىز ئەمەلىيەتتە ئاجايىپ
ھېسسىياتچان ئىكەن، قەدىرلىگەننى بىلىدىكەن.
جاھاندا ئۆزىنىڭ قەدرىنى تونۇپ ياشاشتىن ئېسىل ئىش

بارمۇ؟ سىزدەك بالىغا ماقۇل دېگەن بولسا ئۆيىدىن چىقالمايدىغان بىر خوتۇن بولۇپ، سىقىلىپ تۇغۇشپ كېتەتتىكەن...

ـــ گېپىڭىز تۇغدىمۇ؟!ـ دېدى سىيىت قارى ئورنىدىن قوپۇپ،ـ مېنى بۇ يەرگە مۇشۇ گەپلەرنى دەۋېلىش ئۈچۈن چاقىرتقانمىدىڭلار؟ مېھمانغا مۇشۇنداق مۇئامىلە قىلامسىلەر؟ ئاناڭلاردىن قالغان ئۆرپ-ئادەتنى ئۇنتۇپ كەتكەن تۇرۇقلۇق، تېخى ماڭا تەربىيە قىلماقچىمۇ؟. تەربىيىنى ئۆزۈڭلارغا قىلىۋېلىڭلار، مەن پەقەت خۇدادىن كۆڭلۈڭلارغا ئىنساپ تىلەيمەن... ـ سىيىت قارى ئىشىك تۇۋىگە بېرىشىغا زۆھرە ئىڭىرىغاندەك بوش توۋلىدى:

ـــ تاماق پىشىپ قالغان، يەپ ماڭسىڭىز بولمامدۇ...

ـــ بولدى رەھمەت، ئىزاغا لىق تويدۇم...

سىيىت قارى تالاغا چىقىپ يەڭگىل نەپەس ئالدى، شەھەر ئاسمىنىدا يۇلتۇزلار كۆز قىسمايتتى. تۇنىياز مەزىنىڭ ئۆيىدە چاقنىغان يۇلتۇز كۆكتىلا لەيلەپ

قالغانىدى.

سىيىت قارى سىنىپىدىكىلەرنى ئۇزىتىش ئۇلتۇرۇشىدا مۇھەببىتى ياكى نىشانى بارلارغا سەپسېلىپ ئولتۇردى، ئۇلار تولىمۇ خۇشال كۆرۈنەتتى، جەمئىيەتكە چىقساق ئەركىن بولىمىز دەپ خۇشال بولۇپ كېتىۋاتامدۇ، بىلگىلى بولمايتتى. سورۇندا مەكتەپ رەھبەرلىرى قىسقىچە ئايرىلىش سۆزى قىلدى. سىرتتىن تەكلىپ بىلەن قاتناشقان سازەندە، ناخشىچىلار تالىپلارنى مۇڭغا كەلتۈرۈۋەتتى. نوتۇققا ماھىر بىر زىيالىي كىشى ئوتتۇرىغا چۈشۈپ، پاساھەتلىك ئىبارىلىرى بىلەن تالىپلاردىن ھال سورىدى، ئۇلارنىڭ كەلگۈسى رولىغا يۈقىرى باھا بېرىپ، يۈكسەك تەلەپ-ئۈمىدلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى. سۆزلەۋېتىپ، كۈندە خەۋەر ئاڭلايدىغان قۇلاق موللىسى بالىلارمۇ ئاڭلاپ باقمىغان بىر مەخپىيەتلىكنى دەپ بەردى:

ئامېرىكا-ئىراق ئۇرۇشىدا ئىراق نېمىشقا مەغلۇپ بولىدۇ؟ چۈنكى ئامېرىكا يۈقىرى تېخنىكىدىن پايدىلىنىپ، ئىراق ئەسكىلىرى تۇرغان يەرنىڭ ھاۋا

بوشلۇقىغا شەكىللىك تۇمان پەيدا قىلىپ، ئاسماندا « ئى ئەرەبلەر، سىلەر گۈناھقا چۆكۈپ كەتتىڭلار، تۆۋە قىلىڭلار!» دېگەن يوغان ئەرەبچە ھەرپنى ئېنىق خاسىل قىلغان. بۇنى روشەن كۆرگەن ئەرەبلەر شۇ ھامان قوراللىرىنى تاشلاپ، يەرگە يۈكۈنۈپ سەجدە قىلغان، ئاللاھقا تۆۋە قىلغان. بۇ پۈرسەتتىن پايدىلانغان ئامېرىكىلىق ئەسكەرلەر بىرلا ھۇجۇم قىلىپ ئۇلارغا يەڭگەن، باغداتنى ئىشغال قىلغان... ناتىق زىيالىي گېپىنىڭ ئاخىرىنى شۇنداق تۈگەتتى: دىندا راست-يالغان ئىشنى پەرقلەندۈرۈڭلار، جاھانىڭ ئىشلىرىدىن ئەتراپلىق خەۋەردار بولۇڭلار، ئەمما بۇنىڭلىق بىلەن ئىش پۈتمەيدۇ، ئۆزىمىزنى تونۇمىساق، ھېچنېمىنى تونىمايمىز. قايتىپ بارغاندىن كېيىن جەمئىيەتكە كەڭ ئارىلىشىڭلار، ۋەتەننىڭ ئىسلاھات چاقىرىقىغا ئاۋاز قوشۇپ، ۋەتەننى، دىننى سۆيۈپ ياراملىق دىنىي خادىملاردىن بولۇڭلار...

سىيىت قارى دىپلومىنى ئېلىپ يۈرتىغا، مەھەللىسىگە قايتىپ كەلدى. بەش يىلدا ئۇ ئاقىرىپ،

پاكىز بولۇپ، چىرايىدىن ئىلىم نۇرى تۆكۈلۈپ تۇرىدىغان، مەھەللىسىدىكى قىزلارنىڭ ئىچىنى كۆيدۈرگىدەك يىگىت بولۇپ قالغانىدى. زۆھرەنىڭ ئاتا-ئانىسى ئۇنى كەپتۇ دەپ يوقلاپ كەلدى، قىزنىڭ ئەھۋالىنى سورىدى.

ــ ياخشى تۇرۇۋاتىدۇ،-دېدى سىيىت قارى،- بىر يەردە ئىشلەۋاتقاندەك قىلىدۇ.

ــ نەدە ئىشلەيدىكەن، قانچە پۇل مائاش ئالىدىكەن؟

ــ ئۇنى ئۇقمىدىم...

ــ يېنىپ كېلىدىغانلىقىنى گېپىنى قىلامدۇ؟

ــ ئۇنىمۇ بىلمىدىم...

ــ ھەي بۇ بالىنى، ئۆيگە ئايلاپ تېلېفون قىلماس بولۇپ كەتتى.

ــ ئەنسىرىمەڭلا، ھەممىنى ئاللاھقا تاپشۇرۇڭلار..

ــ ئۆزىمۇ مېڭىش ئالدىدا شۇنداق دېگەنىدى... لېكىن ئادەم ئەنسىرەپ قالىدىكەن... خۇدايىم ئۆزى

ساقلا...

قىزدىن ئىشەنچلىك خەۋەر ئالالمىغان ئاتا-ئانا مۇكچەيگەن قەددىنى سۆرەپ خوشلىشىپ كېتىپ قالدى.

بىر ئايدىن كېيىن ناھىيىلىك مىللەت-دىن ئىشلىرى ئىدارىسىدىن بىر كادىر چىقىپ سىيىت قارىغا خەۋەر يەتكۈزدى:

ــ ئەتىدىن باشلاپ بىر ھەپتىلىك كۇرسقا قاتنىشىسىز.

ــ نېمە كۇرسكەن ئۇ؟ مەن يا دىنىي زات بولمىسام.

ــ دىندا ئوقۇغانلارنىڭ ھەممىسى دىنىي زات، چوقۇم قاتنىشىشكىز كېرەك.

ــ خىزمەتتىن خەۋەر يوق، كۇرس باشلىنىپ كەتتىمۇ ئەمدى...

ــ يۇقىرىدىن ئۇقتۇرۇش چۈشكەن ھامان سىزنى ئىملىققا تەيىنلەيمىز.

سىيىت قارى ئەبجەق موتۇنى گۇكىرتىپ يىراقلاپ كېتىۋاتقان كادىرغا قاراپ قالدى.

17

كۈنلەر ئۆتۈپ، سىيىت قارىغا بىر كىچىك مەسچىتنىڭ مۇئاۋىن ئىمامىلىقى تەگدى. جۈمە نامىزىغا ئىمام ۋە خاتىپ بولۇش تېخى يىراقتىكى ئىش ئىدى. مەسچىتنىڭ مۇلكىنى يەنىلا قېرى ئىمام باشقۇراتتى. ھۆكۈمەت بېكىتىپ قويغان بۇ ياش ئىمامنى جامائەت ئاخىر ئېتىراپ قىلدى، ئېتىراپ قىلمايمۇ ئامالى يوق ئىدى. ياش ئىمامنىڭ ئارتۇق گېپى يوق، يۈرۈش-تۇرۇشلىرى مۇلايىم، قىرائەتلىرى جايىدا ئىدى. ئادەتتىكى نامار ۋاقىتلىرىدا قېرىلار، ئوتتۇرا ياشلىقلار مەسچىتكە كۆپرەك يىغىلاتتى، جۈمە كۈنلىرىدىلا ياشلار ئاۋۇپ قالاتتى، بېشىغا چوقۇم بىر نېمە كىيىپ كېلەتتى، دوپپىسى بولمىسا شەپكىسىنى تەتۈر كىيىپ بولسىمۇ ئولتۇرۇشى كېرەك ئىدى. جامائەت ئارىسىدا ئىلگىرىكىدەك ئىختىلاپ، زىددىيەتلەر بېسىقىپ قالغان، سۈرە «فاتىھە»دىن كېيىن «ئامىن»نى ئۈنلۈك دېيىش-دېمەسلىك، جۈمەدىن كېيىن پېشىننى

ئوقۇش-ئوقۇماسلىق ھەر كىمنىڭ ئىختىيارىغا قالغان ئىدى. جامائەت ياش ئىمامنىڭ قانداق قىلىدىغانلىقىغا دىققەت قىلدى، سىيىت قارى ئىمام بولغاچقا «ئامىن»نى ئىچىدىلا دەپ تۇگەتتى، جۇمەدىن كېيىن پېشىننى ئوقۇۋەردى، پېشقەدەملەر بۇنىڭدىن خۇرسەن بولدى، ئۇنى بىدئەت دېگۈچىلەر «نامازنى كۆپ ئوقۇش بەربىر گۇناھ ئەمەس، بىھۇدە ئىش قىلغان بولسا ئەمەلىي بىكار كېتىدۇ، ھەر كىم قىلسا ئۆزىگە...» دەپ قاراپ، ئارتۇق پىتنە-پاسات تېرىمىدى.

سىيىت قارى بارا-بارا قېرى ئىمامنىڭ ۋە كونا جامائەتنىڭ مايىللىقىنى تارتتى، ياشلار ئۇنى ياش تۇرۇپلا قېرىپ كەتكەن مويىسىپىت ئىمامدەك كۆرۈپ «كىشمىش قارىم» دەپمۇ قويۇشاتتى. سىيىت قارى ھەممە ئادەمگە ياخشى كۆرۈنۈپ بولغىلى بولمايدىغانلىقىنى بىلەتتى، شۇڭا ئەتراپىدىكىلەر بىلەن ئوخشاش قاراشلاردا بىرلىككە كېلىپ، ئىختىلاپلىق مەسىلىلەردە ئۆزئارا ھۆرمەتلىشىپ ئۆتۈۋەردى. بۇنداق رايىشلىق ۋە تەمكىنلىك ھۆكۈمەتنىمۇ، ئاممىنىمۇ رازى

قىلدى، بەلكى ھەممە تەرەپنىڭ ئىشەنچىسىگە ئېرىشتى. باش ئىمام ئۇنىڭغا بەزى جۈمە كۈنلىرى جۈمە ئوقۇتۇشقا رۇخسەت بەردى.

شۇنداق بىر كۈنلەر كېلىپ، قېرى ئىمام ئاغرىپ قېلىپ، ئىمامەتچىلىك ئۇنىڭغا قالدى. ئۇ ھەر ۋاقىت نامازدا مەسچىتكە بۇرۇن ھازىر بولۇپ، يەڭگىل قەدەملىرى بىلەن خانىقاغا كىرىپ، پاكىز قوللىرى بىلەن ئىشىكنى ئېچىپ، ۋەزمىن ئولتۇرۇشلىرىدا سۈكۈتكە چۆمۈپ، سائەت توشقاندا قانچە جامائەت يىغىلسا شۇلارغا ئىمام بولۇپ، نامازدىن پاراغ بولغاندا قوللىرىنى دۇئاغا كۆتۈرۈپ، ئىسلام ۋە مۇسۇلمان جامائىتىنىڭ ئەزىز بولۇشىغا، ئەل-جامائەتنىڭ دىندار، ئىنساپلىق بولۇشىغا، ئاتا-ئانىسىنىڭ ئۆمرىنىڭ ئۇزۇن بولۇشىغا، ئۆز ئىشلىرىنىڭ ئوڭۇشلۇق بولۇشىغا دۇئا قىلاتتى؛ بەزىدە يىراقتا قالغان زۆھرەنى يادىغا ئېلىپ، ئۇنىڭ ئېپلاسلىق ۋە نومۇسسىزلىقتىن يىراق بولۇشىنى تىلەيتتى...

ھەر قانداق جايدا بىر ئىمام كۆپ ھاللاردا شۇ

يەرلىك بايلارنىڭ يېقىنى بولۇپ قالاتتى، بۇنىڭ بىلەن ئىمامنىڭ ئۆز نۆۋىتىدە يۇز-ئابرۇيىنى تىكلەيتتى. سىيىت قارىمۇ ئاز-تولا پۇل تاپقان مەھەللىۋى بايلارنىڭ، يۇرت چوڭلىرىنىڭ چايلىرىغا داخىل بولۇپ، جامائەت سۆھبەتلىرىگە قېتىلىشقا باشلىدى. يۇرت دېگەندە تويۇ-تۆكۈن، ئۆلۈم يېتىم ئىشلىرى بولۇپ تۇراتتى، نىكاھ ئوقۇش، خەتمە قىرائەت قىلىش، بالىغا ئىسىم قويۇش... ئىشلىرى ئايلىنىپ كېلىپ يەنە سىيىت قارىنىڭ بېشىغا چۈشتى. سىيىت قارى ھېچكىمنىڭ كۆڭلىنى قايتۇرمايدىغان، بەرسە ئالىدىغان، بەرمىسە خاپا بولمايدىغان ئىمام ئىدى، بۇ تەرىپىمۇ ئەلگە ياقتى. ئەسلىدە ئۇ ئىشلار خالىس قىلىنىشى كېرەك ئىدى، سىيىت قارىمۇ بۇنى بىلەتتى، ئاللاھنىڭ ئايەتلىرىنى ئەرزان باھاغا ساتسا بولمايتتى؛ لېكىن جەمئىيەت پۇلغا تۇرۇپ كەتكەندى، يەنە كېلىپ، ھەممە نېمىنىڭ باھاسى ئۆسۈپ كەتكەندى، ھۆكۈمەت بەرگەن ئازغىنە تۇرمۇش پۇلى ھېچنېمىگە يەتمەيتتى، نامراتلىق، موھتاجلىق ئۇنىڭ ئاتا-ئانىسىنىڭ بېشىدىن

كەتمەيتتى. ئۇمۇ توي قىلىشقا پۇل يىغمىسا بولمايتتى، ھېچكىم دۇئا ئوقۇپ قويغانغا قىزىنى بەرمەيتتى. ئالتۇندەك پارقىراق نەپسانىيەت، ئالماستەك قاتتىق يوقسۇللۇق سىيىت قارىنى ئىملىقنىڭ قوشۇمچە كىرىملىرىگە ئۆگەتتى، ھەتتا بەرمىگەنلەرگە نارازى بولىدىغان ھالغىمۇ كەلدى. ھۆكۈمەت يېتەرلىك مائاش بەرمىسە، جامائەتنىڭ ياردىمى ئارقىلىق بەش يىللىق جاپالىق ئوقۇشنىڭ بەدىلى تۆلىنىشى كېرەكتەك تۇيۇلدى. بازار ئىگىلىكى دەۋرىدە دىنىي ئىشلارنىڭمۇ مۇلازىمەتكە ئايلىنىپ كېتىشى توسۇۋالغىلى بولمايدىغان بىر ئېقىمغا ئايلىنىپ كەتكەندى، بۇ ھال سىيىت قارىمىنىڭ ئىمان-ۋىجدانىغا تەسەللى بەخش ئەتتى.

سىيىت قارى بايلارنىڭ، مۆتىۋەرلەرنىڭ ماشىنىلىرىغا ئولتۇرۇشقا مۇۋاپىق بولدى، ئەل-جامائەتنىڭ دىنىي ئىشلىرىغا ئائىت مۇلازىمەت ئۇچۇن يانفوندىن بىرنى سەپلىدى. مەركەز-مۇراسىملارغا ئولگۈرۈش ئۇچۇن ماشىنا بولمىغاندا، ۋەلىسىپىت مىنىپ جاپا تارتىپ قالماي

دەپ موتوسكىلىتىتىن بىرنى ئالدى. كىشىلەرگە تەنتەك، پىشمىغان موللا سياقىدا كۆرۈنمەسلىك ئۈچۈن ياش تۇرۇپلا ساقال قويدى، ھەر خىل سورۇنلارغا ماس كېلىدىغان دوپپا-تۇماق، ياڭشىلىق پەلتولارنى چامادانلىرىغا يىغدى. «ئەلگە كىرسەك ئېلىڭچە، سۇغا كىرسەك بېلىڭچە» دېگەن ھېكمەت ھەر كۈنلۈك ھەربىكەت مىزانىغا ئايلاندى. ئۆزلۈكىدىن ئۆزگىرىۋالمىغىنىغا، جامائەتنىڭ تەلىپى بويىچە ئىش قىلىۋاتقىنىغا ئۆزىنى ئىشەندۈردى.

ئىمامىلىق بىلەن بېيىپ كەتكىلى بولمىسىمۇ، ئەمما ياخشى تۇرمۇش كەچۈرگىلى بولاتتى، مەربىكە-مۇراسىملارغا بارسا تاماق تەييار ئىدى، كۈندە بولمىسىمۇ، ھەپتىدە ئىككى-ئۈچ قېتىم قائىدىسىنى قىلغان ئىشلىرى ئۈچۈن چۆنتەككە پۇل كىرىپ تۇراتتى. جامائەت سورۇنلىرىدا تۆرنىڭ بېشىدا ئولتۇرۇپ، زىكرى-سۆھبەتلەردە بولسا مۆتىدىل پىكىرلەرنى قىلىپ، بېيجىڭدا بەش يىل ئوقۇپ ئېرىشكەن ئىلىمنى نامايان قىلاتتى. دېھقانلار ئېتىزدا قانچە تەر تۆكۈپ

ئىشلىسە مەھسۇلاتى ئاشىدۇ، شۇنىڭدەك، ئىلىمدارلارمۇ ئۆزىنىڭ زېھنىنى ھۆرمەت قازىنىشقا سەرپ قىلسا ئەلۋەتتە كۆتكىنىگە ئېرىشەلەيدۇ. سىيىت قارى ھەر قانداق سورۇندا باشقىلارغا ياققىدەك يۇمشاق گەپلەرنى قىلاتتى، بېيجىڭنىڭ پاراڭلىرىنى چىقىراتتى، ئۆزىدىن سورالغان مەسىلىلەرگە كاۋاپمۇ كۆيمەيدىغان، زىخمۇ كۆيمەيدىغان ئۇسلۇبتا جاۋاب بېرەتتى، ئۆزى بىلەن گەپ تالاشقانلارنىڭ گېپىنى بۆلمەي، مەنتىقىلىق پىكىر يۈرگۈزۈپ، ئاخىر چىرايلىق رەددىيە بېرەتتى، شۇ ئارقىلىق يەنە باشقىلاردىن ئۈستۈن دىنىي بىلىمنى نامايىش قىلاتتى. ئۇ جامائەت ئارىسىدا، سورۇنلاردا يۈرۈپ نۇتۇق قابىلىيىتىنى يېتىلدۈردى، كىملەرگە قانداق مۇئامىلە قىلىشنى ئۆگەندى، باشلىققا رايىش، كادىرغا مەسلەكداش، دىندارغا دىلكەش، بايغا مۇڭداش، كەمبەغەلگە دەرتداش، ئاجىزغا يولەكداش، ھەتتا بويتاقىقا قولداش... بولدى. ئاياللارنى ئانچە ئېتىۋارغا ئېلىپ كەتمىسمۇ، لېكىن قىزلارنى كۆرگەندە ئىمامىلىقى ئېسىدىن كۆتۈرۈلۈپ كېتىدىغان، ياشلىق

ھېسلىرى كۆۋەجەيدىغان بولۇپ قالدى...

بىر ئىمام ئۆچۈن ھۆكۈمەتكىمۇ ئاممىغىمۇ ياخشى بولماق ئۈچۈن ئىش ئەمەس ئىدى، سىيىت قارىم ئاساسىي قاتلامدىن كېلىپ چىققان ۋە مەركەزدە تەلىم ئالغان دىنىي خادىم بولۇش سۈپىتى بىلەن ھەر خىل قىيىن مەسىلىلەرنى، دۇچ كەلگەن زىددىيەتلەرنى مۇۋاپىق ئۇسۇل بىلەن ھەل قىلىپ كەلدى، ئاساسىي قاتلامنىڭ ئومۇمىي سەۋىيىسى تۆۋەن ئىدى، ئېتىقادكى ھەممە ئىشلار نورمال كېتىۋاتاتتى، باشقىچە ئىدىيىسى بارلار، يەنى ئىختىلاپچىلار بىر مەزگىللىك شامالدىن كېيىن پەسكويغا چۈشۈپ قالغاندەك قىلاتتى؛ ئۇلار ئاللاھ بىلەن ھۆكۈمەتكە تەڭ بويسۇنمىسا بولمايتتى، چوڭ ۋەزىيەتكە، جامائەتنىڭ ئومۇمىي ئېقىمىغا ئەگەشمىسە يېتىم قالاتتى، يېڭىلىقىقا مايىل ياشلار جامائىتى سىيىت قارىمدىن نېمىندۇر تەمە قىلاتتى، سىيىت قارىم بۇنى كۆڭلىنىڭ چوڭقۇر يېرىدە ھېس قىلاتتى، ئەمما ھۆكۈمەت ئىشەنگەن بىر ئىمام بولۇش سۈپىتى بىلەن ئۇ ئەنئەنىنى قوغداپ، پېشقەدەملەرنى ياقلاپ، مۇقىملىق ۋە

ياخشى ۋەزىيەتنى قوغداپ ماڭمىسا بولمايتتى. ئۇ جامائەتنىڭ ئەھۋالىنى ئاساسەن بىلەتتى، نامازغا چىقىۋاتقانلارنى ياخشى تونۇيتتى. جۈمە كۈنلىرىدىلا مەسچىتكە ناتونۇش ئادەملەر، بىر ھەپتە ئىچىپ-چىقىپ ئۇيناپ توساتتىن جۈمە نامىزى ئېسىگە كېلىپ مەسچىتكە كىرىپ قالغانلار كېلىپ قالاتتى. ئەمما سىرتتىن كەلگەنلەر، ۋە يەرلىك پارتىيە-ھۆكۈمەت ئورۇنلىرى، مائارىپ ئورۇنلىرى، ئوقۇغۇچىلارنىڭ مەسچىتكە كىرىشى نازارەت قىلىناتتى. سىيىت قارىنىڭ جۈمە ئوقۇتۇشى بارغانچە ئاسان بولۇپ كەتتى، جۈمە تەبلىغلىرىنى بېكىتىپ بەرگەن قېلىپ بويىچە قىلاتتى، ۋاقتى 10 مىنۇتتىن ئاشمايتتى. جۈمەدىن يانغان جامائەت مەسچىت ئالدىدىكى يېمەك-ئىچمەك بازىرىغا بىر كىرىپ كەتسە، بۇ دۇنيالىق مەئىشەتلىرىگە باغلىق قانمايلا كۈنلىرىنى كەچ قىلاتتى. سىيىت قارىنى بىرلىرى ئۆيىگە چاقىرىپ مېھمان قىلاتتى، دۇئا قىلدۇراتتى، گەپ ئاڭلايتتى. بۇ ئىمامنىڭ قەدىمى يەتكەن ئۆينىڭ ھاۋاسى تازىلىنىپ، بەرىكەتلەر ياغدىغاندەك تۇيۇلاتتى.

بىر يىلدىن كېيىن سىيىت قارى باش ئىمام بولۇپ، مەسچىتنىڭ ھەممە ئىشلىرىنى رەسمىي قولىغا ئالدى، ئىشلىرى تېخىمۇ ئالدىراش بولۇپ كەتتى، يېزىدىن چاقىرتىدىغان 15 كۈنلۈك يىغىنغا بېرىپ، سىياسەتكە ئائىت كونا-يېڭى گەپلەرنى ئاڭلاپ كېلەتتى. تەشكىل ئۇنىڭغا بەك كۆڭۈل بۆلىدىمۇ ئەيتاۋۇر ئۇرۇمچىگە بىر ئايلىق ئىمامىلار كۇرسىغا ئۇقۇشقا ئەۋەتتى. ئوقۇش داۋامىدا سىيىت قارى جايلاردىن كەلگەن ئىمامىلار بىلەن تونۇشتى، پىكىر ئالماشتۇردى؛ مۇدەررىسلەرنىڭ دەرسلىرىنى، رەھبەرلەر ۋە دىن تەتقىقاتچىلىرىنىڭ لېكسىيىلىرىنى ئاڭلىدى، دىن بىلەن زامانىۋى تەرەققىياتنىڭ مۇناسىۋىتىنى قانداق بىر تەرەپ قىلىش ھەققىدە مۇھىم چۈشەنچىلەرگە ئىگە بولدى، بىكار ۋاقىتلىرىدا ئۇرۇمچىنى ئايلىنىپ، مەئىشەت ۋە ئويۇن قاينىمىغا چۆكۈپ كەتكەن مۇسۇلمانلارنىڭ دەۋر بىلەن تەڭ ئىلگىرىلەپ كېتىۋاتقانلىقىنى، مەسچىتلەرنىڭ يەنىلا ئاۋات ئىكەنلىكىنى، زامانىۋى قىزلارنىڭ رەڭگارەڭ قىياپەتلىرىنى كۆردى، ئىمامىلىق بىلەن

قالاقلىق نېمىشقا مەندىن بىلىنىدۇ، ھازىرقى زامان ئىملىرى قانداق ياشىشى، دەۋرگە قانداق ماسلىشىشى كېرەك؟... دېگەنلەرنى ئويلىدى. بېيجىڭدىكى دىنىي ئوقۇش بەخش ئەتكەن ئىلمىي تەربىيە، يىراقنى كۆرەرلىك، تەمكىنلىك ۋە غۇرۇرنى ئۆمۈرۋايەت قەدىرلەپ، باشقا قاراقورساق ئىملاردىن پەرقلىق ھالدا ياشاشنىڭ مۇھىملىقىنى ھېس قىلدى.

ئۇ يېنىپ كەلگەندە باشقىچە روھقا ئىگە زامانىۋى ئىمام سۈپىتىدە نامايان بولدى، ھۆكۈمەت تېخىمۇ ئىشەندى، جامائەت خۇرسەن بولدى. ئۇ مەسچىت ۋە جامائەت سورۇنلىرىدا مۇسۇلمانلارنىڭ چوقۇم بېيىشى، دەۋرگە ماسلىشىپ تەرەققىي قىلىشى، ئىلغارلىقنى قەدىرلىشى كېرەكلىكى ھەققىدە توختىماي ۋەز سۆزلەيدىغان بولدى. ئاللاھ بىزگە ئەقىل، ھېكمەت بەرگەنكەن، ئۇنى نېمىشقا جارى قىلدۇرمايمىز، نېمىشقا زامانىۋى تەرەققىياتقا تەتبىقلىمايمىز؟ كىم بىزگە مۇسۇلمانلارنى كەمبەغەل، قالاق بولۇڭ دەپتۇ؟ نېمىشقا تىرىشمايمىز؟... دەيتتى، ئىماندىن

چەتئەللىكلەرنىڭ ئاساسىتا ئىدىيىنى ئىسلاھ قىلىپ، مەسىلىلەرگە ئىلمىي قاراپ، مۇسۇلمان ئەمەسلەر بىلەن ئىناق ئۆتۈپ، بىرلىكتە ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىش ھەققىدە تەشۋىق-تەرغىبات ئېلىپ باراتتى؛ ئۇرۇمچىدە كۆرگەنلىرى بىلەن بېيجىڭدا كۆرگەنلىرىنى گۇزەل تىللار بىلەن تەسۋىرلەپ، دەۋر تەرەققىياتىنىڭ گۇزەل ئىستىقبالىنى چۈشەندۈرەتتى، ئاللاھنىڭ زېمىندىكى خەلىپىسى بولغان ئىنسانلارنىڭ گۈللىنىپ نەگە بارغانلىقىنى، مۇسۇلمانلارنىڭ ئارقىدا قالغانلىقىنى، بۇنداق بولماسلىقى كېرەكلىكىنى، ئۇ دۇنيانى ئويلاش بىلەن بىرگە بۇ دۇنيالىق ئۇچۇنمۇ تىرىشىپ ئىشلەپ، بايلىق ۋە تەرەققىياتقا ئېرىشىپ، ئاندىن مۇھتاجلارغا خەير-ساخاۋەت قىلىپ كۆپلەپ ساۋاب ئېلىشنىڭ زۆرۈر ۋە تەخىرسىزلىكىنى بايان قىلاتتى. باي بولغاندىلا سەدىقە قىلالايسىز، باي بولغاندىلا ھەجگە بارالايسىز، باي بولغاندىلا گېپىڭىز پۈتۈن بولىدۇ، ئىشىڭىز ئاقىدۇ، زامان سىزگە باقىدۇ... دەيتتى. ئۇنىڭ باي بولۇش، زامانغا ماسلىشىش ھەققىدىكى چاقىرىقلىرى جامائەتكە

ھۆكۈمەتنىڭ سىياسىي تەشۋىقاتلىرىدىنمۇ بەكرەك
تەسىر قىلاتتى. شۇنداق قىلىپ، بۇ كەنتتە بانكىدىن
قەرز ئېلىپ قوشۇمچە ئىگىلىك ۋە سودا بىلەن
شۇغۇللىنىدىغانلار، پارنىك يېپىپ سەي تېرىيدىغانلار،
بوراقچىلىق بىلەن قاسساپلىقنى بىرلەشتۈرۈپ ئوقەت
قىلىدىغانلار، ھېچ ئىش قىلالمىسىمۇ غايىتىن غەزىنە
تىلەپ تاش كولاشقا ئاتلىنىدىغانلار كۆپىيىشكە
باشلىدى... خەق بېيىسا ئىمامنىڭ ئابرۇيى،
كىرىملىرىمۇ ئەلۋەتتە كۆپىيەتتى. پۇل تاپقانلار پۇل
خەجلەشتە بەسلىشەتتى، داغۋازلىق قىلىشاتتى. سىيىت
قارى توي-تۆكۈن، نەزىر-چىراغلاردا ئارتۇق
ھەشەمەتچىلىك قىلماسلىق، بىدئەت ئىشلارنى پەيدا
قىلماسلىق ھەققىدە ۋەز-نەسىھەت قىلغان بولسىمۇ
ئۇنۇمى بولمىدى، خەقلەر قىلىدىغىنىنى قىلىۋەردى،
دېمەك، سىيىت قارىنىڭ بۇ گەپلىرى بېيىش، تەرەققىي
قىلىش ھەققىدىكى چاقىرىقلىرىدەك كۆچلۈك تەسىر
پەيدا قىلالمىدى، «بېگەن ئېغىز ئۈيۈلىدۇ» دېگەندەك
ئىش بولدى، سىيىت قارى بۇنىڭغا ئامال قىلالمىدى.

بىرسى قوپۇپ: «هازىر دېگەن كوپىراتسىيە زامانى ئەمەس، ياخشى، ئېسىل ياشايدىغان دەۋر. پۇل تاپقاندا خەجلىگۈمىز كېلىدۇ، خەقنىڭ ئالدىدا چېنىپ قېلىشنى خالىمايمىز، بۇنداق رىقابەت زامانىدا بەسلەشمەيدىغان كىم بار؟ بۇمۇ دەۋر تەرەققىياتىنىڭ مەھسۇلى، بىزمۇ ئېقىمغا، دەۋرگە ئەگىشىپ ماڭدۇق...» دېسە، نېمە دېگىلى بولاتتى؟

سىيىت قارى ئۆزىگە قىياسەن، مال-دۇنيانىڭ ئادەمنى ئۆزگەرتىشكە قادىر ئىكەنلىكىنى ھېس قىلدى. ئاللاھ قۇرئاندا ئىنسانلارنىڭ مال-دۇنياغا ئاجايىپ ھېرىسمەنلىكىنى ئېيتقاندى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامۇ بۇ دۇنيانىڭ شېرىن ۋە گۈزەللىكىنى ئېيتقاندى. دېمەك، دۇنياغا ھېرىسمەنلىك ئىنسانىڭ تەبىئىتى، لېكىن بۇ دۇنيا چوڭ سىناق مەيدانى ئىدى. سىيىت قارىم بۇنى ياخشى بىلەتتى، زۆھرەگە يازغان خېتىدىمۇ بۇ سىناق مەيدانىدىن ئۆتۈشنىڭ مۇشەققەتلىك بولىدىغانلىقىنى، پەقەت ئىمانىدا مۇستەھكەم تۇرالايدىغان بەندىنىڭلار بۇ سىناقتىن

ئوڭۇشلۇق ئۆتەلەيدىغانلىقىنى ئېيتقانىدى؛ ئادىلە بىلەن زۆھرەنىڭ ياتقىدا بولغان ئىش ھازىر سىيىت قارىغا باشقىچە تۈيۈلىدۇ، ھازىرقى ۋاقىت بولغان بولسا بەلكىم ئۇ ئىككى قىزنى ئۇنچىلىك ئەيىبلەپ كەتمىگەن بولار ئىدى، چۈنكى ئۇ ھازىر مۇھتاجلىقىنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى، پۇلنىڭ قانداق سېھرى كۈچى بارلىقىنى ھېس قىلدى، لېكىن ئۇلارنىڭ پۇلنى دەپ ئېيپەت-نومۇسىنى قايرىپ قويغانلىقىنى ھەر قانچە قىلسىمۇ كەچۈرەلمەيتتى. ئادىلەمۇ، زۆھرەمۇ يۇرتىغا قايتىپ بىر ئەرنىڭ پېشىنى تۇتۇپ ئولتۇرغان بولسا، ئۇ يەردە خارلىنىپ يۈرمەيتتى. سىيىت قارىنىڭ نەزىرىدە ئۇلار ئۆزىگە زۇلۇم سالغۇچى، ئۆزى خالاپ خارلانغۇچى، يەنى خارلىنىش ساراڭلىرى ئىدى، خارلانغىنىنى بىلمەيتتى، بەلكى ئەركىن ياشاۋاتىمىز، بىر ئەرنىڭ قولىدا خارلانماي ئۆتۈۋاتىمىز... دەپ ئويلايتتى.

ئاللاھتىن ھىدايەت كەلمىسە، شەيتانغا ئەگەشكەنچە ئەگىشىپ، قىنىغا پاتماي قالغان بۇنداق قىزلارنى كىم توغرا يولغا قايتۇرالايدۇ؟ ئاپەت ۋە ئازاب... پاكلىقىنى

يوقاتقىنى يوقىتىپ بولدى، سىيىت قارى ئۈچۈن بەربىر ئەھمىيىتى يوق... شۇڭا ئويلىمايتتى؛ لېكىن زۆھرەنىڭ ئاتا-ئانىسىنى كۆرگەندە زۆھرەنىڭ خالتىسىنى، ئۇنى مەكتىپىدە تۇنجى كۆرگەن ۋاقتلىرىنى، كوچا چىرىغىنىڭ يورۇقىدا جىلۋىلىنىپ تۇرغان شۇ گۈزەل چىراي ۋە بەدەنىنى ئەسلەيتتى. ئەمدى ئۇ قايسى بەدبەشىرە مەخلۇقنىڭ ئىشتىهاسىغا توغرىلىنىپ ياتىدىغاندۇ؟... سىيىت قارى بۇنى ئويلىسىلا يۈرىكىگە بىر ئاغرىق كىرىپ چىقاتتى، ئەمما بىر ئامال قىلىپ بۇنىڭدىن قۇتۇلاتتى؛ بولغۇلۇق بولدى، ھاڭدىن سەكرەيمەن دېگەن دۆت قوينى تەييارلىقسىز تۇرغان پادىچى قانداق توسۇۋالالايتتى؟! ئادىلە بىر سارىڭ سەركە، زۆھرەمۇ ئۇنىڭغا ئەگەشكەن دۆت پاقلان... خوتۇن خەق بىر-بىرىگە شۇنچىلىك دوست ۋە شۇنچىلىك دۈشمەن ئىكەنكى، بىرلا ۋاقىتتا دوستلۇق ھەم دۈشمەنلىك قىلىشالايدۇ، تەڭ يىغلاپ تەڭ كۈلۈشەلەيدۇ... سارىڭ، ھەممىسى سارىڭ. سىيىت قارىنىڭ ئايال كىشىگە بولغان ئېتىبارسىزلىقى ۋە پەس كۆرۈشلىرى ئەمەلىيەتتە ئادىلە

بىلەن زۆھرەگە بولغان ئاچچىقىنىڭ مەسئۇلى ئىدى، بۇ ئاچچىق ۋە پەس كۆرۈش ئۆز نۆۋىتىدە ئۇنى زۆھرەگە بولغان ھېسسىياتىنىڭ نادامەتلىرىدىن قۇتۇلدۇرۇپ، ۋاقىتلىق بولسىمۇ راھەتكە ئېرىشتۈرەتتى...

18

سىيىت قارى بولغۇسى خوتۇنىنى ۋە توي كېچىسىنى تەسەۋۋۇر قىلغاندا ھەمىشە زۆھرە ۋە زۆھرەگە ئوخشايدىغان قىزلارنىڭ سىماسى كاللىسىغا كېلىۋالاتتى، بۇرۇندىنلا قەلبىگە ئۆرنەك سۈپىتىدە مۇقىملىشىپ قالغان بۇ ئوبرازدىن ھەر قانچە قىلسىمۇ قۇتۇلالماي يۈرەتتى. يولدا ماڭسا ياكى بىرەر ئۆيگە كىرسە ئۇچراتقان رەسىدە قىزلارنىڭ رۇخسارىدىن زۆھرەگە يېقىنلىشىدىغان ئالامەتلەرنى ئىزدەيتتى، تاپالمايتتى. نەچچىسى لايىق تونۇشتۇرۇپ بولدى، كۆرۈپ ياقتۇرالمىدى؛ توي چىقىملىرى چوڭ مەسىلە ئەمەس، خوتۇننىڭ چىرايلىق بولۇشى، ئېرىگە ئاش بولۇشى مۇھىم ئىدى. ئىستېمال دەۋرىدە چوقۇم ئەرگە ۋە ئۆيگە

ياريشىدىغان خوتۇن ئېلىش، ئالغاندىمۇ تاللاپ ئېلىش لازىم ئىدى. سىيىت قارىنىڭ تاللاش ئىمكانىيىتى ئۇنچىلىك كۆپ ئەمەس ئىدى، لېكىن يوقمۇ ئەمەس ئىدى. ئىمكانىيەت تاپقاندا كۆرۈپ باھالاپ قويىاتتى، ياقمىسا چىرايلىق ئۆزۈر ئېيتاتتى، كۆزى چۈشكەنلىرى بولسا ئابرۇيلۇق ئائىلىنىڭ قىزى ياكى ئۇرۇمچىدە ئوقۇپ كەلگەن چىرايلىق قىزلار بولاتتى. بۇنداق قىزلار ئەلۋەتتە كونىلىقنىڭ سىمۋولى بولغان ئىمامغا قىزىقمايتتى، بېيجىڭدا ئوقۇغان دېسىمۇ ئاقمايتتى، چۈنكى ھەممىسى ئۆتكەن تارىخ ئىدى، قىزلار كەلگۈسىنى بەكرەك ئويلايتتى. سىيىت قارى ھۆسن جامالغا، زۆھرەسمان قىزلار خىيالىغا جاھىللارچە يېپىشۋېلىپ، ئائىلە-نەسەپ، دىيانەت، پاكلىق مەسىلىلىرىنى دېگەندەك ئويلىشىپ كېتەلمىدى؛ خوتۇن تاللاش ئىشلىرى كەينىگە سۈرۈلۈپ كېتىۋەردى، ئاتا-ئانىسى بېشىنى ئاغرىتىۋەردى، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇنىڭ سىڭلىسىمۇ بويىغا يېتىپ قالغانىدى. شۇ كۈنلەرنىڭ بىرىدە مەسچىتنىڭ دائىملىق

جامەئەتلىرىدىن بىرى بولغان غۇلام قارى ئۇنىڭغا كەسكىنلىك، ئوچۇق-يورۇقلۇق بىلەن سىڭلىسىنى تونۇشتۇردى.

ــ ياخشى كىشىلەر ياخشى ئىشتا بىر-بىرىگە ھەمكارلىششى كېرەك،- دېدى غۇلام قارى،- ئۆزلىرى جامائەتنىڭ بېشى، سىلىنىڭ ئىشلىرىغا كۆيۈنمىسەك بولمايدۇ. يەنە كېلىپ بۇنداق بويتاق ئۆتۈۋېرىشمۇ شەرئىتتىمىزدە دۇرۇس ئەمەس، بۇنى ئۆزلىرى بىلىلا.. شۇڭا يۈزۈمنى قېلىن قىلىپ مۇشۇ گەپنى دەۋاتىمەن، ئويلىشىپ كۆرسىلە...

سىيىت قارى غۇلام قارىنىڭ سىڭلىسىنى كۆرۈپ باقمىغاندى، شۇنچە قىزلارنى، شۇنچە لايىقلارنى كۆردى، لېكىن ھەر بىر ئۆيدىكى رەسىدە قىزلارنى كۆرۈپ ئۇلگۈرۈپ بولالامتى؟ قىزلار ئائىلىلەردە تەشتەكتىكى گۈلدەك يوشۇرۇن جۇلالىنىپ تۇراتتى، تالاغا چىقاندىمۇ كىمنىڭ كىملىكىنى ئۇقۇپ بولغىلى بولمايتتى، مەۋھۇم گۈزەللىك بەكمۇ جەزىبىلىك ئىدى، توي تەخىرسىز، شېرىن ھەم ئويلىمىغان ئىشلارنىڭ

باشلىنىش نۇقتىسى ئىدى. سىيىت قارى تولا تاللاپ، تولا ئويلاپ ھېرىپ قالغانىدى، ئەمما ئۇنىڭ لايىق تاللىشى پادىشاھ ياكى شاھزادىنىڭ لايىق تاللىشىغا ھەرگىز ئوخشمايتتى، بەلكى چەكلىك دائىرىدىكى چەكلىك قىزلارنىلا تاللىيالايتتى، كۆرگەنلىرى ئۆزىنىڭ تەلىپىگە يەتمەيتتى، تەلىپىگە يەتكەنلىرى ئۇنى ياراتمايتتى. بۇ جاھان مۇشۇنداق ئۇستۇنلۇك، ئەزىزلىك تالىشىدىغان، ئېگىز-پەسلىك پەرقى جىمى ئىشلارغا پۈتلىكاشاك بولىدىغان جاھان ئىدى، نەسەب، بايلىق، يۈز-ئابرۇي، كەسىپ، چىراي-قامەت... ۋاھاكازالارنىڭ ھەممىسى ۋاقتى كەلگەندە چوڭ توسالغۇ بولاتتى.

ـ ماڭا كۆڭۈل بۆلگەنلىكلىرىگە رەھمەت، ئۆزلىرىگە ئاللاھ رەھمەت قىلغاي، بۇنداق كۆڭۈللىرى بولسا مەن ئەلۋەتتە ئويلىشىمەن... ـ دېدى سىيىت قارى خۇش پېئىللىق بىلەن.

ـ ئانداق بولسا بىزنىڭ ئۆيگە بىر پەتلەپ...

ـ بولىدۇ، چوڭلار ئۆيدە باردۇ؟

ـ بار، ھەممىسى بار.

سىيىت قارى غۇلام قارىنىڭ ئۆيىگە باردى، چوڭلار بىلەن كۆرۈشتى، ئۇلار خۇددى بولغۇسى كۈيئوغلىنى كۈتۈۋالغاندەك ئىززەت-ئىكرام بىلەن ئۇنى تۆرگە باشلىدى.

ـ قىزىم، گۈلنىسا، مېھمانغا چاي ئەكىرىڭ!-دېدى ئانىسى.

ئۆيگە قارىماققا زۆھرەگە ئوخشاپ كېتىدىغان، بۇغداي ئۆڭ، زىلۋا بىر قىز كىرىپ كەلدى. سىيىت قارى ئۇنىڭغا سىنچىلاپ قارىدى، قىزمۇ ئۇنىڭغا بېشىنى كۆتۈرۈپ مۇنداقلا بىر قاراپ قويۇپ چىقىپ كەتتى، بىر بولسا سىيىت قارىنى ئانچە ياراتمىدى، بىر بولسا چوڭلارنىڭ مەسلىھەتىدىن خەۋىرى يوقلا كىردى...

ئەمما سىيىت قارى بىر قاراشتىلا خۇرسەن بولدى، كۆزىنى ئۇنىڭدىن ئۈزەلمىدى، ھازىرغىچە ئۇچراتقان قىزلار ئىچىدە زۆھرەگە ئەڭ يېقىنلىشىدىغان قىزكەن، بولىدىكەن دەپ ئويلىدى. قىز شۇ كىرگەنچە ئىككىنچى كىرمىدى. سىيىت قارىنىڭ ئۇنى يەنە بىر كۆرگۈسى كەلدى، ئۇزاپ چىقىۋاتقاندا يەنە بىر قارىدى، قىز بىلەن

كۆزلىرى ئۇچراشتى، قىزنىڭ خۇمارلىق بىر جۈپ كۆزى بار ئىدى، بىر قاراشتا مۇلايىم ياكى مەغرۇرلۇقنى پەرق ئەتكىلى بولمايتتى. لېكىن قىز بالا ھەر قانچە مەغرۇر بولسىمۇ ئەرگە تەگكەندىن كېيىن يۇمشايتتى. غۇلام قارىنىڭ دېيىشچە، سىڭلىسى ئۇرۇمچىدە ئوقۇغان بىلەن باشقا قىزلارغا قەتئىي ئوخشمايتتى، ھەر قانداق ۋاقىتتا چىڭ تۇتۇپ باشقۇرۇلاتتى، يېقىندا ئۆزى ئۇنىڭغا ناماز ئوقۇشنى ئۆگىتىۋاتاتتى، ئەگەر سىيىت قارىنىڭ ئەمرىگە ئۆتسە قارىم ئۇنى ئۆزى بىر قوللۇق تەربىيىلىۋالسا تامامەن بولاتتى. قىزنىڭ چۈشىنىشى ياخشى ئىدى، ئىسلام دېسە بېشى ئاغرىيدىغان تەكەببۇر قىزلارغا ئوخشمايتتى. چوڭلارمۇ مۇشۇنى نەزەردە تۇتۇپ، سىيىت قارىنى مۇناسىپ كۆرۈشكەن ۋە قىزىنى ئۇنىڭ دىيانەتلىك قىلىشىدىن ئۈمىد كۈتۈشكەنىدى.

ـ ھىدايەت ئاللاھتىن كېلىدۇ،ـ دېدى سىيىت قارى،ـ ئەگەر دىلى ئىمان-ئىسلامغا مايىل بولسا كۈتكىنىمىزدەك بولىدۇ، بولمىسا ئامال يوق.

ـ سىڭلىمنىڭ كاللىسى ئوچۇق، ئۇنداق جاھىل

ئەمەس،-دېدى غۇلام قارى.

ـ شۇنداقتەك قىلىدۇ، قالغىنىنى ئاللاھ ئىگەم ئۆزى ئاسان قىلار.

سىيىت قارى ئۆيىگە قايتىپ كۆپ ئويلاندى، تاھارەت ئېلىۋېتىپ ئويلاندى، نامازئوقۇۋېتىپمۇ ئويلاندى، نەچچە قېتىم ئېزىپ سەۋەنلىك سەجدىسى قىلدى. جامائەتكە ئىمام بولغاندا چوقۇم دىققىتىنى يىغىپ ئوقۇشى كېرەك ئىدى، ئەمما ئۇنداق بولماي قالدى؛ غۇلام قارىلا بۇنىڭ سەۋەبىنى بىلەتتى، سىيىت قارىدىن جاۋاب كۈتەتتى. ئۇچ كۈندىن كېيىن سىيىت قارى ماقۇللۇق جاۋابىنى بەردى، نېمىلا بولسۇن، پەرزنى ئادا قىلماي بولمايتتى، 30 غا يېقىنلاپ قالغاندا تۇرمۇش لەززىتىنى تېتىماي بولمايتتى، ئاتا-ئانا، ئەل-جامائەتنى رازى قىلماي بولمايتتى، شۇنداقلا ئىمامىلىققا لايىق نورمال تۇرمۇش كەچۈرەلەيدىغانلىقىنى جاكارلىماي بولمايتتى. قىز تەرەپ ئاكتىپراق بولغاچقا تويلۇقمۇ ئۇنچە ئېغىر چۈشمىدى، نېرى-بېرى بولۇپ10 مىڭ يۈەندىن ئارتۇقراق مېھرى ۋە باشقا چىقىم بىلەن قىزنى

كۆچۈرۈپ كەلدى. قىز كۆچۈرۈۋاتقاندا ئۇ قىز شۇنچىلىك قاتتىق يىغلاپ كەتتىكى، بارسا كەلمەس ئازاب يولىغا كېتىۋاتقاندەك نالە-زار قىلدى، غۇلام قارى ۋە ئاتا-ئانىسىمۇ سەل خىجىل بولۇپ قالدى. سىيىت قارىنىڭ كەيپى ئۇچتى، ئازغۇنلۇق مەنزىلىدە قالغان زۆھرە ئويناپ-كۈلۈپ يۈرسۇنۇ، پاك يىگىتكە، ئابرۇيلۇق ئىمامغا تېگىشكە نېسىپ بولغان ھەمدە ھالال، بەختلىك تۇرمۇش مەنزىلىگە كېتىۋاتقان بۇ قىز نېمىشقا ئۆلگۈدەك يىغلايدۇ؟! خوتۇن خەق زادى سارىڭ، يىغلايدىغان يەردە كۈلىدۇ، كۈلىدىغان يەردە يىغلايدۇ؛ نۇرغۇن ياخشىلىقلارنى قىلىپ، كۆڭلىگە كىچىككىنە ئازار بېرىپ قويسا ياخشىلىقنىڭ ھەممىسىنى ئۇنتۇيدۇ. چىن قەلبىدىن ياخشى كۆرگەن ئەرنىڭ قەلبىگە قارىماي، ياغلىما گېپىنى بەك تىڭشايدۇ. يىراقتىكى ئىشلانى ئويلىماي، بۇرۇنىنىڭ ئۇچىدىكى ئىشلارغا، ساختىلىقلارغا مەپتۇن بولىدۇ، كۆڭلىنى ئالالمىغان ئاق كۆڭۈل يىگىتلەرنى ياريماسقا چىقىرىدۇ. ئەينى ۋاقىتتا زۆھرە ئۇنىڭغا شۇنداق قىلمىغانمىدى، سىيىت قارىنىڭ

چىن كۆڭلىنى بىلەتتى، ئەمما ئۇنى ئىپادىلىيەلمەي قالغىنى ئۈچۈنلا ئۇنى يوققا چىقىرىۋەتتى. مۇشۇ قىزنىڭ ئورنىدا زۆھرە بولغان بولسا قانداق قىلار ئىدى، تەسەۋۋۇر قىلماق تەس، گويا مۇمكىن ئەمەستەك ئىشلارنى شۇنىڭغا يېقىنلاشتۇرۇپ بولسىمۇ ئەمەلگە ئاشۇرغىلى بولىدىكەن، مانا زۆھرەسمان بىر قىز ئۇنىڭ ھۇجرىسىغا، ئۇنىڭ قوينىغا كېتىۋاتىدۇ. بۇ قىزنى شۇ بىر كۆرگەندىن باشلاپ كۆرۈپ باقمىدى، پاراڭلاشمىدى، چۈشەنمەيلا توي قىلدى. بۇنىڭمۇ يامىنى يوقكەن، ناخشا-ئۇسسۇل ۋە ھاراق-شاراپسىز ئۆتكۈزۈلگەن توي تاماشىسىغا قىزنىڭ يوشۇرۇن سېھرى كۈچى سىرلىق ۋە جەزىبىلىك تۇس بەخش ئەتتى، ئەمما قىز بۇنىڭدىن ئانچە رازى ئەمەستەك، باشتىن ئاخىر قايغۇلۇق كۆزلىرىنى بىر نۇقتىغا تىكىپ ئولتۇردى، قولداشلىرىغا، دوستلىرىغا تۈزۈك گەپ قىلمىدى، قارىماققا بەكمۇ بىچارە، ئاكىسىمۇ، ئاتا-ئانىسىمۇ بىچارە كۆرۈنەتتى!!! ھەي، قىز بالا... قىز چوڭ قىلماق، ئەرگە بەرمەك شۇنچىلىك مۇشكۈل ئىش ئىدى. قىزلارنىڭ بەختى

تويدىن باشلىناتتى، قىزلارنىڭ بەختى توي بىلەن ئاخىرلىشاتتى. قىز-ئوغۇل، ئەر-ئايال مۇناسىۋىتى گويا ھەقىقىي رىشتە بىلەن باغلانمايتتى، بەلكى مەجبۇرىيەت ئارغامچىسى ئارقىلىق چۈشەپ قويۇلاتتى. قىز بويىنى باغلاقلىق قويدەك «قاساپ»نىڭ ئۆيىگە ھەيدەپ مېڭىلاتتى، قىز يىغلايتتى، تىرەجەيتتى... بۇ يىغلاش، تىرەجەشلىرىدە ئاللىقانداق ئازاب تەشۋىشى، جاراھەت ئاغرىقى تەك كۆچىيەتتى...

مۇھەببەت باشقا، توي باشقا ئىش ئىدى، مۇھەببەت غايىۋى بولسا، توي ناھايىتى رېئال، رەھىمسىز بولاتتى، بۇ رەھىمسىزلىكنى مۇھەببەتكە باغرى قانماي تۇرۇپ ئەرگە تەگكەن قىزلارنىڭ كۆز ياشلىرىدىن كۆرۈۋالغىلى بولاتتى. قىز يىغلاپ ئېقىپ كەتتى، سىيىت قارى بىر دەمدىلا كەيپىياتىنى ئوڭشاپ، زۆھرە سەۋداسىدا مۇھەببەتكە يېقىن شېرىن تۇرمۇشنى خىيال قىلدى، كېچىدە چىراغنى ئۆچۈرۈۋەتكەندە گۈلنىسانى زۆھرە دەپ ئويلاۋەرسە بولاتتى. ئايال زاتىنىڭ ھەممىسى ئوخشاش ئىدى، كۆپ خوتۇنلۇقلار ۋە كۆپ خوتۇن

يەڭگۈشلىگەنلەر پەقەت ئالا-يېشىل تۇخۇملارنى
يەيتتى، لېكىن ھەممىسى ئوخشاشلا تۇخۇم ئىدى.
شۇنداقتىمۇ ئەرلەرىيەنىلا خوتۇنلارغا تويمايدۇ، خۇددى
ئاياللار مۇھەببەتكە تويمىغاندەك... سىيىت قارى باي
ھاجىملارنىڭ ئىككى-ئۈچ خوتۇنى بارلىقىنى
ئاڭلىغاندىمۇ ئانچە ھەۋەسلىنىپ كەتمەيتتى، ئۇنىڭچە
بولغاندا ئۆزى ياخشى كۆرىدىغان بىرلا خوتۇنى بولسا
كۇپايە ئىدى، بىر خوتۇننىڭمۇ باش ئاغرىقى يەتكۈچە
تۇرغان يەردە كۆپ خوتۇنلۇق بولسا ئېلىشىپ
قالمامدۇ؟... دەپ ئويلايتتى. بىر خوتۇن ئالغاندىن
كېيىن ئىشلار كۆپىيىدۇ، قۇدا-باجا، كېلىن قېينانا
مۇناسىۋەتلىرى مۇرەككەپلىشىشكە باشلايدۇ. خوتۇن
ئالمىسا تېخى باش ئاغرىقى، ئالسا تېخى باش ئاغرىقى...
ھېلىتىن كېلىنچەك نالە-پەريات قىلىپ قۇلاقنى
ئاغرىتقىلى تۇردى، بەلكىم ئۆمرىدە بۇنچىلىك قاتتىق
يىغلاپ باقمىغان بولغىيدى. توي-دېگەن شاد-خوراملىق
ئىچىدە ئۆتمەمدۇ؟ بۇنچىلىك ئېسىل يىگىتكە
تېگىۋالغان قىز ئېچىلىپ كۈلمەمدۇ؟ يىغلىسىمۇ

شەكىلگە يىغلاپ قويۇپ، ماشىنا ماڭغاندىن كېيىن يېشىنى سۈرتۈپ قولداشلىرى بىلەن بېقىندىشىپ، پىچىرلىشىپ كۈلۈمسىرەپ ماڭمامدۇ؟ ئەمما سىيىت قارىنىڭ ئىچىدە باشقا بىر خىيال، غەلىتە بىر خۇرسەنلىك پەيدا بولۇشقا باشلىدى: قىز ئەسلىدە بۇنداق توي قىلىشنى ئويلىمىغانىدى، ئۆزىنى ئۇرۇمچىدە ئوقۇپ كەلگەن بىلىملىك، چىرايلىق قىز ھېسابلاپ سىيىت قارىنى ياراتمىغانىدى؛ ئۆيدىكىلىرىنىڭ قاتتىق بېسىمى ئاستىدا ئاندىن تويغا قوشۇلۇپ، يىغا-زارە بىلەن بۇ ماشىنىغا چىققانىدى. دېمەك، بۇ قىزنى باش ئەگدۈرگەن نەرسە يەنىلا سىيىت قارىنىڭ جامائەت ئارىسىدىكى ئابرۇيى، بېيجىڭدا ئوقۇپ كەلگەنلىكى، پاكىزلىقى، ئېسىل مىجەزلىكى، قورساقتىكى ئىلىمى... ئىدى. قىز قانچە قاتتىق يىغلىسا ئۇنىڭ ئېسىللىكى، قىممىتى گويا شۇنچە نامايان بولاتتى، ئۇنى ئېلىشقا شەرتى توشمايدىغان سىيىت قارى ئۇنى زورلۇق كۈچ بىلەن بويسۇندۇرۇپ ئېلىپ كېتىۋاتقاندەك بولاتتى، ھۇزۇرلىناتتى، قىزنىڭ نالىسى خۇددى نەغمىدەك

ئاڭلىناتتى. قىز ئەسلىدە مۇشۇنداق تۇيغۇ پەيدا قىلىش ئۈچۈن يىغلىغانمىكىن؟! شۇنىڭدەك، بارلىق تويى بولغان قىزلار «ئەرزان كېتىپ قالمايلى، قەدرىمىزنى كۆرسىتەيلى، خەق ئاران تۇرۇپتىكەن دېمىسۇن، يىغلايلى، يالغاندىن بولسىمۇ يىغلايلى، قانچە يىغلىساق شۇنچە گۈزەل كۆرۈنىمىز، دېمىسىمۇ گۈزەللىكتىن خوشلىشىۋاتىمىز، مۇھەببەتتىن ئايرىلىۋاتىمىز، بەختسىزلىككە، قېرىلىققا، قەبرىستانلىققا كېتىۋاتىمىز...» دەپ يىغلامدىكىن؟

قىز يىغلاپ-يىغلاپ توختىدى، بولغۇلۇق بولدى، ئالە شەرىكىنى، نېمە قىلساڭ قىل دەپ لاتا قورچاقتەك ئولتۇردى. چۈمپەردە ئىچىدىكى قىزنى سىيت قارى يەنە خىيالىدىكى زۆھرەگە ئوخشاتتى. زۆھرە ئەرگە تەگمەي تۇرۇپلا قىزلىقىدىن خوشلاشقانمىدۇ؟ نومۇسىدىن ئايرىلغاندا بۇگۈن تويى بولغان قىزدەك بوغۇلۇپ-بوغۇلۇپ يىغلىغانمىدۇ؟ چاچلىرىنى يۇلۇپ، چىرايلىق يۈزىنى تىرمىلاپ قاناتقانمىدۇ؟ ئەسلىدە پاكلىق جەزبىسىنى ساقلاپ كەلگەن، ئەمدى بولسا

ساختا نىقابتەك كۆرۈنگەن لىپتىكى ۋە ئىچ
كىيىملىرىنى ئۆچمەنلىك بىلەن يىرتىپ تاشلىغانمىدۇ؟
ئەينەككە ساراڭدەك تىكىلىپ، كوچىغا يالىڭاچ
يۈگۈرۈپ چىققانمىدۇ؟... سىيىت قارى بۇ
تەسەۋۋۇرىدىن چۆچۈپ كەتتى، بولغۇسى خوتۇنىغا قاراپ
كۆڭلىگە تەسەللى ئىزدىدى. چۈمپەردە ئىپپەت، ھايانىك
سىمۇولى ئىدى، ئاتا-بوۋىلار ئەلمىساقتىن بېرى
ئىپپەت-نومۇسنى ئىسسىق جاندەك قەدىرلەپ،
ئار-نومۇس تۇيغۇسى بىلەن ياشاپ كەلگەنىدى؛
بۈگۈنكىدەك ھاياسىزلىقلار ئەدەپ كەتكەن دەۋردىمۇ
ھەممە ئادەم پاسىقلىقتا چۆكۈپ كەتمىدى، چۈنكى
ئىمان، ئەخلاق نۇرى يوقالمىدى. يېزا بازىرىدا پەيدا
بولغان ساتراشخانىلاردىكى مەينەتىلەرگە بۇلغىنىش
ئۈچۈن كېتىۋاتقان «ئېشەكلەر»نى ھېسابقا ئالمىغاندا،
كۆپىنچە كىشىلەر ئۆزلىرىنى ئېغىلدىكى ئېشەك بىلەن
سېلىشتۇرۇپ، ئەقىل بىلەن ئىش قىلىۋاتىدۇ، «بىزنىڭ
ئېشەكتىن پەرقلىنىدىغان يېرىمىز پەقەت ئەقىل ۋە
ئىمان» دەپ ياشاۋاتىدۇ، سەۋر-تاقەت بىلەن ياشاۋاتىدۇ.

ئەگەر تەشكىل سىيىت قارىغا ئەركىن ۋەز-تەبلىغ سۆزلەش ئىمكانىيىتى بەرگەن بولسا جەمئىيەتتە پەيدا بولۇۋاتقان، باكتىرىيىدەك كۆپىيىۋاتقان ناچار ئىللەت ۋە بۇزۇقچىلىقلارنى سۆككەن، دىنىي كىتابلاردىن دەلىل كەلتۈرۈپ جامائەتنى قاتتىق ئاگاھلاندۇرغان بولاتتى... يەنىلا زۆھرەنىڭ دەردى، بىر قىزنىڭ دەردى ملڭ دەرد پەيدا قىلىشقا قادىر ئىدى.

سىيىت قارىنى ئەمەلىيەتتە رەسمىي ئازابلايدىغان، ئازابلىغاندىمۇ ئۇزاققا سوزۇلىدىغان پۇشايمان ۋە غەزەپ-نەپرەت بىلەن ئازابلايدىغان ئىش توي كېچىسى يۈز بەردى، سىيىت قارىنىڭ يۈرىكى قارتتىدە قىلىپ قالدى، يوشۇرۇن گۇمانى تاڭ ئاتقانداراستقا ئايلاندى، قىز ئىسمى جىسمىغا لايىق قىز ئەمەس ئىدى؛ تويدىكى قاتتىق يىغلاشلىرى ئەمەلىيەتتە ئاللىبۇرۇن ئايرىلغان قىزلىقىغا ئېچىنىپ ھەم بۇ قاباھەتلىك كېچىدىن قورقۇپ يىغلىغان يىغلىرى ئىكەن، نالەزارى بولسا ئىلگىرى قىلغان نادانلىقى ۋە ئاللىقانداق كېلىشمەسلىكلىرىنىڭ ئارقىسىدىن قىلغان پۇشايمان،

نالە-پەريادىنىڭ داۋامى ئىكەن... سىيىت قارى مۇشۇ ۋاقىتچە يىگىتلىك پاكلىقىنى ساقلاپ كېلىۋاتقان ناھايىتى ئاز ساندىكى ئەرلەرنىڭ بىرى ئىدى، گەرچە قارىم بولسىمۇ، جىنسىيەت ھەققىدىكى ساۋاتى ھېچكىمدىن كەم ئەمەس، بەلكى ئارتۇقراق ئىدى. بۇزۇق ئەرلەر پاك خوتۇنلارنى ئالسا بەكمۇ نورمال ئىش ھېسابلىنىدىغان بۇ جەمئىيەتتە، سىيىت قارىنىڭ بېشىغا كەلگەن بۇ ئىش ئاجايىپ تەتۈر، ئاجايىپ مەسخىرىلىك ۋە ئازابلىق ئىدى... ئىنسان ئۆمرىدە بىر-ئىككى قېتىم نېسىپ بولىدىغان بۇنداق شېرىن كېچىدىكى گۈزەل بىرلىششىنىڭ ھاياجانلىق ئەسلىمىسىنى قارىغا بويىاپ يوق قىلىۋېتىدىغان بۇنداق قاباھەتلىك كەچمىش ھەر ئىككى تەرەپ ئۈچۈن كۆتۈرۈپ قويۇقۇسز دەرد-ئەلەم، ساقايماس جاراھەت پەيدا قىلاتتى.

ئەتىسىدىن باشلاپ سىيىت قارى ئۇيقۇ-سولىنى بىلمەيدىغان، قويغان-تۇتقىنىنى ئۇقمايدىغان بولۇپ قالدى. «رەببىم، نېمە گۇناھ قىلغاندىمەن!...» دەيىتتى، تۆۋە قىلاتتى، مەسچىتكە تەستە چىقاتتى، نامازنى چىداپ

ئوقۇيتتى، دىلى ئېزىلگەچ دۇئا قىلاتتى، قارا ئوتتەك تۇتاشقان ئاچچىق ئەلەمدىن بوغۇلۇپ تىنالماي قالاتتى، ئىچ-ئىچىدىن يەنە تۆۋە قىلاتتى، سەۋر قىلاتتى، ئەما بۇ سەۋر-تاقەتنىڭ قاچانغىچە سوزۇلىدىغانلىقىنى بىلمەيتتى.

توي ئەتىسى يەكشەنبە يۈزىنى تۆۋەن قىلىپ گەپ-سۆزسىز تىكىۋەتتى. قىزلىق كۆرسىدىن شەرمەندىلەرچە قوغلانغان قىز تاشلۇپتىلگەن بىر تال گۈلدەك سولىشىپ، بىر بۇلۇڭغا تىقىلىپ ئولتۇردى، پاكلىقىنى دەۋا قىلىپ كېلىۋاتقان روھى گويا ناپاك تېنىدىن قاچقاندى، قولى ئىشقا بارمايتتى، ھەم ھېچكىمنىڭ ئۇنى ئىشقا بۇيرۇمايتتى. ئۇ سۈپۈرگىنى قولىغا ئالسا ھويلا تېخىمۇ مەينەت بولۇپ كېتىدىغاندەك، ئۇ قاچا يۇيسا ئۇ قاچىدىن بەركەت قاچىدىغاندەك تۇيۇلاتتى. كېلىن بىلەن قېينىاپا يۈزتۇرانە پاراڭلاشماي تۇرۇپلا مەڭگۈلۈك دۈشمەنگە ئايلاندى. قىز ئۇچ كۈن ئاشۇنداق ئۆزىنى تاشلىۋەتتى، بىر قارىسا قانداقتۇر بىر ئىشنى چالا قىلغاندەك، ئۆزىنى

ئەيبلىۋاتقاندەك كۆرۈنەتتى؛ لېكىن ئېلىشىپ قالغاندەك ئەمەس ئىدى، ئەكسىچە، خاتىرجەملىك بىلەن بىر نۇقتىغا تىكىلىپ، ئادەتتىكىدەك ئويغا چۆمۈپ ئولتۇراتتى: بەلكىم جەمئىيەت كۆرگەن، ئىش كۆرگەن، ھەممە ئىشنى توغرا چۈشىنىدىغان كەڭ قورساق ئەرگە تەگمىگەنلىكىگە پۈشايمان قىلىۋاتقاندۇ، بەلكىم باشقا بەزى قىزلاردەك يالغاندىن قىزلىق پەردىسى سالدۇرۇپ ياكى قولىنى چىشلەپ قانىتىپ كۆز بويامچىلىق قىلمىغان دۆتلۈكىگە ئىچى پۈشۈۋاتقاندۇ؛ بەلكىم قىلدۇرغان ئوپېراتسىيىسى ئوڭۇشلۇق بولماي قويمىچى دوختۇرنى تىللاپ ئولتۇرغاندۇ؛ بەلكىم ئالدامچى مۇھەببىتىنى سېغىنىش ئىلكىدە ئەسلەپ، « قارا، جېنىم... مەن سەن ئۈچۈن ھەر قانداق مۇشكۈلات ۋە خورلۇقلارغا چىداۋاتىمەن، كۆڭلۈمنى قاچانمۇ چۈشىنەرسەن..» دەۋاتقاندۇ... بەلكىم سىيىت قارىغا نەپرەتلىنىپ « بېيجىڭدا ئوقۇغان بۇ قارىممۇ قىلىدىغان بۇزۇقچىلىقلارنى قىلىپ تېخى مېنى ئەيىبلەۋاتىدۇ... بېيجىڭدا ئوقۇپ تۇرۇپ جاھانىڭ كەينىدە قالغان

بۇنداق قالاق موللامنىڭ قولىغا چۈشكىچە بىرەر لۈكچەكنىڭ قولىغا چۈشسەمچۇ... »دەپ ئويلاۋاتقاندۇ، بەلكىم سىيىت قارى بىلەن تازا دېيىشىپ، ئاجرىشىشقا تەييار ئىكەنلىكىنى پىلانلاۋاتقاندۇ... بەلكىم ئاتا-ئانىسى ۋە ئاكىسىدىن قاتتىق ئاغرىنىۋاتقاندۇ، ئۇلاردىن تىل-ئاھانەت ئاڭلىسا ئۆزىنىڭمۇ دەيدىغان گەپلىرىنى ئىچىدە تەكرارلاۋاتقاندۇ...

مەيلى قانداقلا بولسۇن، قىز ئۈرۈمچىدە ئەركىن مۇھىتنىڭ تەمىنى تېتىغان، بۇرۇقتۇرمىلىققا كۆنەلمەيدىغان قىز ئىدى. سىيىت قارى ئۆز گۆشىنى ئۆزى يېگۈدەك بولۇپ، نېمە قىلارىنى بىلەلمەي تۇرغاندا قىز ئۆزى ئېغىز ئاچتى:

ـ بىز ئاجرىشىپ كەتسەك...

سىيىت قارى ئەجەبلەندى، ھەر قانچە بولسىمۇ بۇ گەپ بۇنچىلىك تېز ئوتتۇرىغا چىقار دەپ ئويلىمىغاندى. بۇنداق خوتۇننى ئەسلىدە ئۆزى تۇنجى كۈنلا ئۇچ تالاق قىلىپ قويۇۋەتسە بولاتتى، نېمىگە تارتىشىپ تۇرۇپ قالدىكىنە؟! تۇيۇقسىز دەرد-ئەلەمدىن

كاللىمۇ ئىشلىمەي قالغان گەپ، ئەركەكلىك جەسۇرلۇق تۇگەپ، مەزلۇملارچە مەھكۇملۇق ھۆكۈم سۈرگەن گەپ. ئەمدى بۇ گەپنى 10 مىڭ يۈەنگە بىر كېچىلىك خوتۇن بولغان خېنىم ئۆزى ئوتتۇرىغا چىقاردى. سىيت قارى نېمە دەيتتى؟ ئەمدى ئۇچ تالاق قىلمىسا ئەركەكلىكى نەدە قالاتتى؟ كەتكەن چىقىمغا قارنى ئېچىشۇاتامدۇ؟ زۆھرە تەسەۋۋۇرىغا ئاجرىيالماس دەرىجىدە باغلىنىپ كەتكەنلىكىنى قايتا ھېس قىلىۋاتامدۇ؟! قۇرۇپ كەتسۇن ئۇنداق قارغىشتەگكۈر خىيال...

ـ بۇ گەپنى مەنمۇ دەي دەپ تۇراتتىم...ـدېدى ئۇ سەل دۇدۇقلاپ، لېكىن بۇ ھالىتىگە ئۆزىنىڭمۇ غەزىپى كەلدى.

ـ مېنىڭ ئەسلى لايىقىم بار ئىدى، ئۆيدىكىلەر زورلاپ...

ـ ئۇقتۇم، نېمىشقا شۇنىڭغا خوتۇن بولمىدىڭىز؟

ـ ئىشىمىز ئەمەلگە ئاشمىدى...

ـتويدىن بۇرۇن يۈرسەڭلارمۇ ئۆزۈڭلارنى

تۇتۇۋالساڭلار بولمامتى؟... ـ سىيىت قارى كۆنۈپ قالغان ئىمالىق تەرزىدە گەپ قىلىۋاتاتتى.

ـ نېمە چاتىقىڭ؟! ـ دېدى قىز تۇيۇقسىز قورقۇنچلۇق ئالىيىپ.

سىيىت قارى گۈلنىڭ ئارقىسىدىن يىلان چىققاندەك چۆچۈپ كەتتى، مانا قىز بالا دېگەن... مانا خوتۇن كىشى دېگەن... مانا زۆھرە دېگەن... سىيىت قارىنىڭ يۈرىكى يەنە بىر قېتىم قارتتىدە قىلدى، نېمە دېيىشنى بىلەلمەي داڭقېتىپ قالدى.

ـ ئۆزىڭنى ئىمام دەپ ئۇنچىلىك پاك، ئېسىل چاغلاپ كەتمەڭ، سىزدەك ساختا ئالىيجانابلارنى تولا كۆرگەن بىز ئۇرۇمچىدە... نېمە گەپ قىلمىسا...

بۇ قىزنىڭ نەرى ئىسلام تەربىيىسى ئالغان قىزغا ئوخشايدۇ؟! سىيىت قارى غۇلام قارىنىڭ يالغانچىلىقىغا قاتتىق ئاچچىقى كەلدى. نامازغا چىڭ تۇرىدىغان مۇسۇلمانلاردىمۇ ئىشەنچ قالمىسا، بۇ دۇنيا نېمە بولۇپ كەتتى ـ ھە!

ـ نەرىڭىز بىر بېيجىڭدا ئوقۇيدىغان بالىغا

ئوخشايدۇ سىزنىڭ... چوڭ شەھەردە ئوقۇغان بالا
دېگەن ئىلمىي بولمامدۇ؟ قارىغاندا دىننى بەك ئوقۇپ
كېتىپ، زاماندىن كېيىن قاپسىز. «جىنسىيەت ۋە
سالامەتلىك» دېگەندەك كىتابلارنى ۋاراقلاپمۇ
باقمىغاندىكەن، بىز توغرۇلۇق نېمىنى بىلەتتىڭىز؟
قىزلىق پەردە دېگەن ئىنتايىن نېپىز نەرسە،
كىچىكىمىزدە ئاتىلاڭگۇچ ئويناپمۇ، ئېرىقتىن ئاتىلاپمۇ
يىرتىلىپ كېتىدۇ، ۋەلىسپىتنى جىق مىنىپمۇ يىرتىلىدۇ.
ئۇ چاغدا قىزلىق پەردە دېگەننى نېمە بىلىمىز، كېيىن
ئۇقتۇق. ئەرلەر ئۇچۇن بۇ جاندەك ئەتىۋار بىر نەرسە
ئىكەن، بۇنىڭغا كۈلۈشنى يا يىغلاشنى بىلمىدۇق...
ئۇرۇمچىدە قىزلار ئويىنىسا بىز ئويىنىمىدۇق، ئويناپلى
دېسەك ئويناۋېرىتتۇق، ئەر خەق دېگەننى ئىتتەك
يۈگۈرتەتتۇق. ئۇنداق قىلمىدۇق، مۇھەببەت تاپتۇق،
مۇھەببىتىمىزگە بارلىقىمىزنى بېغىشلىدۇق، شۇنىڭ
بىلەن توي قىلىپ بەختلىك بولىمىز دەپ ئويلىدۇق.
لېكىن، كىم بىلسۇن، ئۇ مازمۇ ئاخىر سىزدەك
مۇتئەسسىپ چىقتى... ببرېپ باشلىقنىڭ قىزىنى

ئالدى... مەن مۇشۇنداق ئولتۇرۇپ قالغان قىز، ئەسلىدە بۇ چىرايىم بىلەن سىزدەك موللىغا تەگمەيتتىم، ئۆيدىكىلەر قويمىدى، بېيجىڭدا ئوقۇغان.. ئانداق ياخشى، ماناق بەلەن دەپ ھالىمنى قويمىدى. مەنمۇ ئويلاپتىمەن، بېيجىڭدا ئوقۇغاندىكىن ئۇنچىلىك ئەمەستۇ دەپ... خەنزۇلارمۇ ئېغىر ئالمايدىكەنغۇ؟! لېكىن سىزگە بېيجىڭنىڭ ھېچنېمىسى يۇقماپتۇ. كۆڭلۈم تۇيۇپتىكەن، سىزنى تۇنجى كۆرگەندە يېزىدىن چىققاندەكلا كۆرۈنگەنتىڭىز... كۆرۈپلا رايىم يانغان، لېكىن ئۆيدىكىلەر زورلاپ تۇرۇۋالدى... ئامالسىز قالدىم. نى نى بۇزۇقلارمۇ كۆز بويىپلا ئەرگە تېگىۋاتىدۇ، مەن ئۇنداق بۇزۇق بولمىغاندىكىن مەيلى دېدىم. تەگسەم تېگىپ باقاي، ئىلگىرى مۇھەببىتىمگە سادىق بوپتىمەن، ئەمدى مۇشۇ ئەرگە سادىق بولاي دەپ ئويلىدىم، مەن ساختىلىقنى كۆتۈرمەيدىغان قىز، بولسا بولدى دەيمەن، بولمىسا ئۆزۈمنى زورلىمايمەن... مېنىڭ غۇرۇرۇم ئاشۇ بىر نەچچە تامچە قانغا تەڭ بولسا، بولدى مەن بۇنداق سىقىلىپ ياشىغاندىن، خېتىمنىلا ئېلىپ

ئۆيدە ئولتۇرىمەن..

قىز ئاغزى-ئاغزىغا تەگمەي بىر مۇنچە سۆزلەپ كېتىۋىدى، سىيىت قارى تېخىمۇ ھەيران قېلىپ قېتىپ قالدى.

ـ كاللىڭىز بەك ئاستا ئىشلەمدۇ نېمە، نېمانداق چەكچىيىپ تۇرىسىز، چاققان بىر نەرسە دەڭ، مېنى خوتۇن قىلىشقا ئىشەنچىڭىز بولمىسا قويۇۋېتىڭ! مەن گۇناھسىز، مەن پەقەت مۇھەببىتىمگە سادىق بولدۇم، باشقا يامان ئىش قىلمىدىم. لېكىن ساپلا ئالدامچى، ساختىپەزلەرنىڭ زامانىدا تۇغۇلۇپ قاپتىكەنمەن، شۇنىڭغا ئېچىنىمەن... شۇ ماز گۆيمۇ ئالدامچى، ئۆيدىكىلەرمۇ ئالدامچى، سىزمۇ ئۆتۈپ كەتكەن ساختا... سىزمۇ ئۆزىڭىزنى پاك دېيەلەمسىز؟ ئەرلەرنىڭ قىزلىق پەردىسى يوق، بەلگىسى يوق، شۇڭا نوچلىق قىلامسىز؟ ئەرلەر قىلسا بولىدىكەن، ئاياللار قىلسا بولمامدىكەن؟ مېنى تولا ساز قىلىمەن دېمەڭ، گەپ قىلماي ساراڭ قىلىمەن دېمەڭ، مەن بۇ يەردە بۇنداق دوزاخ ئازابى تارتقىچە ئۆيگە كېتىمەن، ئۆيدىمۇ تۇرالمىسام

ئۇرۇمچىگە كېتىمەن. جاھانىڭ قوينى كەڭرى، سىقىلىپ، تۇغۇلۇپ ياشىغاندىن ئەركىن ئويناپ-كۈلۈپ ياشىغان ياخشى!...

سىيىت قارى ئاخىر مىڭ تەسلىكتە ئېسىگە كەلدى، ئەمدى باشقا گەپنىڭ ئورنى قالمىغاندى، بۇ قىزنىڭ سىيىت قارىنىڭ خىيالىدىن توقۇلغان «زۆھرە»لىك نىقابى يىرتىلدى، قىزىق يېرى، ئىچىدىن چىققىنىمۇ بېيجىڭدىكى زۆھرەدىن پەرقسىز بىر قىز ئىدى، ئوخشىمايدىغىنى بۇ قىز بەكرەك قېلىن، ئاغزى ئىتتىك ئىدى.

سىيىت قارى خوتۇن قىلغۇدەك ئەپتى قالمىغان «زۇۋاندىاز خوتۇنى»غا غەزەپ بىلەن شۇنداق دېدى:

ـ بولدى، بولدى، گېپىڭنى توختىتىڭ، بۇگۈندىن باشلاپ ئۆچ تالاق!

ـ ئۆچ تالاق دېگەن نېمە ئۇ؟ خېتىمنى بېرىڭ!

ـ شۇ ھېساب، كېنىشكا دېگەن ئېقى قەغەز قارىسى سىياھ!

ـ بۇگۈنلا سوتقا بارامدۇق؟

ـ باربمىز، ئۆيىڭىزگىمۇ باربمىز، ھېساب-كىتابنى ئوبدان قىلىشىمىز.

ئۇلار جىق جاڭجاللاشمايلا ئاجراشتى، ئالتۇن جابدۇقنىڭ يېرىمىنى سۇلايمان قارى قايتۇرۇۋالدى، ئۇچتىن ئىككى قىسسم تويلۇق يەنىلا قىز تەرەپكە قالدى. ئەمما قىزنىڭ ئۆيىدىكىلەر قاتتىق خجالەتتە قالدى، غۇلام قارى سىڭلىسىنى ئۇرۇپ كەتتى، ئەمما سىيىت قارىنىڭ كۆڭلىدىكى داغنى يوقىتالمىدى.

19

سىيىت قارى بۇ مەھەللىنىڭ جامائەتلىرىنى ياخشى چۈشىنىمەن دەپ ئويلاپ خاتالاشقانلىقىنى چوڭقۇر ھېس قىلدى، جامائەتنىڭ يېرىمىنى دېگۈدەك قىز-ئاياللار جامەسى تەشكىل قىلاتتى، بۇلار مەسچىتكە چىقمىغان بىلەن، سىرتتا دائىم يۈرمىگەن بىلەن تالادىكى ئەرلىرىنىڭ ھەربىكىتىنى باشقۇرۇپ تۇراتتى.

بۇ ھال ئەرلەرنى چۈشەنمەكنىڭمۇ تەسلىكىنى پەيدا قىلاتتى. ھەر بىر ئائىلىدە دائىم قاتتىق-يۇمشاق

ۋاستىلەر بىلەن مەھكەم تۇرىدىغان بىر ئايال خوجايىن بولاتتى، ئەسلىدە مۇمكىن بولسا، بۇنداق ئاياللارنى مەسچىتكە يىغىپ ئەرلەرنى ھۆرمەتلەش، ئاياللىق ئەخلاقنى كۆچەيتىش، پەرزەنت تەربىيىسىنى ياخشى ئېلىپ بېرىش ھەققىدە ۋەز سۆزلىسە ئوبدان بولاتتى. ئەمما بۇ پەقەت سىيىت قارىنىڭ غايىسى ئىدى، ئاياللار ھەمىشە تەربىيىدىن مەھرۇم ئىدى، ئەرلىرى ئۇلارنى تەربىيىلەشكە قادىرئەمەس ئىدى. خوتۇنلىرىمىزنى تەربىيىلەيمىز دېگەنلەر ئاچچىقىغا پايلىماي ئەدەپلەپ قويۇپ، خوتۇنلىرىنى ئۆزلىرىگە تېخىمۇ ئۆچ قىلىۋىتەتتى. بۇ ئاچچىقنى ئىچىدە ساقلاپ يۈرگەن خوتۇنلىرى داۋىخورلۇقنى ئىشقا سېلىپ ئۇلارنى بىلىندۈرمەي ئازابلايتتى، دائىم سىرتنىڭ ئىشلىرى بىلەن ئالدىراش يۈرگەن ئەرلەر خوتۇنلىرى بىلەن بۇ جەھەتتە كۆچ ئېلىشىپ بولالمايتتى، قېيداشتا خوتۇنلىرىدىن ئېشىپ چۈشەلمەيتتى، چىدىمايي تەسلىم بولاتتى، شۇنىڭ بىلەن بۇرۇنقىدىنمۇ يۇۋاشلاپ قالاتتى، نېمىشقا شۇنداق بولۇپ كەتكىنىنى ئۆزلىرىمۇ تۈيمايي قالاتتى. سىيىت

قارى خوتۇنلارنىڭ يامانلىقىغا قىياسەن ئەرلەرنى سېلىشتۇرۇپ شۇنداق يەكۈنگە كەلگەنىدى: جامائەتتە پەيدىن پەي ئاشۇنداق يۇۋاشلاپ كەتكەن ئەرلەر زور سالماقنى ئىگىلەيتتى؛ ئۆيىدە خوتۇنى تەييارلىغان يۇمشاق ئاش-نانىنى يەيتتى، يۇۋاش-يۇمشاق گەپ قىلاتتى، سىلىق ماڭاتتى، نامازنى ئىلمان ئوقۇيتتى، بۇ دۇنيالىققىمۇ، ئۇ دۇنيالىققىمۇ تەڭ كۆڭۈل بۆلگەندەك قىلغان بىلەن، ھېچقايسى ئەمىلىگە جان دىلىدىن بېرىلمەيتتى. مەسچىتلەرنى، يوللارنى، ئۆيلەرنى ئىلمانلىق، يۇۋاش-يۇمشاقلىق قاپلاپ كەتكەنىدى. پەقەت بازار كۈنلىرىلا بىر خىل قىزغىنلىقنى كۆرگىلى بولاتتى. ئەمەلىيەتتە بۇ دۇنياغا زىيادە بېرىلىش ۋەجىدىن ئىدى؛ بۇنى كوچىغا تەڭ چىققان ئەر-ئاياللار بىرلىكتە رويابقا چىقىراتتى.

سىيىت قارى ھەممە ئەرلەردە كۆرۈلۈۋاتقان مەزلۇم مىجەزلىكنىڭ ئۆزىدىمۇ مەۋجۇدلۇقىنى ئېنىق بىلدى؛ بىر كېچىلىك خوتۇنىنى ئەتىسى ئۈچ تالاق دېيەلمىگەن كۈندىن باشلاپ، كاللىسىدا ئەركەكلىك ئۇقۇمى

چاقماقتەك چاقنىدى، بۇ ئىماننىڭ تەقەززاسى ئىدى، ئىملىقنىڭمۇ تەقەززاسى ئىدى، ئەڭ مۇھىمى قىرانغا يېتىۋاتقان يىگىتلىكنىڭ تەقەززاسى ئىدى. ئايالالار دۇنياسى ئۇنىڭغا سىرلىق، قورقۇنچلۇق بىلىندى، قىزلارنىڭ ھەممىسى پاسقلىققا چۆكۈپ كەتكەندەك، دۇنيادا ساق قىز قالمىغاندەك تۇيۇلدى. مەسچىتلەردە ھۆكۈمەت بېكىتىپ بەرگەن تەبلىغنى سۆزلەپ بولۇپ ئازراق ۋاقىت ئېشىنالىسا جەمئىيەتتە بولۇۋاتقان ناچار ئىشلارنى تىلغا ئېلىپ، جامائەتكە، بولۇپمۇ ياشلارغا ئاز-تولا ئاگاھلاندۇرۇش بېرىدىغان بولدى. بۇنداق ئارتۇق سۆزلىنىپ كەتكەن تەبلىغنىڭ سىياسەتكە تاقىشىدىغان ھېچقانداق يېرى يوق ئىدى، شۇڭا ئارتۇق گەپمۇ بولمىدى. بىر قېتىم تەشكىل ئۇنى ئەيدىز كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش توغرىسىدا ۋەز-تەبلىغ سۆزلەشكە بېكىتىپ قويدى، ئەيدىز كېسىلى ئاساسەن جىنسىي مۇناسىۋەت ئارقىلىق يۇقىدىغان كېسەل بولغاچقا، بۇزۇقچىلىق بىلەن زىچ مۇناسىۋىتى بار ئىدى. سىيىت قارى تولۇپ تاشقان ھېسسىيات، كۆچلۈك

دەللەر بىلەن زىنانىڭ چوڭ گۇناھ ئىكەنلىكىنى ۋە
ھەر ئىككى دۇنيادىكى يامان ئاقىۋىتىنى سۆزلىدى؛
ئاندىن «زىناغا يېقىنلاشماڭلار» دېگەن ئايەتنى
چۈشەندۈردى: ئاللاھنىڭ «زىنا قىلماڭلار» دېمەي
بەلكى «زىناغا يېقىنلاشماڭلار» دېيىشىدە بىر ھېكمەت
بار. چۈنكى ئىنسان ئاجىز مەخلۇق بولسىمۇ شەھۋەت
نەپسى كۈچلۈك بولغاچقا، ئەگەر زىناغا سەۋەب
بولىدىغان ئىشلارنى قىلسا نەپسى ئەقلىگە ئاسانلا يەم
بولۇپ كېتىدۇ-دە، ئۇ ئىنسان ئۆز ئىختىيارىنى شەيتانغا
تاپشۇرىدۇ. شۇنىڭ بىلەن زىنا بىر دەمدىلا ئەمەلگە
ئاشىدۇ. جاھاندا بولۇۋاتقان ناشايان ئىشلارنىڭ
ھەممىسى پەيدىن پەي تەرەققىياتنىڭ مەھسۇلى.
ئارقىدىن سىيىت قارى ئەيدىز دېگەن بۇ ئەجەللىك
ۋابانىڭ ھازىرقى ئىنسانلارنىڭ جىنسىي بۇزۇقچىلىقى
تۈپەيلىدىن پەيدا بولغانلىقىنى، بۇنىڭ ئاللاھنىڭ بىر
جازاسى ئىكەنلىكىنى ئېيتتى. قۇرئاندا بايان قىلىنغان
لۇت قەۋمىنىڭ جىنسىي بۇزۇقچىلىقتا چېكىگە
يەتكەنلىكى تۈپەيلىدىن ھالاك قىلىنغانلىقىنى قەيت

قىلدى. ئاندىن گەپ ھازىرقى ھالەتكە يۆتكەلگەندە، سىيىت قارى ئۆزىنىڭ كۆچلۈك ئېچىنىش ۋە قايغۇلىرىنى ئىپادىلەپ بىر مۇنچە قايىندى، يول بويىدىكى ساتراشخانىلار، خۇپىيانە رەسۋالىقلار، ئار-نومۇسنى قايرىپ قويغان ئەرلەر، ئىپپەت-نومۇسنى دوغا تىككەن قىزلار ۋە پاھىشەلەرنىڭ ۋابا يۇقتۇرۇشقا سەۋەبچى ئاپەتلەر ئىكەنلىكىنى تەكىتلىدى. «بۇزۇقچىلىق بۇزۇقچىلىقنى پەيدا قىلىدۇ، بۇزۇقچىلىق خۇددى ۋابادەك يۇقۇملۇق. ئىمانسىز بولسا زىنايى ھارامدىن يىراق تۇرايلى، ئىمانسىز بولسا بالىلىرىمىزنى زىنايى ھارامدىن ساقلايلى، ئىمانسىز بولسا ساتراشخانىغا كىرمەيلى، ئىمانسىز بولسا نەپسىمىزنى يېغىۋالايلى، ھاجى تۇرۇپمۇ پاھىشىخانىدا ئۆلگەن ئادەملەردەك ئاقىۋەتكە قالمايلى، ئاللاھ بىزنى بۇزۇقچىلىقتىن، ئەيدىزدىن ساقلىسۇن... ئامىن» دەپ دۇئاغا قول كۆتۈردى.

جامائەت ئوبدانلا تەسىرلەندى، چۈنكى سىيىت قارى بۇ تەبلىغنى مىسلى كۆرۈلمىگەن ناتىقلىق ۋە كۆچلۈك ھېسسىيات بىلەن قىلدى. قۇرئاندىن ئالغان دەلىللىرى

ۋە چۈشەندۈرۈشلىرى جايىدا بولدى،
ئاگاھلاندۇرۇشلىرى جىددىي، تەخىرسىز تۈس ئالدى.
مەسچىتتە نازارەتچىلىكتە ئولتۇرغان كادىر بۇ تەبلىغنىڭ
ياخشى بولغانلىقىنى تەشكىلگە يەتكۈزدى، شۇنىڭ
بىلەن سىيىت قارى باشقا مەسچىتلەرگە، ھەتتا
ناھىيىلەرگە بېرىپ ئەيدىزگە قارشى تۇرۇش ھەققىدە
سەييارە تەبلىغ سۆزلەپ، جامائەتنى ياخشى تەربىيىگە
ئىگە قىلدى، شۇنداقلا ئابرۇيىنى ئۆستۈردى.
ئەمما ئابرۇي باشقا، بەخت باشقا مەسىلە ئىدى،
يۈز-ئابرۇينىڭمۇ ۋاقتىلىق، ئىشەنچسىز نەرسە
ئىكەنلىكى كېيىن ئىسپاتلاندى. شۇ بەختسىز كېچىدىن
كېيىن سىيىت قارى ئۆزىنى قانىتى سۇنغان قۇشتەك
ھېس قىلدى؛ بەختكە قانچە تەلپۈنسە ئۇ بەخت ئۆزىنى
ئېلىپ قېچىۋاتاتتى، ئەمەلىيەتتە بۇ دۇنيادا بەختلىك
بولۇشنىڭ بىردىنبىر ئامالى بۇ دۇنيادا ھەقىقي بەختنىڭ
مەۋجۇد ئەمەسلىكىگە ئىشىنىش ئىدى، ئەمما سىيىت
قارى ھازىرچە بەختكە ئىشەنمەي، ئۇنىڭغا باغلانماي
تۇرالمايتتى، بۇ دۇنياغا تۆرەلگەنكەن، بۇ دۇنيانىڭ

نېمەتلىرىدىن ئىمكانقەدەر بەھرىمەن بولۇشنىڭ
زۆرۈرلۈكىنى ھەر ۋاقىت ئېسىدىن چىقارمايتتى، پاسسىپ
شۇكۇر-قانائەتچانلىقنى ياقتۇرمايتتى، بۇ خىل ياشاش
تەرزى «بۇ دۇنيا كاپىرنىڭ، ئۇ دۇنيا مۇسۇلمانىنىڭ، شۇڭا
سەۋر قىلاي» دەيدىغان بەزى موللاملارغا ئوخشمايتتى.
ياشلىقى، كۈچ-قۇۋۋىتى ئۇنىڭغا دۇنيانىڭ گۈزەللىكىنى
دېۋىلەپ، ياشىمامسەن، رىزىق تېپىپ ھۇزۇرلانمامسەن؟
دەيتتى. قاندا ئېقىپ يۈرگەن شەيتانلار جەمئىيەتتىكى
بۇزۇقچىلىقلارنىڭ ئومۇمىي ئېقىمىغا باشچىلىق
قىلىۋاتقان بۇ زاماندا پاكلىقنى قوغداپ تەقۋا ياشاش
ھەقىقەتەن مۈشكۈل ئىش ئىدى. جامائەتكە ئەيدىزگە
قارشى تۇرۇش، زىنادىن يىراق تۇرۇش، بولۇپمۇ ياشلارغا
ئىمان، ئەخلاق تەربىيىسى ئېلىپ بېرىش ھەققىدە
شۇنچە كۈچلۈك تەبلىغلەرنى قىلدى، بۇ تەبلىغلەر
ئەسلىدىنلا دىلى يۇمشاق، ئىمانى بار، خۇدادىن
قورقىدىغانلارغا تەسىر قىلغان بىلەن، دىلى قېتىپ
كەتكەن، مۇناپىق مىجەز، تەكەببۇر، جاھىل كىشىلەرگە،
ئۆيناشتىن مېھرىنى ئۈزەلمىگەن ياشلارغا تەسىر

قىلمىدى. شۇنچىلىك تەشۋىق-تەرغىباتلارغا قارىماي، بۇ يېزىدىمۇ ئەيدىز كېسەللىرى پەيدا بولدى، كۆپىنچىسى ياشلار، ئوتتۇرا ياشلىقلار ئىدى. جەمئىيەتنىڭ بۇزۇق ھاۋاسىدا داشقال بولۇپ كەتكەن ياشلارغا نىسبەتەن ياشلىق كۈچ-قۇۋۋىتىنى چىقىرىدىغان، قانغۇدەك ئوينايدىغان دەۋر ئىدى، ئۇلارنىڭ ئىچى قۇرۇق ئىدى، ئۇنى شەھۋەت ئارقىلىق تولدۇرۇشنى ئىستەيتتى؛ زېرىكىپ ئۆلگۈدەك بولاتتى، ئىچى پۇشۇقىدىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن غىدىقلىغۇچ نەرسىلەرنى ئىزدەپ تاپاتتى؛ بېسىم ۋە تەشنالىقتا جېنى قىينىلاتتى، ئۇنىڭ دورىسىنى ھاراق-شاراپتىن ئالاتتى. بۇنداق كېسەللەرنى ئىمان، ئەخلاق ئارقىلىق ساقايتىش زەھەرلىنىپ ئۆلەي دېگەن ئادەمنى بالىنىستا قۇتقۇزۇشتىنمۇ تەس ئىدى. شۇنداق ئىدى، جەمئىيەتتىكى بۇزۇقچىلىقلارنى قانۇن ۋاستىسى بىلەن مەجبۇرىي ئوڭشىمىغىچە، بىر-ئىككى ئىمامنىڭ تەبلىغى ئارقىلىق ئوڭشاپ بولغىلى بولمايتتى. لېكىن، ۋەز-تەبلىغدىن ۋاز كېچىشكە بولمايتتى، ئەمما سىيىت قارى تولا سۆزلەپ ھاردى، تەبلىغلىرى مۇشۇ مەسچىتتىلا

قالىدىغاندەك، ئۇنى ھېچكىم تۇرمۇشىغا
تەتبىقلىمايدىغاندەك ۋە باشقىلارغا يەتكۈزمەيدىغاندەك
قىلاتتى. بۇنداق ئېتىبارسىزلىق ئۇنى ئۈمىدسىزلەندۈردى.
يەنە كېلىپ جامائەت قىشتا ئاۋۇپ قالسا، يازدا ئازلاپ
كېتەتتى، بىر-ئىككى قېرىندىن باشقا مۇسۇلمان ئۆيى
يېقىن تۇرسىمۇ بەش ۋاقىت نامان ئۈچۈن مەسچىتكە
كەلمەيتتى، ئەگەر شۇ بىر-ئىككى قېرى چۈرىلەر
ئاغرىپ تارتىپ قالسا، مەسچىت قۇپقۇرۇق قالاتتى، ئۇ
ئۆزىگە ئۆزى ئىمام بولۇپ نامان ئوقۇيىتتى. بۇ ھال ئۇنى
جامائەتتىن بەزدۈردى، جامائەت ئۇنى ھۆرمەتلىگەندەك
قىلغان بىلەن گەپلىرىنى ئېتىۋارغا ئالمايتتى،
مەسچىتتىن چىقىپلا ئۇنتۇپ كېتەتتى.« بىزنىڭ
جامائەتنىڭ ھالى شۇ... ــدەپ ئويلايتتى ئۇ-، شۇنداق
بولۇشىغا قارىماي ئۆزلىرىنى تەقۋا ھېسابلايدۇ. قارىغاندا
مۇشۇنچىلىك جامائىتىمىزنىڭ بولغانلىقىدىن
پەخىرلەنسەك بولغۇدەك، دۇنيا ۋەسۋەسىلىرى قاپلاپ
كەتكەن بۇ زاماندا مەسچىتنىڭ نەدىلىكىنى بىلىشمۇ
تەقۋالىق ھېسابلىنىدىغان بولۇپ كەتتى. دىنىڭ

ئىشلىرىغا ئەستايىدىل قارىمايدىغان، ئوتتەك قىزىپ پوقتەك سوۋۇيدىغان بۇ جامائەتتىن يەنە قانداق ئىزچىللىق، قانداق ئۇلۇغۋارلىقنى كۈتكىلى بولسۇن؟...»

سىيىت قارىنىڭ جامائەتتىن ئاغرىنىشلىرىنىڭمۇ ئاساسى بار ئىدى. ئۇنىڭ بىر خوتۇن ئېلىپ ئۆچ كۈندىلا تالاق قىلىۋەتكەنلىكى جامائەت ئارىسىدا غولغۇلا پەيدا قىلدى، ھەر خىل گەپلەر بولدى، نەتىجە ئېتىبارى بىلەن، سىيىت قارى پىتنە-پاسات، غەيۋەتكە توغرىلىنىپ قالدى. لايىقنى ئوبدان تاللىيالماي، بەختىنى تاپالماي قالغان بۇ قارىمنىڭ بەرىكەتلىك، ئامەتلىك قارىم ئىكەنلىكىگە شەك چۈشتى، ئۇنى ئۆيىگە چاقىرىدىغانلار، نىكاھ ئوقۇتىدىغانلار، دۇئا قىلدۇرىدىغانلار، بالىسىغا ئىسىم قويدۇرىدىغانلار ئازلاپ كەتتى. ئۇنىڭ نېسىۋىسىنى قەيەردىدۇر ئوقۇپ كەلگەن، ئەمما ھۆكۈمەتنىڭ ئىشەنچىسىگە ئېرىشكەن يەنە بىر ساقاللىق قارىم تارتىپ كەتتى...

سىيىت قارى باشقا مەسچىتلەردە ئەيدىزنى توسۇش

ھەققىدە ۋەز سۆزلەپ ئابرۇيىنى ئۆستۈرۈۋاتقاندا ئۆز مەھەللىسىدىكى ئابرۇيى ئەكسىچە تۆۋەنلەشكە باشلىغانىدى. خوتۇنلىرىغا تەسلىم بولغان ئەرلەردىن تەشكىل تاپقان مەھەللەكويلىرىنىڭ خوتۇن خەقتەك ئۇششاق گەپ قىلىشى ئۇنىڭغا بىر بالايى ئاپەت بولغانىدى؛ بۇزۇق خوتۇننى قويۇۋەتكەن ئەركەكلىكى ھۆرمەتكە سازاۋەر بولماقتا يوق، ئەكسىچە توقۇناق بالاغا قالغانلىقى ئەجەبلىنەرلىك ئىش ئىدى. شۇڭا بۇ جامائەت ئۇنىڭغا چۈشىنىكسىز، غەيرىي مۇددىئالىق نادانلار، غاپىللار توپى بولۇپ كۆرۈنمەكتە ئىدى. بۇ بىزارلىقتىن ئۇ قۇتۇلالمىدى، ئىمامىلىقىنى بۇرۇنقىدەك كۆيۈنۈپ قىلمايدىغان بولدى، قىرائەتلىرىدە مۇڭ، تەبلىغلىرىدە كۈچ قالمىدى. جامائەتمۇ ئۇنىڭ ئىمامەتچىلىكىنىڭ بۇرۇنقىغا يەتمەيۋاتقانلىقىنى بايقاپ، خىلمۇ خىل سۆز-چۆچەك قىلىشىدىغان بولدى. كىشىلەرنىڭ غەيۋەت كېسىلىگە ئۆچ بولۇپ كەتكەن سىيىت قارى بىر جۈمە كۈنى غەيۋەت-شىكايەتنىڭمۇ چوڭ گۇناھ ئىكەنلىكى، بىر كىمنىڭ غەيۋىتىنى قىلسا

شۇ كىشىنىڭ جەستىنى يېگەندەك بولىدىغانلىقى ھەققىدە تەبلىغ قىلدى، بىر قىسىم جامائەت ئۇنىڭ چىرايىدىكى خاپىلىقىنىلا كۆرۈپ، گېپىنى ئانچە تىڭشاپ كەتمىدى، ھەتتا ئۇنىڭغا گۇمان بىلەن قارىدى.

نەتىجىدە، بۇ ۋەز-تەبلىغلەرمۇ ئوخشاشلا ئۇنۇمىنى يوقاتتى، كىشىلەر مەسچىتتىن چىقىپلا ئۆزىنىڭ بىلگىنىنى، كۆڭلى خالىغىنىنى قىلىۋەردى، غەيۋەتنىڭ تاتلىقلىقىدا ھەممىنى ئۇنتۇپ، كۆڭلى خوش قىلىپ يۈرۈۋەردى. ئۇلارنىڭ مەسچىتكە بېرىشتىكى ئاساسلىق مەقسىتى نامازغا ئوقۇۋېلىش بولۇپ، ۋەز-تەبلىغ دېگەننى مۇنداقلا ئاڭلاپ قويسا بولاتتى، چۈنكى ۋەز-تەبلىغ دېگەنمۇ ئاتام زامانىدىن قالغان شۇنداق بىر قائىدە ئىدى. قائىدە دېگەن شەكىلەن ئورۇنلىنىدىغان، قىلىپ تۇرغىلا بولىدىغان ئىش ئىدى.

سىيىت قارىنىڭ جامائەتتىن ئايرىلىپ قېلىۋاتقانلىقى تەشكىلگىمۇ مەلۇم بولدى، بىر كىملەر بېرىپ ھال ئېيتتىمۇ ياكى بىرەر كادىر سىرتتىن كۆزىتىپ شۇنداق چۈشەنچىگە كەلدىمۇ ئەيتاۋۇر،

تەشكىل ئۇنى چاقىرىپ نېمە ئىش بولغانلىقىنى سۈرۈشتۈردى. سىيىت قارى ئوڭۇشسىز بىر نىكاھ سەۋەبى بىلەن جامائەتنىڭ پىتنە-پاساتلىرىغا قالغانلىقىنى، بۇنىڭغا ئاساسەن ئۇلارنىڭ ئايالىرىنىڭ سەۋەبچى ئىكەنلىكىنى، شۇڭا ئايالىلار جامائىتىگىمۇ سەل قاراشقا بولمايدىغانلىقىنى، ئەسلىدە ئۇلارنى مەسچىتكە يىغىپ تەربىيىلەشنىڭ ناھايىتى زۆرۈرلۈكىنى ئېيتتى، ئايالىلارنى ئىسلاھ قىلىشنىڭ تەخىرسىزلىكىنى، بۇنى ھازىرقى دەۋردىكى ئىسلاھات بىلەن بىرلەشتۈرۈشنىڭ مۇھىملىقىنى ئوتتۇرىغا قويدى. كادىرلار كۈلۈپ كەتتى، سىياسەتتە ئايالىلارنىڭ مەسچىتكە يىغىلىشى ھەققىدە يولىيورۇق يوق ئىدى. خىزمەتچى ئايالىلار ئىدارە مەجلىسخانىلىرىغا يىغىلىسا بولاتتى، ئۇلار رەھبەرلىرىگە بويسۇنۇشى، فاكىچىن-سىياسەت، قائىدە-نىزاملارنى ئۇلاردىن ئۆگىنىشى لازىم ئىدى؛ ئۆي ئايالىرى بولسا ئۆيىدە ئېرىنىڭ گېپىنى ئاڭلىشى كېرەك ئىدى. بۇنداق ۋەزىيەتتە ئايالىلارنىڭ باشباشتاقلىقىدىن ئەنسىرەشنىڭ

هاجىتى يوق ئىدى، ئۇلار پەقەت ئۆز ئۆيلىرىدە خان ئايىمدەك ئولتۇرۇپ، باشقا ئىشقا ئارىلاشماي بالىلىرىنى بېقىپ، ئېرىنى كۈتۈپلا ئولتۇرسا ئىناق جەمئىيەت بەرپا قىلغىلى بولاتتى.

سىيىت قارى جامائەتنىڭ ساپاسىنىڭ بەكمۇ تۆۋەنلىكىنى ئېيىتتى، لېكىن ئىلگىرى نېمىشقا ئۇلار بىلەن ئىناق ئۆتكەنلىكىنىڭ سەۋەبىنى چۈشەندۈرەلمەي قالدى. قىلغان گەپلىرىنىڭ ھەممىسى چەك باسمىدى. مەسئۇل كادىر ئۇنىڭغا بىر مۇنچە تەربىيە قىلىپ ئاندىن يولغا سېلىپ قويدى. سىيىت قارىنىڭ كۆڭلى ئىنتايىن غەش ئىدى، كېتىۋېتىپ كوچىدىكى ھەممە ئادەمنى غاپىللىق، نادانلىقتا ئەيىبلەيتتى، ئايالچە موتو ياكى ۋەلىسىپىت مىنىپ كېتىۋاتقان، بېشىنى ئاتنىڭ كاللىسىدەك سەت قىلىۋالغان يالاڭۋاش قىز-چوكانلارنى كۆرگەندە نەپرەتلىنەتتى. ساتىراشخانا ئالدىدا يوتىلىرىنى ئېچىپ ئولتۇرغانلارنى كۆرگەندە بولسا ئوغىسى تېخىمۇ قاينايتتى. ئازغۇنلۇقتا ئەڭ يېقىن، شەيتانغا ئەڭ سىرداش، قورقۇنچلۇق، سىرلىق بولغان بۇ

مەخلۇقلار ئەمەلىيەتتە ھەرگىز ئاجىز ئەمەس ئىدى، بەلكى كۈچ-قۇدرەتتە ھازىرقى بوشاڭ ئەرلەرنى بېسىپ چۈشەتتى. بۇ خۇددى شۇنىڭ مىسالىغا ئوخشايتتى: ھەممە يەردە- كوچىلاردا، ئۆيلەردە، ئىشخانىلاردا گويا سانسىز يۇمشاق قۇرتلار قاتتىق ياغاچنى غاجايتتى ۋە ئاستا-ئاستا تېشىپ كىرەتتى. بۇ ياغاچلارنىڭ ئىچىدىن پورلىشىپ كېتىشى قۇرتلارغا ئاسانلىق تۇغدۇراتتى...

سىيىت قارىنىڭ كۆڭلىدە لەنەتتەگكۈر توي كېچىسىنىڭ جاراھەتلىرى تېخى ساقايمىغاندى، كېچىسى ياتسا گۈلنىسا بىلەن زۆھرەنى ئالماشتۇرۇپ خىيال قىلىپ بىئارام بولاتتى، چۈشىدە بەزىدە گۈلنىسا بىلەن ئەر-خوتۇنچىلىق قىلىپ چۈشەيتتى، تاڭ ئاتقاندا توۋا دەپ غۇسۇلى -تاھارەت ئېلىپ مەسچىتكەچىقاتتى، بەزىدە چۈشىدە گۈلنىسا ئۇنىڭ ئۈستىگە ئالۋاستىدەك چىقۋېلىپ قاقاخلاپ كۈلەتتى، يا بولمىسا كارىۋاتتىكى قىپقىزىل قانىنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئولتۇرۇۋېلىپ ئۇنىڭغا مەسخىرىلىك قارايتتى... ئۇ چۆچۈپ ئويغىنىپ، بىر ھازاغىچە ئېسىگە كېلەلمەي قالاتتى. بامدات نامىزىدىن

ئىلگىرى ئىككى رەكەت نامان ئوقۇپ سول تەرىپىگە تۇكۇرۇپ قوياتتى. ئۇ ھەر قېتىم گۈلنىسانىڭ گەپلىرىنى ئويلىسا، بىر ساراڭغا يولۇققانلىقىنى ئويلايتتى، بەزىدە يالغۇز قالغاندا خىيالىدا ئۇ جىنىدەك پەيدا بولۇپ، ۋارقىراپ يىغلاپ ياكى ئاغزى بېسىقماي ۋاتىلداپ كېتىدىغاندەك تۇيۇلاتتى... ئىنسان نېمىدېگەن غاپىل-ھە، غاپىللىق ھەر قاچان يۈز بېرىدۇ، توي ئىشىدا دائىم ئەڭ چوڭ غاپىللىق، خاتالىق يۈز بېرىدۇ...

كېيىنكى كۈنلەردە ئۇ گۈلنىسانىڭ ئۈرۈمچىگە كەتكەنلىكىنى ئۇقتى.

سىيىت قارىنىڭ جامائەت بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى پات ئەسلىگە كەلمەيدىغاندەك قىلاتتى، جامائەت رەھىمسىز ئىدى، كۆزىگە سىغمىغان ئىمامنى ھەرگىز كۆزىگە ئىلمايتتى، ھەتتا تەشكىلگە چېقىپ ئۇنى كۆزدىن يىراق قىلىشتىنمۇ يانمايتتى. جامائەتنىڭ كوللېكتىپ ئېڭى، نادانلىققا بىردەك ئەگىشىش خۇسۇسىيەتلىرى، شۇنچە كۆپ ئادەمنىڭ باغرىنىڭ ئىچى تار بىر ئادەمنىڭ باغرىغا ئوخشاپ قېلىشى سىيىت

قارىنىڭ ئىستىقبالى ئۈچۈن تولىمۇ پايدىسىز ئىدى.
چۆنتەككە كىرىدىغان پۇل ئازلاپ كەتكىلى نەۋاخ، ئۇنى بېشىغا ئېلىپ كۆتۈرگەن جامائەت ۋاقتى كەلگەندە ئۇنى چۆرىۋېتىشكىمۇ قادىر ئىدى. سىيىت قارىنىڭ مائاشى ئۆسمىدى، تىرىكچىلىكى تەسلەشتى، ئىمامىلىق ئەسلىدە شەرەپلىك ئىش ئىدى، لېكىن بۇ شەرەپ ئەمدى ئۆز جايىنى تاپالمىدى؛ ئىمامىلىق ئەسلىدە نازۇك، قىيىن ئىش ئىدى، لېكىن سىيىت قارى بۇنىڭ ھۆددىسىدىن چىقالمىدى، باشتا ئۇنىڭغا كۆڭۈل بۆلگەن بىلەن ئاخىرىدا سەل قارىدى. ئىمامىلىق ئەسلىدە يۈز-ئابرۇي، ئىمكانىيەت ۋەسلىسى ئىدى، ئەمما ھەممىسى شۇ بىر توي بىلەن ئاخىرلاشتى؛ ئىمامىلىقى ۋايىغا يېتىپ، ھۆرمىتى چېكىگە يېتىپ ئاندىن ئارقىغا يانىدىمۇ ياكى ئىشلىرى ۋايىغا يەتمەي تۇرۇپلا كۈرستىن چۈشتىمۇ، بۇنى ئۇ ئۆزىمۇ ئاڭقىرالمىدى، بەلكىم شۇ نەس باسقۇر توي بولمىغان بولسا بەخت-خۇشاللىقى ئۈزۈلۈپ قالماس ئىدى، بەلكىم... زۆھرەگە ئوخشىمىسىمۇ باشقا پاك، مەسۈمە بىر قىزنى نىكاھىغا ئالار ئىدى، بەلكىم..

ئەمما رىئاللىقتا بەلكىم... مەۋجۇد ئەمەس، نەق يۈز بەرگەن ئىشلارلار مەۋجۇد ئىدى.

بىر مەزگىلدىن كېيىن تەشكىل ئۇنىڭغا يارەمچى ئىمامدىن بىرنى تەيىنلەپ بەردى. يالغۇز ئىمامىلىقنىڭ ھۆددىسىدىن ئاران چىقىپ كېلىۋاتقان سىيىت قارىغا بۇ ئىش ئوبدانلا خوش ياقتى، مائاشىنى بۇرۇنقىدەك ئالىۋېرەتتى، ئۆزى ياقتۇرمايدىغان جامائەتتىن چەتتىرەك تۇراتتى. بەلكىم بۇ يارەمچى ئىمام ئۇنىڭ بىلەن سىلىشتۇرما ھاسىل قىلىپ، جامائەت پىكرىنى ئۆزگەرتەتتى، قانداق ئۆزگىرىشى سىيىت قارى ئۈچۈن ئانچە مۇھىم ئەمەس ئىدى. نېمىلا بولسۇن، ئۇ يەڭگىللەپ قالدى، بوش ۋاقىتلىرىدا بېيجىڭدىكى ۋاقىتدا ئوقۇيدىغان كىتابلىرىنى، يازغان خاتىرىلىرىنى ۋاراقلايتتى، زۆھرەنىڭ بۇلغانماس ۋاقىتىدىكى گۈزەل چاغلىرىنى ئەسلىگەچ، ئۇنىڭغا بېغىشلانغان خاتىرىلىرىنى ئوقۇيتتى...

تۇرمۇش سىيىت قارىنى قىستىغىنى ئىدى، نام-ئابرۇي، بايلىقنى ئويلاشماي، ھۆكۈمەت بەرگەن

مائاشقا شۇكرى قىلىپ ئۆتسىمۇ ئۆتەتتى، ئەمما ئابرۇي قازىنىپ ھۆرمەتلىنىپ، پۇل تېپىپ خەجلەپ ئۆگىنىپ قالغان ئادەم ئۆتمۈشىدىن ئاسان كېچەلمەيتتى. مۇئاۋىن ئىمامنىڭ ئىلمى، قىرائىتى، جامائەتكە بەرگەن تەسىرى سىيىت قارىمىنىڭكىدىن ئېشىپ كەتتى، جامائەت يەنىلا يېڭىلىقىغا ئامراق ئىدى، بۇنداق جامائەتنى نادان، قالاق دېگىلى بولامتى؟ سىيىت قارى دۇنيالىقىغا بەك بېرىلىپ كەتكەنلىكىنى، ئۆزىنىڭ خۇسۇسىي خاھىشىغا بەك ئەگىشىپ كېتىپ، جامائەت ئۈچۈن خالىس ئەمەل قىلالمىغانلىقىنى چىن كۆڭلىدىن ئېتىراپ قىلاتتى، نىكاھتا ئوڭۇشسىزلىقىغا ئۇچرىشى ۋە ھازىرقى ھالەتكە چۈشۈپ قېلىشىنى ئاللاھنىڭ جازاسى ۋە سىنىقى دەپمۇ ئويلايتتى، لېكىن بۇنداق ۋىجدانەن ئويلىنىش قانداق تېز پەيدا بولغان بولسا شۇنداق تېز يوقايتتى، كۆنۈپ قالغان ئىدىيىسى دەرھال ئۆزگەرمەيتتى ۋە بۇنىڭدىن كېيىنكى ئىش-ھەرىكىتىگە يېتەكچىلىك قىلالمايتتى. ئەگەر ئىنسان ئۆزىنىڭ ئىزگۈ نىيەتلىرىگە دائىم ئەگىشىدىغان بولسا بىر ئۆمۈر تەقۋا، ئەۋلىيالارچە ھايات

كەچۈرەلمىگەن بولاتتى. «لېكىن شەيتان قويمايدۇ،ـ دەپ ئويلايتتى ئۇ ـ شەيتان دائىم دۈشمەنلىك قىلىدۇ، خىيالىمىزغا ئارىلىشىۋالىدۇ، ۋەسۋەسە پەيدا قىلىدۇ، قەدەملىرىمىزنى تېيىلدۇرىدۇ. داغدا قالمىز، ھەسرەت ـ نادامەت چېكمىز، پۈشايمان قىلمىز. بىر ئۆمۈر پۈشايماندا ئۆتىمىز، بۇمۇ قىسمەت دەپ ئۆزىمىزگە تەسەللى بېرىمىز، لېكىن ھاياتتا ئەقىل بىلەن ئىش قىلغىلى، ئېزىپ كەتسەك تۆۋە قىلغىلى، پۈشايمانىنى تۆۋەن چەككە چۈشۈرگىلى بولىدۇ، بۇنىڭغا پۇرسەت بار، لېكىن ھەر ئادەمدە يېتەرلىك ھۇشيارلىق يوق. سەگەك ئىنسانلار ناھايىتى ئاز، غاپىللار كۆپ... ».

سىيىت قارى جۈمە كۈنلىرىدىن باشقا ۋاقىتتا مەسچىتكە ئانچە چىقماي، تالا ـ تۈزگىمۇ قاتىرماي ئۆيىدە كىتاب ئوقۇپ، نامازئۆتەپ ئولتۇردى، ئەمگەكنىڭ ئالدىراش ۋاقىتلىرىدا ئېتىزنىڭ ۋە ئۆينىڭ ئىشلىرىغا ئانچە ـ مۇنچە قارىشىپ قويىاتتى. بىچارە ئاتا ـ ئانىسى تىنماي ئىشلەيتتى، سىڭلىسى تىنماي تاماق ئېتەتتى، قاچا يۇيىاتتى. بۇ ئۆي كىلىنىڭ راھىتىنى پەقەت

كۆرۈپ باقمىدى. سىيىت قارىنىڭ ھازىرقى ھالىتى تولۇق ئوتتۇرىنى پۈتتۈرگەن ۋاقىتلىرىغا ئوخشاپ قالدى، ئىمامىلىقتىن گويا تالىپلىق ھاياتىغا قايتىپ كەلدى. سەھەرلىرى نامازدىن يېنىپ قۇرئان ئوقۇپ كۆڭلىگە تەسەللى ئىزدەيتتى، چۈشكىچە باشقا كىتابلارنى ۋە گېزىتلەرنى ۋاراقلايتتى، چۈشتىن كېيىن باغقا چىقىپ ئايلىنىپ كىرەتتى، پېتىپ كېتىۋاتقان قۇياشقا قاراپ ئۆمرىنىڭ تېز ئۆتۈپ كېتىۋاتقانلىقىنى ئويلايتتى، مىسرغا ئوقۇشقا كەتكەن، مائاشى ياخشى ئىدارىلەردە ئىشلەۋاتقان، پاك قىزلارنى خوتۇن قىلىپ بالىلىق بولغان ساۋاقداشلىرىنى ھەۋەس ئىلكىدە يادىغا ئېلىپ، ئۆز قىسمەتلىرىگە ئېچىناتتى، ئەمما يەنىلا ئاللاھ تائالادىن سەۋر-تاقەت تىلەيتتى. ئۇ ۋىلايەت مەركىزىدىكى ساۋاقدىشى تاھىر قارى بىلەن پات-پات تېلېفونلىشىپ قويىاتتى، تاھىر قارى بىلەن ئۆتكەنكى ئىمامىلار كۇرسىدا بىللە ئوقۇش جەريانىدا تېخىمۇ سىرداش دوستلاردىن بولۇپ كەتكەنىدى، تاھىر قارى ئۇنى بىر نەچچە قېتىم ئۆيىگە تەكلىپ قىلغان

بولسىمۇ، سىيىت قارى بىرىپ بولالمىغاندى، ئەمدى كەڭتاشا ۋاقتى تۇرغاندا بىرىپ مۇڭدىشىپ كېلىشنى، دەردىنى تۆكۈۋېلىشنى كۆڭلىگە پۈكتى.

سىيىت قارىنىڭ مەھەللىسى ناھىيە بازىرىغا يېقىن بولغاچقىمىكىن، كىشىلەرنىڭ شەھەرگە ئىنتىلىش، شەھەرلىكلەرنى دوراش خاھىشى ئىنتايىن كۈچلۈك ئىدى، بولۇپمۇ ياشلار شەھەر ياشلىرىدىن پەرقسىز بولۇپ كەتكەنىدى، موتوسىكلىتنى گۈكۈرتىپ مىنىشىپ، قىزلارنى كەينىگە قوندۇرۇپ، رېستۇرانمۇ رېستوران، دىبامۇ دىبا، ۋاڭبامۇ ۋاڭبا چاپاتتى. ئېتىزدا قارا تەرگە چۆمۈلۈپ ئىشلەپ ئۆيگە يېنىپ كەلگەن دېھقان يىگىتلەرمۇ كەچ بولسىلا ئىچى پۈشۈپ ۋەلىسپىتلىق بولسىمۇ ناھىيە بازىرىغا كىرىپ ئىچىپ-چېكىپ، بۇلغىنىپ چىقاتتى. ئەيدىزگە قارشى تۇرۇش تەشۋىقاتى 12-ئاينىڭ 1-كۈنىدىن كېيىن ئازراق داۋاملىشىپ توختاپ قالغاچقا، ياشلار يەنە بىخۇدلىشىپ قالغانىدى، پاك تۇرمۇشقا ئېغىناپ چوڭ بولغان يىگىتلەر نامراتلىقتىن ئۆيلىنەلمەي، بازارغالارغا بۇقىدەك ئۇسۇپ

كىرىپ، ئازغىنە پۇلىغا ئىنسان لەززىتى سۈرۈپ، ئاخىر ئۆزلىرىمۇ ئاڭلاپ باقمىغان ۋابانى يۇقتۇرۇپ، بۆرىنىڭ ئالدىغا كەلگەن موزايدەك قاراپ تۇرۇشاتتى. ئۇلارغا ۋەز-تەبلىغ سۆزلەپ تۇرىدىغان سىيىت قارىم بۇلادىن بىخەۋەر كىتاب ئوقۇپ، شېئىر يېزىپ يۈرەتتى، ئىشچانلىقى تۇتۇپ كەتسە ئۆيدىكى كالا-قويلىرىغا ھەلەپ بېرەتتى، ئېشەككە سامان سالاتتى.

بۇ مەھەللە قارىماققا تولىمۇ تىنچ، ئازادە كۆرۈنگەن بىلەن، ئۆي-ئۆيلەردە ئۇششاق ماجىرا، بالا-چاقىلارنىڭ غەلۋە-غوۋغىلىرى، ئاجايىپ-غارايىپ يېڭىلىقلار، رەسۋالىقلار، كوچا پاراڭلىرى ئۇزۇلمەيتتى، ئەپقاچتى خەۋەرلەر قۇلاقتىن قۇلاققا شامالدەك تېز يېتىپ تۇراتتى. تالاغا چىقمىغاچقا سىيىت قارىنىڭ قۇلاقلىرى بىر مەزگىل ئارام تېپىپ قالدى، لېكىن كىشىلەر ئۇنى ھەرگىز ئۇنتۇپ قالمايتتى، ئۇنىڭدىنمۇ بىر يېڭىلىق كۈتەتتى، ئەگەر ئۇ قايتا توي قىلسا ياكى بىر ياققا كەتسە بۇ شۇ ھامان مەھەللىنىڭ يېڭى خەۋىرىگە ئايلىناتتى. ھەممە ئادەم گويا بىر-بىرىنىڭ

تاماشىبىنى ئىدى، يەنە كېلىپ جامائەتنىڭ دىققەت مەركىزىگە ئايلىنىپ بولغان سۇلايمان قاريدەك ئادەملەر داۋاملىق كۆزىتىلىپ تۇراتتى.

سىيىت قارى بىر مۇددەت كەم دىدار بولۇپ كېتىۋىدى، مەھەللەكويلار يەنە ھەر قىسما گەپلەرنى تېپىشقا باشلىدى، سۇلايمان قارى ئىستىقامەت، دەرۋىشلىك يولىغا قەدەم قويۇپتىمىش، ئۆيىدىن چىقماي كىتاب ئوقۇپ مۇكچىيىپ ئولتۇرۇپ بىر نەرسە يازىمىش، روزى سايىتتەك شائىر بولماقچىمىش، ئىمامىلىقنى تاشلاپ بەرمەكچىمىش... دېگەندەك پاراڭلار چىقتى. سىيىت قارى جۇمە كۈنى مۇنبەرگە چىقسا جامائەت ئۇنىڭغا قىزىقىش ئىلكىدە نەزەر تاشلايتتى، بىر قارىسا ئۇنىڭ بۇرۇنقى ھۆرمىتى بارا-بارا ئەسلىگە كېلىۋاتقاندەكمۇ قىلاتتى، لېكىن ئۇنىڭ ئۇچۇن ھازىر جامائەتنىڭ قانداق قارىشى مۇھىم مەسىلە ئەمەس ئىدى، تاپىدىغان ھۆرمەتنىمۇ تاپتى، كۆرسىدىنمۇ چۈشتى، لېكىن يەنە مۇشۇ خۇتبە مۇنبىرىدە ھاسىنى چىڭ تۇتۇپ مۇستەھكەم تۇردى، تەقۋادارلىقى، ياخشى ئەمەلىي ئارقىلىق ئاللاھنىڭ

ياخشى كۆرۈشىگە ئېرىشىشتىن ئارتۇق شاراپەت بارمۇ بۇ جاھاندا! جامائەت دېگەن ئاشۇنداق تايىنسىز، مەۋقەسىز بىر توپ، بىر سەركە نەگە باشلىسا ئەگىشىپ كېتىۋېرىدىغان قوي پادىسى. ئۇلار يەنە سىيىت قارىغا بولغان ھۆرمىتىنى ئەسلىگە كەلتۈرەمدۇ ياكى بۇرۇنقى جاھىللىقىدا چىڭ تۇرامدۇ، بەربىر... سىيىت قارى ئەمدى تەمكىنلىك بىلەن بۇ جامائەتكە يۈزلىنىدۇ، 100 ئادەم قاراپ تۇرسىمۇ ئۇنىڭغا خۇددى بىرلا ئادەم قاراپ تۇرغاندەك بىلىنىدۇ... كىشىلەر كۆڭلى ئاشۇنداق نازۇك، ھەممىسى داۋالغۇش ئىچىدە ۋەز تىڭشايدۇ...

سىيىت قارى نېمىلا دېگەن بىلەن بېيجىڭدا ئوقۇغان، نەزەر دائىرىسى ئېچىلغان، مەركەزدە، تېخنىكىمىدە، ماۋ جۇشىنىڭ سۆرىتى ئالدىدا نەچچە قېتىم رەسىمگە چۈشۈپ، يۈرتىغا يىراقتىن غايىبانە نەزەر تاشلاپ، كۆڭلىگە ئۇلۇغۋار ئۈمىدلەرنى پۈككەن تالىپ بولغاچقا ھەر قانداق ئەھۋالدا ئۆزىنى كونترول قىلالىدى؛ خوتۇندىن چاتاق چىقىپ دەرد-ئەلەمگە مۇپتىلا بولغاندىمۇ، جامائەتنىڭ نەزىرىدىن چۈشۈپ

چۆنتىكى بوش قالغاندىمۇ كەلگۈسىگە ھامان ئۈمىدۋارلىق بىلەن قارىدى، خەقنىڭ غەيۋەت شاملىغا كەتمىدى، ئۆزىنى تاشلىۋەتمىدى، مانا بۇنىڭ ھەممىسى ئوقۇغانلىقىڭ، شەھەر كۆرگەنلىكىڭ، كاللا ئېچىلغانلىقىڭ، يۈرەك توختىغانلىقىڭ پايدىسى ئىدى. روھىي دۇنياسى قورۇقدىلىپ قالغاندا قۇرئان ئوقۇيتتى، بۇ دۇنيانىڭ ئارقا كۆرۈنۈشىگە كۆڭۈل بۆلەتتى، ئاللاھنى زىكرى قىلىپ دىلىنى ئارام تاپتۇراتتى، مەكتەپتە ئوقۇغان كىتابلىرىنى، كىتاب ئۈستىگە يېزىپ قويغان خەتلىرىنى، ئىچى پۈشقاندا يېزىپ قويغان خاتىرىلىرىنى ئوقۇيتتى. ناھىيىگە كىرگەندە كىتابخانىغا كىرىپ ئۆزىگە ياريغان بىرەر كىتابنى سېتىۋېلىپ ئوقۇيتتى. مەنىۋى دۇنياسى ئاۋاتلىشىپ تۇرغاچقا يالغۇز قالغاندىمۇ زېرىكمەيتتى؛ پىكىر يۈرگۈزۈشتىن، گۈزەل خىيال سۈرۈشتىن، شېئىر يېزىشتىن ھۇزۇرلىناتتى. ھاياتىنى ئىلىم تەھسىل قىلىشقا ۋە ئىلىم ئۆگىتىشكە سەرپ قىلغان ئۇلىمالاردەك بولۇشنى ئارزۇلايتتى؛ شېئىر يازسا ھېچ بولمىسا ئۆزىنى مەنىۋى كامالەتتە خېلى يېتىشىپ

قالغان ئەللامىدەك ھېس قىلاتتى؛ كىتاب، رىسالە پۈتۈپ، شېئىر يېزىپ ئەۋلادلارغا قىممەتلىك مەنىۋى بايلىق قالدۇرۇپ كەتكەن ئالىم، ئەدىبلەرنى غايىبانە ھۆرمەتلەيتتى، كىتابخانىدىن بىرەر ئەسىرنى ئۇچرىتىپ قالسا ئالتۇن تېپىۋالغاندەك خۇشال بولۇپ كېتەتتى.

بىر مەزگىللىك«ئىستىقامەت» ھاياتى ئۈنۈڭغا قايتا ئويلىنىش، روھنى بېيىتىش پۇرسىتى بەخش ئەتتى. مەسچىت ۋە جامائەت نېرىدا قالدى. ئەمما ئۇ جۈمە كۈنى مەسچىتتە ئىمام بولسا چىرايىدىن بېيجىڭدا ئوقۇپ يېڭىدىن قايتىپ كەلگەن چاغلىرىدىكىدەك ئىلىم نۇرى بالقيتتى، قىياپەتلىرىدىن، سۆزلىرىدىن ئىزگۈ ئالامەت، سالاپەت نامايان بولاتتى. بۇنى سىيت قارى ھېس قىلالمايتتى، جامائەت بايقايتتى، جامائەت باھالايتتى. ئۇ تەبلىغنى بەلگىلەنگەن تېما بويىچە قىسقىلا قىلىسمۇ، مەزمۇنىنى ئاز-تولا بېيىتاتتى، جەمئىيەتتىن مىسال ئالاتتى، جامائەت ئويلاپ باقمىغان گەپلەرنى دەيتتى، شۇ ئارقىلىق ۋەزنىڭ تەربىيىۋى كۈچىنى ئاشۇراتتى. مۇنبەردە خۇتبە ئوقۇسا ئىلگىرىدىن

ۋەزمىن، جاراڭلىق ئوقۇيتتى، گاھىدا تەرجىمىسىنى قوشۇپ قويياتتى. بۇ جەھەتتە مۇئاۋىن ئىمام ئۇنىڭغا يېتەلمەيتتى، چۈنكى ئۇنىڭ سەۋىيىسى بىر ئىزدىلا توختاپ قالغانىدى؛ جامائەت ئەمدى ئۇنىڭدىنمۇ زېرىكىپ قالغاندەك قىلاتتى.

شۇنداقتىمۇ، سىيىت قارىنىڭ تۇرمۇشى غورىگۈل ئۆتۈۋەردى، ئاتا-ئانىسى ئۇششاق-چۈششەك كېسەل بىلەن ئاغرىغىلى تۇردى. ئەگەر بىراقلا چوڭ كېسەل بولسا ئۆلۈمنى كۈتۈپ ئولتۇرۇشتىن باشقا چارە يوق ئىدى. سىڭلىسى توي قىلىسمۇ ھېچقانداق چىقىمسىزلا ئەرگە بەرگىلى بولمايتتى، چوڭ ئۆينىڭ تۇزىنى يەپ كېلىۋاتقان، ئۆينىڭ چوڭى بولۇپ قالغان سىيىت قارى بۇ مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئالمىسا بولمايتتى. تاپقىنىنى كالىدەك كۆشەپ، غەم يەپ ياتىۋەرگەن بىلەن ھەربىرىت بولمىسا موھتاجلىقتا، خارلىقتا قالاتتى. تويدىن ئىلگىرى بۇ ئائىلە خېلىلا پاراۋان ئىدى، ئەمدى ئۇ ياخشى كۈنلەر ئاياغلىشىپ قالغانىدى. سىيىت قارى دېھقان دېسە دېھقان ئەمەس، كادىر دېسە كادىر

ئەمەس، ئوتتۇرىدا قالغان تائىپە ئىدى؛ سودىگەرچىلىك، ھۈنەرۋەنلىك قىلىشقا قىزىقمايتتى، جاپاكەش دادىسى ئۇنى مۇشەققەتكە چىداملىق، جىسمانىي ئىشقا ياراملىق ئادەم قىلىشقا كۆڭۈل بۆلمىگەنىدى، مانا ئەمدى قېرىغاندا ئۆزى جاپا تارتىپ قالدى. ئوغلىنى ئوقۇتۇپ مائاشلىق كادىر قىلغىنى مۇشۇمۇ؟ ئۇنىڭ راھىتىنى كۆرگىنى مۇشۇمۇ؟ سىيىت قارى دادىسىغا قاراپ غەمگە چۆكتى، ئانىسىغا قاراپ باغرى ئېزىلدى، سىڭلىسىغا قاراپ ئىچى سېرىلدى. ئاللاھقا ئىبادەت قىلىشتىن قالسا ئاتا-ئانىغا ياخشىلىق قىلىش قۇرئاندا كۆپ تەكىتلىنىدىغان پەرز ئەمەل ئىدى، بۇنى شەرتسىز ئورۇنلىماي بولمايتتى. سىڭلىسىنى دوست-دۇشمەننىڭ ئالدىدا يەرگە قاراتماي، لايىقىدا ئەركە بېرىش كېرەك ئىدى، بۇ ھازىر ئاتا-ئانىسىنىڭمۇ، ئۆزىنىڭمۇ غېمى بولۇپ قالغانىدى.

سىيىت قارى ئەمدى ئۆيدە بۇرۇنقىدەك خاتىرجەم ئىستىقامەت قىلالمايدىغان بولۇپ قالدى، تىرىكچىلىكنىڭ يوللىرى ئۇستىدە ئويلىناتتى. مىڭ

ئويلانسىمۇ سودىگەرچىلىكتىن باشقا تىرىكچىلىك يولىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈرەلمەيتتى؛ لېكىن سودىگەرچىلىكنى ھەممە ئادەم قىلالمايتتى، زىيان تارتسا تېخىمۇ قىيىن كۈنگە قالاتتى؛ شۇنداقتىمۇ ئۇ ئاللاھقا تەۋەككۈل قىلىپ رىزىق تېپىشنى نىيەت قىلاتتىيۇ، ئاللىقانداق غەم-ئەندىشىدىن قۇتۇلالماي تولا ئىككىلىنەتتى...

شۇنداق كۈنلەرنىڭ بىرىدە تاھىر قارى ئۇنىڭغا تېلېفون قىلىپ يېنىغا بىر كېلىپ كېتىشنى، مەسلىھەتلىشىدىغان ئىش بارلىقىنى ئېيتتى. بۇ تەكلىپ ئۇنىڭغا بەكمۇ خوشياقتى، ئەتىسىلا ۋىلايەت مەركىزىگە ماڭدى. تاھىر قارى ئۇنى بېكەتتە كۈتۈپ تۇرغانىدى، ئىككىسى قىزغىن كۆرۈشۈپ، ھال-ئەھۋاللىرىنى بايان ئەيلىدى. تاھىر قارى ئۇنى ئۆيىگە باشلاپ لەگمەن بىلەن مېھمان قىلدى. ئىككىيلەن خۇپتەن نامىزىنى ئوقۇپ بولۇپ كېچە خېلى بىر ۋاقىچە مۇڭداشتى. سىيىت قارى ئۆزىنىڭ تارتقان كۈلپەتلىرىنى، ھازىرقى غۇربەتچىلىك ھالىنى سۆزلەپ بەردى.

ـ خوتۇن دېگەننى قاراپ ئالمامدۇ دەيمەن، چىرايىغا ئىشىنىپ كېتىپسەن-دە، بۇرۇنمۇ سەل خىيالپەرەس ئىدىڭ ـ دېدى تاھىر قارى ئېغىر ئۇھ تارتىپ،ـ بوپتۇ تالاق قىلىۋېتىپ قۇتۇلۇپسەن، بىز بۇ ئىشتا پىرىنسىپتا چىڭ تۇرمىساق بولمايدۇ. قىز چىقمىغان قىزنىڭ ھەر قانداق باھانىلىرى ئاقمايدۇ.

ـ ھازىرقى بالىلارغۇ «ئېشەك ئالساڭ منىپ ئال» دەپ سىناپ بېقىپ ئالىدىغان بولۇپ كېتىپتۇ، لېكىن بىز ئۇنداق قىلالمايمىز-دە!

ـ ھەسرەتلىنىپ كەتتىڭما؟ شۇنداق قىلساڭ بولامتى ئەمسە؟ ئۇنداق قىلساق زىنا بولىدۇ قارىم، زىنا! ئەگەر مەھكىمە شەرئى ھازىر بولىدىغان بولسا 100 دەررە ئۇرۇلىدىغان چوڭ گۇناھ بولىدۇ بۇ! تېخى بۇ توي قىلمىغانلارغا بېرىلىدىغان يېنىك جازا، ئەگەر توي قىلغانلار زىنا قىلسا، تۆت كىشى بۇنىڭغا گۇۋاھلىق بەرسە، زىناخورلار تاش بوران قىلىپ ئۆلتۈرۈلىدۇ ئەمەسمۇ! لېكىن، مۇسۇلمانلىرىمىز مۇنداق بىر جازانىڭ بارلىقىنى ئۇنتۇپ كەتتى، بۇ جازا ھازىرقى كىشىلەرنىڭ

تەسەۋۋۇرىغا سىغمايدۇ، شۇڭا ھازىر ھەممە يەرنى بۇزۇقچىلىق قاپلاپ كەتتى، ئەيدىز كېسىلى ماراپ تۇرىدۇ، يەجۇجى-مەجۇجلەر ئەتىلا چىقىپ كېلەمدىكىن دەيمەن، بۇ ۋاباغا قارشى تۇرۇش ھەققىدە سىلەرمۇ سۆزلىگەنسىلەر ھەرقاچان، ئۇنۇمى بولدىمۇ؟ ھەي تاڭ جۇمۇ، ئەيدىز كېسىلى يەنىلا چىقىۋاتىدۇ...

ـ بىزنىڭ يەردىمۇ ئوخشاش. سۆزلىدۇق، يەنە سۆزلەۋاتىمىز. ئاڭلايدىغانلار ئاڭلايدىكەن، ئۆيناۋاتقانلار يەنە ئۆيناۋېرىدىكەن...

ـ شۇڭا مېنىڭمۇ چاتىقىم يوق، مەسچىتنى مۇئاۋىن ئىمامغا تاشلاپ بەردىم، 15 كۈنلۈك يىغىنىغا قاتنىشىپ قويىمەن، ئۇخلاپ، ئەسنەپ يېنىپ چىقمەن.

تاھىر قارى ئىمامىلىقىنى يارەمچى ئىمامغا بېرىپ، تاش سودىسىغا كىرىشىپ كەتكەنىدى ۋە بۇنىڭ ئېپى-جېپىنى خىيالا بىلىپ قالغانىدى.

ـ ھۆكۈمەتنىڭ بەرگىنىگە قاراپ تۇرساق ئاچ قالىدىكەنمىز، ئانچە-مۇنچە مىدىرلاپ تۇردۇق... ـ دېدى تاھىر قارى مەمنۇنىيەت بىلەن، قارىغاندا تاش

سودىسىدىن ئانچە-مۇنچە پايدا تاپقاندەك قىلاتتى.

ـ دەريادىن تاش تاپقان ئوخشىمامسەن؟!

ـ ياقەي، بىز تاش كولىغىلى چىقمايمىز، ئەللىنىڭ قولىدىكى تاشنى ئېلىپ باشقىسىغا ساتىمىز، ئوتتۇرىدىن پايدا قالىدۇ، بەزىدە ھېچنېمە يوق. لېكىن يېقىندىن بېرى تاش سودىسى قىزىپ كەتتى... مەندىن ئالغىنى يەنە باشقا بىرىگە ساتىدۇ، پايدا-زىيىنى ئۆزىگە. ئاندىن ئۇنى يەنە بىرى سېتىۋېلىپ ئىچكىرىگە ئاپىرىدۇ، خېرىدار ئىزدەيدۇ، خېرىدار تېپىپ ساتالىسا ئەڭ چوڭ پايدىنى شۇ ئالىدۇ. خەنزۇلاردا باي جىق، شۇلار سېتىۋالىدۇ، شۇنىڭغىچە بۇ تاش دېگەن قولدىن قولغا مېڭىپ تۇرىدۇ...

ـ مۇنداق دە، بىزنىڭ مەھەللىدىمۇ تاش كولىغىلى كەتكەنلەر بار ئىدى، لېكىن تاش تېپىپ بەك بېيىپ كەتكىنىنى ئاڭلىمىدۇق...

ـ تاشنى ئەڭ دەسلەپتە تاپقانلار پايدىنى ئەڭ ئاز تاپىدۇ، جىق تاپىدىغانلار ئوتتۇرىدا ۋاستىچىلىق قىلىدىغانلار...

ـ بۇرۇن ئانچە ئاڭلىمايتتۇق بۇنداق گەپلەرنى، قاشتېشى دېسە ئادەتتىكى تاشتىن ياخشىراق تاش دەپلا بىلەتتۇق...

ـ ئۇنى بىر دېمە، ھازىرمۇ شۇنداق قارايمىز. لېكىن خەنزۇلار ئۇنداق قارىمايدىكەن، ئۇلار بۇ تاشقا چوقۇنىدىكەن، بۇ تاشتا پاك، سۈزۈك روھ بار دەپ ئىشىنىدىكەن، بۇت ياسايدىكەن، يا بولمىسا بىلەزۈك، چىنە-قاچا... دېگەندەك نەرسىلەرنى ياسايدىكەن.

ـ لېكىن ئاداش، ئۇنىڭدىن بۇت ياسىسا بىزگە گۇناھ كەلمەمدۇ؟

ـ ئۇنى بىز تاش دەپ ساتىمىز-دە، ئۇنىڭدىن بۇت ياسامدۇ، بىلەزۈك ياسامدۇ، نېمە ياسىسا ئۆزلىرىنىڭ ئىشى... شۇڭا گۇناھ كەلمەيدۇ.

ـ بۇ گېپىڭمۇ راست، بىزنىڭ قولىمىزدىكى تاش ئاللاھ ياراتقان تەبىئي نەرسە، ئالقىنىمىزدىكى ئامەت-دە!

ـ ئامەت دېسەڭمۇ بولىدۇ، ئاپەت دېسەڭمۇ بولىدۇ، تاش توغرىسىدىكى ئىشلارنى ئاڭلايدىغان بولساڭ

ئەقلىڭ ھەيران قالىدۇ. تاش تېپىپ ياكى تاش سوۋىسى قىلىپ بىر كېچىدىلا نەچچە يۈز مىڭ يۈەن، ھەتتا نەچچە مىليون تاپقانلار بار. پۇل تاپقانلىرى ئەڭ ئاۋۋال خوتۇن ئالماشتۇرىدۇ، يا بولمىسا قوشلاپ خوتۇن ئالىدۇ؛ ئاندىن بەسلىشىپ قىممەت ماشىنا ئالىدۇ، ئۆرۈمچىدىن ئۆي ئالىدۇ، بىرەر قىزنى ئاشنا تۇتۇپ شۇ ئۆيدە ئولتۇرغۇزۇپ قويىدۇ...

ـ ئاللاھ بەرگەن بايلىقنى مۇشۇنداق بۇزۇپ-چاچىدىكەن-دە؟!

ـ ئۇنداق قىلمايدىغانلىرىمۇ بار، كەمبەغەللەرگە سەدىقە قىلىۋاتقان باي ھاجىلىرىمىزمۇ بار، لېكىن بۇلار بەك ئاز ساندا. كۆپىنچىسى يامان يولدا كېتىپ باربدۇ. تاشنى دەپ ۋەيران بولغان، جېنىدىن ئايرىلغانلارمۇ ئاز ئەمەس. بۇنى ئويلىساڭ، تاش دېگەن بىر سەۋدايى ئاپەت، ئەيدىزدەك بىر ۋابا دېگۈڭ كېلىدۇ. ئۆتكەندە مەسچىتكە بىرەيلەن كەپتۇ، نامازدىن كېيىن تۇتۇۋالدى، نېمە ئىش دېسەم، «ئىمام ئاخۇنۇم، ئۆزلىرىگە بىر ئۆتۈنۈشۈم بار، مۇشۇ يۇرتتىن تاش

چىقماسلىقنى تىلەپ خۇدايىمغا بىر دۇئا قىلىپ قويغان بولسىلا» دەيدۇ، نېمىشقا دەپ سورىسام، ئۇ كىشى دەردىنى تۆكتى: ئەسلىدە بۇ كىشىنىڭ چىرايلىق ئىككى قىزى، قاملاشقان، ئەخلاقلىق كۈيئوغۇللىرى، ئوماق نەۋرىلىرى بار ئىكەندۇق. كۈيئوغۇللىرىغا تاش سەۋداسى چاپلىشىپ، پۇل تاپقاندا خوتۇنلىرىنى قويۇۋېتىپتۇ. شۇنىڭ بىلەن ئۇ كىشىنىڭ ئىككى قىزى باللىرىنى ئېلىپ دادىسىنىڭ ئۆيىگە يېنىپ كەپتۇ. ئۆيىنى تېخىمۇ نامراتلىق، پاراكەندىلىك بېسىپتۇ. ھازىر تاش تېپىپ بېيىغانلارنىڭ ئائىلىسى ئاساسەن بۇزۇلۇۋاتىدۇ.

– ئىمانىنىڭ تايىنى يوق، ئاڭ سەۋىيىسى يوق ئادەملەرگە بايلىق ئۇچرىشىپ قالسا شەيتانغا ئەگىشىپ كېتىدۇ دېگىنە.

– توغرا دەيسەن، بىر كېچىدىلا مىليونېر بولۇپ كەتكەن ئادەملەر ئەسلىدىنلا ساپاسىز بولغاچقا ئىشتىنىغا پاتماي قالدى، ئىلگىرى بىر تىيىننى تىترەپ خەجلىگەن بولسا ئەمدى تازا بولۇشىغا خەجلەيدىغان بولدى، راھەت-پاراغەت، ئەيش-ئىشرەتكە ئۆزىنى

ئاتتى...

– ئاللاھ بۇنىڭ ھېسابىنى ھامان ئالىدۇ.

– ئۇنى دېسەڭ، بەزىلىرى مۇشۇ دۇنيادىلا جازاسىنى تارتىۋاتىدۇ.

ـ سەنغۇ بۇ سودىنى قىلىۋاتسەن، قانداقراق، بولامدىكەن؟

ـ ئىشقىلىپ يامان ئەمەس، بىر نەچچىسىگە شېرىك بولدۇم. يېقىندا شېرىكلەرنىڭ بىر مۇنچە تاشلىرى يىغىلىپ قالدى، خەنزۇچە بىلگەندىكەن ئىچكىرىگىلا ئاپىرىپ كەلسەڭ، پايدىسىنى تەڭ بۆلۈشسەك دەۋاتىدۇ، دىندا ئوقۇغاندىكەن بىزگە بەكرەك ئىشىنىدىكەن دېگىنە، ماقۇل دېدىم. يالغۇز بارغىچە سېنىمۇ بىللە ئېلىۋالايمىكەن دەپ ئويلىدىم، شۇڭا ساڭا تېلېفون قىلدىم. دىنىي ئىشلار ئىدارىسىدىن رۇخسەت ئالساڭ، بىللە بېرىپ كەلسەك، شۇ باھانىدە بېيجىڭنىمۇ كۆرۈپ مەكتىپىمىزنى يوقلاپ كەلسەك دەيمەن...

ـ بۇ بەك ئوبدان ئىشكەن، لېكىن يانچۇقنىڭ تازا تايىنى يوق تۇرىدۇ...

ـ ئىمام بولغاندىكىن مانداق سەدىقە ـ پىتىر دېگەنلەرنى يىغىمدۇقمۇ؟! ـ دېدى تاھىر قارى كۈلۈپ، ـ ئەنسىرىمە، چىقىملىرىڭ مەندىن، تاشنى ياخشى ساتالىساق سېنىڭمۇ تېگىشلىك نېسىۋەڭ بولىدۇ.

ـ ئۇنداق بولسا باراي!ـ دېدى سىيىت قارى خۇشال بولۇپ.

ئىككىيلەن سەپەرنىڭ پىلانلىرى ئۈستىدە بىر دەم پاراڭ سوقۇشۇپ ئاندىن ئۇخلاپ قېلىشتى.

20

سىيىت قارىنى شۇ ئاخشىمى كۆڭۈلسىز ئۇزىتىپ قويغاندىن كېيىن زۆھرە ناھايىتى پەرىشان بولدى. ئەتكەن تامىقىنى يېگۈسى كەلمىدى. ئادىلە ئەسكىچە پۇخادىن چىققاندەك بولۇپ، مۇھەببەت، جىنسىيەت، سۆيىقەست، ئىنتىقام مەزمۇنى چىقىدىغان بىر فىلىمنى كۆرۈپ ئولتۇردى، زۆھرەگە ئۇ فىلىمنى كۆرۈشمۇ خوشياقمىدى، بىر جۈپ تەلۈە ئاشىق سۆيۈشكەن، كارىۋاتقا چىققان كۆرۈنۈشنى كۆرۈپ ئىچى سىقىلدى،

ئاشخانىغا قاچا يۇغىلى ماڭدى. سىيىت قارى يېمىگەن تاماق ئېشىپ قالغانىدى، زۆھرەنىڭ تاماقنى ئوخشىتىمەن دەپ قىلىپ كەتكەنلىرى بىكارغا كەتكەنىدى. ئېشىپ قالغىنى تاماقلا، ئەمەس بەلكى زۆھرەنىڭ ئىچى پۇشۇغى، ئادىلەگە بولغان ئاچچىقى، ھېچ ئىشنىڭ تايىنى يوقلۇقى، تۇگمەس ۋاقىت ئىسراپچىلىقى، ھامان بىر ئەرگە ئىختىيارىنى تاپشۇرۇش قىسمىتى، يېقىنلاپ كېلىۋاتقان ئازابلىق تاللاش، يا بۇلغىنىش يا ۋىجدان راھىتى بىلەن ياشاش... ئىدى. قاچا يۇيۇۋاتقان مۇشۇ چىرايلىق قوللىرى بىر كۈنى قېرىپ قورايدەك بولىدۇ، يۈزىگە قورۇق چۈشىدۇ. گۈزەل چىرايغا ئەسلىدە گۈزەل ھايات نېسىپ بولسا بولاتتى، ئەمما گۈزەللەر كۆپ ھاللاردا بەختسىزلىككە دۇچار بولىدۇ ياكى ئۆلار ئۆزلىرى تەلەپنى يۇقىرى قويۇۋېلىپ، بەختىنىڭ ئىچىدە تۇرۇپ بەختنى ھېس قىلالمايدۇ ۋە ئۆزىنى يەنىلا بەختسىز ھېس قىلىدۇ. زۆھرە ئەگەر بۇ دۇنيالىقنى دېسە چىرايى، بەدىنىنىڭ قىممىتىنى يارىتىش، نەپسىگە بېرىلىش كېرەكلىكىنى، ئۇ

دۇنيالىقنى دېسە روھنى، ئىمانىنى ساقلاپ ياشاش كېرەكلىكىنى ھېس قىلاتتى. ئەمما ياشلىقى، گۈزەللىكى، ئىززەتكە، بەختكە بولغان تەشنالىقى رېئاللىققا باغلىنىپ كەتكەچكە، بۇ دۇنيالىق ئازرۇسى دائىم غالىب كېلەتتى. بۇ دۇنيانىڭ خامىنىدا زۆھرەنىڭ نەپسى گويا كالىغا ئايلىنىپ موھتاجلىق تېشىنى سۆرەيتتى، بۇ تاش رېئاللىقتىن چەتنىگەن ھەر قانداق خيالنى يەنچىپ تاشلايتتى. ئەمما زۆھرە پايمال قىلىنغان ئاشۇ خيالىغا، ئېتىقادىغا، ۋىجدانىغا ئېچ ئاغرىتىپ، «ماڭمۇ نېمە ئامال...» دەپ ئويلايتتى. لېكىن نەپسىگە بەك بېرىلىپ ئۆزىنى يوقاتقان ئۇسسۇلچى قىزلارنى، زەھەر چەككۈچى پاھىشە قىزلارنى، بايلارنىڭ ئاشىنىسىغا ئايلانغان تەكەببۇر قىزلارنى، ماھىيەتتە جىنسىي قۇللۇققا چۈشكەن، پەستىدەك ئەرمەككە ئايلانغان ئويۇنچى قىزلارنى ئويلىسا ئېتىقاد، ئەخلاق، شەرمى ھايانىڭ مۇھىملىقىنى، ئەخلاقنىڭ قەدىر-قىممىتىنىڭ ئۈستۈنلۈكىنى، پاكلىقنىڭ گۈزەللىكىنى، ۋىجدانىنىڭ راھىتىنى ھېس قىلالايتتى،

سېلىشتۇرۇپ بىلەلەيتتى. ئەمما بۇ غايە ئىدى، غايە!
ئادىلەمۇ دائىم شۇنداق دەيتتى، ئەمەلىيەتتە ئادىلەمۇ بىر
پاھىشە، ئۆزىنى ھەر قانچە ئاقلىسىمۇ ئاقلاپ
بولالمايدىغان بۇزۇق قىز. ئۇنىڭ مۇلازىمەت،
ھېسسىياتنى ساتماي ئەقىل بىلەن ھۇزۇرلىنىش
دەۋالغانلىرىنىڭ ھەممىسى ئۆزىگە ببرىلگەن تەسەللى.
ئۇ بىلىم سەۋىيىسىنى ئاشۇرۇشنى ئويلاشمايدۇ، چۈنكى
ئۇ خىزمەت تېپىش جەريانىدا بىلىمنىڭ چوڭلۇقىدىن
كۆرە كۆكسىنىڭ چوڭلۇقىنىڭ بەكرەك مۇھىم
ئىكەنلىكىنى، چىراي ۋە بەدەن گۈزەللىكىنىڭ ئىشقا
بەكرەك يارايدىغانلىقىنى، تەڭدىن تولا ئەرلەرنىڭ
شۇنىڭغا بەكرەك قارايدىغانلىقىنى چۈشىنىپ يەتكەن،
ئايالالارنىڭ بەربىر ئەرلەر ئۈچۈن ئىشلەپ، ئەرلەر
ئالدىدا ناياقلاپلا ئۆتىدىغانلىقىنى، مۇلازىمەتنىڭ
ئەسلى مەنىسىنىڭ شۇ ئىكەنلىكىنى، بىر-بىرىنىڭ
ئېھتىياجىنى قاندۇرۇشنىڭ ئۆزگەرمەس ھەقىقەتلىكىنى
ئىدىيىسىدىن ئۆتكۈزۈپ بولغانىدى. زۆھرە تېخى بۇ
ئىدىيىنى قوبۇل قىلىپ بولالمىغاچقا ئادىلە ئۇنىڭغا

گەپ ئاڭلىتىپ بولالماي، ئىش ئۆگىتىپ بولالماي ئاۋارە ئىدى.

لېكىن زۆھرەنىڭ ئۆزگەرمەي تۇرۇپ بېرىشىمۇ ئادىلە ئۈچۈن پايدىلىق ئىدى؛ زۆھرە تاماق ئېتەتتى، قاچا يۇياتتى، ئۆي تازىلايتتى، ھەتتا ئادىلەرنىڭ كىر-قاتلىرىنى يۇيۇپ بېرەتتى. ئىلگىرى قالايمىقان تۇرىدىغان ئۆي زۆھرە كەلگەندىن كېيىن رەتلىنىپ، چىرايلىق، پاكىز بولۇپ قالدى. ئەمما زۆھرەنىڭ يېڭى توي قىلغان قىزدەك ئىشچانلىقى، ئەنئەنىۋى تۇرمۇش ئادەتلىرى ئادىلەنىڭ كۆزىگە سىغمايتتى، ھەسرىتى ئىچىگە پاتمايتتى، بەزىدە زۆھرەنىڭ كىچىك قىزلاردەك ئوماق قىلىقلىرىنى كۆرسە ئىچىنى مۇشۇك تاتىلىغاندەك بىئارام بولاتتى. ئۇنىڭچە بولغاندا زۆھرە بۇنداق تۇرىۋەرمەسلىكى، چوڭ بولۇشى، ئىش كۆرۈشى، ئۆزگىرىشى، ئۆزىدەك «پىشىپ يېتىلگەن» بولۇشى كېرەك ئىدى.

زۆھرە چېچىنى قويۇۋەتتى، بۇ ئۆزىنى ئەركىن قويۇۋېتىشىنىڭ مۇقەددىمىسى بولۇپ قالدى. بۇ كۈپايە

قىلمايتتى، ئادىلە ئۇنىڭ ئىدىيىسىنى ئۆزگەرتىشنى ئاۋۋال سودا سارايلىرىدىن، قاۋاقخانا، دېسكوخانىلاردىن، ئامېرىكىنىڭ ۋەھشىي فىلىملىرىدىن، ئۇچىنچى دەرىجىلىك سېرىق كىنولاردىن باشلىدى. زۆھرە غايەت جەزبىلىك سارايلاردا ئالتۇن بويۇملارغا، ئالماس كۆزلۈك ئۇزۇكلەرگە قارايتتى، داڭلىق ماركىلارنى تۇتۇپ باقاتتى؛ دېسكوخانىلارغا كىرسە بەدەنلىرىنى تولغاپ باققۇسى كېلەتتى، ئادىلە قولىدىن تارتىپ ئوتتۇرىغا چۈشكەندە بولسا خىجىل بولۇپراق ئويناياتتى، ئەمما قاراڭغۇلۇقتىكى ئەسەبىي ريېتىم،، ۋال-ۋۇل چىراغلار ئۇنىڭغا ئەركىنلىك، خۇشاللىق بېغىشلايتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ بىردەمدىلا ئۆزىگە ئوخشىمايدىغان شوخ قىزغا ئايلىناتتى.

ئامېرىكىنىڭ ئاشىق، جىنايەت، غەيرىي مۇناسىۋەت فىلىملىرى ئۇنى باشقا بىر دۇنيانىڭ غىدىقلىرىغا غەرق قىلىۋېتەتتى، كۆرۈپ بولۇپ ئېغىر ئۇھ تارتىپ قوياتتى، زىددىيەتلىك خىياللارغا چۆكەتتى، كېچىلىرى تىترەپ ياتاتتى. سىيىت قارى تاماقنى كەلگەندە كۆرگەن زۆھرە ئاشۇنداق ئۆزگىرىشلەرنى باشتىن كەچۈرۈپ بولغان

زۆھرە ئىدى، زۆھرەمۇ سىيىت قارىغا قاراپ، ئۆزىنىڭ خىيالىغا ئۆزگىرىپ كەتكەنلىكىنى بىلدى، بەش يىلدا ئۆزگەرمەي تۇرغان سىيىت قارى ئۇنىڭغا ئېتىقاد، ئەخلاقىنىڭ ئۆزىدەكلا كۆرۈنۈپ كەتتى، خىجىل بولدى، ئەمما سىيىت قارىمۇ ھېسسىياتچان بالا ئىدى، ئەگەر ئادىلە سىيىت قارىغا «ئەگەر باشقا ئىشتىھايىڭىز بولسىمۇ دەڭ، نەپسىڭىزنى ئوبدان قاندۇرۇپ ئاندىن سىزنى يولغا سېلىپ قويىمىز» دېگەن چاغدا، مۇشۇ گەپنى زۆھرە مۇشۇ ئۆيدە يالغۇز دېگەن بولسا سىيىت قارىنىڭ قانداق بولۇپ كېتىدىغانلىقىغا بىر نەرسە دېگىلى بولمايتتى، زۆھرە تۇرماق ئادىلەمۇ ئۇنىڭغا يالغۇز ھالدا مۇشۇ گەپنى قىلىپ سىيىت قارىغا شوخلۇق بىلەن ئېسىلىپ ناز قىلسا سىيىت قارىنىڭ ھاياجاندىن خۇددىنى يوقتىپ، شەھۋەتكە تەسلىم بولۇشى قاش بىلەن كىرپىكنىڭ ئارىسىدىكى ئىش ئىدى. شۇڭا، ھېچ ئىنسان ئۆزىنى پەرىشتىدەك پاكلىققا چىقىرالمايتتى، نەپسانىيەت بۆرىلىرى ئەرلەر جاڭگىلىدا بەكرەك ھۇۋلايتتى.

ئادىلە سىيىت قارىغا كىرىشۈپلىپ، ئۇنىڭغا بىر مۇنچە گەپلەرنى قىلىۋاتقاندا زۆھرە ئۆزىنىڭ ئادىلە بىلەن ئوخشاش مەيداندا ئىكەنلىكىنى، سىيىت قارىغا زادى مۇشۇنداق دېمەيمۇ بولمايدىغانلىقىنى ھېس قىلغان، سىيىت قارىنىڭ بۇ گەپلەردىن تېرىكمەي زۆھرەگە بولغان ھەقىقىي ھېسسىياتىنى ئادىلەنىڭ ئالدىدا ئىپادىلەپ، ئۇنىڭغا ئىككى ئېغىز گەپ قىلىپ، زۆھرەنى تالاغا ئېلىپ چىقىپ، خوشلىشىش ئالدىدا ئۇنى سۆيەلمىسىمۇ، ھېچ بولمىسا بىر قۇچاقلاپ قويۇشنى تەسەۋۋۇر قىلغانىدى. سىيىت قارى ساقال-بۇرۇتلىرىنى ياستىپ چىرايلىق بولۇپ كەلگەنىدى، ئۆزىمۇ پاكىز بالا ئىدى، بەلكىم ئۇنىڭدىن بۇرۇن ھېچقانداق قىز بالىنى سۆيۈپ باقمىغانىدى، ئىشقىلىپ، بىر سۆيۈشكە ئەرزىيدىغان بالا ئىدى، خوشلىشىش ئالدىدا تېخىمۇ يېقىملىق، قەدىر-قىممەتلىك بولۇپ كەتكەنىدى. ئەمما سىيىت قارى زۆھرەگە ياخشى كۆزدە باقمىدى، بەلكىم زۆھرەنىڭ ھازىرقى ھالىتى كۆڭلىگە ياقمىدى، باشتىن ئاخىر ئىچىگە تىنىپ ئولتۇردى، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئادىلە

گەپكە سېلىپ چىشىغا تەگدى، ئىش بۇزۇلدى، سىيىت قارى قىزىرىپ بوغۇلۇپ كەتتى، ئاشىنىمۇ يېمەي تالاغا ئۆزىنى ئاتتى...

زۆھرە قاچا يۇيغاچ ئادىلەنىڭ قاتتىق گەپلىرىنى ئويلايتتى، سىيىت قارىنىڭ كۆڭلىدە ئەمدى مۇھەببەت دېگەن نەرسىنىڭ قالمىغانلىقىنى پەملەيتتى. ئېشىپ قالغان تاماق، ھەر ئىككى تەرەپكە يۇكلەنگەن ئىزا-ئاھانەت، كۆڭۈلدە قالغان جاراھەت... ھەممىسى تۈگەيدۇ، ئاشنى يېيىسە تۆكۈۋەتسە بولىدۇ، ئىزا-ئاھانەتنى ئويلىمىسلا بولىدۇ، جاراھەتنى بىر دەمدە ساقايتقىلى بولىدۇ... لېكىن، ئىش ئۇنداق ئاسان ئەمەس. قاراپ تۇرۇپ كۆڭلى يۇمشاق بىر تالىپ بالىنىڭ كۆڭلى ئازار يېيدى، بۇ شەھەردىن كۆڭلى يېرىم كېتىدىغان بولدى، ئادىلەنى بۇزۇقلا، زۆھرەنىمۇ ئەگەشكۈچى بۇزۇقلا چىقىرىپ بولدى... ئادىلە ياخشى قىلمىدى، ئەمما سىيىت قارىمۇ خوتۇن كىشىدەك قېيداپ، ئۇنداق ئالدىراپ كېتىپ قالمىسا بولاتتى...

ـ ئەجەب ئۇزۇن يۇيۇپ كەتتىڭ، بۇياقلا چىقە،

كىنونىڭ قىزىق يېرىگە كەلدى!...ـدېدى ئادىلە گازىر چېقىپ ئولتۇرۇپ.

ـ مانا هازىر...

ـ ئېشىپ قالغان تاماقنى تۆكۈۋەت، شۇنىڭ بىلەن ئۇ بالىنىمۇ ئۇنتۇپ كەت!

ـ تۆكۈۋېتىمەن، لېكىن سەن ياخشى قىلمىدىڭ...

ـ نېمىنى ياخشى قىلمىدۇق؟ گەپ دېگەن يۈزدە ياخشى، يۈزى قېلىن نېپىز بالىكەن ئۇ، شۇنچىلىك گەپنى كۆتۈرەلمىسە نەرى ئوغۇل بالا ئۇنىڭ؟!

ـ لېكىن ئۇ مېهمان ـدە! مېهماننى چاقىرىپ كېلىپ ئۇنى ئەدەپلەيدىغان ئىش نەدە بار؟ يەنە كېلىپ بىز دېگەن قىز بالا...

ـ قىز بالا بولساق نېمە بوپتۇ، دەيدىغاننى دېيىش كېرەك. چىدىمىسا ئۇزۇنغا چىقسۇن.

ـساڭا مەن دېگەن، ئۇ بالا بىلەن ئىككىمىزنىڭ ئىشى بەربىر ئەمەلگە ئاشمايدىغان ئىش، كۆڭلىگە ئازار بېرىشنىڭ هېچقانداق هاجىتى يوق ئىدى، چىرايلىق ئۇزىتىپ قويساق بولاتتى...

ـ ئۆزى چىدىماي كەتتى، يىگىتتەك ئولتۇرۇپ مەن بىلەن زاكۇنلىشىپ مېنى قايىل قىلالىسا بولاتتى، ئېشىپ كەتكەن يېرى بولسا يۈزۈمگە بىرەر شاپىلاق سالالىسا بولاتتى، ئۇنداق قىلالمىدى، مەن ئۇنىڭدىن شۇنى كۈتەتتىم...

زۆھرە ھەيران قالدى، قاچىنى يۇيۇپ بولۇپ ئادىلەنىڭ يېنىغا كېلىپ ئۇنىڭغا ئەجەبلىنىپ قارىدى، ئادىلە كىنودىن ئامېرىكىنىڭ قارام، لۈكچەك ئەرلىرىنى كۆرۈپ ئولتۇراتتى.

ـ شۇنداقتىمۇ چىرايلىق گەپ قىلغان بولساڭ، چىرايلىق ئولتۇرغان بولساق بولاتتى ...

ـ كۆڭلۈڭ يېرىم بولۇپ قاپتۇ-دە! مېنىڭچە ئۇ بالا ئۇنىڭغا ئەرزىمەيدۇ. مەن تازا تەگكىدەك گەپ قىلدىم، ئوبدان گەپ قىلدىم. ئەگەر بىلسەڭ، مېنىڭ گەپلىرىم ئۇنىڭغا پايدىلىق.

ـ مەن بۇنداق بولار دەپ پەقەت ئويلىماپتىكەنمەن...

ـ ئاشۇنداق ئويلاپ باقمىغان ئىشلارنى قىلىش

كېرەك. قارا ماۋۇ ئامبىرىكىلىقلارغا، ئادەم ئويلاپ باقمايدىغان ئىشلارنى كىنو قىلىپ ئىشلەيدۇ، شۇڭا ئۇنىڭ قىزىقى بولىدۇ. تۇرمۇش دېگەنمۇ شۇ، بىر خىل ئۆتۈۋەرسەڭ زېرىكسەن، ئۇنى-بۇنى قىلىپ بېقىش، قىلمىغاننى سىناپ بېقىش كېرەك. مەن ئۇ بالىنى كۆرۈپ باقاي دېدىم، كۆرگەندە گەپ قىلغۇم كەلدى، قارىسام كاللىسى بەك قاتمالكەن، ئېچىپ قويماي دېدىم. بىر خىللا ياشاپ كۆنۈپ قالغان بىچارە بالا گەپلىرىمدىن چۆچۈپ كەتتى. جاھاندا مۇنداقمۇ قىزلار بارىكەن دەپ ئويلىدى. ئويلىسۇن، كۆرسۇن، كاللىسى سىلكىنسۇن. بولمىسا بىر ئۆمۈر شۇنداق ئۆتىدۇ. سەن شۇنداق لامزەللە بالا بىلەن بىر ئۆمۈر ئۆتەلەمسەن؟ ياق، مەن بولسام بىر كۈنمۇ پايلىمايمەن. شۇڭا ئۇنىڭغا ئېچىنىپ كەتمە، ئېچىلىپ ئولتۇر، بۇنچىلىك ئىشلاردىن خاپا بولۇپ تۈگىشىپ كەتسەڭ، ئەتە-ئۆگۈن نى ئىشلار ئالدىڭغا كەلگەندە ئۆلۈپ بەرگىدەكسەن. ماۋۇ شەھەرنى خېلى كۆردۈڭ، ئادەملەر رەزىل، ئۇنداق بىچارىلىكنى كۆتۈرمەيدۇ. شۇڭا جېنىڭنى قىينىماي ئەركىنرەك

ياشىشىڭ كېرەك. پەقەت چىدىمايلا قالغان بولساڭ، ئۇ بالىنىڭ كەينىدىن قوغلاپ يېتىشىپ، ئۇنىڭ بىلەن بىللە يۇرتۇڭغا كېتىپ تويۇڭنى قىل. شۇ چاغدا مۇرادىڭغا يېتىسەن، كۆڭلۈڭ ئارام تاپىدۇ...

ـ چىدىمايلا قېلىۋاتقىنىم يوق، لېكىن قىلغىنىمنىڭ توغرا بولمىدى دەپ كۆڭلۈم يېرىم شۇ...

ـ ھەي، سېنىڭ شۇ باغرى يۇمشاقلىقىڭغا كۈلگۈم كېلىدۇ، ئويلىما ئۇنداق ئاجىز بالىنى، ئەر كىشىنىڭ بەلگىسى دېگەن كۈچ-قۇۋۋەت، ئاجىزلارغا ھېسداشلىق قىلماسلىق كېرەك، ئۇلارغا بىز ھېسداشلىق قىلىپ كەتسەك، بىزگە كىم ھېسداشلىق قىلىدۇ؟! بىز ئاجىز ئەمەسمۇ، بىز بىر كۈچلۈك ئەرنىڭ ھمايىسىگە موھتاج ئەمەسمۇ؟ ئۇ بالا بۇنى ھەرگىز ئۇقمايدۇ، ئەكسىچە ئۆزىنى پاك ھېسابلاپ بىزدىن ئۆزىنى ئۈستۈن چاغلايدۇ.. كۆرمىدىڭمۇ، ئۇنىڭ ساڭا قانداق قاراپ كەتكىنىنى... ئۇ بالا ئىككىلىمىزنى بۇزۇققا چىقىرىپ بولدى، شۇنىڭغا قاراپ ئاچچىقىم كەلدى. سەن تېخى غېمىڭدە يوق ئولتۇرىسەن... بىزگە شۇنداق غەيرىي

كۆزده قاراۋاتسا گەپ قىلمىساق بولامتى؟

ـ بىز شۇنداق تۇرغاندىكىن، شۇنداق چۈشەنسىمۇ چۈشەنگەندۇ...ـدېدى زۆھره مەيۈسلىنىپ.

ـ بىز نېمە بوپتۇق، كۆزىگە سىغمىغان بولسا ئىشىنى قىلسۇن. ئۇنىڭ قانداق قارىشى سەن ئۈچۈن شۇنچە مۇھىممۇ؟ ياخشى كۆرمىگەن ئادىمىڭ سېنى ياخشى كۆرمەيدىغان بولۇپ قالسا ئېغىر بىر يۈكتىن قۇتۇلسەن ئەمەسمۇ؟ قىز بالا دېگەنغۇ شۇ، بىرسىنىڭ ياخشى كۆرۈشىگە ئېرىشىشنى تاما قىلىپلا ئۆتىدۇ. لېكىن ئەسقاتمىغان مۇھەببەتنىڭ نېمە پايدىسى؟

ئادىلەنىڭ مەيدانى يەنىلا ئۈستۈنلۈكنى ئىگىلىدى؛ ئۇ ئۆزى توغرا دەپ قارىغان بىر ئىشنى ئادەتتىمۇ چوڭقۇر ئويلايدىغاندەك، نەق، ئېنىق، زەردىلىك گەپ قىلاتتى. زۆھره ئىككىلىنەتتى، قىينىلاتتى، تىترەيتتى، ئەمما ئاچچىقى كەلسە ئۆزىنىڭمۇ نېمىلەرنى قىلىۋېتىدىغانلىقىنى بىلمەيتتى. لېكىن مۇشۇ ئۆيدە، ئادىلەنىڭ قېشىدا تۇرۇشنى خالىغانكەن، ئۇنىڭ گېپىگە ھۆرمەت قىلىپ، رايىشلىق بىلەن ئۆتۈشى كېرەك ئىدى.

زۆھرە بەزىدە ئۆزىنى ئادىلەنىڭ مالىيىغا ئايلىنىپ قالغاندەك ھېس قىلاتتى، لېكىن ئادىلە بىر نېمىلەرنى قىلىپ زۆھرەنىڭ كۆڭلىنى ئۇتۇپ، ئىشىغا سېلىپ يۈرىۋېرەتتى. ئۆينىڭ ئىچارە ھەققىنىڭ كۆپ قىسمىنى ئادىلە تۆلىگەچكە زۆھرەمۇ ئارتۇق گەپ قىلالمايتتى.

ئادىلە بېيجىڭنىڭ ئاۋات كوچىسىغا جايلاشقان، چەت ئەللىكلەر كۆپ باربدىغان بىر كەچلىك كۇلۇبتا چەت ئەللىكلەرگە تەرجىمانلىق قىلىدىغان ئىش تاپتى؛ كۇندۇزى ئۆيدە بىكار ئولتۇرۇپ كىنو كۆرسە كەچتە يېقىن كۇلۇبقا بېرىپ ھور مۇنچىسىغا چۈشىدىغان، بەدەن ئۇۋۇلىتىدىغان چەت ئەللىكلەرگە ئىنگلىزچە تەرجىمانلىق قىلاتتى. چەت ئەللىكلەرنىڭ تولىسى ئىنگلىزچە بىلەتتى، ئەرەبلەر بىلەن ھىندىستانلىقلار ئىنگلىزچىنى بۇزۇپ سۆزلىگەچكە ئادىلە دەسلەپتە ئۇقالماي كېيىن پىشىپ كەتتى. ئۇ جۇڭگولۇق قىزلارنىڭ بېلىقتەك كۆزىگە ۋە بەدىنىگە خۇمار چەت ئەللىك بايلارنىڭ ھۇزۇر-ھالاۋەتكە پۈتۈن ۋۇجۇدى بىلەن بېرىلىدىغانلىقىنى كۆردى. ئۇلار بۇ يەرگە

ئاساسەن كۆڭۈل خوشلۇقىنى، شەھۋەت نەپسىنى
بېسىقتۇرۇش ئۈچۈن كەلگەچكە جىق پاراڭ قىلمايتتى،
گەپ قىلىشمۇ خوشياقمايتتى، شۇڭا تەرجىمانلىققىمۇ
جىق كۈچ كەتمەيتتى. ئادىلە بۇرۇن كۆنگەن
خۇسۇسىيىتى بويىچە كۆڭلىگە ياققان، مەرد، ئىلمىي
كۆرۈنىدىغان چەت ئەللىكلەرنىڭ چەكتىن ئاشقان
تەلىپىنى رەت قىلمايتتى. ئۇ نېگىر مۇھەببىتى بىلەن
بىللە بولغاندىن كېيىن قۇتۇلالمىغان ئەيدىز
ۋەھىمىسىنى ھەر قېتىملىق مۇناسىۋەتتە بىللە ئېلىپ
يۈرەتتى، بۇ ۋەھىمە ئۇنى جىنسىي مۇناسىۋەتتىن چوڭ
بىلمەيدىغان، بەلكى بۇنىڭدىن پايدىلىنىپ راھەتكە
ئېرىشىشنى ئويلايدىغان قىلىۋەتكەنىدى. ئۇ بايلار
ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىش جەريانىدا جاھانىڭ ھەممە
يېرىدىن كەلگەن سایاھەتچىلەر، سودىگەرلەر، خەلقئارا
شىركەت خادىملىرى، ھەتتا باي ئوقۇغۇچىلارنىمۇ
كۆردى، بەزىلىرى بىلەن ئالاقە باغلىۋالدى، ھەمىسى
ۋاقىتلىق پايدا-مەنپەئەت، بىر-بىرىنىڭ ئېھتىياجىنى
قاندۇرۇشلا ئىدى. بۇنداق مۇناسىۋەتتە ئاشىق-بىقارارلىق،

ھەقىقىي ھېسسىياتتا بىرلىشىش، شىرىن-سۈخەن پاراڭلىشىش، رومانتىكىلىق كەيپىيات، خوشلاشقاندا بىر-بىرىدىن قىيالماسلىق كەمدىن كەم ئۇچرايتتى، پەقەت شەھۋەت تەلەپلىرى ۋە ھايۋانلىق تەبىئەتلا بار ئىدى. ئادىلە گەرچە ئۆزى سەسكىنمەيدىغان ئەرلەرنى تاللىسىمۇ، ئۇنداق ئادەم دائىم ئۇچرىمايتتى ياكى شۇنداقتەك كۆرۈنگەن ئەرلەر ئەمەلىيەتتە ئەڭ يىرگىنچلىك مەخلۇققا ئايلىناتتى، بەزىلىرىنىڭ تۇتقاقلىق كېسىلى بار ئىدى، ئادىلەنى جىسمانەن خورلىغاندەك بېزەپ قىلىقلارنى قىلاتتى. بەزى بايلار شۇنچىلىك تويماس ئىدىكى، بىر جېنىغا ئىككىنى ھەمراھ قىلىۋالاتتى، بۇنداق چاغدا ئادىلە تېخىمۇ ئازابلىنىپ، قەدىرسىزلىكىدىن ئاھ ئۇراتتى... ئادىلە ھەممىگە چىدىدى، چىدىغانغا چىقارغان جاھان بۇ دەپ ئويلىدى. ماڭغاندىكىن ئاخىرىغىچە مېڭىپ مەلۇم چەككە يەتكەندە توختايمەن دەيتتى، لېكىن شۇ چەككە قاچان يېتىپ باردىغانلىقىنى ئۇقمايتتى.

ئۇ كۈندۈزى ئۆيدە بىكار بولسىلا ئامبىرىكىنىڭ،

ياۋروپانىڭ ئەڭ يېڭى چىققان فىلىملىرىنى سېتىۋېلىپ كۆرەتتى، سېرىق دەيلەرنىمۇ ئارىلاپ كۆرۈپ قويىاتتى، مۇشۇنداق كىنولارنى كۆرۈۋېرىش ئارقىلىق بۇ ئىشلارنى ئېڭىدا تەبىئىي ئىشلارغا ئايلاندۇرماقچى بولاتتى. مەن بۇلغاندىم، مەن ئەيدىز، مەن ئۆزگەردىم، كاللامنى، بەدىنىمنى، ئىشقىلىپ ھەممە يېرىمنى دەسمىي قىلىپ جاننى گۈلدەك بېقىشىم لازىم، ئەمدى ماڭا باشقا يولنىڭ لازىمى يوق، بولۇشۇم شۇ.. دەپلا ئويلايتتى، بۇلغانماستىن بۇرۇنقى گۈزەل، پاك چاغلىرىنى خاتىرىسىدىن تامامەن ئۆچۈرۈپ، ئەخلاق، ۋىجدان دېگەن نەرسىلەرنى ئۇنتۇپ، كۆڭلى نېمىگە تارتسا شۇنىڭدىن راھەتلىنىشنى، شەيتانغا كۈلۈمسىرەپ بېقىشنى ۋە ئۇنىڭ كۈلكىسىگە ئورتاقلىشىشنىڭ ۋاز كېچىلمەس شادلىقىنى ھېس قىلاتتى. ئۇ مەكتەپتە ئوقۇغاندا بىللە ياتقان خەنزۇ قىزلارنىڭ «ھازىر ئەخلاق قالمىدى، ۋىجدان قالدى، لېكىن ۋىجدان دېگەن نەرسىنى يېگىلى بولاتتىمۇ؟... جانغا ئەسقاتمايدىغان ھەر قانداق نەرسىنى ـ مۇھەببەتنى، پۇلى يوق ئەرنى

كاللىدىن چىقىرىۋېتىش كېرەك» دېگەن گېپىنى توغرا تېپىپ، ئۆزىنىڭمۇ ياشاش پەلسەپىسى قىلىۋالغانىدى. ئاۋۋال جاننى بېقىش، ئاندىن كۆڭۈلنى خوش قىلىش، ئاندىن بۇ كۆڭۈلنى داۋاملىق خوش قىلىپ تۇرىدىغان ئىمكانىيەتكە ئىگە بولۇش، ئۆلگۈچە مۇشۇنداق ياشاش ئۈنىڭ پىلانىغا، ھەربىرىدە نىشانغا ئايلاندى...

ھايات رەڭگارەڭ ئىدى، رىئاللىقنىڭ بىمەنە چاقچاقلىرى ئالدىدا كىنو ساختىلىق بىلەن توشۇپ كەتكەن يالغان ۋەقەلىكلەر دۆۋىسى، ئارتىسلارنىڭ پۈل ئۈچۈن ئويىنىغان ئويۇنلىرى ئىدى. ئەمما ئادىلە كۆرەتتى، بېرىلىپ كۆرەتتى، ئۆزىنى شۇنىڭ ئىچىدە قويۇپ تۇرۇپ كۆرەتتى. كەچتە كۆلۈبتا كىنودىنمۇ مۇرەككەپ، ئاجايىپ ئىشلارنى كۆرەتتى. كىملىرى پاھىشەنىڭ ئۈستىدە ئۆلۈپ قالاتتى، بىچارىلەر يانچۇقىدىكى دورىنى سىلاشتۇرۇپ تېپىپ بولغۇچە چىشى ئۆمۈچۈككە يەم بولغان ئەركەك ئۆمۈچۈكتەك ھالاك بولاتتى. كىملىرى پىخسىقلىق قىلىپ پۈلدىن باشقىنى تونۇمايدىغان سەتەڭلەر ۋە لاۋىبەنلەر بىلەن سوقۇشاتتى،

كىملىرىنىڭ تۇتقاقلىق كېسىلى تۇتۇپ، ئادەمسىمان هايۋانغا ئايلىناتتى، كىملىرى هور مۇنچىسىنىڭ ئازابىغا چىدىماي هوشىدىن كەتكىلى تاس قالاتتى. هور مۇنچىسىغا بىللە چۈشكەن ئەركەكلەردىن بەزىلىرى بەچچىۋاز چىقىپ قالاتتى-دە، نورمال ئەرلەرنى قورقىتىۋېتەتتى. چەت ئەللىكلەرنىڭ قانۇن ئېچىكۈچلۈك بولسا كېرەك، بىر ئىش بولسىلا خەلقئارا قانۇننىڭ گېپىنى قىلىپ لاۋبەنلەرنى قورقىتاتتى، ئادىلە بىر چەتتە قانۇنغا ئائىت تېرمىنلارنى دۇدۇقلاپ ئولتۇرۇپ تەرجىمە قىلاتتى. چەت ئەللىكلەرنىڭ پۇلى جىق بولغان بىلەن ئىشمۇ تولا خەق ئىدى، جۇڭگولۇقلارنى ئانچە كۆزىگە ئىلىپ كەتمەيتتى، لاۋبەنلەر پۇلغا تۇرۇپ كەتكەچكە يەنىلا ئۇلارغا تۆۋەنچىلىك بىلەن مۇلازىمەت قىلاتتى. بىرەر كۆڭۈلسىز ئىش چىقمىسىكەن دەپ ئەنسىرەپ تۇراتتى، دېمەك، چەت ئەللىكلەرنىڭ يانچۇقىدىن پۇل ئۈندۈرۈشمۇ ئۇنچە ئاسان ئەمەس ئىدى. ئادىلە پۇل ئۈچۈن غۇرۇرىنى قايرىپ قويغان قىزلارنى، نى نى ئەرلەرنى، هەتتا لاۋبەنلەرنى كۆردى،

بۇلار ناھايىتى تەبىئي ياشايتتى، دېمەك، ئادىلەمۇ شۇنداق تەبىئي ياششى كېرەك ئىدى. ئەركىن ياشاش ئەمەلىيەتتە تەبىئي ياشاشنىڭ نەق ئۆزى ئىدى، ئادىلە «تەبىئي ياشاۋاتىمەن» دېيىش ئارقىلىق ئۆزىگە تېخىمۇ زور تەسەللى، ئازادىلىك، خۇشاللىق بېرەلەيتتى. دەرۋەقە، ئۇ شۇنداق قىلدى.

بىر كۈنى ئويلىمىغان بىر ئىش يۈز بەردى. ئىجارە ئۆينىڭ ھاجەتخانىسىنىڭ ماتۇچكى توسۇلۇپ قالدى. ئەۋرەزلىرىنى چۈشۈرىۋېتەلمىگەن ئادىلە قاتتىق جىلە بولۇپ، زۆھرەگە تېلېفون قىلدى، زۆھرە ئەتىگەندە ئېھتىياتسىزلىقتىن ماتۇچكىغا قېلىن قەغەز چۈشۈپ كەتكەنلىكىنى ئېيتتى. ھەيز كۆرگەندە ئىشلىتىدىغان، سۈدا ئېرىمەيدىغان ئۇ قەغەز ئەۋرەز يولىنى توسۇپ قويغانىدى. ئادىلە زۆھرەنى ئەيىلەپ بولغاندىن كېيىن بىر تاياقنى تېپىپ تىقىپ باقتى، سۇنى چۈشۈرەلمىدى. ئاخىر بولماي ئۆينىڭ ئىگىسىگە تېلېفون قىلدى، ئۆي ئىگىسى ئۇنىڭغا دەرھال رېمونچى ئەۋەتىدىغانلىقىنى ئېيتتى. بىر سائەتتىن كېيىن مۇرىسىگە قاسماق سومكا

ئېسىۋالغان، قاپىقى يامان بىر رېمونتچى ئۆيگە كىرىپ ماتورىنى تەكشۈردى ۋە ئۇنى ئاجرىتىپ ئېلىپ تۆشۈككە بىر نەرسىلەرنى تىقىپ يۈرۈپ ئۇ قەغەزنى تەستە ئالدى.

« قېنى كېلىپ سىناپ باق» دەپ ئادىلەگە قايتىدى.

ئادىلە ئېچىشىپ سۇنى بېسىشىغا ئۇنىڭ كەينىدە تۇرغان رېمونتچى ئادىلەنىڭ تار يوپكىسىدىن كۆرۈنۈپ قالغان ساغرىسىنى كۆرۈپ بىردىنلا نېيىتىنى بۇزدى، تازىلىق ئۆيىنىڭ ئىشىكىنى تاقاپ ئۇنىڭغا ئېسىلدى.

ئادىلە قاتتىق چۆچۈپ هوشىنى يوقاتتى، بېشىغا قاتتىق بىر نېمە تەگدى، هوشىنى يىغقاندا ئۇ ئاللىقاچان دەپسەندە قىلىنىپ خالاغا تاشلىۋېتىلگەنىدى. « ئادەم دېگەن مۇشۇنداق رەزىل، هېلىمۇ ئۆلتۈرۈۋەتمەپتۇ!...» دەپ ئويلاپ ئۆزىگە تەسەللى بەردى، ئۇ ئۆزىگە تەسەللى بېرىشكە شۇنچە ئۇستا بولۇپ كەتكەنىدى. بېرىپ ئۆيىنى، سومكىسىنى ئاختۇردى، بانكا كارتىسى، تېلېفون،. دېگەنلەر جايىدا ئىدى، كۆڭلى ئارامغا چۈشتى، هەتتا خۇشال بولدى.

ئەما بىر دەمدىن كېيىن بۇ ئىشقا زەردىسى

قايىندى، زۆھرەنى ئىچىدە مىڭنى تىللىدى، ئۆزىنى يۆلەنچۈكسىز، باشپاناھسىز ھېس قىلدى. ساقچىغا تېلېفون قىلاي دېسە ئۇ رېمونتچىنى تەسۋىرلەپ بېرەلمەيتتى، ئۇ چىرايى تۇتۇق ئەرۋاھقىلا ئوخشايدىغان بىر مەخلۇق ئىدى. ساقچى كەلسە يەنە ئۇنى-بۇنى سوراپ، شىنجاڭلىقكەنسەن، نېمە ئىش قىلىسەن، ۋاقىتلىق تۇرۇش كېنىشكاك بارمۇ؟... دەپ بىر مۇنچە ئاۋارە قىلاتتى. ئادىلە بۇنى بىر كېلىشمەسلىك دەپلا ئويلاپ ئۆتكۈزۈۋېتىش قارارىغا كەلدى. ئەمما بۇ ئىشنىڭ قورقۇنچى كۆڭلىگە ئۆچمەس بىر سايە تاشلىدى، قورقماي دېسىمۇ قورقتى، خالاغا ھەر بىر كىرگەندە كەينىدە بىر كۆز بارەك چۆچۈيتتى. ئاقىۋەتتە ئۇ بۇ ئۆيدىن، بۇ شەھەردىن قورقۇشقا باشلىدى، تولىمۇ ئېھتىياتچان بولۇپ كەتتى.

پاھىشەلەرنىڭ بەدىنى گويا ھاجەتخانىغا ئوخشايتتى، قاچانلا بولمىسۇن بىرسىنىڭ تەقەززالىقىنى قاندۇراتتى. ئادىلە تۇنجى قېتىم بۇ يولغا ماڭغاندا ئازابلىنىپ، خالادا ئولتۇرۇپ خىيالغا چۆككەن چېغىدا

پاھىشە بىلەن ھەق ئېلىنىدىغان خالانىڭ ئورتاقلىقىنى ھېس قىلغانىدى؛ ئوخشىمايدىغان يېرى، خالاغا ئېلىنىدىغان ھەق ئەرزان، پاھىشەگە تۆلىنىدىغان ھەق قىممەت ئىدى؛ لېكىن ئادەملىك قەدىر قىممەتنىڭ قوي تېرىسىدەك سېتىلىشى، ئايالليق ئېپىپەت-نومۇسنىڭ چەيلىنىشىنى نەزەردە تۇتقاندا پاھىشەنىڭ باھاسى ھاجەتخانىدىن نەچچە ھەسسە ئەرزان، خار، قەدىرسىز ئىدى. ئادىلەنىڭ ئىلگىرىكى خىيالىدىكى بۇ قەبىھ ئوخشىتىش ۋە سېلىشتۇرۇش يەنە غىل-پال پەيدا بولدى، خالاغا كىرسىلا سەسكىنەتتى، خىيال سۈرۈپ ئولتۇرۇپ تىترەپ كېتەتتى، نىجاسەتنىڭ ئۈستىدە ئولتۇرغاندەك قورۇناتتى، بىئارام بولاتتى، «ئەر خەق دېگەن ھايۋان... ئېپلاس»دەپ پىچىرلايتتى. قەدىر-قىممەت ھەققىدە ھېچنېمە ئويلىمايتتى، ئەمما ئويلىمايمۇ قۇتۇلالمايتتى، ئۇ بىلەتتىكى، شاپاقتىن ئەرزان بۇزۇقلارمۇ ئۆزىنى تاشلىۋەتمەيتتى، «سۇ پەسكە ئاقىدۇ، ئادەم ئېگىزگە ماڭىدۇ» دەپ ئۆز قوڭنى ئۆزى يۆلەپ، نومۇسنى سېتىپ بولسىمۇ قەدىر-قىممەتكە، راھەتكە ئېرىشەتتى،

قەدىر-قىممەتنى پۇل، جان بېقىش دەپ چۈشىنىپ، شۇ يولدا ھەممە نېمىسىنى دوغا تىكەتتى. بۇ دېگەن ھايۋانلارچە تۇرمۇش دېسىمۇ ئاڭلىمايتتى، ئادەم دېگەن شۇ ھايۋاندىن ئەقىللىقرەك ھايۋانغۇ... دەپ ئۆزلىرىنى بەزلەيتتى... بارلىق بۇزۇقلار بىر ئىش قاتتىق تەسىر قىلىپ ئۈمىدسىزلەنگەندە، ماڭىدىغان يول پەقەت قالمىغاندا، ھاراق ئىچىپ ئىشتان-كۆينەكنى سېلىپ تاشلىۋەتكەندە، ئادەملىك ۋىجدانىغا چىداپ بولالماي ھايۋانلىشىپ كەتكەندە، ئۆزىنى بولۇشىغا سارىڭدەك قويۇۋەتكەندە، مۇشۇنداق بولۇش ئۈچۈن ئۆزىگە روھىي مەدەت، تايانچ كۈچ ئىزدىگەندە ئۆزىنى بىچارىلەرچە بەزلەيتتى؛ بۇنداق چۈشكۈنلۈك ئەمەلىيەتتە روھىي جەھەتتىن ئۆلگەنلىكنىڭ باشلىنىشى، ئادەملىككە ماڭماي، ئەكسىچە مايمۇن، چوشقا ئارىسىغا قايتىش ئىدى... ئادىلە ئۆزىنى قانچە قېتىم بەزلەپ بولغانلىقىنى بىلمەيتتى، شۇنداق قىلمىسا ياشىيالمايتتى؛ ئۆزىنى كەمسىتىدىغان ئوي-خىيالدىن ۋاپادىن قاچقاندەك قاچاتتى، ئەخلاق دېگەن نەرسىگە چىش-تىرنىغىچە

ئۆچ ئىدى، چېكەتتى، ئىچەتتى، ئويناياتتى؛ پاكلىق، گۈزەللىك، شەرمى-ھايا دېگەنلەرنى تاماكا ئىسىدەك پۈۋلەيتتى، مەسخىرىلىك كۈلەتتى، ئەينەككە قارىسا ھەرگىز كۆز نۇرىغا، تېپىچەكلەپ قويىدىغان نازۇك قەلبىگە قارىمايتتى، پەقەت يۈز تېرىسىگە، يۈز مېيىغا، كىرپىك لاكىغا، لەۋسۈرۈخلىرىغا قارايتتى، قاندەك لەۋلىرىنى يىمىرىپ چىشلەپ قويىاتتى. بەزىدە ئۆزىنى ئامېرىكا كىنولىرىدا چىقىدىغان قان ئىچەر ئالۋاستىغا ئوخشىتىپ، «مەن خۇمسى ئەرلەرنىڭ، لاتا ئەرلەرنىڭ، بۇزۇقلارنى دەپ پۈل تاپىدىغان ئەرلەرنىڭ، ئۆيىدىن ئوغرىدەك قېچىپ چىققان شەرمەندە ئەرلەرنىڭ قېنىنى شورايدىغان ئالۋاستى...» دەپ ئويلايتتى؛ ئۇ ئۆزىنى ھايۋانغا ئوخشىتىپ كەمستكەندىن كۆرە، ھېچ بولمىسا كىنودا چىقىدىغان «جىن-ئالۋاستى»غا ئوخشاتسا كۆڭلى سەل ئارام تاپاتتى. ئۇ ئۆزىنى بىر دەم ھايۋان، بىر دەم ئالۋاستى دەپ ئويلىۋالىدىغانلىقىغا قاراپ، ئادەملىكتىن راستىنلا يىراقلاپ كېتىپتىمەن، بۇزۇقلارنىڭ ھەممىسى مەندەك پاراكەندە ياشامدىغاندۇ؟

ئۇنداق ئەمەس، ۋىجدانى بار بۇزۇقلارلا ئازابلىنالايدۇ، ۋىجدانى يوق رەسۋالار غېمىدە يوق ياشاۋېرىدۇ...
ۋىجدانىم تېخى ئۆلمىدى، شۇڭا ئازابىم ئېغىر، دەردىم تۈگىمەيدۇ.. دەپ ئويلايتتى.. بۇمۇ ئۇنىڭ ئۈچۈن بىر تەسەللى ئىدى؛ ئۆز قەدىر-قىممىتى ھەققىدىكى ھەسرەتلىك خىياللىرى ئاللىبۇرۇن تۈگەپ قالغاندەك ئىدى.

ئاشۇ ھايۋان ئۇنىڭ پەخرلىنىپ يۈرگەن، ئاۋايلاپ كەلگەن بەدىنىنى بىر دەمدىلا ئەۋرەزگە مىلىۋەتكەندىن كېيىن ئۇ ئۆزىنى ھەرگىز ئالۋاستى دەپ ئويلىمايدىغان بولدى؛ مۇنچىدا كۆپ يۇيۇندى، ھەر بىر يۇيۇنسا خۇددى روھىنىمۇ پاكلىيالايدىغاندەك قېتىرقىنىپ يۇيۇناتتى، ئەما روھىدىكى بىر ئالۋاستى ئۇنىڭغا دائىم مەسخىرىلىك تىكىلىپ تۇراتتى، ئۇ جىلە بولاتتى، «شەيتان دېگەن شۇ، مەن ئەگەشمىسەممۇ ئۇ مېنى ئەگەشتۈرىدۇ... ئۇ بىر ئەركەك جىن» دەپ ئويلايتتى. شەيتان، ئەركەك شەيتان چۈشەنچىسى ئۇنىڭغا ھەممىدىن چوڭ تەسەللى، ئىشلىرىنىڭ ئىلھامچىسى،

بەلكى كۆچلۈك ياردەمچىسى ئىدى.

ئاشۇ بەدبەخ ئۇنى هايۋاندەك دەپسەندە قىلىپ، ئايالىلىق ئاجىزلىقىنى هاجەتخانىغا كۆز ئالدىغا كۆسارەدەك يېيىپ قويدى؛ ئايال خەق شۇنچىلىك ئىدى، ئايالىلىق گۈزەللىك نېمىشقا بىر دەمدىلا ئاپەتكە ئايلىنىپ كەتتى؟ هەتتا تاس قالدى ئۇنىڭ بېشىغا چىققىلى! دېمەك، سەتەڭلىكمۇ قوش بىسلىق پېچاققا ئوخشايدىغان بىر نەرسە ئىدى. ئۇ ئۆزىنى سەتەڭ، تەننаз، جەلپكار كۆرسەتكەن، ئەمما شۇ هايۋانىڭ قولى تەگكەن، بەدىنى بىلەن تەڭ بۇلغانغان كىيىمىنى ئەخلەت چىلىكىگە پۈرلەپ ئېتىۋەتكەندىن باشلاپ، ئۇنداق رەڭلىك كىيىم ئالمىدى. هايۋانلارنىڭ شالىسىنى ئېقىتىدىغان بەدىنى ئامەتنى هەم ئاپەتنى تەڭ چىللاپ كېلەلەيتتى، بۇ قىسمەتتىن ئەمدى قۇتۇلالمايدىغاندەك قىلاتتى. بىر ئەرنىڭ پېشىگە ئېسىلغان بولسا سەتەڭلىكىدىن كېلىدىغان ئامەت داۋاملىق ۋە بەرىكەتلىك بولغانمۇ بولاتتى، ئېرى شەهۋانىي زورلۇق قىلغان بولسا ئەركەكلىك دەپ چۈشىنىپ خۇشاللىق

بىلەن قوبۇل قىلاتتى، ئېرىدىن تاياق يېسە گەرچە ئۇنىڭغا نەپرەتلەنسىمۇ، ئۇنىڭ قۇچقىغا چۈشكەندە يەنە ئېرىپ بوشىشىپ كەتكەن بولاتتى...

ئۇ كەلگۈسى ھەققىدە شېرىن خىيال سۈرۈشنى گۆزەكلىك دەپ مەسخىرە قىلاتتى، يېتەلمىگەن ئارزۇلىرى ئۈچۈن ئازابلىناتتى؛ ئاتا-ئانىسىنى ئويلاشتىن قاچاتتى، بالىلىق بولۇشنى ھازىرچە تەسەۋۋۇرىغا سىغدۇرالمايتتى؛ پاكلىق يوق، ناپاكلىق كېسەلدەك چاپلاشتى؛ ئېرى يوق، لېكىن ھەر ياقتا نەكەس ئەرلەر بار؛ دوستى يوق، دۈشمەنلىرى بار (دوستلىرىنىڭ ھەممىسى مەنپەئەتپەرەس، ساختىپەز، شۇڭا ئۇلارمۇ دۈشمەن)؛ بۇ شەھەردە ئۆزىدىن باشقا ھەممە ئادەم دۈشمەندەك مىدىرلاپ يۈرۈشىدۇ. دۈنيانى شېرىن چۈش دەپ ئويلىۋالغان، چۈشلىرى، غايە-ئارزۇلىرى بەربات بولغاندا بۇ رەھىمسىز رېئاللىقنى قوبۇل قىلالمىغان چولپانلار ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالالىغان بىلەن، ئادىلەدە ئۇنداق جۈرئەت يوق. ئۇنىڭ ئىچى ھەر قانچە كۈچلۈك بولغان بىلەن ئۆزىنى ۋەيران قىلىشقا كۈچى يەتمەيتتى.

خارلانغان يەردىن بەلكىم بەخت گۈللىرى ئېچىلىپ قېلىشىمۇ مۇمكىن ئىدى. ئەمما ئادىلە كۆڭلىنى ھەر قانچە ئاۋۇندۇرسىمۇ ئىچ-ئىچىدىن شادلىنالمايتتى، ۋارقىراپ يىغلىغۇسى كېلەتتى.

ھەممە ئىش ئۆتۈپ كەتتى، لېكىن قورقۇنچ، غەزەپ-نەپرەت يوقالمىدى. ئادىلە زۆھرەگە ھەر قانچە غەزەبلەنسىمۇ، دەردىنى ئىچىگە يۇتتى. زۆھرە ئادىلەنىڭ دەپسەندە قىلىنىشىدىنلا ئەمەس، ئادەتتىكى جىق ئىشىدىن بىخەۋەر ئىدى، كېچىدە كېلەتتى، ئۇخلايتتى، ئەتىسى ۋاقچە ئورنىدىن قوپۇپ، كۆزىنى ئېچىپمۇ خېلىغىچە خىيال سۈرۈپ ياتاتتى؛ ئورنىدىن قوپۇپ بىرەر قۇر پەرداز قىلىپلا رېستورانغا چاپاتتى. كەچتە كەلگەندە ئادىلە يوق بولاتتى، ئادىلە كەلگەندە بولسا ئۇ لايدەك قېتىپ ئۇخلاپ كەتكەن بولاتتى.

زۆھرە رېستۇراندا جىق جاپا تارتتى، ھارغىنلىق يەتتى؛ خوجايىن ئۇنى ماشىنا ئادەمدەك ئۇ ياق-بۇياققا ماڭدۇرۇپ باشقۇرۇپ تۇراتتى. خوجايىننىڭ خوتۇنى بىر مەزگىل يۇرتقا كەتكەندە زۆھرە خوجايىننىڭ كۆڭلىنى

رەت قىلمىغان بولسا بەلكىم بۇنچىلىك جاپاغىمۇ قالماس ئىدى. خوجايىن ئۇنىڭغا سوغۇق مۇئامىلە قىلغان بىلەن ئۇنى قولدىن چىقىرىپ قويۇشنىمۇ خالىمايتتى، چۈنكى ئۇنداق ئوقۇغان، ھۆسن-خۇلقلۇق قىزنىڭ رېستۇرانىدا تۇرۇپ بېرىشى سودىنىڭ ياخشى بولۇشىغا پايدىلىق ئىدى؛ بۇنداق قىز خېرىدارلارنىڭ كۆڭلىگە، ئىشتىھاسىغا تولىمۇ مۇۋاپىق كېلەتتى.

زۆھرە ئادىلەنىڭ گېپىگە كىرىپ، رېستۇراندىن چىقىپ كېتىشنىمۇ ئويلىدى، شىركەت ۋە شەھۋانىي مۇلازىمەت قىلمايدىغان ئورۇنلارنى ئۇقۇشتى، ئەمما بېيجىڭدا نوپۇسى يوق، تىل سەۋىيىسى تۆۋەن، كەسپىي قابىلىيىتى يوق دېيەرلىك بولغاچقا نەچچە يەردىن رەت قىلىندى، ھەتتا كەمستىلدى، دىرېكتور ئىشخانىسىدا ئولتۇرغان ئەرلەرنىڭ ھەممىسى دېگۈدەك ھاكاۋۇر ئىدى، زۆھرەگە بۆرىدەك قارايتتى؛ دېپلومىڭ بولمىسا كىيىمىڭنى يەش دەيدىغاندەكلا قىلاتتى. قارىماققا كەمتەر، ئالىيجاناب كۆرۈنىدىغان چەت ئەللىكلەر كەسپىچانلىقىغا ساپاغا بەك ئەھمىيەت بېرەتتى، ئۆزىنىڭ

ئارتۇقچىلىقىنى ئىنگلىز تىلىدا راۋان دېيەلمەي قالسىلا «كەچۈرۈڭ، سىزگە ئامەت تىلەيمەن» دەپ گەپنى تۈگىتەتتى؛ ئويۇنچى كۆرۈنىدىغان ياش پەرەڭلەرمۇ خىزمەت بىلەن كۆڭۈل ئېچىشقا ئايرىم مۇئامىلە قىلاتتى. زۆھرەنىڭ زور جۈرئەت بىلەن يۈزىنى قېلىن قىلىپ ئىش ئىزدەشلىرى كۆڭۈلسىزلىك بىلەن ئاياغلاشتى، شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئىشەنچىنى يوقاتتى، يەنە ئوقۇي دېسە پۇل يوق، ئادىلەدەك بۇزۇلۇپلا كەتكەن بولسا پۇل دېگەن كېلىۋېرەتتى، بۇزۇلمەن دەپ نىيەتنى بۇزسىلا بۇزۇلاتتى، بۇ خۇددى تۇنجى قېتىم تاماكا چەككەندەك، ھاراق ئىچكەندەك ئوڭايلا ئىش ئىدى؛ ئۇنىڭغا تۇيۇقسىز بىر ساراڭلىق ۋە ئۆزىنى قويۇۋېتىشلا كۇپايە ئىدى؛ بۇزۇلسا بۇرۇنلا بۇزۇلۇپ، داپشاقلارچە ياشاۋەرگەن بولاتتى. ئەمما ئۇ ئىپپىتىنى قوغداش ئۈچۈن تۆلەپ كېلىۋاتقان بەدەللىرىنىڭ بىر دەمدىلا كۆپۈككە ئايلىنىشىنى خالىمىدى؛ ئەمەلىيەتتە بۇزۇلمايمۇ ياشىغىلى بولاتتى، ئادىلەدەك ئېسىل كىينىپ، قېلىنلىق، رەسۋالىقنىڭ ھۇزۇرىنى سۈرۈپ ياشىمىسىمۇ، ئۆزىنى

ئاسراپ، قىزلىق نومۇسىنى قوغداپ، ئاتا-ئانىسىنىڭ ئۈمىدىنى ئاقلاپ، ئانىسى بەرگەن ئاق سۈتىنىڭ ھەققىنى ئادا قىلىپ، بىر تۇغقان قېرىنداشلىرىنىڭ ئىززەت-ھۆرمىتىنى ساقلاپ كۆڭلى ئازادىلىك بىلەن ياشىسا بولۇۋېرەتتى. زۆھرە ئادىلەنىڭ شۇنداق ياشاپ تۇرۇۋېمۇ بېيىپ تىقىلىپ كەتمىگەنلىكىنى، تاپقان پۇلىنىڭ ئۆزىنى ياساش ۋە كىيىم-كېچەكتىن ئاشمىغانلىقىنى، چەت ئەلگە چىقىپ ئوقۇش ئۈچۈن پۇل يىغىۋاتقىنىدىن گەپلىرىنىڭ پەقەت ئۆزىنى ئالداش ئىكەنلىكىنى بىلەتتى.

ئادىلە زۆھرەگە خېلى جىق ئىشلارنى ئۆگەتكەن بولسىمۇ، شۇ ئىشنى ئۆگىتەلمىدى؛ زۆھرەنى ئۇنىڭغا ئاشكارا زورلاۋېرىش نومۇسسىزلىق ئىدى، ئادىلە ھەر ھالدا بۇنى بىلەتتى، ئەمما كۆڭلى قويمايتتى، پاكلىق بىلەن ناپاكلىقنىڭ جىدىلى ئىچىنى سقاتتى. ئوخشاش ئۆيدە تۇرۇپ ئوخشىمىغان تەرزدە ياشاش ئۇنىڭغا قەتئىيلا ياقمايتتى. ئەگەر ئىككىيلەن ئوخشاش بىر يولغا كىرگەن بولسا ھازىرقىدىنمۇ كۆڭۈللۈك، بايىاشات

تۇرمۇش كەچۈرەلەيدىغانلىقىغا ئىشىنەتتى. زۆھرە بۇ ئۆيدە مالايدەك ئىشلەپ تۇرمىغان بولسا ئادىلە بەلكىم ئۇنى ئاللىقاچان كوچىغا چىقىرىۋەتكەنمۇ بولاتتى.

زۆھرە نېمىلا دېگەن بىلەن ياخشى ھەمراھ ئىدى. ئەمما ئۇنىڭ سەۋەپ ئىچىدىكى قۇلۇلدەك بەخرامان ياشاشلىرى، گۆدەك قىزلاردەك ئۇششاق پاراڭلارنى قىلىشى، كەيپىياتى ياخشى چاغدا غىڭشىپ ناخشا ئېيتىشلىرى، جاپادىن مۈكچىيىپ كەتسىمۇ روھلۇق تۇرۇشلىرى كۆزىگە يەنىلا سىغمايتتى، تۇرۇپلا ئازابلىنىپ كېتەتتى، ئادەت كۆرگەن چاغلىرىدا سەپراسى تۇتسا ئۇنىڭغا ۋاقىراپمۇ سالاتتى.

نىجاسەتكە بۇلغانغاندىن كېيىن ئادىلە زۆھرەگە نەشتىرىنى دائىم سانچىۋالسىمۇ زۆھرە پىسەنت قىلماي يۇرىۋەردى، ئادىلە ئۇنىڭ پەرۋاسىز بولۇپ قالغىنىغا ئەجەبلەندى. خالادا يۈز بەرگەن باسقۇنچىلىق مېنىڭ بېشىمغا كەلمەي ئۇنىڭ بېشىغا كەلگەن بولسىچۇ؟! ماڭا ئېسىلىپ يىغلاپ ئېقىپ كەتكەن بولسا ئىچ-ئىچىمگە پاتمىغان خۇشاللىقىم بىلەن ئۇنىڭغا

تەسەللى بەرگەن بولاتتىم... دەپ ئويلىدى. نەچچە قېتىم شۇ ئىشنى ئاشكارىلاپ، ئۇنى ئالدىدا توختىتىپ تازا تىللاپ دەردىنى ئېلىۋالغۇسى كەلدى، ئەمما يۈزىنى چۈشۈرۈشنى خالىمىدى، ھاياتىدا دۇچ كەلگەن بۇنداق ئېغىر نومۇس-ھاقارەتنى ماتۇكىدىكى ئەۋرەزنى چۈشۈرۈۋەتكەندەك چۈشۈرىۋېتىشى، كۆڭلىدىكى مەينەت داغلىرىنى يۇيۇۋېتىشى كېرەك ئىدى. لېكىن ئۇنىڭ زۆھرەگە بولغان يوشۇرۇن ئۆچمەنلىكى قاپقارا داغ بولۇپ ساقلىنىپ قالدى.

زۆھرە ئىشلەۋاتقان رېستوران ئەلچىخانا رايونىغا يېقىن بولغاچقا چەت ئەللىكلەرمۇ كېلىپ تۇراتتى، بولۇپمۇ مۇسۇلمان دۆلەتلەردىن كېلىدىغانلار كۆپرەك ئىدى. بەزى چەت ئەللىكلەر دائىم كېلەتتى؛ رېستوران كۈندە ئاۋات، كۈتكۈچى قىزلار ھەر كۈنى ھارغىن، مېھمانلارغا بىچارىلەرچە قىزغىن ئىدى. زۆھرەنىڭ باشقا قىزلارغا باققاندا ساپاسىنىڭ يۇقىرىلىقىنى، ئۆزىنى تۇتقۇزمىغان بىلەن بۆلەك ئىشلارغا چېۋەر ئىكەنلىكىنى كۆرگەن خوجايىن ئۇنى ياردەمچى جىڭلى قىلىۋالدى.

زۆھرە خوجايىننىڭ بۇ كۆڭلىنى رەت قىلمىدى، بۇنى بىر يەمچۈك، قىلتاق دەپمۇ ئويلىمىدى، ئايلىق ھەققىنىڭ ئۆسكىنىگە خوش بولدى، ئاز-تولا ئۆگەنگەن خەنزۇچە ۋە ئىنگلىزچە بىلىملىرىنى ئىشلىتىۋاتقىنىغا رازى بولدى. ئۇنىڭ مەقسىتىمۇ قارا ئىشتىن قۇتۇلۇپ، كاللا يۈگۈرتىدىغان پاكىز ئىشلارنى قىلىش ئىدى.

بىر كۈنى ئۇ رېستوران خوجايىننىڭ خوتۇنىنىڭ تۇغۇلغان كۈنىنى تەبرىكلەشكە قاتنىشىپ، ھېرىپ-چارچاپ كەچ كەلدى. ئادىلە كۈلۈبقا كەتكەنىدى. ئۇ سافاغا ئۆزىنى تاشلىدى، بۇرۇنقىدەك راھەتلىنەلمىدى، تۇرۇپلا كاللىسىغا بىر ئوي كېلىپ، ئادىلەنىڭ كارىۋىتىغا چىقىپ يېتىپ باقتى. ئاندىن ئورنىدىن تۇرۇپ كىيىملىرىنى سېلىۋېتىپ، تىكلىمە ئەينەك ئالدىدا ئىچ كىيىملىرى بىلەن تۇرۇپ باقتى. زۆھرە مۇشۇ گۈزەللىكىنى ئاشخانىدا زايە قىلىۋېتىپ باراتتى، جاننى قەدىر ئەھۋال بېقىپ كېتىۋاتىدۇيۇ، ئەسلىدە ئويلىغانلىرىغا، تەسەۋۋۇرىدىكى گۈزەل ھاياتقا يېتەلمەيۋاتىدۇ. ئۇ بۇنداق ياشاۋەرسە بولمايتتى، بويىغا

يەتكەن بىر قىز ئېرىشىشكە تېگىشلىك بەختتىن
بەھرىمەن بولسا بولاتتى؛ ئادەملەر قۇرتتەك
مىغىلدىشىپ يۈرىدىغان بۇ شەھەردە، قورساق بالاسى
كىشىلەر كىرىپ-چىقىپ تۇرىدىغان رېستۇراندا
مۇھەببەت، رومانتىكلىق دېگەن نەرسىلەر تېپىلمايتتى،
ئۇ نەرسىلەرنىڭ ئىسمى پەقەت رېستۇراندا قويۇلىدىغان
ناخشىلاردىلا چىقاتتى. كىشىلەرنىڭ پۈتۈن
يۈرۈش-تۇرۇشىغا قارىغاندا، مۇھەببەتنىڭ ئورنىنى
جىنسىيەت، رومانتىكلىقنىڭ ئورنىنى ئەمەلىيەت،
بەختلىك نىكاھنىڭ ئورنىنى شەھۋەت، نەپسانىيەت،
خىيانەت ئالغاندەك قىلاتتى. بۇلارنى ئويلىسا زۆھرە
تولىمۇ ئۈمىدسىزلىنەتتى، ئادىلەنىڭ تۇتقان يولىنى،
ئاچچىق-سەپرالىرىنى توغرا چۈشەنگەندەك بولاتتى؛ ئۆز
پاكلىقىنى ساقلاشنىڭ ھەقىقەتەن ئەرزىيدىغان ياكى
ئەرزىمەيدىغانلىقى ھەققىدە زىددىيەتلىك خىياللارنى
قىلاتتى. سىيىت قارىنى غىل-پال ئويلاپ قالاتتى،
ئۇنىڭغا تەگكەن بولسا بۇ چاغقا بىرەر بالىسى بولۇپ،
ھويلىسىدا بالىسىنى ئېمىتىپ ئولتۇرغان بولاتتى، لېكىن

بۇ تەسەۋۋۇرمۇ ئۇنچە شېرىن ئەمەس ئىدى، ئۇنداق ياشاشقا چىداپ بولالمايدىغانلىقىنى بىلەتتى، شۇڭا بۇ يولنى تاللىۋالغانلىقىنى توغرا تاپاتتى؛ ئەمما بۇنداق ياشاشنى توغرا تاپقان بىلەن ئۆزى ئويلىغاندەك هايات كەچۈرەلمەيۋاتقانلىقىنى ئويلىسا جىلە بولاتتى، ئارزۇسىغا ئالدىرايتتى، ئەمما بەخت قېچىپ تۇتۇق بەرمەيتتى.

سىيىت قارى هەققىدىكى خىيال زۆهرەگە كۆڭۈلسىزلىكتىن باشقا هېچنېمە ئېلىپ كېلەلمەيتتى. ئۇ كەتكەن بىلەن ئۇنىڭ گۇمانى زۆهرە بىلەن بىللە قالدى. ئۇ يۈرتقا بارغاندىن كېيىن ئاچچىقىغا چىدىماي گەپ قىلىپ سالسا، زۆهرەنىڭ نامى چىقىپ قالىدۇ. تېلېفون قىلسىلا ئانىسى توختىماي يېنىپ كەل دەۋاتىدۇ، بارسا چوقۇم گەپ بار، خەقنىڭ ئۆسەك گەپلىرى يامان، ئەر ئالمايدىغان قىز بولۇپ ئولتۇرۇپ قېلىشىمۇ مۇمكىن؛ زۆهرەنىڭ بۇنداق تۆهمەتكە قېلىشىغا شۇ قارى سەۋەبچى بولغاچقا، زۆهرە ئۇنى ئەيىبلەيدۇ، ئۇنى ئەزەلدىن ياخشى كۆرۈپ باقمىغىنىغا

خۇرسەن بولىدۇ، ئۇ قارىمنى ئەسلىگۈدەك، سېغىنغۇدەك ھېچ ئىشنىڭ يوقلۇقىدىن ھەرگىز ئەپسۇسلانمايدۇ. ئۇ قارىمنىڭ خېتىنى يىرتىۋەتكىلى نەۋاخ، ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆزىگە مەنسۇپ. ئۇ ئەمەلىيەتتە ئۆزىنىلا ياخشى كۆرىدۇ، زۆھرەنى ياخشى كۆرۈشتىكى مەقسىتىمۇ ئۆزىنى بەختلىك قىلىش، قوپالراق ئېيتقاندا ئۆز نەپسىنى قاندۇرۇش، نانغا ھەسەل يالىتىپ ئۆزى يېيىش.

زۆھرە ھامان بىر ئەرنىڭ قىسمىغا چۈشۈش تەقدىرىدىن قېچىپ قۇتۇلالمايدىغانلىقىنى، بۇ شەھەردە ياشايمەنلا دەيدىكەن شۇ قىسمەتنى ئەنسىرەش ئىچىدە كۈتۈۋالىدىغانلىقىنى بىلەتتى، ئەگەر كۆڭلىدىكىدەك ئىش يۈز بېرىپ، ئارزۇيىغا يېتەلەيدىغانلا بولسا بەخت دېگەن شۇ نەرسىگە تەسلىم بولىدىغانلىقى، ئېپپەت-نومۇسنى قۇربان قىلىدىغانلىقى، ئۇنىڭ زادى قانداق ئىش ئىكەنلىكىنى بىلىپ، ئىش كۆرگەن قىزلاردەك مەغرۇر ياشايدىغانلىقى مۇقەررەر ئىدى؛ شۇنداق بولغاندا، ساددىلىق، گۆدەكلىك، تەلمۈرۈش، قېچىش، يەنە تەلمۈرۈش، ئىككىلىنىش، قىزىقىش،

بىتاقەت بولۇش، ئىزتىراپ چېكىش، ئويلىنىپ-ئويلىنىپ ساراڭ بولۇش دەۋرىدىن خوشلىشىپ، پىشىپ يېتىلگەن، ئۆزىنى توختاتقان، ئارتۇق هاياجانلانمايدىغان چوكانقىز دەۋرىگە قەدەم قويياتتى. بۇ پەقەت ۋاقىت مەسىلىسى ئىدى. هازىرقى زۆهرە گويا ئۆزى ئۈچۈن هەممىدىن مۇهىم، هەممىدىن ئامراق قورچىقىنى قۇچاقلاپ ئولتۇرغان كىچىك قىزغا ئوخشايتتى، ئۇنى هېچكىمگە بەرمەيتتى، لېكىن قەيەردىندۇر بىر يامان ئۇغرى چىقىپ، ئۇ قورچاقنى ئالداپ ئېلىۋېلىشىمۇ مۇمكىن ئىدى. بۇ قورچاق شۇ ئوغرىلار جېنىنى سېلىپ بېرىپ بولسىمۇ ئېرىشىشنى ئويلايدىغان نەرسە، بەلكى بىباها ئويۇنچۇق ئىدى.

ئۇ غەمگە چۆككەن، ئۈمىدۋارلىق بىلەن ئۈمىدسىزلىك ئارىسىدا لەيلەپ قالغان چاغلىردا «ئوتنىڭ تېشىدا كۆيگەندىن ئىچىدە كۆيسەم بولماسمۇ؟!» دەپ ئويلاپ قالاتتى. پاكلىقىنى قاچانغىچە ساقلاپ قالالايدىغانلىقىنى بىلمەيتتى، بۇ پاكلىقنىڭ راستىنلا ئۇنى ئۆزى كۈتكەندەك بەخت-سائادەتكە

ئېرىشتۈرەلىشىدىن گۇمانلىنىپمۇ قالاتتى. ئۇ پاكلىقنى ئويلىسا سىيىت قارىنىمۇ قوشۇپ ئويلاپ ئىچى پۇشاتتى، ئەمەلىيەتتە بۇ دۇنيادا ھېچكىم ئۆزىنى پاك دېيەلمەيدۇ، پاكلىقنىڭ ھەممىسى بىردەملىك دەپ ئويلايتتى. سىيىت قارى ئۆزىنى پاك دېگۈدەك، زۆھرەنى ئەيىبلىگۈدەك قانچىلىك ئادەم ئىدى؟! ئۇ سىيىت قارىغا بولغان نارازىلىقىدىنمۇ ئەيتاۋۇر قۇرئاننى بىر ياقتا تىقىپ قويدى، نامازدىگەننى ئۇنتۇپلا كەتتى؛ ياشاش تەس، كۆڭۈل ئارامىدا ئەمەس، بەختىمنى تاپقاندا ئوقۇي دەپ ئويلىدى.

گاھىدا كېچىدە يامان چۈش كۆرۈپ ئويغىنىپ خۇدانى ياد ئېتىپ تۆۋە قىلغانلىرىدا سەھەردە قوپۇپ بىر ۋاق بولسىمۇ نامازئوقۇي دەيتتى، تاڭ ئاتقاندا قوپقۇسى كەلمەيتتى، ئادىلەدىنمۇ ئۇزاق ئۇخلايتتى.

ئىككىسى بەسلىشىپ ئۇخلايتتى، ئەركىنلىكتىن ھېرىپ كەتكەندەك ياكى ئەركىنلىك ئىزدەش ئۈچۈن دەم ئېلىۋاتقاندەك، ئەركىنلىك ئۈچۈن كۈچ توپلاۋاتقاندەك ئۇخلىشاتتى. خىيال، شېرىن چۈش،

جىنسىي ئاڭ، ئاڭسىزلىق قېتىغا شۇڭغۇيتتى؛ شەھەرنىڭ شاۋقۇنلىرى ھاياتلىققا چىللاپ تۇرسىمۇ، شېرىن ئۇيقۇنىڭ شەھۋانىي ئارامبەخشلىرىدىن ئېزىلىپ ياتاتتى...

ئادىلە بۇرۇن قويۇپتى، لەنەتتەگكۇر خالانىڭ ئىشىكىنى ئېچىۋېتىپ، ئۆلۈكتەك ياتقان زۆھرەگە ئالىيىپ قويدى. زۆھرە شۇ ياتقانچە ئۆلۈپ كەتسە ئەرلەرنىڭ قانداق مەخلۇق ئىكەنلىكىنى، جىنسىيەتنىڭ قانداق سېھرى كۈچى بارلىقىنى، بۇزۇلۇشنىڭ قانداق ئىش ئىكەنلىكىنى بىلمەيلا ئۆلۈپ كېتەتتى، توي قىلماي تۇرۇپ ئۆلۈپ كەتكەن مەسۇم قىزلارغا پەقەت ئادىلەدەك پىشىپ قاق بولۇپ كەتكەن، شەھۋەتتىن ئېسىل تائامدەك ھۇزۇرلىنىدىغان قاقۋاش سەتەڭلەرلا ئېچىناتتى. پاكلىق دېگەن ئاچكۆز ئەرلەر پەيدا قىلغان بېسىم...ــ دەپ ئويلايتتى ئادىلە ـ، پاكلىق دېگەننى تىتىۋەتتۇق، ئەركىنلىكىمىزنى بوغىدىغان ھەممە نەرسىنى پاچاقلاپ تاشلىۋەتتۇق. مۇستەقىل ياشايمىز دەپ غېرىپ بولدۇق، دەپسەندە قىلىندۇق، ئەمما بۇنىڭ

ھەممىسى ئەركىنلىككە تۆلەنگەن بەدەل.

ئۇ خالادا ئولتۇرۇپ، ئەركىن ياشاشنىڭ بولمايدىغان تەرەپلىرىنىمۇ ئويلىدى، ئايال كىشىگە بىرەر ھامىي بولمىسا ئۆزىنى قوغدىيالمايتتى، ھېلىقىدەك نىيىتى بۇزۇق ھايۋانغا ئۇچراپ قالسا ھېچنېمە قىلالمايتتى، ئۆلۈم تەھدىتىگە دۇچ كەلسە غىڭ قىلماي يېتىپ بېرەتتى. جېنىنى ئاياپ كەلگەن، نومۇسىنى قايرىپ قويۇپ ماددىي ئارزۇلىرىنى قاندۇرۇپ كەلگەنلەردە غەزەپ ۋە غۇرۇر يوق ئىدى، خەۋپ-خەتەرگە ئۇچرىسا قورقۇپ ھالى قالمايتتى، ھېچقانداق قارشىلىق قىلمايلا تەسلىم بولاتتى. چۈنكى ھايات شېرىن ئىدى، جاننىڭ راھىتى بىر خۇمار ئىدى. ئادىلە ئۆزىنىڭ شۇ كۈندىكى دۆتلۈكىگە ھەيران، قاراپ تۇرۇپ بۆرىنى قوتانغا باشلاپ كىرگەنىدى. ئەگەر ئۇ بەدبەخ ئىشكىتىن كىرىپلا تەھدىت سالغان بولسا ئوخشاش ئاقىۋەت يۈز بېرەتتى، بېشىغا دەھشەتلىك بىر نەرسە بازغاندەك تېگەتتى، ھەتتا «بازغان» چۈشمەي تۇرۇپ ھوشىدىن كېتەتتى...

ئادىلە خالاغا ھەر قېتىم كىرگىنىدە بالا-قازانىڭ،

پالاكەتنىڭ ئادەمگە ناھايىتى يېقىن ئىكەنلىكىنى، بۇ ھاياتقىمۇ ئىشىنىپ بولغىلى بولمايدىغانلىقىنى ھېس قىلاتتى؛ ۋەھىمىلىك خىياللارنى سۈرەتتى. «يىلاندىن قورققان ئارغامچىدىنمۇ قورقۇپتۇ» دېگەندەك، شۇ ئىشتىن كېيىن ئۇ ھەر قانداق ناتونۇش ئەرنى، ئېلانچىلارنى، تازىلىقچىلارنى، ئىشىك ئالدىغچە مۇلازىمەت قىلىدىغانلارنى ئۆيگە قەتئىي كىرگۈزمىدى. ئاخشىمى كوچىدا يالغۇز ماڭغاندا قورقاتتى، تاكسىچىلارغىمۇ گاھىدا ئانچە ئىشىنىپ كەتمەيتتى. لۈكچەكلەر بىر ياقتا تارتىپ ئاپىرىپ باسقۇنچىلىق قىلسا كارايىتى چاغلىق، لېكىن پۇلنى ئېلىۋالمىسا، قىيناپ ئۆلتۈرۈۋەتمىسلا بولاتتى... دەپ ئويلايتتى، بۇنداق ۋەھىمە ئاسان يوقىمايتتى. بۇ ھالدا ئۇ بۇرۇنقىدەك خاتىرجەم ئويناپ-كۈلەلىسۇنمۇ؟!

ئىلگىرى ئۇ ئاياللارنىڭ مۇستەقىللىقى ۋە ئەركىنلىكىنى قوغداش تەرەپدارى ئىدى، ئۆز ئەمەلىيىتى ئارقىلىق ئۇنى جاكارلايتتى، ئەمدىلىكتە يۈرىكىنىڭ تىترەپ، چىرايىنىڭ تاتىرىپ كەتكەنلىكىنى كۆردى...

ئۇ خالادىن ناھايىتى روھسىز چىقىپ ھۇجرىسىغا كىرىپ، كېچىدىن جىن چاپلىشىپ قالغان سىراق خوتۇندەك بىر نۇقتىغا چەكچىيىپ قاراپ ئولتۇردى، ئۆزىنى چۈجىدەك باسماقدىغان شەھۋەتپەرەس ئەرلەرنى بىر-بىرلەپ خىيالىدىن ئۆتكۈزدى، بەزىلىرى لۈكچەككە، ئادەمىي ھايۋانغا ئايلىنىپ ئۇنى ئۆلتۈرىۋېتىدىغاندەك قىينايتتى، بەزىلىرى مايمۇندەك قىلىقلارنى قىلىپ ئۇنى ئەخمەق قىلاتتى، بەزىلىرى كالىدەك پۇشۇلداپ ئۇنىڭ ۋۇجۇدىنى پېتىقدايتتى. ئۇلارنىڭ بىرەرسىنىڭمۇ ئەيدىز كېسىلىنى يۇقتۇرۇۋالغانلىقى ئادىلەگە مەلۇم بولمىدى. بەزىلىرى بىلەن نەچچە ئايلاردىن كېيىن ئۇچراشتى، ھېچ ئىش يوق، ھايۋانلىق داۋاملىشىۋەردى. ئادىلە نەچچە ۋاقىتتىن بېرى ئۆزىنى ئەيدىز دەپ ئالداپ كەلگەنلىكىنى، ئۆزىنى كەمستىپ بۇزۇلغانچە بۇزۇلۇپ كېتىۋەرگەنلىكىنى، راستىنى ئېيتقاندا، ئۆزىگە بىر باھانە تېپىپ قانغۇدەك بۇزۇلغانلىقىنى ئويلاپ يەتتى. ئۇنىڭ ئۆزىنىڭ يوشۇرۇن ئېڭى ۋە نەپسانىيىتى قۇتراتقۇلۇق قىلغان، ئۇزاققا

سوزۇلغان ۋە بارغانچە كېڭىيىپ كەتكەن شۇ بۇزۇقچىلىق ھەرىكىتى مەغلۇبىيەت ئىچىدە غەلىبە قىلىپ، خارابلىق ئىچىدىن يول تېپىپ بۇگۈنگىچە داۋاملىشىپ كەلدى؛ ئۇنىڭ مايقۇرتقا ئوخشاش دەسسەپ مىجلغان بەدىنى بىر دەمدىن كېيىن تىرىلىپ قوپاتتى، تىرىكچىلىك ۋە بەخت ئۈچۈن جان-جەھلى بىلەن تىرىكىشىپ ماڭاتتى...

ئادىلە ئەيدىز كېسىلى ئەمەستەك قىلاتتى، لېكىن باشقا مەينەتچىلىك ۋە ئۇششاق-چۈششەك كېسەلدىن خالىي بولالمىدى، شۇنداق چاغدا بۇنى ئەيدىز كېسىلىگە باغلاپ قورقۇپ كېتەتتى؛ دوختۇرخانىلاردىن قىممەت دورىلارنى ئېلىپ يېيىشكە رازى ئىدىكى، دوختۇرخانىغا بېرىپ قان تەكشۈرتۈشتىن ئەنسىرەيتتى. «بۇزۇقلا ئاسان قېرىپ كېتىدۇ» دېگىنى راستمىكىن، تېرىلىرى يىرىكلىشىپ، كۆزىنىڭ ئەتراپىغا قورۇق چۈشۈشكە، كۆز جىيەكلىرى ۋە كۆكسى خالتىلىشىشقا باشلىدى.

ئەينەككە قارىسامۇ، زۆھرەگە قارىسامۇ ئىچى ئاچچىق بولاتتى، دەرد-ئەلەمى ئىچىگە پاتمايتتى. گۈزەللىك

ئاياللارنىڭ ئۆمۈرلۈك دەردى، دەۋاسى ئىدى، يېشى چوڭايغانچە پېتىدىن چۈشكەن قېرى قىزلار، 30 ياشتىن ھەسرەت ئىلكىدە ھالقىغان چوكانلار گۈزەللىككە قىيالمايتتى؛ گۈزەللىككە بىر ئۆمۈر قانمايدىغان ئاياللار يېشى چوڭايغانچە تېرىككەك، ئازازۇل، ئۆكتەم، گۇمانخور، ھەسەتخور بولۇپ كېتەتتى، گۈزەللىك غايىسى، گۈزەللىك ھەسرىتى ئىچىگە سىغمىغاندا بۇ ھاياتتىن، كەلمىگەن تەلەيدىن قاقشايتتى.

ئادىلە ھۇجرىسىدىن چىقىپ زۆھرەنىڭ يېنىغا كېلىپ ئۇنىڭ چىرايىغا ئۆچمەنلىك بىلەن قارىدى. بۇ چىراي ھەر قانداق ئەركەكنى جەلپ قىلالايتتى. ئادىلە ئەر كىشى بولغان بولسا مۇشۇ ۋاقىتتىكى ئۆزىدە زۆھرەنىڭ ئىپپەت-نومۇسىغا تېگىپ، تۇغۇلغىنىغا تويغۇزۇۋەتكەن بولاتتى. ئۇ ئەر كىشى بولغان بولسا چوقۇم پاھىشۋاز لۇكچەك بولۇشى كېرەكمىدى؟ ئۇنداقتا شۇنداق ئەرلەرنى توغرا چۈشەنسە بولارمىدى؟! شۇنداق پاھىشۋازلار بولمىسا ئادىلە ياشىيالماسمىدى؟... ئادىلە بېشىنى تۇتۇپ ئولتۇرۇپ قالدى، تېلېۋىزورنى ئاچتى،

ئاۋازىنى يۇقىرى قىلدى. زۆھرە بىئاراملىقتا ئويغاندى. ئورنىدىن ئېرىنچەكلىك بىلەن قوپۇپ خالاغا ماڭدى.

ـ ئاران تۇرۇپتىكەنسەنمۇ دەيمەن...

زۆھرەنىڭ ئىچى سىقىلىپ تۇرسىمۇ گەپ قىلماي ماڭدى.

ـ سۇنى چۈشۈرىۋېتىشنى ئۇنتۇپ قالما، قەغىزىڭنى چىلەككە تاشلا!

ـ يەنە شۇ قەغەزنىڭ گېپىمۇ؟ ئەتىگەندە نېمە بولدى ساڭا؟ـدېدى مەڭدەپ قالغان زۆھرە.

ـ ھېچنېمە...

ـ كېچىدىن چۈشۈڭ بۇزۇلۇپ قاپتۇ ـدە.

ـ شۇنداق، مۇشۇ كۈنلەردە تولا يامان چۈش كۆرۈپ كېتىپ باربمەن.

زۆھرە خالاغا كىرىپ چىقىپ، قولىنى يۇيۇپ ناشتىلىق تەييارلىدى.

ـناشتىلىقنى كۈندە چۈشتە يەۋاتىمىز، مۇشۇمۇ تۇرمۇشمۇ؟!ـدېدى ئادىلە ئانىسىغا قېيداۋاتقان بالىدەك.

ـ قانداق قىلسەن، كۈندە كەچ كېلىۋاتساق.

ـ مۇشۇنداق كېتىۋېرىدىغان گەپمۇ، مەن بىزار بولدۇم بۇنداق ياشاشتىن... 70 ياشلىق قېرى چەت ئەللىكە تەگسەممۇ مەيلىدى، يوقالسام بولاتتى بۇ يەردىن!

ـ چەت ئەلگە چىقىش شۇنچە تەسما؟

ـ سەن ئۇ ئىشنى شۇنچە ئوڭاي چاغلامسەن؟

ـ مەن قىزىقمايمەن.

ـ سەن نېمىگە قىزىقسەن؟! كاللاڭدا نېمە بار سېنىڭ، ھەممە نېمىگە ھاڭۋېقىپ ئولتۇرىسەن، قەغەزنى سۈيدۈكىڭگە تاشلايسەن...

ـ چاي ئىچىپ ئولتۇرۇپمۇ مۇشۇنداق گەپنى قىلامسەن؟ قەغەزنىڭ جىنى چاپلىشىپ قالمىغاندۇ ساڭا؟! نېمانداق تۇگىمەيدىغان گەپ بۇ؟!ـ دېدى زۆھرە ئاچچىقتىن قىزىرىپ.

ـ مۇشۇ كىچىككىنە ئىشىڭدىن سېنىڭ ھاڭۋاقتىلىقىڭ، دۆتلۈكىڭ چىقىپ تۇرىدۇ..

ـ سەن بەك ئەقىللىق، مېنى تولا ئۇنداق

هاقارەتلىمە!

ـ مۇشۇنداق دېمىسە ئادەم بولمايسەن، تىرىشمايسەن...

ـ ئادەم بولماي نېمە بوپتىمەن، تىرىشماي نېمە ئىش قىلىپتىمەن؟ سەندەك ياشسام بولامتى؟

ـ مەندەك ياشىمساڭمۇ باشقىچە يول ئىزدەپ باقساڭ بولاتتى.

ـ يول ئىزدەپ هېرىپ قالدىم، يەنىلا شۇ قورساق تويىدىغان رېستوران ياخشىكەن.

ـ داتاڭ جىڭلى قىلىپ قويسا كېرىلىپ كەتتىڭما؟ ئىككى-ئۈچ يۈز كوي ئارتۇق بەرگەنگە نېمە بوپتۇ، مۇشۇ ياشلىقىڭ، مۇشۇ چىرايىڭ بىلەن مۇشۇنداق تۇرمۇش كەچۈرمەكچىما؟ تېخىچە بىر كارىۋىتىڭ يوق، يا يوتقىنىڭنىڭ تايىنى يوق. كىيىمىڭ ئاندىن ناچار، 100 كويلۇقتىن ئارتۇق ئاياغ كىيەلمەيسەن. مەندەك ياشا دېمەيمەن، قانداق ياشساڭ ئۆزۈڭنىڭ ئىشى، لېكىن ئادەمنىڭ كۆزىگە سىغقۇدەك ياشا!

ـ كۆزۈڭگە سىغماي قالغان بولسام كەتسەملا

بولىدىغۇ؟!

ـ كەتسەك كوچىغا چىقىپ كېتەرسەنمىكىن؟

ـ سەن شۇنى تىلەپ تۇرىسەنغۇ...

ـ ۋايىيەي، ماڭا بەربىر، مەن سېنىڭ ئاناڭمىدىم، نېمە قىلساڭ قىلمامسەن؟

ـ شۇ، سەن مېنىڭ ئانام بولمىغاندىكىن كارىڭ بولمىسۇن.

ـ تىلىڭ خېلى ئۇزىراپ قاپتۇغۇ سېنىڭ؟! داتاڭ جىڭلى بولغانلىقىڭ پايدىسى ـ دە بۇ!

ـ ئۇنىڭدىن بۇرۇنمۇ ئۆزىمىزگە چۈشلۈق ئادەم ئىدۇق، مالاي دەپ قالغانمۇ مېنى؟

ـ ئۆزۈڭنى نېمە چاغلاپ قالغانتىڭ؟ ئۆزۈڭنى مالاي دەپ ئويلىساڭ ئاشۇنداق مالايدەك ياشايسەن.

ـ سەن قانچىلىك ياشاپ كەتتىڭ؟ ئۆزەڭدىن پەخرلىنىدىكەنسەن ـ دە!

ـ ئىشقىلىپ سەندىن ياخشى ياشاۋاتىمىز، ئۆزىمىزنى چۈشەپ بوغۇپ قويمىدۇق. يالغاندىن پاك بولۇۋېلىپ ئۆزىمىزنى ئالداپ يۈرمىدۇق، تەبىئىي

ياشاۋاتىمىز.

ـ ھە، بەك تەبىئىي ياشاپ كەتتىك، ئۆزۈڭنى ماختىما ئادىلە، ئۇ ماختىنىدىغان ئىش ئەمەس.

ـ بوپتۇ، مەن ماختانماي، سەنچۇ، سەن ئۆزۈڭنىڭ نېمىسىدىن ماختىنىسەن؟ پاكلىقىڭدىنما؟ سېنىڭ پاك ياكى پاك ئەمەسلىكىڭنى كىم بىلىدۇ؟ ھېلىقى قارىم بىلەمدۇ يا!؟ بوپتۇ، سېنى بۇلغانمىغان قىز دەپ تۇرايلى، ئۇنداق بولسا نېمە بوپتۇ؟ نېمىگە يارايدۇ؟! چەت ئەللىكە تەگسەڭ سېنى كېسىلى باركەن، نورمال ئەمەسكەن دەپ چوقۇم ئالمايدۇ. مەن قىز دەپ بىر خەنزۇنىڭ ئالدىغا بارساڭ ئادەتتىكىدىن كۆپرەك ھەق ئالسەن، تېخى ئىشەنسە دېگىنە، ئىشەنمىسە قىزلىق پەردە سالدۇرغانىنىڭ پۇلىنىلا تۇتقۇزۇپ قويىدۇ. ھازىر ھەممە نېمە ساختىلىشىپ كەتتى، قىزلىق، پاكلىق دېگەنگە ھېچكىم ئىشەنمەيدۇ. يېزىغا بېرىپ ئەرگە تەگسەڭ بولىدۇ، لېكىن ئۇنداقمۇ قىلالمايۋاتساڭ، بۇنداق ياشا دېسە ئۇنىڭغا ئۇنمايۋاتساڭ، سېنى سارىڭ دېمەي كىمنى دەيمىز؟!

زۆھرە غەزەپتىن تىترەپ كەتتى، كېچىدىن بىر ئىت قوغلاپ چىشلىۋالغاندەك قىلغان، ئەسلىدە ئادىلە ئىكەن. زۆھرە ئادىلەدە يۈز دېگەن نەرسە يوقتەك تىكىلىپ قاردى، ئۇنىڭدا راستىنلا يۈز يوقتەك ھېچنېمىنى كۆرەلمىدى.

ـ سەن ساراڭ بوپسەن،ـ دېدى زۆھرە ئۇنىڭغا نەشتەردەك تىكىلىپ ـ چىدىماسلىق قىلىۋاتسەن، بۇنداق زەھىرىڭنى سانچىغچە «ئۆيدىن چىقىپ كەت» دېسەڭلا بولمىدىمۇ؟!

ـ نېمەڭگە چىدىماي قاپتىمەن، دۆتلۈكىگە ھېلىمۇ چىداپ كېلىۋاتىمەن.

ـ كىمنىڭ دۆتلۈكىنى كېيىن كۆرىمىز.

ـ يا گەپ چۈشەنمەيسەن، ئىككى گەپنىڭ بىرى بولسا بۇ يەردىن كەتكۈزۈۋېتەلمەي قالدىڭ دەيسەن، كەتكۈڭ بولسا كېتىۋەر، ئۆزى كەلگەن يارەي، ئۆزى كەتكەن يارەي...

ـ نەچچە ۋاقىتتىن بويتۇ دەپ چىداپ كەلدىم، ئۆزۈڭنى بىلمىدىڭ. سېنىڭ ئىزايىڭنى ئىشتىگىلى،

مالايلىقىڭنى قىلغىلى كەلدىمۇ بۇ يەرگە؟!

ـ كونا ھېسابنى قىلاي دەۋاتامسەن؟ ئەڭ ياخشىسى بۇنى دېيىشمەيلى، قانداق كەلگەن بولساڭ شۇنداق كېتىۋال.

ـ بۇ يەردىن كەتسە ياشيالمايدۇ دەمسەن؟ ساڭا ھەرگىز ئېسىلىۋالمايمەن.

ـ مۇشۇ يەردىن كەتسەڭلا ياخشى ياشيالايسەن، مەنمۇ شۇ...

ـ ئۆيۈڭنى مەينەتچىلىك بېسىپ كەتسە چاقىرارسەن.

ـ ماتۇڭغا قەغەز چۈشۈپ كەتمىسلا قالغىنى مەيلى!

ـئۆلگۈچە شۇنى ئۇنتۇيالمايدىغان بولدۇڭ.

ـ سەن ھاڭۋاقتى، بۇنى مەڭگۈ بىلمەيسەن!

شۇنداق قىلىپ ئادىلە قىنىغا سىغماس تەبىئىتىنى تولۇق ئاشكارىلاپ، ئىچىدىكى زەردانى سىقىپ چىقاردى، «كۆزىگە چىققان سۆگەل»نى كۆزدىن يوقاتتى. زۆھرە شۇ ئاچچىقىدا نەرسە-كېرەكلىرىنى يىغىشتۇرۇپ، ئەرزان

كىيىملىرىنى چامادانغا پۈرلەپ تىقىپ، تولا يېتىپ ماكچىيىپ كەتكەن قەدىناس ساپاغا بىر قاراپ قويۇپ، ئادىلەگە خوش دېيىشكىمۇ رايى بارماي ئۆيدىن چىقىپ كەتتى. يولدا كېتىۋېتىپ، بىلىپ تۇرۇپ بىر بۇزۇققا ساددىلىق بىلەن بويسۇنۇپ كەتكەنلىرىگە، ئۇ قاسماق ئۆينى ئۆز ئۆيىدەك بىلىپ جان كۆيدۈرۈپ كەتكەنلىرىگە ئېچىندى، ئادىلەنىڭ «دۆت، ساددا» دېگەنلىرى قۇلىقىغا كىرىۋېلىپ ئارام بەرمىدى.

21

زۆھرە كەتكەندىن كېيىن ئادىلە كىنو كۆرۈپ ئولتۇرغان بولسىمۇ كاللىسىغا ھېچنېمە چۈشمىدى. قىزلار ئوتتۇرىسىدا ھەقىقىي دوستلۇق بولمىغان يەردە، ئىككى يولدا كېتىۋاتقان قىزلار ئوتتۇرىسىدا دوستلۇق، ساداقەت بولمايتتى. پاكلىق بىلەن ناپاكلىق بىر ئۆيدە پېتىشالمايتتى. بىر-بىرىگە دەخلى قىلماسلىق پرىنسىپىمۇ ۋاقتى كەلگەندە ئاقمايتتى. نەچچە ئاي بىللە تۇرۇش جەريانىدا ئادىلە زۆھرەدىن پاكلىق بىلەن

ۋىجدانىنى، زۆھرە ئادىلەدىن رەسۋالىق بىلەن چۈشكۈنلۈكنى ئۆگەنگەن بولسا بەلكىم سوقۇشماي بىللە ئۆتۈۋەرگەنمۇ بولاتتى. ئەمما ھەر ئىككىسى شەخسىيىتىنىڭ كۈچلۈكلىكىدىن پارتلاپ، مۇستەقىللىق يولىغا ماڭدى.

ئادىلە يالغۇز ئولتۇرۇۋېرىپ زېرىكتى، غېرىبلىق باستى، ئەمما ئۇ ئىزچىل غېرىب ئىدى، ئۇ يالغۇز قالغاندا، دەپسەندە قىلىنغاندا زۆھرە نەدە ئىدى؟! ھەر قانداق ئىشقا ئۇ يالغۇز، مۇستەقىل يۈزلىنىپ كەلدى، يالغۇز ئىشقا باردى، يالغۇز مۇلازىمەت قىلدى، ھۇجرىسىدا يالغۇز ئۇخلىدى، تەييار چۆپنى يالغۇز يېدى، كىنونى يالغۇز كۆردى، جىمى مەئىشەت، جىمى مۇشەققەت، جىمى ھۇزۇر-ھالاۋەت ئۇنىڭغا يالغۇز مۇجەسسەملەندى. ئۇ ئۆزىنىڭ يالغۇز دۇنياسىدا ئەركىنلىك ناخشىسىنى توۋلاپ ھېرىپمۇ قالمىدى.

ئويۇنچى ئەرلەرنى پۈتۈنلەي ھايۋانغا چىقىرىپ، ئۆزىنىڭ كەلگۈسى ھەققىدە ئىشەنچلىك پىلانلارنى سوقالمىدى. ئامېرىكا كىنولىرىدىكى بويتاق، ئەركىن قىزلارنىڭ

بېزەپ تۇرمۇشى ئۇنىڭغا ئىزچىل ئۇلگە ھەم تەسەللى بولۇپ كەلدى.

شۇ كۈنى چۈشتىن كېيىن ئۇ يالغۇزلۇقنىڭ دەردىگە چىدىماي ئازراق ئىچتى، تاماكىسىنى ئۇلاپ چەكتى. كەيپىياتى ناھايىتى ئوسال ھالدا كۇلۇبقا ماڭدى. مۇلازىمەت ناھايىتى ئالدىراش ئىدى، بىر دەمدىن كېيىن كىيىملىرىنى سېلىپ تاشلايدىغان سالاپەتلىك ئەرلەر كۆزلىرىنى پارقىرىتىپ كىرىپ كېلىشەتتى-دە، نەپسىگە ئالدىراپ مېڭىشاتتى. سېپىستىن تەر بىلەن ئەتىر ھىدى ئارىلىشىپ كەتكەن بۇزۇق ھاۋا شەھۋەت پۇرىقىنى توشۇپ يۈرەتتى، ئادىلەنىڭ دېمى سىقىلىپ بېشى ئازراق قايدى، ئارامخانىدە بىر دەم بىكار ئولتۇردى، قەدىرسىزلىك تۇيغۇسىدا بىئارام بولدى، تېلېفون نومۇرىنى بەرگەن بىرەرسمۇ تېلېفون قىلمىدى. چەت ئەللىكلەر بۇ يەرنى تاشلاپ، يېڭىسىغا كۆچۈپ كەتكەندەك قىلاتتى. شۇ چاغدا ئايال خوجايىن كېلىپ ئۇنى چاقىردى:

ـ بىرسى چاتاق ساپتۇ، چەت ئەللىكتەكمۇ قىلىدۇ،

شىنجاڭلىقتەكمۇ قىلىدۇ، سەن بېرىپ قاراپ كەلگىن!

ئادىلە خوجايىن دەپ بەرگەن نومۇر بويىچە بىر ئايرىمخانىغا كىردى. بىر قاراشتىلا ئۇيغۇرلۇقى چىقىپ تۇرىدىغان بۇرۇتلۇق، سېمىز، ياغلىشاڭغۇ بىرسى تاماكا چېكىپ ئولتۇراتتى، يېنىدىكى قىرقىما چاچ قىز ئادىلەنى كۆرۈپلا ئالدىغا كەلدى:

ـ بىر نېمە دەپ ئاچچىقلايدۇ، گېپىنى ئۇقالمىدىم..

بۇرۇتلۇق ئادەم ئادىلەنى كۆرۈپلا ئاغزىغا ئاپارغان تاماكىسىنى پەسكە چۈشۈردى:

ـ سىز ئۇيغۇرما؟

ـ ھە، مەن ئۇيغۇر.

ـ سىزمۇ مۇشۇنداق يەردە مۇلازىمەت قىلىمەن-دەك!

ـ ھە نېمە بوپتۇ، مەن بۇ يەردە تەرجىمان...

ـ تەرجىمان دەك،- بۇرۇتلۇق تاماكىسىنى پۈۋلەپ مىيىقىدا كۈلدى،- ئەجەب چىرايلىق ئاڭلىنىدىكەن!

ـ مەن بۇ يەردە چەت ئەللىكلەرگە تەرجىمانلىق قىلىمەن، باشقا ئىشنىمۇ قىلىمەن، ھە نېمە بوپتۇ؟!

ـ ما گېپىڭىز جايىدا، ئادەم مۇشۇنداق ئوچۇق

بولۇشى كېرەك.

ـ سىزدەك نوچى ئەر نېسىپ بولمىغاچقا مۇشۇ كۈنگە قالدۇق.

ـ چىقىپمۇ قالار، چىقمىسىمۇ ھېچنېمە بولمايدۇ، ئوبدان تۇرۇۋېتىپسىز مانا.

ـ نېمە ئىش بولدى؟ بۇ قىزدىن نېمىگە خاپا بولدىڭىز؟

ـ دۈمبەمنى تۈتۈپ قويماي دەسسەپ يۈردۇ، مەن بۇنداق مەينەتنىڭ تاپىنى ئاستىدا چەيلىنىدىغان لايمىدىم؟ شۇڭا سىلكىپ ۋاقىردىم.

ـ خاپا بولماڭ، بەكرەك تۈتۈپ دەسسەپ قويای دېگەندۇ.

ـ بۇنى چىقىرىۋېتىپ ئۆزىڭىزلا كەلمەمسىز؟!ـدېدى بۇرۇتلۇق ھەجىيىپ.

ـ مەن بۇنداق مۇلازىمەتنى قىلمايمەن، بۇ دېگەن قائىدە.

ـ ناز قىلماڭ، باياتىن ئۆزىڭىز دېدىڭىزغۇ؟ ئادىلە بۇ بۇرۇتلۇقنىڭ خۇشخۇيلىقىغا،

ئوچۇقلۇقىغا مەستلىكى كەلدى، كۆزىنى خۇمارلاشتۇرۇپ كۈلدى:

ـ مەن قائىدە تۈزۈۋالغان: بىرى، ئۈيغۇرلار بىلەن قىلماسلىق؛ ئىككىنچىسى، خەنزۇلار بىلەن قىلماسلىق؛ ئۈچىنچىسى: نېگىرلار بىلەن قىلماسلىق. تۆتىنچىسى، لۈكچەكلەر بىلەن قىلماسلىق؛ بەشىنچىسى، مەيلى قايسى مىللەتتىن بولسۇن قېرىلار بىلەن قىلماسلىق.

ـ ۋۇي ما قىزىمكە يامانلىقىنى، قالغانلىرىغۇ بوپتۇ، ئۆز ئادەملىرىڭىز بىلەن قىلىشنى نېمىشقا خالىمايسىز؟!

ـ مەن ئۆز مىللىتىمنى بەكمۇ ھۆرمەتلەيمەن، ھېچكىمنى بۇلغاشنى خالىمايمەن.

ـ پاھ، ئالامەت مىللەتچى ئىكەنسىز. لېكىن بۇ قائىدىڭىزنى بۈگۈن بۇزۇۋېتىمكە، بولامدۇ؟

ـ ياق، بۇزمايمەن، بۇ مېنىمكە پىرىنسىپىم.

ـ سىزنى ياخشى كۆرۈپ قالدىم، سىزنى چوقۇم رازى قىلىمەن.

ئادىلە كۈلۈپ كەتتى، بۇرۇتلۇقىمكە كۆزلىرى ھاياجاندىن پارقىراپ كەتكەنىدى.

ـ ئەمسە ما قىزنىڭ ھەققىنى بېرىۋېتىڭ.

بۇرۇتلۇق ئۇ قىزغا دەرھال پۇلنى ساناپ بېرىپ ئىشكتىن چىقىرىۋەتتى.

ـ بىز قاملىشىپ قالىدىغاندەك تۇرىمىز...

ـ ئېسىلماي تۇرۇڭ، مەن ئەسلى بۇ يەردە قىلىشنى خالىمايتتىم، چۈنكى پۇلنىڭ تەڭدىن تولىسىنى لاۋبەن ئېلىۋالىدۇ.

ـ پۇلدىن غەم قىلماڭ، كەم يېرىنى تولۇقلايمىز.

ـ سىز نېمە ئىش قىلىسىز؟

ـ تاشچىلىق قىلىمىز.

ـ تاشچىلار بەك بېيىپ كەتتى دەيدىغۇ؟

ـ بېيىغانلار بېيىدى، بېيىيالمىغانلار قۇم ساناپ يۈرىدۇ.

ئادىلەنىڭ ئۇنىڭ بىلەن پاراڭلاشقۇسى كەلدى، ئەمما بۇرۇتلۇقتا ھازىر گەپ خوشياقمايتتى، ئادىلەمۇ ئالدىرايتتى.

ـ چاقچاقراق بولارسىز،ـ دېدى ئادىلە كۆزىنى يۇمۇپ.

بۇرۇتلۇق ئىشنى تۈگەتكەندىن كېيىن ئادىلەنىڭ ئويلىغىنىدىنمۇ ئارتۇق پۇل بەردى، ئاندىن ئىسسىم كارتوچكىسىنى تۇتقۇزۇپ:

ـ ياخشى تونۇشۇپ قالدۇق، ئىزدىشىپ تۇرايلى، كېلىڭ دېگەندە كېلەلەيدىغانسىز؟ـ دېدى.

ـ قاراپ باقارمىز،ـ دېدى ئادىلە ۋە تېلېفون نومۇرىنى يېزىپ بەردى.

شۇنىڭ بىلەن ئادىلەنىڭ سومكىسىدا نىغمەت دەيدىغان بىردىنبىر ئۇيغۇرنىڭ ئىسسىم كارتۇشكىسى پەيدا بولدى. چەت ئەللىك ئېسىلزادىلەرنىڭ نام-ئەمەل كارتوچكىسىلا كىرەلەيدىغان بۇ سومكىغا بىر ئۇيغۇرنىڭ ئالاقىلىشىش بەلگىسىنىڭ كىرەلىشى شۇنى بىلدۈرەتتىكى، ئەسەبىيلەرنىڭ مەستانىلىقى، مەستلەرنىڭ ساراڭلىقى بىلەن ئاۋاتلىشىپ تۇرىدىغان ئىشرەتخانىلار پۇل تاپقان ئۇيغۇرلارنىمۇ ئۆز قوينىغا ئېلىشقا باشلىغانىدى. ئادىلەنىڭ بۇ يولدىكى ھاياتىدا بىر ئۇيغۇرنىڭ پەيدا بولۇشى كۈتۈلمىگەن ئىش ئىدى، بۇ ئۇنىڭ خىيالىنى ئاستىن-ئۈستۈن قىلىپ، تۇرمۇش

ھەققىدە باشقىچە ئويلارنى شەكىللەندۈردى. مەيلى قانداقلا ئويلىسۇن، نىغمەت تاشچى ئۇنى ئالمايتتى، نەپسىنى قاندۇرۇش ئالدىدا كۆيدۈم، پىشتىم دېگەن بىلەن، ئىش تۈگمىگەندىن كېيىن يېلى چىققان توپتەك سولۇشۇپ تۇراتتى. جىنسىيەتنىڭ كۈچى پەقەت ۋاقتلىق ئېشىقى-مۇھەببەتنىلا چىللاپ كېلەلەيتتى. «ھازىرقى خورازلار مېكيانىنى بىر دەم قوغلاپ بېقىپلا ھېرىپ قالىدۇ، ئەرلەردە جەسۇرلۇق، مەسئۇلىيەت دېگەن نەرسە قالمىدى...- دەپ ئويلايتتى ئادىلە،- ئەگەر نىغمەت تاشچى ئۇنى خوتۇنلۇققا ئالسا ھەر كۈنى نەچچە ۋاق ھەقسىز ھۇزۇرلىناتتى. لېكىن يامان يېرى، بۇزۇق ئەرلەر نەچچە ئەرنىڭ ئاستىدا ياتقان بۇزۇق خوتۇنلارنى ھەرگىز ياخشى كۆرمەيدۇ، ئۆزلىرى بۇزۇلسا بولىدۇ، خوتۇنلار بۇزۇلسا بولمايدۇ! ناكەس ئەرلەر مۇشۇنداق ئادالەتسىزلىك قىلىشىدۇ. ئەرلەر ئاچكۆز، بولۇپمۇ نىغمەت تاشچىدەك پۇل تېپىپ ئىشتىنىغا پاتماي قالغان ئەرلەر بىر خوتۇنغا ھەرگىز تويمايدۇ، بىر نەچچە كۈندىلا ئادىلەدىن زېرىكىپ يېڭى ئاشنا، يېڭى سەتەك

ئىزدەيدۇ...

ئادىلەنىڭ خىيالى يەنە ئۈمىدسىزلىك بىلەن ئايايغلاشتى. ئۇنىڭغا ئۈمىد بېرەلەيدىغان ئەرلەر بۇ دۇنيادا تېپىلمايدىغاندەك قىلاتتى.

ئادىلەگە بەزىدە كۈن-كۈنلەپ ھېچ ئىش بولمايتتى، بەزىدەكەينى-كەينىدىن ئويلىمىغان ئىشلار يۈز بېرەتتى. نىغمەت تاشچى بىلەن تونۇشقان كۈنىنىڭ ئەتىسى ئادىلەگە سومكىسىدىكى ئىسسىم كارتوچكىلىرىدا نامى بار بىر چەت ئەللىكتىن تېلېفون كەلدى، ئاۋستىرالىيىلىك بۇ ئوتتۇرا ياشلىق ئادەم ئۇنى رازى قىلغان، ئادىلە ئۇچراتقان ئەڭ ياخشى چەت ئەللىك ئىدى. ئۇ ئادىلەنى ئۆيىگە چاقىرىپ، چوقۇم كېلىشى كېرەكلىكىنى ئېيتتى. ئادىلە خوجايىندىن بىر ئاخشاملىق رۇخسەت سوراپ ئۇ يەرگە باردى. ئۇ ئادەم ئادىلەنى قىزغىن كۈتۈۋالدى ۋە ئۆزى بىلەن تەڭ دېمەتلىك بىر دوستىغا تونۇشتۇردى. ئاندىن ئۇ دوستىنى دادىسى ئاۋستىرالىيىلىك، ئانىسى كورىيەلىك دەپ ئالاھىدە تونۇشتۇردى، ئادىلە ئۇنىڭ بىلەن تېزلا چىقىشىپ

پاراڭلىشىپ كەتتى، ئۆزىنى مەن شىنجاڭلىق، لېكىن روسىيەدىن كەلگەن كۆچمەنلەرنىڭ ئەۋلادى دەپ تونۇشتۇردى. ئۇ چېچىنى سېرىقتا بويۇۋالغان، يۈزى سوزۇنچاق، ئورا كۆز قىز بولغاچقا بۇنداق دېسە ھەر كىم ئىشىنەتتى، ھېچكىم ئۇنى كەمىستىشكە پېتىنالمايتتى. «ئادىلا» دېسە ئىسمىمۇ «ناتاشا، ئاننا» دېگەن ئىسىملارغا ئوخشاپ كېتەتتى. كوريېلىك كۆچمەن ئۆزىنىڭ شىنجاڭغا بارغانلىقىنى، ئۇرۇمچىدە بىر مەزگىل تۇرغانلىقىنى، شىنجاڭ تاماقلىرىنىڭ بەك تەملىك ئىكەنلىكىنى، مۇسۇلمانلارنىڭ مېھماندوست ئىكەنلىكىنى سۆزلەپ بەردى.

ئۇلار ئۇچەيلەن تاماق يەپ ئولتۇرۇپ توساتتىن دىنىي ئېتىقاد ھەققىدە پاراڭلىشىپ كەتتى. ئادىلە گەپ قىلماي تاماق يەپ ئولتۇراتتى. ئىككيلەن خرىستىئان بولۇشنىڭ پەزىلىتى، نىجاتلىق يولى ھەققىدە خېلى ئۇزۇن مۇھاكىمە قىلىشقاندىن كېيىن، كوريېلىك كۆچمەن ئادىلەدىن سورىدى:

ـ سىز ئىسلام دىنىغا ئېتىقاد قىلامسىز؟

ـ ھەئە، مەن مۇسۇلمان.

ـ لېكىن مۇسۇلمان ئاياللار ياغلىق ئارتىپ يۈرۈيدىغۇ؟ سىز ئىسلام دىنىنىڭ قايسى مەزھىپىدىن؟

ـ مەن ئۇقمايدىكەنمەن.

ـ ئۆزىڭىزنى رۇسىيىلىك كۆچمەنلەرنىڭ ئەۋلادى دەيسىز، ئاتا-ئانىڭىز خرىستئان دىنىنى چۈشەنمىگەنمىدى؟

ئادىلە بۇ گەپتىن ئۆزىنى چېنىپ قالدىغاندەك ھېس قىلىپ دەرھال:

ـ ئاتا-ئانام ماڭا ئۆگەتمەپتىكەن، ـ دېدى.

ـخرىستئان دىنىنى، ئىنسانلارغا نىجاتلىق بەرگۈچى ئىسا ئەلەيھىسسالامنى چۈشىنىشنى خالامسىز؟

ئادىلە گاڭگىراپ قالدى، ئۇ دىن ھەققىدە ھېچنېمە بىلمەيتتى، ئېتىقاد دېگەن نەرسىلەر توغرۇلۇق ئانچە ئويلىنىپ باقمىغانىدى. چۈنكى بۇ دۇنيانىڭ غېمىدىن قۇتۇلالماي تۇرغاندا ئۇ دۇنيانىڭ غېمىنى قىلىدىغان ۋە شۇ دۇنيانىڭ گېپىنى قىلىدىغان دىنىنىڭ پاراڭىنى ئاڭلاش پەقەت خوشياقمايتتى. مۇسۇلمان بولۇشنى

ياغلىق ئارتىپ ئۆيدە ئولتۇرۇش دەپلا چۈشىنىپ كەلگەن ئادىلە كۆز ئالدىدىكى نەق، شېرىن نەرسىلەردىن باشقا ھەممە نەرسىگە گۇمان بىلەن قارايتتى، دىنىڭ گېپى چىقسا سىيىت قارىمەك بىچارىلەر يادىغا كېلىپ، بۇنداق پاسسىپ ياشاشنى خالىمايمەن، ياشلىقىمدا ياشۇالاي، قېرىغاندا بىر گەپ بولار دەپ ئويلايتتى.

ـ بۇنى ھازىرچە ئويلىمىدىم،ـدېدى ئادىلە تاقەتسىزلىنىپ.

ـ ئادەمدە بىر ئېتىقاد بولۇشى كېرەك، ئازغۇنلۇقتىن قۇتۇلۇشى كېرەك؛ ئاڭلىسام سىز تېڭىرقاپ يۈرگەن قىز ئىكەنسىز، ياشاش ئۈچۈن ئېغىر بەدەللەرنى تۆلەۋېتىپسىز. پۇل دېسىڭىز بىزمۇ بېرەلەيمىز، خىرىستىئانلىق ھەقىقەت ئۈچۈن ئىشلەشنى خالىسىڭىز ئازابتىن قۇتۇلۇپ، گۇناھلىرىڭىزدىن پاك بولىسىز...

ئىنگلىز تىلىدا ئالدىرىماي، ئوچۇق سۆزلەيدىغان بۇ كورىيىلىك كۆچمەن ئادىلەنىڭ بېشىنى ئاغرىتقىلى تۇردى، ئۇ ئۆمرىدە يولۇقمىغان بۇ ئىشنىڭ تېزرەك

ئاياغلىششىنى كۈتۈپ چىداپ ئولتۇردى، ئۆزىنى رۇسىيلىك كۆچمەنلىك ئەۋلادى دەپ قويغىنىغا ئىچى پۇشتى.

ـ خىرىستئان دىنىنى قوبۇل قىلسىڭىز بۇ دىنلىك نەقەدەر ئۇلۇغلۇقىنى چۈشىنىسىز. ئەگەر چۈشىنىشىنى خالىمىسىڭىز سىزنى زورلىمايمىز، ئەمما چۈشىنىشىڭىزنى ئۈمىد قىلىمىز. چۈنكى بۇ نىجاتلىق يولى. بۇنىڭدىن باشقا يولنى ئىزدەش سىزنى ئازغۇنلۇققا ئاپىرىدۇ. بىز سىزگە يارەدەم قولىمىزنى سۇنۇشنى خالايمىز.

ـ مەن تېخى ئويلاپ باقمىدىم، شۇڭا سىلەرگە نېمە دېيىشىمنىمۇ بىلمەيمەن...

ـ خۇدا بىزگە ئەقىلنى بەرگەن، شۇڭا ئادەم ئويلىنىشى كېرەك. بۇنداق ياشاۋېرىشكە بولمايدۇ. سىزنى توغرا چۈشىنىمىز، سىز شۇنچە پۇل تېپىپمۇ روھىي جەھەتتىن قانائەتسىز ياشاۋاتقانلىقىڭىزنى چۈشىنىمىز، شۇنداقمۇ؟

ـ ھەئە، دائىم ئازابلىنىمەن،ـ دېدى ئادىلە.

ـ سىزدىكى شۇ ئازابنىڭ مەنبەسى نەدە، بىلەمسىز؟

ـ ئويلاپ باقماپتىمەن.

ـ ئادەم بىر ئۆمۈر ئازابلانغۇچىدۇر، چۈنكى ئادەم ئەسلىدىنلا گۇناھكار. بۇ گۇناھتىن قۇتۇلۇپ، نىجادلىققا ئېرىشىشنىڭ يولى خرىستئان دىنى. سىز بۇ دىننى بىر چۈشىنىپ باققان بولسىڭىز ئۆزىڭىزنى ئۆزگەرتەلەيتتىڭىز، قەلبىڭىز ئارام تاپقان بولاتتى.

ئادىلە نېمە دېيىشنى بىلەلمەي ئىككىلىنىپ تۇرۇپ قالدى. ئادىلەگە ياخشى كۆرۈنگەن ئاۋىستىرالىيىلىك مۇلايىملىق ۋە هاياجان بىلەن ئۇ گەپكە قوشۇمچە قىلدى:

ـ خرىستئان دىنى سىزنى ياخشىلىققا باشلايدۇ. روهىي جەهەتتىن يۆلەنچۈككە ئېرىشىسىز، مەن سىزگە ئىشىنىمەن.

ئۇ ئىككىيلەن ئادىلەگە خرىستئان بولۇشنىڭ ئۇ دۇنيالىق پايدىسىنى دەپ بولغاندىن كېيىن، بۇ دۇنيالىق نەق پايدىسىنى، خرىستئان بولسا نەچچە پۇل، باشقىلارنى بۇ دىنغا كىرگۈزەلىسە قانچە پۇل ئالىدىغانلىقىنى ئېنىق بېكىتتى. بېرىلىدىغان پۇل ئاز

ئەمەس ئىدى، ئادىلە بۇ ئىشتىنمۇ ئوبدانلا مەنپەئەت ئالغىلى بولىدىغانلىقىنى ئويلاپ قىزىقىپ قالدى، لېكىن «دىن تارقىتىش» دېگەننى ئويلاپ ئۈمىدسىزلەندى. نېمىلا بولمىسۇن، بۇ يەردىن تېزرەك كېتىپ، ھۇجرىسىغا كىرىپ، ھېچنېمىنى ئويلىماي قېنىپ بىر ئۇخلىۋالسا، ئەتىسى تاڭ ئاتقاندا كاللىسىدا ھېچنېمە قالمىسا، ھاياتىدىكى ئەڭ چوڭ راھىتى شۇ ئىدى.

ئادىلە «ئويلىنىپ باقاي» دېدى، دىن تارقىتالمىسىمۇ، كىتاب بولسىمۇ تارقىتىش قولىدىن كېلىدىغانلىقى ھەققىدە ۋەدە بەردى، ئازراق ھەقمۇ ئالدى، كۆڭۈلسىز قايتىپ كەلدى، ھېچنېمىنى ئويلىمىدى. قايتىپ كېلىپ تېلېۋىزورنى ئاچتى، پۈتۈن دۇنيا مۇشۇ رەڭلىك ئېكراندا ئىدى. كۆرۈنۈشلەرگە ئەگىشىپ كاللىنى چىرمىۋالغان كونا خىياللار بىر-بىرلەپ يوقايىتتى ياكى ئۆزگىرەتتى. ئۆيدىكى غۇۋا چىراغ يورۇقى، كونىراپ كەتكەن قاسماق تام ئادىلەنىڭ كەيپىياتىغا ماس ھالدا ناھايىتى خۇنۈك، پەرىشان كۆرۈنەتتى. تېلېۋىزوردا كۆرگىدەك نەرسىنىڭ تاينى

يوق ئىدى، خەۋەر، ئېلان، تەنتەربىيە مۇسابىقىلىرى، كىنو-تىياتىرلار، سەنئەت نومۇرلىرىنىڭ ھەممىسىدە ئېسىلزادىلەر كۈلۈپ-ھىجىيىپ چىقاتتى، تامامەن دېگۈدەك ئېسىل ياشايدىغانلارنىڭ تۇرمۇشى كۆرۈرمەنلەرگە ئۇلگە سۈپىتىدە كۆرسىتىلەتتى، كىشىلەر زېرىكسىمۇ شۇنى كۆرەتتى، قانال يۆتكەشتىن باشقا ئەركىنلىك يوق ئىدى. ئادىلە ئاز سانلىق ئېسىلزادىلەرنىڭ غەلۋە-غەلىيانلىرى قاپلاپ كەتكەن ساختا كۆرۈنۈشلەرگە ئۆچ بولغاچقا سىرتتىن كىنو دەيلىرى سېتىۋېلىپ كۆرەتتى، بۈگۈن نېمىشقىدۇر تېلېۋىزورنى ئېچىپ ئۇزاق قاراپ ئولتۇردى، ئېلانغا چىقىدىغان سەتەڭلەرگە ھەۋەستىن ئۆتە ھەسەد بىلەن قاردى، يېرىملاشقان كىنولارنى بىر دەم كۆرۈپ ياراتماي قانال يۆتكىدى، ھەممىسى بىمەنىلىك، ياسالمىلىق بىلەن تولغان پروگراممىلار ئىدى، بىر قانالدىلا ھايۋاناتلار دۇنياسى كۆرسىتىلىۋاتاتتى: قارا يىلان بىلەن ئاق يىلان شىددەتلىك سوقۇشۇۋاتاتتى، چۈشەندۈرگۈچى بىر نېمىلەرنى دەپ سۆزلەيتتى. بىر

چاغدا باشقا بىر چار يىلان پەيدا بولۇپ ئۆزىدەك يوغان بىر يىلاننى يالماپ يۇتۇشقا باشلىدى. چار يىلاننىڭ كۆزىدىن سۇرلۇك نۇر چاقنايتتى. يىلاندا ئەرلىك كۈچكە ئوخشايدىغان بىر ۋەھشىيلىك، ئاياللىق نازاكەتكە ئوخشايدىغان بىر ئەۋرىشىملىك بار ئىدى... بىر دەمدىن كېيىن بۇ پروگراممىمۇ تۈگىدى. باشقا قانالىلار يەنىلا زېرىكەرلىك ۋاري-ۋارى بىلەن توشۇپ كەتكەنىدى. ئادىلە دەيلىرىنى ئاختۇرۇپ باقتى، كۆرگىدەك يېڭى كىنو يوق ئىدى، شۇنداقتىمۇ ئۇ ئۆزى ياخشى كۆرىدىغان بىر كىنونى قويدى، بۇ فىلىمدە مۇھەببەتلىشىپ توي قىلغان قامەتلىك يىگىت بىلەن گۈزەل قىز چېركاۋغا كىرىپ، پوپنىڭ ئالدىدا بىر-بىرىگە قەسەم بېرىپ سۆيۈشەتتى. قىزنىڭ ئۇچىسىدىكى ئاپئاق كۆينەك پاكلىقنىڭ جىلۋىسىدەك چىرايلىق كۆرۈنەتتى، بىر ياقتىن چىقىۋاتقان مۇزىكا تولىمۇ يېقىملىق، رومانتىك ئىدى. بۇ توي كۆرۈنۈشى ئادىلەگە بەختنىڭ بىر نىشانىسىدەك، تۇرمۇشنىڭ ھەقىقىي گۈزەللىكىدەك بىلىندى. چېركاۋنىڭ

ھەيۋەتلىك كۆرۈنۈشى، غەربلىكلەرنىڭ بۇنداق رومانتىكلىقى، تويدىمۇ، ماتەمدىمۇ كىيىملىرىنى قاتۇرۇپ كىيىپ خۇشاللىق ۋە قايغۇغىمۇ ئىنسانىي گۈزەللىك بىلەن مۇئامىلە قىلىشلىرى ئامېرىكىنىڭ ھەممە كىنولىرىدا دېگۈدەك چىقاتتى. ئادىلە شۇنى چۈشەندىكى، ئامېرىكىنىڭ كىنولىرىمۇ ماھىيەتتە خرىستىئان دىنىنى تەشۋىق قىلاتتى.

ئادىلە بىر ياقتا تاشلاپ قويغان بىر خالتا «ئىنجىل»غا قاراپ بىئارام بولدى، كوريىلىك كۆچمەن خەنزۇچە ئىنجىللارنىڭ ئارىسىغا كۈلۈپ تۇرۇپ ئۇيغۇرچە نۇسخىدىكى ئىنجىلنىمۇ سېلىپ بەرگەندە ئادىلە ئەمەلىيەتتە ئۇلارنىڭ پىشىپ كەتكەن قاقۇاش ئادەملەر ئىكەنلىكىنى سەزگەنىدى. بۇنى كىملەرگە تارقىتىدۇ؟ خەنزۇلار ئوقۇمدۇ؟ ئۇيغۇرلار ھەرگىز ئوقۇمايدۇ، ئويۇنچى پەرەڭلەرگە دىنىي كىتاب ئوقۇش خوشياقامدۇ؟ ئادىلە ئۇلارنىڭ پۇلىنى ئالدىراپ ئېلىپ قويغىنىغا سەل پۇشايمان قىلدى. لېكىن ئامال تاپسا ھەقسىز كىتاب تارقىتىش ئۇنچە تەس ئىشمۇ ئەمەس

ئىدى. يەنە كېلىپ بۇ شەھەردە، شەھەرنىڭ ئەڭ ئاۋات يەرلىردە چېركاۋلار قەد كۆتۈرۈپ تۇراتتى، خرىستئان دىنىغا كىرگەن خەنزۇلارمۇ بۇ دىننى بىر-بىرىگە تارقىتاتتى، رىژدىستوۋا بايرىمى كەلسە ھەممىسى خرىستئاندەك داغدۇغا قىلىشىپ كېتەتتى. دېمەك، خرىستئان دىنىنى تارقىتىش ئۇنچە نومۇس قىلغۇدەك ئىشمۇ ئەمەس ئىدى.

ئادىلە ھەممە ئىشنى ۋاقتى كەلگەندە كۆرۈش پرىنسىپى بويىچە خىيالىنى جەم قىلىپ، خاتىرجەم ئۇخلاپ قالدى.

شۇ قېتىملىق ئۇچرىشىشتىن كېيىن كورىيىلىك كۆچمەن ئۇنىڭ كەينىگە كىرىۋالدى، پات-پات تېلېفون قىلىپ چۈشلۈك تاماققا تەكلىپ قىلاتتى، ئادىلەمۇ بۇنىڭغا ئۆگىنىپ قالدى. كورىيىلىك كۆچمەن ئۇنىڭغا ئۆزىنىڭ خرىستئان بولۇش جەريانىنى، خرىستئان دىنى تارىخىغا ئائىت تەسىرلىك ۋەقەلەرنى سۆزلەپ بېرەتتى، خرىستئان بولغۇچىلارنىڭ بۇ دىنغا كىرگەندىن كېيىنكى خاتىرجەم ھاياتىنى، گۈزەل تۇيغۇلىرىنى

تەرىپلەيتتى؛ خىرىستئان دىنىنىڭ زامانىۋىلىقىنى
تەشەببۇس قىلىدىغانلىقىنى، ئىنسانلارنى ئەركىنلىككە،
مېھىر-مۇھەببەتكە يېتەكلەيدىغانلىقىنى
چۈشەندۈرەتتى. ئەڭ ئاخىرىدا بولسا خىرىستئان
بولۇشنىڭ دۇنياۋى يۈزلىنىش ئىكەنلىكىنى
تەكىتلەيتتى. ئادىلە ئۇنىڭ گەپلىرىگە بارغانچە قايىل
بولۇپ قالدى، خىرىستئان دىنىنى يۈزەكى بولسىمۇ
چۈشەندى، ھەتتا خىرىستئان دىنى ئىسلام دىنىدىن
ئىلغار ئىكەن، زامانىۋى ئىكەن، ئادەمگە ئەركىنلىك
بېرىدىكەن، ياۋروپالىقلاردەك ئېسىل ياشىغىلى
بولىدىكەن... دېگەن قاراشقا كەلدى.

شۇنداق قىلىپ ئادىلە مۇقەددەس ۋەزىپىلەرنى
ئىمكانىيەتنىڭ بېرىچە ئورۇندىشىغا باشلىدى. نەپسىنى
قاندۇرۇشقا كىرىشىپ كەتكەن بايۇەچچىلەرنىڭ بىر
نەچچىسىگە ئىنجىلنى تۈتقۇزۇشقا مۇيەسسەر بولدى.
ئۆزىنى بىر ئىلغار دىنىنىڭ مۇرىتى دەپ قارىغاندىن
باشلاپ، قىلىۋاتقان ناشايان ئىشلىرىغىمۇ قەتئىي
پىسەنت قىلمايدىغان، كىتاب تارقىتىپ ساۋابلىق ئىش

قىلسام گۈناھلىرىم يۇيۇلىدۇ دەپ ئويلايدىغان بولدى.

كوريىەلىك كۆچمەن ئېيتقاندەك، ئىلگىرىكى ئازابلىرىدىن قۇتۇلۇپ خېلىلا يەڭگىللەپ قالدى ۋە ئۇ خىرىستىئانلىقىغا تېخىمۇ ئىشەنچ بىلەن باغلاندى. ئۇ ئۆزى بىلەن بىللە بولغان ھەر قانداق «ھايۋان»نى ئىنجىل بىلەن ئادەم قىلىش ئۈچۈن تىرىشىپ خېلىلا مۇۋەپپەقىيەت قازاندى، ھەتتا «ساۋابلىق يول» ئۈچۈن ئۆزىنى قۇربان قىلىپ، بىر تىيىن ھەق ئالمىدى.

بىر كۈنى چۈشتىن كېيىن نىغمەت تاشچى ئۇنى تېلېفون قىلىپ ياتىقىغا چاقىردى. ئادىلە سومكىسىغا ئۇيغۇرچە ئىنجىلدىن بىرنى سېلىپ باردى. نىغمەت تاشچى ئۇنى ياتىقىدا قۇچاقلاپ قارشى ئالدى.

ـ كۈپكۈندۈزدە نېمە سەتچىلىك بۇ، مېھمانخانىدا ساپلا ئۇيغۇرلار ئۇچراۋاتىدىغۇ؟!ـدېدى ئادىلە چاپىنىنى سېلىپ.

ـ بۇ دېگەن تاشچىلارنىڭ ماكانى.

ـ شۇنچە جىق تاشچى بارمۇ بۇ يەردە؟!

ـ ئەلۋەتتە، پۇل نەدىن چىقسا خەق شۇ يەرگە

كېلىدىغان گەپ، بىر تاشنىڭ كەينىدىن 10 ئادەم سوكۇلدايدۇ دەڭا!

ـ خەق كۆرۈپ قالار دېمەي مېنى مەشەگە چاقىرتتىڭىزما؟!

ـ ئا هاي، خۇدادىن قورقمىغان ئادەم بەندىدىن قورقامتۇق!

ئادىلە بۇ تاشچىنىڭ خىرىستىئان بولۇشىدىن ئۇمىد بارەك هېس قىلدى، كۈلۈپ قويۇپ ئۇنىڭ بوينىغا گىرە سالدى:

ـ خۇدادىن قورقمامسىز؟

ـ قورقمەن، لېكىن شەيتانمۇ يامان دەڭا، بولۇپمۇ سىزدەك شەيتانلار...

ـ مېنى شەيتان دەيدىغان نېمە هەققىڭىز؟! چوڭ شەيتاننىڭ هەممىسى ئەرلەر.

ـ هەممىز شەيتان، ئەمدى بولغاندۇ، تېزرەك بولساق، هېلى بىرسى ئىزدەپ كىرىپ قالامدىكىن دەيمەن...

ـ بەك كۆڭلۈمگە كەلدى ما گەپ، مۇسۇلمان

دېگەننىڭ ھەممىسى شەيتاننى تىللاپ قويۇپ ئۆزىنىڭ بىلگىنىنى قىلىۋېرەمدۇ نېمە؟ ئاشنا ئوينىسىمۇ شەيتان، ھاراق ئىچسىمۇ شەيتان، ئوسۇرسىمۇ شەيتان... ھەممىنى شەيتانغا ئارتىپ قويۇۋەرسەكلار، شەيتانغا ئۇۋال قىلغان بولمامسىلەر؟!

نىغمەت تاشچى كۆتىگە تۇيۇقسىز تېپىك يېگەندەك تۇرۇپ قالدى، ئادىلە باشقىچە بىر نېمىلەرنى دەپ كېتىۋاتاتتى.

ـ ھەممىزنىڭ قېنىدا شەيتان بار، خۇدايىم شۇنداق ياراتقان... ـ دېدى ئۇ سالپىيىپ.

ـ سىزنى توغرا يولغا باشلايدىغان بىر دىن بار، سىز شۇنى بىلەمسىز؟

ـ قانداق دىننى دەيسىز، بىز مۇسۇلمانغۇ؟!

ـ مۇسۇلمان دېگەن نېمە؟ ماڭا دەپ بېرىڭا شۇنى. ئەتىدىن كەچكىچە شەيتاننى تىللاپلا يۈرىدىغان، يەنە ئۆزى بىلگىنىنى قىلىدىغان ئادەم مۇسۇلمان بولامدا؟! مەن ئۆزۈمنى مۇسۇلمان دەپ ئۇنداق ساختىلىق بىلەن ياشاشنى خالىمايمەن، شۇڭا مەن خرىستىئان دىنىغا

كىردىم، بۇ دىن مېنى ئازابتىن قۇتقۇزدى، كىشىلەرگە مېھىر-شەپقەت يەتكۈزۈشنى ئۆگەندىم، ساۋاب تېپىپ گۈناھىمنى يۇيۇشنى ئۆگەندىم. مەن دەپ قويماي، سىز ھازىر ھېچنېمە ئەمەس، سىز ئۆزىڭىزنى مۇسۇلمان دەپ تۇرۇپ مۇشۇنداق ئىشنى قىلىسىز، كەينىدىن پۇشايمان قىلىسىز. بۇنداق ئازابلىنىپ ياشىغاندىن تاينىلىق مۇسۇلمان بولمىسىڭىز بولمامدۇ؟!

ـ نېمىلەرنى دەپ يۈرۈيسىز، مەن ئەلھەمدۇلىللاھ مۇسۇلمان.

ـ مەن سىزنى كاپىر دېمىدىم، مەن دەۋاتقان دىننى چۈشىنىپ قويۇڭ، زىينى يوق دەۋاتىمەن.

ـ ياق، مەن قىزىقمايمەن.

ـ سىزنى زورلىمايمەن، «ئىنجىل» دېگەن بىر كىتاب بار، بۇمۇ خۇدايىمىڭ كىتابىكەنغۇ، ئوقۇپ قويسىڭىز بولىدۇ.

ـ مەن ساۋاتسىز، كىتاب ئوقۇيالمايمەن.

ـ ئوقۇيالمىسىڭىز ياتىقىڭىزغا تاشلاپ قويۇڭ، ئوقۇيدىغانلار چىقار.

ـ ئۇنداق قىلغىلى بولماس، تاشچىلار ئىچىدە نامازئوقۇيدىغانلار بار، ئۇنى كۆرسە مېنى كاپىرغا چىقىرىپ كەينىمدىن تىللايدۇ.

ـ راستتىنلا ساۋاتسىزكەنسىز، ئىنجىلنى ئوقۇپ قويغانغا نېمە بولىدۇ؟ ھېكايە-رومان ئوقۇغاندىن شۇنداق كىتابنى ئوقۇسا ياخشى ئەمەسمۇ؟

ـ ئۇنداق دېگەن بىلەن، خەق ئۇنى ئوقۇپ ئېزىپ كەتسە قانداق بولىدۇ؟

ـ ئازمايدۇ، توغرا يول تاپىدۇ. بۇنى سىزگە بىر كۈن ئولتۇرۇپ چۈشەندۈرۈپ بېرەلەيمەن.

ـ ماڭا ھازىر بۇنداق گەپ خوشياقمايدۇ.

ـ گېپىمنى ئاڭلاڭ بولىدىكەن، ھەممە ئادەمنى ئۆزىڭىزدەك ئاجىز ئويلىشۋالماڭ. ئىنجىلمۇ قۇرئاندەك بىر كىتاب. ئوقۇپ قويسا تاشچىلارنىڭ ئىنسانى كۆتۈرۈلىدۇ. بۇ دېگەن ئىمتىھان دۇنياسى، تەرتىپ چىڭ ئادەملا ئۆتەلەيدۇ. بۇنى بىلىدىغانسىز؟

ـ ئۇنداق دېگىنىڭىز بىلەن، خەق ماڭا يامان كۆزدە قاراپ قالىدۇ.

ـ ئۇنى نېمە بىلىسىز، بەلكىم خەق سىزگە رەھمەت ئېيتىشى مۇمكىن. ئىنجىل دېگەن ئاسان تاپقىلى بولىدىغان كىتاب ئەمەس.

ـ ئەمىسە بىرەر كىتاب قالسا قالسۇن،ـ دېدى نىغمەت تاشچى تاقەتسىزلىنىپ، ئادىلە كەتكەندە ئەخلەت سۈتتىگە تاشلىۋەتسىلا بولاتتى.

ـ ما گېپىڭىز جايىدا بولدىكىم، بۇنىڭدىن كېيىن مېنى مېھىر-شەپقەت، سۆيگۈ-مۇھەببەت ئەلچىسى دەپ بىلىڭ، شەيتان ئەمەس، پەرىشتىدەك كۆرۈڭ،ـ دېدى ئادىلە ئۇنى شاپاشلاپ سۆيۈپ تۇرۇپ،ـ بۇگۈن سىزنى ئوبدان رازى قىلىمەن، ھەق ئالمايمەن.

نىغمەت تاشچى خۇشاللىق بىلەن ئادىلەنى پوكىنىغا باستى، شەيتىنىغا ئەگىشىپ كەتتى، قىن-قىنىغا سىغمىدى.

ـ كېلەر قېتىم كەلگەن چاغدا «ئىنجىل»نى قانچە ئادەم ئوقۇغانلىقىنى ماڭا دەيسىز، كىتابنى ماڭا كۆرسىتىسىز، ئەگەر تاشلىۋەتسىڭىز خۇدانىڭ قارغىشىغا ئۇچرايسىز، ئۇقتۇڭىزمۇ؟-دېدى ئادىلە ئىچ

كىيىملىرىنى سېلىۋېتىپ.

ـ خاتىرجەم بولۇڭ، ناھايىتى بىر كىتابقۇ...

ـ ئۇنى ئادەتتىكى كىتاب دەپ قالماڭ، مۇقەددەس كىتاب ئۇ، ساۋادىڭىز بولغان بولسا ئوقۇپ باققان بولسىڭىز چۈشىنەتتىڭىز. كۆزى ئوچۇق قارىغۇ-دە سىز..

ـ ھە، مەن ھازىر قارىغۇ، كۆزۈم سىزدىن باشقىنى كۆرمەيدۇ ھازىر... ـ دېدى نىغمەت تاشچى ئادىلەنىڭ ئۈستىدە كالىدەك پۇشۇلداپ، ـ كاپىر بولۇپ كېتىدىغان بولدۇم-دە!

ـ شۇڭا جاننى ئۇنداق قىينىماڭ دەيمەن، خرىستىئان دىنىغا كىرسىڭىز ئازادە ياشايتتىڭىز...

ـ بولدى ئەمدى بۇنداق گەپلەرنى قىلماڭ...

ـ سولۇشۇپ قالامدىكەنسىز؟

ـ ئالدىراپ سولۇشۇپ قالمايمىز.

ـ ھېچقىسى يوق، ئادەم دېگەن ئۆزگۈرۈپ تۇرىدۇ. نىغمەت تاشچى گەپ قىلماستىن خاتىرجەمسىزلىك ئىچىدە ئىشنى تۈگەتتى، ئادىلەنىڭ بۇرۇنقى پەيزى قالمىغاندەك ھېس قىلدى.

ئادىلە ھالىدىن كەتكەن نىغمەت تاشقا كىتابنى تۇتقۇزۇپ ياتاقتىن چىقتى، مېھمانخانا سالونىدا سىيىت قارى بىلەن يېنىدا تۇرغان يەنە بىر قارىم سۈپەت بالىنى كۆرۈپ توختاپ قالدى، سىيىت قارىمۇ ئۇنى كۆردى. ئادىلە گەپ قىلماي مېڭىۋېرىشىنىمۇ ئويلىدى، لېكىن سىيىت قارىنىڭ خېتىنى ئوقۇغاندىن باشلاپ بۇ قارىم ئۇنىڭ كاللىسىدىن چىقماي كېلىۋاتاتتى، ئەمدى نەق كۆرۈشكەندە ئۇنىڭدىن ئاتلاپ ئۆتۈپ كېتىشنى راۋا كۆرمىدى. سىيىت قارى بۇرۇنقىدىن سەل سەمرەپ، سالاپەت قونغانىدەك، خېلى ئىش كۆرگەنىدەك قىلاتتى؛ چىرايىدا قورۇنۇش يوق، ئادىلەگە كونا تونۇشلىرىغا قارىغانىدەك قاراپ تۇراتتى.

ـ ۋۇي، ما بالىنى، قاياقتىن كەلدىڭىز، قاچان كەلدىڭىز؟ـدېدى ئادىلە قىزغىنلىق بىلەن سىيىت قارىنىڭ ئالدىغا كېلىپ،ـ مانا قاراڭ، ئۆزگىرىپلا كېتىپسىزغۇ؟!

ـ كەلگىلى بىر ھەپتە بولدى. مۇشۇ مېھمانخانىغا چۈشكەنىدۇق.

ـ بۇ ياق كىم بولىدۇ؟ تونۇشتۇرۇپ قويۇڭ.

ـ تاھىر قارى، مېنىڭ ساۋاقدىشىم.

ـ بىرەر ئىش بىلەن كەلگەنمىدىڭلار؟

ـ قاشتېشى ئېلىپ كەلگەن، خېرىدار ئۇقۇشۇۋاتىمىز.

ـ ھە، تاشچىلىق قىلىۋاتىمىز دەڭلا، تاش سودىسى ياخشى دەيدۇ، خېلى بىر نېمە تاپقانسىلە؟

ـ ھە، يامان ئەمەس، تاشنى قولدىن چىقىرىۋەتكىچە مەشھەدە تۇرۇپ قالىدىغاندەك قىلىمىز.

ـ ياخشى بوپتۇ، قارىم بالىلار يېزىدىلا يۈرمەي مانداق شەھەر ئايلىنىپ پۇل تاپسىمۇ بولىدىكەنغۇ مانا!

ـ ئەمدى شۇنداق قىلايلى دەۋاتىمىز.

ـ بېيجىڭنى يوقلاپ كەلگىنىڭلار ئوبدان بوپتۇ، بۇ شەھەرنىڭ توپىسى ئېغىر.

ـ بەش يىل ئوقۇغان شەھەر دەڭا، كۆرگىمىز كېلىدىكەن.

ـ زۆھرە بىلەن كۆرۈشتىڭىزمۇ؟

ـ ياق تېخى، ئىككىڭلار ھازىرمۇ بىللە

تۇرۇۋاتامسىلەر؟

ـ بىللە تۇرۇۋاتقان، ئىككى ئاي بولدى كۆچۈپ كەتتى، بىر رېستۇراندا ئىشلەۋاتامدىكەن...

ـ تېلېفون نومۇرى ئۆزگەرمىگەندۇ؟

ـ كونا نومۇرى شۇ، هازىر قانداق، ئۇقمايمەن.

ـ زۆهرە بىلەن كۆرۈشۈپ قالسىڭىز سالام ئېيتىتارسىز.

ـ بولىدۇ، سىلەرمۇ ئامان بولۇڭلار، تاش سېتىپ بېيىپ كېتىڭلار، بىرەر ۋاق تاماقنى بىللە يەرمىز.

ـ ئەلۋەتتە، بىز تېخى بار.

ـ تونۇشلار كەپتىكەن، كۆرۈشكىلى كەلگەن، مەن ماڭاي، كېيىن كۆرۈشەرمىز.

ئادىلە سىيىت قارىدىن خوشلىشىپ، مېهمانخانىدىن چىقتى. قارىمىلارمۇ پۇل تېپىشقا تۇرۇپ كەتكەنىدى، پۇل تېپىشقا بېرىلىپ كەتكەنلەر ئاسان بۇزۇلاتتى، قارىمىلارمۇ ئادەم بولغاچقا بۇنىڭدىن مۇستەسنا ئەمەس دەپ ئويلىدى ئادىلە، بۇنداق بالىلارنى خرىستىئان دىنىغا كىرگۈزگىلى بولمىغان بىلەن، شەھۋەت يولىدا

ئېزىقتۇرۇپ ئىماندىن ئايرىۋەتكىلى بولاتتى. ئەگەر سىيىت قارىنى خرىستئان قىلىۋەتكىلى بولسا، ئادىلە ئۇنى نەچچە يۈز قېتىم قاندۇرۇشقا رازى ئىدى. ئادىلە خرىستئان دىنى ئۈچۈن نېمىگە بۇنچە پىداكار بولۇپ كەتكىنىگە بەزىدە ئۆزىمۇ ھەيران قالاتتى، ئاندىن بۇنىمۇ شۇ دىنىنىڭ سېھرى كۈچى ۋە قۇدرىتىگە باغلاپ چۈشىنەتتى، مېڭىۋاتقان يولىنى توغرا ھېسابلايتتى.

سىيىت قارىنىڭ پەيدا بولۇشى بىلەن تەڭ ئادىلەنىڭ كاللىسىدا سىيىت قارىمغا مۇناسىۋەتلىك بارلىق ئەسلىمىلەر، دىن، تەقۋالىق، ئەخلاق، ياشلىق، ھەۋەس... خىياللىرى ئەگىشىپ كەلدى. بىر يىلنىڭ ئالدىدا ئۇ سىيىت قارىغا دەشنەم بەرگەن كۈنى سىيىت قارى چاي قۇيۇۋاتقان زۆھرەگە تەلمۈرۈپ قارىغان، ھېسسىياتلىنىپ تۇرسىمۇ ئۆزىنى بېسىۋېلىپ ئولتۇرغاندى. ئۇ سىيىت قارىنىڭ ھازىر توي قىلغان-قىلمىغانلىقىنى بىلمەيتتى، لېكىن بۇ قارىم بۇرۇنقىدىن جىق ئىش كۆرگەندەك قىلاتتى، كۆزلىرىمۇ ئانچە-مۇنچە ئۆيناپ تۇراتتى. قارىغاندا تاپاۋىتى ياخشى

بولسا كېرەك، يا بولمىسا توي قىلىپ خوتۇن خەقنىڭ تەمىنى تېتىپ باققان بولسا بولسا ئايال كىشى سېغىنىپ قالغاندۇ، بۇنداق ياش بالىلار قۇتراپ تۇرىدۇ، ئىچى ئوت بولۇپ يانىدۇ، سەتەڭلەرگە قارىماي دەيدۇ قارايدۇ، بىر كۆزى پەرۋاسىز تۇرغان بىلەن يەنە بىر كۆزى شەھۋەت تۆشۈكىدىن مارايدۇ...

بايىقى پاراڭلار ئۇنىڭ قۇلاق تۈۋىدە جاراڭلايتتى، قارىملارنىڭ قويۇۋالغان ساقاللىرى، پاكىز، تەقۋا قىياپەتلىرى كۆز ئالدىدىن كەتمەيتتى، ئەمما بۇ قىياپەتنىڭ ئىچىدىكى ماھىيەت زادى نېمە؟ راستىنى دېگەندە، سىيىت قارىنىڭ ئىمانىنىڭ زادى قانچىلىك ئىكەنلىكى، ئۇ ئېتىقاد قىلىۋاتقان دىننىڭ زادى قانچىلىك ئۇلۇغلۇقى ئادىلەگە نامەلۇم ئىدى. شۇنداق بولغانچە، ئادىلە ئۇنى بىلىشكە قىزىقىپ قېلىۋاتاتتى. بۇ قارىملار بىلەن كۆرۈشۈش ئادىلەدە تەبىئىيلا دىنلار ھەققىدە سېلىشتۇرما تەپەككۇر ئويغاتتى، ئادىلە دەسلەپتە ئۆزىنى كەمسىتتى، لېكىن دەرھاللا «بۇ مېنىڭ كونا ئېتىقاد تەسىرىدىن قۇتۇلالمىغانلىقىم، كونا

چاپانىڭ مېھرىدىن كەچمەك ئاسان ئەمەس، لېكىن چوقۇم ۋاز كېچىشىم كېرەك، بۇ مېنىڭ تاللىشىم» دەپ ئويلاپ، خىرىستىئانلىق تەرەپكە ئۆتتى، قەلبى قايتا ئارام تاپقاندەك بولۇپ، «روھۇم مېنى مۇشۇ ياققا تارتىۋاتىدۇ، دېمەك مەن بىر خاسىيەتلىك دىنغا كىردىم» دەپ ئۆزىدىن مەستخۇش بولدى؛ خىرىستىئان دىنى ئۇچۇن ساۋابلىق ئىشلارنى داۋاملىق قىلىش ئىرادىسىنى چىڭىتتى.

بىر ھەپتىدىن كېيىن ئۇ سىيىت قارىمنى «زۆھرە بىلەن سىزنى كۆرۈشتۈرۈپ قويايي» دەپ ئۆيىگە يالغۇز چاقىرتتى. سىيىت قارى كاستۇم-بۇرۇلكىسىنى قاتۇرۇپ كىيىپ، ئەتىرلىرىنى چېچىپ، داۋالغۇپ تۇرغان كەيپىيات ۋە يوقالماس ھاياجانلىرىنى ئېلىپ ئۇنىڭ ئۆيىگە كەلدى.

ـ زۆھرە يوقمۇ؟-دېدى سىيىت قارى زۆھرە تولا يېتىپ ماكچايىتىۋەتكەن ساپاغا ئولتۇرۇپ.

ـ سەل تۇرۇپ كېلىدۇ، يولدا ماشىنا توسۇلۇپ قاپتۇ، چاي ئىچكەچ تۇرۇڭ.

سىيىت قارى بىر يىل ئاۋۋال كەلگەن بۇ كونا ئۆيگە

سەپسېلىپ قاردى، ھەممە نەرسە شۇ پېتى، ئەمما ئۆي ئىچى رەتسىز ھەم بىر ئاز مەينەتلىشىپ قالغاندەك قىلاتتى. سىيىت قارى تېلۇنزورنىڭ يېنىدىكى كونا ئىشكاپنىڭ ئۈستىدە ژۇرناللار ئارىسىدا قىستىلىپ تۇرغان قۇرئاننى كۆرۈپ كۆڭلى بەك يېرىم بولدى.

ـ ئادىلە كېتىپ بۇ ئۆي مۇشۇنداق قالايمىقان تۇرۇپ قالدى، ئەيبكە بۇيرۇمايسىز.

ـ زۆھرە نېمىشقا كېتىپ قالدى؟

ـ ھەي، دېسەم گەپ جىق، ئۆزىنىڭ كەتكىسى كېلىپ قاپتىكەن.

ـ ئۇرۇشۇپ قالمىغانسىلەر؟

ـ ھەي ياقەي، ئۇرۇشۇپ نەگە باراتتۇق، قىز بالا چوڭ بولغاندا ئىشى جىق بولىدۇ دەڭا، ئايرىم ياشىغۇسى كېلىپ قالغاندۇ.

ـ بىر يىلدىن بۇيان بىرەر قېتىم بولسىمۇ ئۆيىگە قايتمىدى، ئۆيدىكىلىرى ئەنسىرەپلا ئولتۇرىدۇ،ـ دېدى ئادىل قارىم چايدىن ئوتلاپ.

ـ شەھەرگە كۆنۈپ قالغان ئادەم يېزىدا بىر كۈن

تۇرۇشقىمۇ چىدىمايدۇ دەڭا!

ـ لېكىن مەن تا ھازىرغىچە ھەيران، شەھەرنىڭ تارتىشقۇدەك زادى نەرى بار؟ زۆھرە نېمىشقا بۇ شەھەردىن كېچىلمەيدۇ؟

ـ شەھەردە جىق نەرسىلەر بار، قىلاي دېسە ئىش بار، تاپاي دېسە پۇل بار، پۇرسەت بار، راھەت بار، ئادەم ئويلاپ باقمىغان رەڭگارەڭ نەرسىلەر پەيدا بوپ تۇرىدۇ، بولۇپمۇ قىزلار مۇشۇنداق رەڭگارەڭ دۇنياغا ئامراق. ئۇنى ھېچكىم توسۇپ قالالمايدۇ.

ـ ئۇنى دېسىغۇ راست، شەھەردە ھەممە نېمە تېپىلىدۇ.

ـ مانا سىلەرمۇ شەھەر سېغىنىپ كەپسىلەرغۇ؟ پۇلنىڭ ھەممىسى شەھەردە، ئويناىدىغان ئادەمنىڭ ھەممىسى شەھەردە، قىزلارنىڭ ئەڭ چىرايلىقى شەھەردە، زۆھرەمۇ ئەنە شۇلارنىڭ بىرسى.

سىيىت قارىنىڭ يۇرىكى ئەلەملىك سوقۇپ كەتتى ۋە بىردىنلا جىمىپ قالدى.

ـ مەن سىزدىن شۇنى سوراپ باقاي دېگەن، لېكىن

بۇنى زۆھرەگە دەپ يۈرمەك.

ـ سوراۋبېرىك، مەنمۇ سىزگە دەپ بېرىمەن. بىز ئوچۇق-يوروق پاراڭلاشساق بولىدۇ، بۇرۇنمۇ شۇنداق بىر پاراڭلاشقانتۇققۇ دەيمەن، ئېسىڭىزدىمۇ؟

ـ ئېسىمده بولماي، غىزا يېمەي ئىزا يېگەن كۈنۈم ئۇ...

ـ بەك قاتتىق گەپ قىلۋېتىپتىكەنمەن، لېكىن بەزى گەپلىرىمنى سىزگە پايدىلىق دەپ ئويلاپ دېگەنىدىم.

ـ ئوبدان پايدىسى تەگدى، كاللام خېلى ئېچىلدى.

ـ ھە دەڭە، مەندىن نېمىنى سورايسىز، نېمە تەلۋىڭىز بار؟

ـ مەن ھازىرغىچە شۇ گۇماندىن قۇتۇلالمىدىم، بۈگۈن سىزگە دەۋاتىمەن. زۆھرە راست شۇنداق يامان يولغا كىرىپ كەتتىما؟

ـ بۇنداق نازۇك مەسىلىنى مەندىن سورىماك، باشقا گېپىڭىز بولسا دەك.

ـ لېكىن مەن مۇشۇ ئىشنى بىر ئۇقۇپ باقسام

بولاتتى.

ـ نېمىنى ئۇقۇپ باقسىز؟ ئۇقۇپ قانداق قىلماقچىدىڭىز؟ ئۇنى ئالامتىڭىز؟

ـ دېگۈڭىز كەلمىسە بوپتۇ، ئۇقسام-ئۇقمىسام بەربىر، ھەر كىم قىلسا ئۆزىگە قىلىدۇ...

ـ زۆھرەنى ھازىرمۇ ياخشى كۆرىدىكەنسىز-ده! ئۇنداق ئادەم بۇرۇنلا ئۇنده‌ككه كەلتۈرۈپ خوتۇن قىلىسىڭىز بولماسمىدى؟

ـ ئۇ چاغدا كىچىك ئىدۇق، ئىش ئۇقمايتتۇق.

ـكېيىنكى پۇشايمان ئۆزىڭىزگە دۈشمەن، پاك چېغىدا تۇتالمىغاندىكىن ئەمدى كەينىدىن مىڭ يىغلىسىڭىز بىكار!

ـ دېمەك، زۆھره بۇزۇلۇپ كېتىپتۇ-ده!

ـ قانداق ئويلىسىڭىز شۇنداق ئويلاڭ، گۇمانىڭىز ئىمانىڭىزنى قاچۇرۇۋاتامدا؟!

ـ خوتۇن كىشى دېگەننىڭ زادى ئەقلى يوق!ـ ده‌ۋەتتى سىيىت قارى ئاچچىقىدا، ـ قەدىرلىگەننى بىلمەيدۇ!

ـ مەنمۇ خوتۇن كىشى، كىمگە دەۋاتىسىز بۇ گەپنى!؟ خوتۇن كىشى دېگەن قەدىرلىگەننى بىلىدۇ، سىز ئۇنى قانچىلىك قەدىرلەپ كەتتىڭىز؟ سىز ئۆزىڭىزنى نوچى مۇسۇلمان دەيسىز، مېھىر-شەپقەت دېگەننى بىلەمسىز؟ـ دېدى ئادىلە ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ، سىيىت قارى ئۆزىنى بىر يىلنىڭ ئالدىغا قايتىپ بارغاندەك ھېس قىلدى.

ـ زۆھرەنى چىڭ تۇتالمىغىنىم راست، لېكىن ئۇمۇ ھەق-ناھەقنى پەرق ئېتىشى كېرەك ئىدى.

ـ قىز بالا دېگەن ئاجىز، سىز ئۇنىڭغا مېھرىبانلىق قىلغان بولسىڭىز كەينىڭىزدىن ماڭاتتى. بىز مۇسۇلمانلاردا زادى مېھىر-شەپقەت دېگەن نەرسە يوق.

ـ كىم يوق دەيدۇ؟ مۇسۇلمانلار بىر-بىرى بىلەن قېرىنداش، مەيلى ئەر ياكى ئايال بولسۇن ئوخشاش.

ـ لېكىن ھازىرقى ئەمەلىيەتكە قاراپ بېقىڭ، بۇنىڭ ھەممىسى قۇرۇق گەپ!

ـ ئەلۋەتتە ھازىر بۇنىڭغا ئەمەل قىلالمايۋاتقانلار جىق، لېكىن بۇنىڭلىق بىلەن دىنىمىزنىڭ ھۆكۈمىنى

خاتا دېسەك بولمايدۇ. چاتاق دىندا ئەمەس، بەلكى ئۆزىمىزدە...

ـ بولدى، دىن ھەققىدە پاراڭلاشمايلى، ئىشقىلىپ، مەن جىق ئىشلارغا گۇمان بىلەن قارايمەن، خۇددى سىز زۆھرەگە گۇمان بىلەن قارىغاندەك...

ـ گۇمان دېگەن ھەممە ئادەمدە بولىدىغان نەرسە، لېكىن بەزى گۇمان بەك خەتەرلىك. شەيتان سىزنى گۇمان بىلەن ۋەسۋەسىگە سېلىپلا تۇرىدۇ.

ـ سىزنىچۇ؟ سىز پەرىشتىما؟ شەيتاننى تىللاۋەرمەي ئۇنىمۇ توغرا چۈشىنىپ قويۇڭ!

ـ شەيتان بىزگە دۈشمەن، باشقا يەنە نېمىنى چۈشىنىمىز؟ مەن ئەسلى بۇ يەرگە سىزگە ۋەز سۆزلىگىلى كەلمىگەن، لېكىن ئىمام بولۇپ سۆزلەپ كۆنۈپ قاپتۇق...

ـ شۇنى دەيمەن، بولدى، باشقا گەپنى قىلىشايلى، ھە راست، تۇيۇ قىلدىڭىزمۇ؟

ـ تۇيۇ قىلغان، ئۈچ كۈندىن كېيىن تالاق قىلدىم.

ـ تالاق دېگىنىڭىز خوتۇننى ئۆيدىن تىللاپ

قوغلىۋېتىشما؟

ـ تىللاش كەتمەيدۇ، « تالاق، ئۈچ تالاق!» دەيمىز، خوتۇن ئۆزىنىڭ كەشنى ئانىسىنىڭ ئۆيىگە توغرىلايدۇ.

ـ بۇمۇ بىر قاملاشمىغان قائىدىكەن، خوتۇن خەقنى ئىت قوغلىغاندەك كەت دەپلا ھەيدىۋەتسە بولامدىكەن؟ ئۇنداقتا ھېلىقى « مۇسۇلمان دېگەن بىر-بىرىگە قېرىنداش» دېگەن گېپىڭىز نەدە قالدى؟

ـ بۇ ئىككىسى ئوخشىمايدىغان مەسىلە، بۇنى سىزگە ئايرىم چۈشەندۈرسەم بولىدۇ.

ـ بولدىلا، يەنە دىنىڭ گېپىگە چۈشۈپ كېتىدىكەنمىز. قىسقىسى، سىلەر ئايالىلارنى پەس كۆرىدىكەنسىلەر، قىزلارنى چۈشەپ قويىدىكەنسىلەر، سىلەردە مۇھەببەت، مېھىر-شەپقەت دېگەن نەرسە يوقكەن.

ـ سىز باشقىچىلا گەپ قىلىۋاتىسىزغۇ؟ سىز ئۆزىڭىزنىڭ دىنىنى قانچىلىك چۈشىنىسىز؟

ـ ۋاي بولدىلا، يەنە دېسەك، شۇ دىنىڭ گېپى. مەن ئۆزىمىزنىڭ دىنىنى ئانچە چۈشىنىپ كەتمەيمەن، بۇنى

ئېتىراپ قىلمەن، لېكىن باشقا ئادەملەرگىمۇ قاراپ باقتىم، بىزدىن ياخشى ياشايدىكەن، بىر-بىرىگە مېھىر-مۇھەببەت يەتكۈزىدىكەن. ئادەم دېگەن مۇشۇنىڭدىن تەسىرلەنمەمدۇ دەيمەن. مەسىلەن، سىز زۆھرەگە بارلىقىڭىزنى بېغىشلىغان بولسىڭىز، شۇ چاغدا ئالدىراپ كېتىپ قالمىغان بولسىڭىز، ئۇ ئاللىبۇرۇن سىزنىڭ بولاتتى، مۇھەببەتنىڭ مېغىزىنى تەڭ بۆلۈشۈپ يېگەن بولاتتىڭلار. سىز دىننى شۇنچە ئوقۇپ تۇرۇپ، مۇسۇلمانلار بىر-بىرىگە قېرىنداش دەپ تۇرۇپ، بىچارە قىز بىلەن كارىڭىز بولماي كەتسىڭىز، ئۇ ئاخىر قانداق بولماقچىدى؟!

سىيىت قارى نېمە دېيىشىنى بىلەلمەي قالدى، زۆھرەنى كىرىپ قالارمۇ دەپ پات-پات ئىشىككە قارايتتى، ئادىلەگە جاۋاب بەرگىدەك، ھەتتا ئۇنىڭ بىلەن داۋاملىق پاراڭلاشقۇدەك ھالىمۇ قالمايۋاتاتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئادىلە سىيىت قارىنىڭ ئۇدۇلىدا ئولتۇرۇۋالغان بولۇپ، تار، قىسقا يوپكىسىدىن ئاپئاق يوتىسى كۆرۈنۈپلا تۇراتتى. سىيىت قارى ئۇ يەرگە قارىماي دېسىمۇ كۆزى

بېرىپ قالاتتى، كاللىسى كېتىپ قالاتتى، گەپلىرىنى تاپالمايتتى، ئىچ-ئىچىدىن بىر ئۆلگۈر ھەۋەس جۇش ئۇرۇپ قاينايتتى. ئادىلە سىيىت قارىنىڭ كونا، يوقالماس ھاياجانلىرىنىڭ ئۇرغۇۋاتقانلىقىنى ئېنىق سەزدى، كۆزلەر تىلسىز سۆزلەيتتى، يوشۇرۇن ئىستەك شەھۋەتنىلا كۆزلەيتتى.

ـ زۆھرە نېمانداق كېلىپ بولالمايدىغاندۇ،ـ دېدى سىيىت قارى پەقەت چايغىلا قاراپ.

ـ زۆھرەنى بەك سېغىنىپ كەتكەن ئوخشىمامسىز؟ زۆھرەدە بار نەرسە مەندىمۇ بار،ـدېدى ئادىلە ۋە تېزلىك بىلەن سىيىت قارىنىڭ يېنىغا كېلىپ ئۇنىڭغا ئېسىلدى.

سىيىت قارى چۆچۈپ كەتتى، ئادەم يوشۇرۇن ئېڭىدا نېمىگە ئەڭ ئىنتىلسە شۇنىڭدىن ئەڭ قورقسا كېرەك، خام خىيال شۇ پېتى قالسۇن دېگىلى بولمايتتى، لېكىن رىئاللىقمۇ خىيالدىكىدەك ئۇنچە گۈزەل ئەمەس ئىدى. بولۇۋاتقان ئىش، ئۆزگىرىۋاتقان كەيپىيات شۇنچىلىك تېز ئىدىكى، سىيىت قارى بىر دەقىقە ھوشـكاللىسىنى يىغالماي قالدى، ئېسىگە كەلگەندە بولسا ئادىلە ئۇنىڭ

ئىشتان بېغىغا ئېسىلۋاتاتتى.

ـ نېمە ئىش قىلۋاتىسىز؟...

ـ سىزنىڭ خىيالىڭىزدىكى ئىشنى قىلۋاتىمەن، قانداق، خوش بولمامسىز؟!

ـ مەقسىتىڭىز ئەسلى مۇشۇ ئىكەندە!...

ـ قانداق، بولمامدىكەن، تاشچىلارنىڭ ھەممىسى ئويلايدىكەنغۇ؟ سىزمۇ پۇل تاپقاندىكىن ئويلىغانسىز؟ ئاڭلىسام، تاشچىلار ياباۋلۇدىكى رۇس جالاپلىرىنىڭ باھاسىنى ئۆستۈرۈۋېتىپتۇغۇ؟

ـ لېكىن بىز ئۇنداق زىنا ئىش قىلمايمىز.

ـ بەز يېمەيدىغان مۇشۇك يوق، تولا خوتۇن كىشىدەك ناز قىلماڭ، ئوغۇل بالىدەك راۋۇرۇس تۇرىڭە ماندىڭ!

ـ مېنى زورلىماڭ، زۆھرەنى دېمىسەم بۇ يەرگە كەلمەيتتىم.

ـ كەلگەندىكىن پۇشايمان قىلماڭ، سىزگە مەن بۇرۇنلا دېگەن، سىزگە ئۇنتۇلغۇسىز تەسىرات قالدۇرۇپ ئاندىن ئىشكىتىن چىقىرىمىز. ئەتە-ئۆگۈن زۆھرەگىمۇ

ئېغىز تېگىشىگىز مۇمكىن...

سىيىت قارى ئۆزىنى سەللە قويۇۋەتسە بوشىشىپ، زىنايى ھارامنىڭ پاتقىقىغا تېيىلاتتى، بۇنى ئۆزى ئېنىق بىلەتتى، ئادىلە خۇددى قۇترۇپ كەتكەن چىشى شىرەك ئۇنى قامالالاپ، تارتقۇشلاپ ھاڭنىڭ گىرۋىگىگە ئاپىرىپ قويغاندى. سىيىت قارى بىچارىلەرچە ئويلىناتتى، ئۇ بىر ئىمام ئىدى، جامائەتنىڭ سىماسى كۆز ئالدىدىن كەتمەيتتى. ئىمام دېگەن جامائەتنىڭ يېتەكچىسى تۇرسا، ئىمامنىڭ بۇلغىنىشى ئىسلامنىڭ بۇلغىنىشى، جامائەتنىڭ بۇلغىنىشى، گۇناھ-زالالەت ۋە قەبىھ بۇزۇقچىلىقنىڭ يەجۇجى-مەجۇجىدەك يامرىشى ئەمەسمۇ؟! ئۇنىڭ جامائەتكە ئەيدىز كېسىلىگە قارشى تۇرۇش ھەققىدە سەييارە ۋەز سۆزلىگەنلىرى نەدە قالدى؟! ئۆزى تەبلىغ قىلغاندەك، بۇنداق بۇزۇق قىزدىن ھەزەر ئەيلىمسە بولمايتتى، ئەگەر ئەيدىزدەك بىر كېسەلنى يۇقتۇرۇۋالسا ئەل-جامائەتنىڭ لەنەت-نەپرىتىگە ئۇچرايتتى، ھەممە نېمىسى، ھەتتا ھاياتىدىنمۇ نومۇس، رەسۋالىق ئىچىدە خوشلىشاتتى.

سىيىت قارى بىر پەس چۆچۈپ، بىر پەس تەمتىرەپ ئىشىنىڭ جىمى يامان ئاقىۋەتلىرىنى ئويلىدى، ئەمما ئەرلىك ھەۋىسى يامان يەردىن قىستاپ، مۇستەھكەم تۇرغىنى تۇرغاندى. ئۇنىڭ ئۇستىگە ئادىلەدىن ئەرلىك ھەۋەسنى ئۇرغىتىدىغان ماھارەت، خۇشپۇراق، سەزگۈ... ئىسسىق شامالدەك تېگىپ تۇراتتى، زىنا تولىمۇ شېرىن، ئەمما ئەجەللىك گۇناھ ئىدى، نەچچە ۋاقىتتىن بېرى نەچچە يۈز، بەلكىم نەچچە مىڭ ئەرنىڭ مەينەتلىرىنى ئۆزىگە تۆككەن بۇ بۇزۇق قىز نېمانچە جەزبىلىك، نېمانچە خەتەرلىك؟! سىيىت قارى ئۆزىدىن كەسكىن بىر جۈرئەت ئىزدەيتتى. بۇ جۈرئەت ئىككىگە ئايرىلىپ كەتتى: يا قەتئىي رەت قىلىش ياكى قەتئىي زىنا قىلىش. ئەمما زىنا قىلىسمۇ بۇنداق بۇزۇق مەرەز بىلەن زىنا قىلىش كېرەكمىدى؟! شۇ پەيتتە سىيىت قارىنىڭ كۆزى يەنە ھېلىقى توپا بېسىپ تۇرغان قۇرئانغا چۈشۈپ قالدى. بۇنى زۆھرەگە ئۆز قولى بىلەن تەقدىم قىلغاندى. زۆھرە ئۇنى سىيىت قارىنىڭ مۇھەببىتىنى خارلىغاندەك خارلاپ تاشلاپ قويغاندى. زۆھرەنى خىيال

قىلىش بىلەن تەڭ سىيىت قارىنىڭ كاللىسى يەنە بۆلۈنۈپ كەتتى، ئىختىيارىغا بويسۇنماي قۇتراپ، ئەۋجىگە چىققان ھېسسىياتى توساتتىن پەسلەپ قالدى، ياخشى بولدى، زىناغا كېرەكلىك ھارام كۈچ-قۇۋۋىتى يوقىلىشقا يۈزلەندى. بۇ ھالدا تاش بورانغا مەھكۇم چوڭ گۈناھنى ئۆتكۈزۈشتىن ساقلىنىپ قالغاندىن سىرت، ئادىلەنىڭ ئالدىدا تەنە-مەسخىرىگە قالمايتتى، ئەركەكلىكى كەمسىتىلمەيتتى؛ كەمسىتىلسە نېمە بوپتۇ؟ بۇنداق كەمسىتىلىشكە ئۇچراش گۈناھنى ئۆتكۈزۈپ قويۇپ ئۇزاقتىچە ئازابلىنىپ، تۆۋە-ئىستىغپار ئېيتىشتىن ياخشىراق ئىدى.

ـ قولىڭىزنى تارتىڭ، سىز راستىنلا جالاپمۇ نېمە؟ ئادىلە تۇرۇپلا قالدى، سىيىت قارى ئىتتىك ئورنىدىن تۇرۇپ كەمسىنى ئەتتى.

ـ ھە مەن جالاپ، سىز قانداق ماز قارىم؟! كېسىلىڭىز بار ئوخشىمامدۇ؟ شۇڭا خوتۇنىڭىز يېنىڭىزدا ئۇچ كۈنمۇ تۇرماپتىكەن-دە!

ـ ھەئە، مەن ئاشۇنداق ماز، بۇ يەردە بىكاردىن

سەتلىشىپ قالمايلى، مېھماننى چىرايلىق ئۇزىتىپ قويۇڭ...

ـ كېتىۋېرىڭ، ئىشىك ئوچۇق.

سىيىت قارى ئىشىك تۈۋىگە بېرىپ بولۇپ، كەينىگە يېنىپ قۇرئاننى ئېلىۋالدى:

ـ ما كىتاب توپا بېسىپ خارلىنىپ قاپتۇ، مەن ئەكىتەي!

ـ قويۇپ قويۇڭ، زۆھرەخانىڭ كىتابى ئۇ، قارىم دېگەن ھەممە جايىنى تىمىسقىلاپلا يۈرەمدۇ نېمە؟

ـ بۇنى زۆھرەگە مەن بەرگەن، ئەمدى لازىمى يوق ئوخشايدۇ.

ـ ئەكەتسىڭىز ئەكىتىڭە، ئۇنداق كىتابنىڭ كېرىكىمۇ يوق.

ـ شۇڭا تۇرغان ھالىڭىز مۇشۇ، خۇدا كۆڭلىڭىزگە ئىنساپ بەرسۇن.

ـ ۋاي قوۋۇرغام، ئاۋۋال ئۆزىڭىزنى ئوڭشاپ كېلىڭە بىر، سىزدەك قالاق، يارىماس قارىملارنىڭ دەستىدىن مۇشۇ كۈنگە قالغان بىز! بىز توغرا يول

تېپىشمىز كېرەك.

ـ شۇڭا خۇدايىم كۆڭلىڭىزگە ئىنساپ بەرسۇن دەۋاتىمەنغۇ!

ـ خۇدايىم مېنىڭ كۆڭلۈمگە ئىنساپ بەردى، توغرا يولنى دىلىمغا سالدى. سىزدەك قالاق موللاملار بۇنى مەڭگۈ چۈشەنمەيدۇ.

ـ بوپتۇ، سىزلا چۈشىنىپ ئۆتۈپ كېتىڭ، مەن كەتتىم، خوش.

ـ يول بولسۇن يارىماس قارىم، بۇ ھالىڭىزدا زۆھرەگىمۇ يارىمىغۇدەكسىز. بوپتۇ، مۇھەببەت ئەمەسمۇ، پولۇ ئېتىپ ئۇزىتىپ قويار...

ئادىلە بىر مۇنچە سېسىق گەپ قىلىپ، غۇدۇرلاپ قالدى.

سىيىت قارى قۇرئاننى قولتۇقلاپ، خۇداغا ھەمدۇ سانالار ئېيتىپ، يەڭگىل قەدەملەر بىلەن خېلى ئۇزاق پىيادە ماڭدى. شۇ تاپتا يېنىدا زۆھرە بولغان بولسا، قۇرئاننى كۆزىگە كۆرسىتىپ، قاتتىق-قاتتىق گەپلەرنى قىلىپ بىر مۇنچە دېيىشكەن بولاتتى. لېكىن، ئادىلە

بۇنچىلىك ئۆزگىرىپ كەتكەن يەردە، زۆھرە نېمە بولۇپ كەتتى، ئۇققىلى بولمايتتى. زۆھرەنىڭ دىدارى بۇگۈنمۇ كۆرۈنمىدى، ئەمما سىيىت قارىنىڭ خىيالىدا ئۇ ھامان بۇرۇنقى گۈزەللىكىدە پەيدا بولۇپ تۇراتتى.(داۋامى بار)

داۋامىنى مەنزىل توربىدىن چۈشۈرۈڭ
www.Menzil.biz